

"fred og frihed - Årgang 1999"

"ikkevold - Årgang 1999"

Udvalgte artikler fra bladet fred og frihed/ikkevold,
der udkom fire gange om året.

International Liga for fred og frihed og
Landsforbundet Aldrig Mere Krig har
indgået et bladsamarbejde, så bladene
Fred og Frihed og Ikkevold udsendes med
fælles indhold, men hver sit omslag.

Omslaget var forbeholdt de to foreninger,
mens resten af bladet blev redigeret af en
redaktion fra begge foreninger
v/ Ida Harsløf (fred og frihed) og
Tom Vilmer Paamand (ikkevold).

Downloadet fra "FRED.dk"

OnLine Biblioteket - FRED.dk/bibliion/

"OnLine Biblioteket" i FRED.dk
er startet af Aldrig Mere Krig
ved Tom Vilmer Paamand og Holger Terp

Kommentarer sendes til Tom@FRED.dk

Juni 1999

ikkevold

Tidsskrift for antimilitarisme og pacifisme Nr. 1 1999 74. årg.

IKKEVOLD udgives af Aldrig mere Krig (AmK), dansk afdeling af War Resisters' International (WRI) samt medlem af International Peace Bureau (IPB).

Fred er en menneskeret, og krig er en forbrydelse mod menneskeheden. Derfor er det AmK's formål at arbejde for at fjerne krigens årsager og at modarbejde enhver form for krig og krigsforberedelse.

Ved medlemskab af Aldrig mere Krig kræves frigørelse fra evt. tilknytning til militæret herunder beredskabsstjeneste.

IKKEVOLD dækker ikke nødvendigvis AmK's hovedbestyrelses holdninger.

Abonnement:

IKKEVOLD udkommer med fire numre årligt. Abonnementet indgår i medlemskabet. For ikke-medlemmer koster et abonnement årligt 105,-. Løssalg: 30,-.

Abonnementsbestilling kan ske på: Giro 9004882, Aldrig mere Krig, Rebild Hedevej 14, 9520 Skørping, Tlf. 9839 1663.

Adresseændring skal ske på posthuset i det distrikt, hvorfra der flyttes. Navneskift skal også meddeles til distriktets posthus.

Kopiering og eftertryk og anden gengivelse med angivelse af kilde anbefales.

Oplag 600

Kollektiv redaktion:

Tom Paamand, 8623 0328
Peter Kragh Hansen, 6441 8389
Holger Terp, 3678 4028

Stof til IKKEVOLD sendes til:

Tom Vilmer Paamand
Ølstedvej 4
Lisbjerg
8200 Århus N
E-mail: ikkevold@fred.dk

ISSN 0107-5276

Hallo - er der nogen?

Ligestilling? Danmark 1999? Det er da ikke noget vi behøver at tale om mere, vel?

Af Majken Jul Sørensen

Ligestilling? Danmark 1999? Det er da ikke noget vi behøver at tale om mere, vel? Det er da kun noget for fanatiske rødstrømper, der nostalgisk hænger fast i fortiden? Ligestilling, det blev vi da færdige med i 70'erne, ikke?

Jeg, der er født i 70'erne, var barn i 80'erne og blev voksen i 90'erne, gik i hvert fald rundt og tænkte sådan. Men så tog jeg til Aldrig mere Krigs årsmøde i Brenderup.

Set med ligestillingsbrillerne var det et sørgeligt syn. Ved lørdagens åbne møde om NATO var der i den ene ende af lokalet anbragt et bord, hvor der sad fire mænd bag, (alle over fyrre, men det er en helt anden diskussion).

De tre af dem var oplægsholdere, den fjerde ordstyrer. Imens sad jeg og undrede mig over hvor kvinderne var henne.

Okay, kvinder er tit lidt mere genererte, og bryder sig ikke om at tale offentligt, men så måtte de da sidde overrepræsenteret på tilskuerpladserne, for krig vedkommer vel også kvinder? Men nej, rundt regnet ca. 3/4 af tilhørerne var mænd, og da det kom til diskussionen var der lige præcis én kvinde, som stillede ét spørgsmål!

Jeg er skuffet over jer kvinder, faktisk så skuffet at jeg bruger en fredag aften på at sidde her og hidse mig op.

Men eftersom kvinderne ikke var tilstede i Brenderup, så læser de nok heller ikke dette her. Derfor må jeg spørge jer mænd: Hvor var jeres koner, søstre, mødre, døtre og veninder?

Sad de derhjemme og var ligeglade, eller mener de, at I er så umulige at ar-

bejde sammen med, at de hellere vil deltage i møder, organisationer og diskussioner med adgang forbudt for mænd?

Er det jer der sætter dagsorden, og jer der udelukker kvinderne, eller er det kvinderne som udelukker sig selv? Ja jeg spørger bare?

Om søndagen i Brenderup, på det ordinære årsmøde, blev det endnu sørgeligere end dagen før. Her kunne tælles helt præcis 3 kvinder ud af 25 fremmødte - mig selv inklusiv. Det er 12%, hverken mere eller mindre.

I hovedbestyrelsen for Aldrig mere Krig, med 7 medlemmer + 2 suppleanter er der to kvinder. Nu mener jeg ikke, at hverken køn, alder eller hudfarve er en kvalifikation i sig selv, men jeg er forundret over hvad jeg så i Brenderup.

For det er nu engang sådan, at jorden er beboet af næsten lige mange mænd og kvinder, og jeg tror ikke, at hverken krig eller kærlighed kan overlades til enten det ene eller det andet køn.

Jeg glæder mig til at se jer alle sammen til næste år.

Kvindernes Internationale Liga for Fred og Frihed og Landsforbundet Aldrig mere Krig har indgået et bladsamarbejde.

Vi redigerer og udgiver bladene **fred og frihed** og **ikkevold** i fællesskab. For- og bagsiden samt side 2 og næstsidside er forbeholdt de to foreninger. Resten af bladet redigeres af en redaktion sammensat af begge foreninger.

Ida Harsløf (fred og frihed) og Tom Vilmer Paamand (ikkevold) samler trådene.

Stof til fred og frihed og Ikkevold sendes til:

Tom Vilmer Paamand
Østedvej 4, Lisbjerg
8200 Århus N
Tlf: 8623 0328

E-mail: Ikkevold@fred.dk
Internet: www.fred.dk

Jeg skammer mig over,

at mit land er med i angrebet mod et andet lille land på Balkan.

Hvordan er det da kommet så vidt i et demokrati, som det danske? En humanitær indsats kalder udenrigsministeren det. Humanitær indsats betyder i dag krig, død, lemlæstelse og bomber.

Har den humanitære indsats svækket Milosovic, stoppet een eneste flygtning eller reddet een eneste kvinde fra at blive voldtaget?

Har den humanitære indsats hjulpet een eneste fra den demokratiske opposition, har den styrket FN og den internationale retsorden og har den stabiliseret Balkan?

Svaret er nej, nej og atter nej.

Er man serber, makedoner eller montenegriner fordrives man af UCK. Er man albaner fordrives man af serbiske militser, og er man bare neutral bombes man af NATO. Ikke underligt at de flygter.

Jeg anklager Vesten for dobbeltmoral. Vidste I, at fra Kroatien, Bosnien og Kraijna-provinsen blev fordrevet langt over en halv million serbere. Fra Kosovo blev der sidste forår fordrevet ca. 55.000 serbere.

Vidste I, at der i Serbien i dag er flygtningelejre med langt over en halv million fordrevne serbere. De humanitære organisationer, som glemmer dem, har jeg ikke en døjt tilovers for.

De politikere, der i dag fuldstændig fortier dem, har jeg heller ikke noget tilovers for.

Vidste i, at titusinder af serbiske militærnægtere, ikke bliver støttet af NATO. For det gør de ikke.

At skabe fred og forsoning er en lang vej, som ofte koster dyrt også i økonomisk støtte. I 1992 var der en lang række fredsforskere, der advarede med store bogstaver om, at modsætningerne mellem befolkningsgrupperne i hastigt tempo var voksende, og satte man ikke ind med en effektiv humanitær og økonomisk hjælp til Kosovo, så risikerede man en eksplosion.

Skete der noget? Ikke spor. Der var ikke råd. FN havde ikke ressourcerne bl.a. fordi USA ikke ville betale sit kontingent.

I Kosovo foregik indtil midten af 90-erne en meget flot og konstruktiv ikkevoldskamp under Rugovas ledelse. Fik denne indsats økonomisk og moralsk støtte fra den vestlige verden. Nej og atter nej.

I dag er der ingen ende på de økonomiske ressourcer, der er stillet til rådighed for krigen.

I dag advarer fredsforskerne mod situationen i Montenegro, som er på randen af borgerkrig og Makedonien, som truer med kollaps. Støttes Montenegro og Makedonien ikke omgående med massiv økonomisk og humanitær bistand må et sammenbrud forudses i løbet af kort tid.

Men der er ikke råd - kun råd til krig. Og rustningsindustrien kan fortsat glæde sig, for konflikten bliver så med stor sikkerhed spredt.

Den danske deltagelse i krigen er uret. Når uret kaldes ret, er modstand en pligt. Derfor er vi samlet her i dag:

Stop krigen, bring soldaterne hjem, giv plads til forhandlinger.

Uddrag af Jens Thofts tale ved en demonstration i Århus den 20. maj.

“Dette sørgmodige land”

Trods overvældende informationsmængder, er der forbavsende få informationer fra Serbien. E-mail er dog stadig en af de få kilder, der er tilbage.

Den 16. april fik italienske læsere et glimt ind bag en bomberamte hverdag i Ex-Jugoslavien, da venstrefløjens "Il Manifesto" bragte to meget sigende uddrag af breve fra nogen jugoslaviske fredsaktivister.

Det første er fra PANCEVO, en by i området Vojvodina der ligger i nord, det er fra den 15. april. Det andet er fra Beograd den 13. april.

For flere dage siden kom rygten:

"Clinton har sagt - Amerikanerne vil smide Serberne tilbage til det 14. århundrede".

Jeg tænkte: Der kan man se, endnu en løgnehistorie fra serbisk propaganda, typisk forbitrelse imod amerikanerne. Så gik jeg ind på Internettet og fandt "brevet" fra en Royal marines medlem, som siger (på barsk engelsk):

"Vi vil smide Serberne tilbage til stenalderen". Ja siger jeg til mig selv, det er typisk for en militærmand: Han ved ikke engang at der ikke kun bor "Serbere" i området - jeg er ikke "serber". ...

NATO har ødelagt olieraffineriet i PANCEVO. Flere tusinde mennesker skal være nu være uden arbejde, det betyder 10.000 mennesker uden penge til at overleve. "The Guardian" (Labours avis!) skriver: PANCEVO er en af de mest bombarderede områder i Nord-Serbien. Pancevo er i Vojvodina, ikke i Nord-Serbien. ...

Jeg vil ikke beskrive hvordan den sidste nat var her. Frygtelige eksplosioner, himmel med dagslys, bombelarm.

Da jeg fik at vide hvor meget og hvilke radioantenner der blev destrueret, blev jeg deprimeret. Det er rigtigt: Flere (ikke alle) af dem oversendte RTS-signal (officiel jugoslavisk radioprogram. En lillebror til CNN, bare lidt mere naiv og løgnagtig). Men med de penge der er gået til bombemaskiner eller 5 Tomahawk-missiler, godt brugt, kunne vi - befolkningen af dette

sørgmodige land - have frie informationsmidler, demokrati, et civilt samfund.

Hvem vil bygge igen? NATO's skatteydere?

Jeg tror at den perverse historie om at serberne skal tilbage til stenalderen måske er rigtig..... Denne nat har missiler og bomber fuldstændigt ødelagt en satellits kommunikationssender (Earth Station Jugoslavia 1) i Ivanjica, i central Serbien. Det var vores stolthed, vores bindeled imellem Intelsat og Eutelsat systemet - et civilt formål. Mange teknikere er "hårdt sårede", det betyder i militærprog, de skal dø eller allerede er døde.

Selv de tossede fra Nato må kunne forstå, at "Milosevics militære hær" nok ikke kommunikerer med Cuba og Nordkorea fra denne sender! Den største kommunikation fra denne sender var med USA, Australien og Israel.

Men Serberne (80 % af dem støtter ikke Milosevic) skal tilbage til stenalderen: Den ungarske befolkning, Slovakkerne, Jugoslaverne, sigøjnerne - hele befolkningen af dette sørgmodige land. Inden længe vil der ikke være: Telefon, fax, ingen kommunikation herfra. STENALDEREN.

Jo, nogen internetlinier virker stadig. ... Vi bruger alternative forbindelser, små satellitsendere, o.s.v.. Men naturligvis venter jeg nu på, at en bombemaskine snart vil ødelægge vores små Internet antenner....

Pancevo den 15. april 99.

Vi mødes i kælderen med børnene...

De bombardere os, alarmerne blæser.. hvad skal vi sige til dem? Hvilken ord til at fatte mod?

Vi snakker om bryllupper, om kartofler, om de nyfødte børn. Vi har en computer i kælderen og strøm, vores lune, vores forstand og musikspil som baggrundsstøj: fordi vi synger for børnene, for at fordrive deres angst.

Vi laver sjov, og vi ved ikke hvordan, og om vi kan fortsætte.

Vi er de der arbejder på "Traktat for børnenes rettigheder". Lige nu er det standset, fordi internationale rettigheder ikke er mere.

Eller hvad? Det afhænger af alle os, herfra os og I der er i et eller andet sted i verden...

Send jeres budskab for at opmuntre ungerne. De forstår ikke hvorfor de er i denne tilstand.

Skriv dem et dejligt brev for at berolige dem, for at informere dem om, at der er nogen som tænker på dem.

Kun det offentlige pres kan give fred.

Beograd den 13. april 99.

*Kilde: www.ilmanifesto.it/Quotidiano-archivio/16-Aprile-1999/art18.html
Oversættels Patricia og André Nordlys.*

Bag facaderne

I det krigsramte Bosnien er glæde og leg et sjældent syn, men bag facaderne af de nedskudte bygninger er der stadig håb at spore. Den næste generation.

Novelle af Lasse Karner

Langsomt bevæger jeg mig rundt i Sarajevos dunkle gyder. Hvert sekund forventer jeg at høre skud eller at se en camouflage klædt mand komme springende ud fra en af de tomme huller i bygningerne omkring os...

Det sker ikke, det eneste der er at se og høre er regnen, der uafbrudt siler ned og gør os våde helt ind til skindet. Ellers er der kun stilhed. Total stilhed.

Foran mig går en ung, mørk pige, hun hedder Aylar og er blevet udvalgt til at skulle guide mig gennem de snørklede gader i den indre by. Hun er lille, spinkel og har med en lyserød elastik sat sit hår op i en hestehale.

Det kan tydeligt ses på hende at hun har gået denne tur mange gange før. Med taktfaste skridt og i et højt tempo fører hun mig af sted. Hele tiden kiggende ned i jorden, som er hun bange for noget.

Aylar er 13 år og har hele sit liv boet i Sarajevo sammen med sin familie. Hun husker kun svagt hvordan det var før i tiden da tingene var anderledes. Jeg spørger forsigtigt hvordan det er at være barn i et land hvor der er krig.

Hun kommer med en kort bemærkning om de dårlige tilstande børnenes sports og hobby faciliteter befinder sig i, men ellers lader det ikke til at krigen bekymrer hende.

Hun ved måske ikke engang hvad der sker omkring hende. Det giver stof til eftertanke.

Efter et lille stykke tid endnu vender hun sig om og siger, at vi vil være fremme ved vores mål om ca. ti minutter. Jeg smiler venligt til hende og nikker, mens jeg tænker for mig selv, at det også var på tide.

Den lange vandretur på de spejlglatte brosten begynder at kunne mærkes i de gamle fødder. Regnen er langsomt gået i sig selv og tilbage er kun

den tunge rene luft, der altid er at finde lige efter et regnskyl.

Med et sæt stopper Aylar op og leder mig ind igennem en stor portåbning. Porten fører os ind i et lille rum med to døre. Bag den ene af dem kan man tydeligt høre barnestemmer. Imens jeg hænger min jakke op på et gammelt søm i væggen over for mig spekulerer jeg på, hvad det mon kan være der sker i rummet ved siden af os.

Jeg når ikke engang at tænke tanken færdig, før Aylar fortæller mig, at hun vil vise mig hvad børn i Sarajevo laver i deres fritid. Forsigtigt åbner hun døren foran os op. Overalt omkring os er der børn, dansende børn. De danser rundt på det hårde stengulv som havde de aldrig i hele deres liv gjort andet. I lang tid står jeg med åben mund og bare stirrer.

Synet har helt taget pustet fra mig, men hvad havde jeg egentlig regnet med, helt sikkert ikke denne form for leg blandet med dans. Måske er det fordi, at det at gå til dans i Danmark slet ikke er noget man ser mere. Det var ellers meget populært hos den ældre generation, men børn i Danmark har åbenbart bare fundet nye vej at underholde sig selv på.

Vi er kommet ind i en stor hal på størrelse med en normal dansk gymnastiksal, der er højt til loftet og vinduer hele vejen rundt. Da Aylar fortalte mig om de dårlige omstændigheder børnenes fritids faciliteter befandt sig i, underdrev hun bestemt ikke.

Det er umuligt ikke at lægge mærke til den miserable tilstand stedet er i. Overalt er der fyldt med små huller der sandsynligvis er mærker af patroner fra op til flere skudduelle med døden som følge. I midten af den ene væg er en stor åbning sprængt ind i væggen, her krybber børnene ud og ind. I loftet er der et kulsort gabende hul på mindst 20 kvadratmeter. Rundt omkring det er

der næsten ikke andet end rådne brædder og muggent tapet.

Det er kun et spørgsmål om tid før det alt sammen falder ned. Hvor lang tid kommer der mon til at gå før børnene kan gå rundt uden fare for at blive ramt af et nedstyrtende objekt fra loftet?

Heldigvis lader det ikke til at distrahere børnene, der alle danser ufortrødent videre. Store og små, tykke og tynde alle er de glade.

Et syn der burde kunne få selv den hårdeste elitesoldat til at stoppe op og spørge sig selv: Hvad er det jeg gør, hvad er det jeg sætter på spil? For om han vil det eller ej er han med til at afgøre disse uskyldige børns fremtid.

En krig som denne slutter aldrig helt. Den når ind i selv de mindste afkroge af ens sind, her slår den rod og forbliver for altid. Det er ikke til at undgå, det er ikke til at slippe af med. Og hvad kan man gøre ved det? Ikke andet end at vente, vente på at freden en dag bliver genoprettet og alting bliver godt igen, men det sker bare ikke.

Efter krigen venter flere årtier med reparationer af det ødelagte land. Det er den fremtid der er bestemt for de børn der ubekymret danser omkring foran mig. De børn der overhovedet ingen skyld har i den forhadte krig.

Jeg tager langsomt mit foto udstyr frem for at forevige dette øjeblik. Det bliver et smukt billede, ingen tvivl om det, lyset der skinner ind igennem vinduerne, de mange børn og det forskudte lokale.

Imens jeg tager billedet sværger jeg stille overfor mig selv, at jeg vil gøre mit for at få folks øjne op for hvad der sker og det der vil ske her i Sarajevo.

Lasse Karner skrev denne tekst til sin prøveeksamen i 9. klasse. Udgangspunktet var et pressebillede fra Bosnien.

Krigets konsekvenser

Målsättningar om att mildra en humanitär katastrof i Kosov@, hindra en etnisk utrensning och upprätta fred och stabilitet i regionen har på inget sätt uppfyllts.

Af Jørgen Johansen

När kriget mot Jugoslavien är inne på sin tredje vecka är det svårt att se några framgångar. De målsättningar om att mildra en humanitär katastrof, hindra en etnisk utrensning och upprätta fred och stabilitet i regionen har på inget sätt uppfyllts.

Många åsikter har lyfts fram om de olika militära medlens möjligheter att uppnå dessa mål. Kritiken mot de valda medel ökar kraftigt. Några av krigets konsekvenser är beräknade och andra är oförutsedda.

Den nuvarande fasen av bombningar riktar sig mot civila mål som broar, kraftvärmeanläggningar, radiostationer, elektricitetsverk, telefoncentraler, kemiska fabriker, avloppssystem, tv-sändare, kontorsbyggnader i centrala Belgrad, dricksvattenpumpar och vägar.

Målsättningen har nu blivit mycket mera diffus och konsekvenserna har blivit oöverskådliga. Antalet rapporterade bomber som "missar" sina mål ökar i takt med antalet flygräder. Flyktingläger, bostadsområden, varulager och civila arbetsplatser har träffats av kryssningsmissiler "på avvägar".

En tredje typ av konsekvenser är de långsiktiga, som inte omedelbart är synliga. Vi vet från Gulfkriget att förstörelsen av infrastrukturen medförde enorma konsekvenser för civilbefolkningen. Brist på rent vatten, mat, medicin och förstörd infrastruktur har tagit livet av 500 000 människor. Hur många som i framtiden kommer att förlora livet som resultat av NATOs krig mot Jugoslavien går ej att beräkna, men siffrorna från Irak skrämmer.

Radioaktiv framtid

En sorts konsekvenser som inte har uppmärksamats i särskild grad är

långsiktiga effekter av den ammunition som används mot pansarfordon. Den vanliga blyammunitionen förmår inte att tränga genom moderna pansarfordon.

Därför har militära forskare försett pansarbrytande ammunition med radioaktivt uran. Detta väger 2,5 gånger mer än stål, bryter genom pansarplåt och sprider ett moln av radioaktiva partiklar vid varje träff.

Det finns idag solida vetenskapliga bevis för att det uran som på detta sätt spreds vid Basra i södra Irak har resulterat i ett ökat antal dödfödda barn, barn som föds med missbildningar och leukemi. Enligt amerikanska veteranorganisationer har radioaktiviteten också bidragit till att upp emot 100 000 soldater från Gulfkriget lider kroniskt av "Gulfkrigs-syndromet".

De A-10 flyg som i dagarna används mot tanks i Serbien och Kosovo/a är utrustade med sådan ammunition, liksom är de Apache-helikopter som planeras att användas inom kort. Allt talar för att Kosova kommer att bombarderas av denna sorts ammunition och på så vis kontamineras av radioaktivt material för många år framåt.

Det är på sin plats att ställa frågan om detta krigs målsättning kan rättfärdiga dets konsekvenser på lång sikt?

Dold agenda?

Många har förundrat sig över den till synes otroligt dåliga konsekvensanalysen från NATOs sida i detta krig. Trots otaliga varningar påstår de sig vara överraskade över flyktingströmmarna, över Milosovics bristande samarbetsvilja och bombernas möjlighet att hindra etnisk utrensning.

Låt oss för ett ögonblick vända på resonemanget: Tänk om det faktiskt är så som NATOs Europachef säger: "Allt går enligt planerna!". Kan det fin-

Jørgen Johansen
bruger her stavemåden Kosov@, der forener det officielle navn Kosovo med den albanske form Kosova.

nas en dold agenda, annorlunda än den officiella, som NATO följer? Det vi vet om resultatet är att Serbiens militärapparat är kraftigt reducerad.

Vi vet också att stora delar av Kosova är tömt på albaner och många hus är förstörda. Vi har fått bekräftat att de nya medlemmarna i NATO är 100% lojala med Washington. Kan det vara så att hela operationen hänger ihop med NATOs utvidgning österut? Är USA i färd med att utföra en kniptångsmåner mot Ryssland och/eller Kina?

I så fall får kriget i Kosova ses ihop med den ständigt starkare andra delen av kniptången: AMPO (Det Japansk-Amerikanska samarbetet). De geopolitiska konsekvenserna av en sådan politik kommer troligen få fredstraktatet efter första världskriget att framstå som ett genidrag (i jämförelse).

Jag tror att det är viktigt att diskutera på vilket sätt det nu pågående kriget kan komma att ändra den politiska bilden i Europa. Försvarsalliansen NATO söker ett existensberättigande och har i sin medelålderskris angripit ett annat land utan stöd i FN-stadgan, internationell rätt eller OSCE stadgan.

När det vi observerar verkar sakna rationella orsaker är det viktigt att lyfta blicken från TV-skärmens störande,

ytliga och propagandistiska bilder och kommentarer.

Framtiden

Det är svårt att se någon lösning på det som nu sker. En sak är dock säker, inte mer av den medicin som så drastiskt har försämrat patientens hälsotillstånd. De många som förespråkar en invasion med markstyrkor har en överdriven tro på militära medel i humanitära och politiska konflikter.

Att fortsätta kriget med marktrupper vill med all sannolikhet pågå i årtal, medföra ännu flera dödsoffer, militära och civila, samt ännu flera förstörda bostäder. Ett långvarigt krig mot de många paramilitära och kriminella grupperna i området vill vara ett hinder för varje politisk lösning.

Bombningar måste stoppas och vapenvila införas. Därefter bör någon som inte är aktiv part i denna konflikt ta ansvar för förhandlingarna. Jusst nu är det svårt att se någon annan än Ryssland i denna rollen.

Kanske ryssarna kan få hjälp och stöd från något neutralt land. Eller kanske OAU (Organisation for African Unity) kan spela en viktig roll i denna konflikt. Dessa förhandlingarna måste vara förutsättningslösa och få ta den tid som krävs.

Kanske vore det klokt att inkludera fler parter och se regionen i ett större sammanhang. De 550 000 serbiska flyktingarna från Bosnia och Kroatien som i dag lever i Serbien är en viktig bricka i en framtida politisk lösning. Övergripenheten mot serber får inte heller sopas under mattan när framtiden skall formis.

Snarast möjligt bör ett stort antal observatörer flygas in för att övervaka vapenvilan, rapportera om övergrepp, och möjligtvis också fungera som förbindelselänk mellan de olika parterna i konflikten. Den på kort sikt mest angelägna och svåra frågan som måste lösas är hur NATO villkorlösast kan dra sig tillbaka utan att förlora ansiktet.

Jørgen Johansen arbejder i Institutionen for Freds- og Utveklingsforskning vid Göteborg Universitet

Hvordan komme videre?

Der er behov for nye ideer og nye aktør for å få en reell forhandlingsprosess i gang i Kosov@.

Af Jørgen Johansen

Kriget har nå pågått i en måned og få løsninger er i sikte. Det diskuteres diverse militære løsninger i forskjellige fora. Noen vil "tilby Milosovic" en tidsbegrenset bombestopp for å se om han er villig til å begynne en tilbaketrekking av tropper.

Andre vil sette inn bakkestyrker og en ikke ubetydelig del ønsker å fortsette bombingene. Det diskuteres også å utvide boikotten av Serbia til å gjelde petroleumsprodukter.

Tilby våpenhvile?

Jeg ser ikke at NATO har noen mulighet til å "tilby" noe helst. Man "tilbyr" ikke remi i sjakk når motspilleren har det spillemessig overtak!

Milosovic har vunnet den politiske krigen og har fortsatt militær kapasitet til å drive en langvarig krig mot bakkestyrker.

Bakkestyrker

Invasjon med bakkestyrker er politisk meget vanskelige fra alle andre steder enn Albania, og der er det helt klart militært sett mest problematisk. Det finnes mange eksempler på at teknisk overlegenhet ikke rekker for å drive ut en gerilja. Tapene vil uansett bli meget store på begge sider.

Dersom det fortsatt finnes Kosova/o-albaner som fortsatt bor i sine hus da en bakkestyrke går inn, vil antallet sivile offer økes dramatisk. En slik invasjon ville ikke kunne begrenses til Kosov@.

Skal krigshandlingene opphøre må hele Serbia besettes. Det er lite trolig at en total NATO-okkupasjon av et ortodoks land vil kunne aksepteres av Russland, Hviterussland og Ukraina.

Da vil nok de siste ukenes verbale trusler fra disse land realiseres i han-

dling. Muligheten for et slikt scenario bør skremme oss alle.

Fortsatt bombing

En fortsatt bombing ville ikke vinne frem og den vil gjøre Serbia, Montenegro og Kosov@ totalt ødelagt. Den siste uken har det i stor grad vært sivile mål som har blitt angrepet. Ikke bare strider dette mot Genève-konvensjonen, men konsekvensene blir enorme for hele regionen i mange tiår framover.

Vi vet fra Irak at barnedødelighet, epidemier, undernæring og manglende helsetjenester blir resultater av en utslettet infrastruktur. I tillegg kommer den radioaktive nedsmittning som er resultatet ved intensiv bruk av panserbrytere ammunisjon med uran.

Uranoksid spres og medfører at barn fødes med misdannelser, øket kreftfrekvens og øket barnedødelighet. De kjemiske industrier som bombes sprer store mengder gifter som vi i dag ikke kan overblikke konsekvensene av.

Oljeboikott

En oljeboikott på toppen av dette vil få direkte konsekvenser for jordbruksproduksjonen. Rasjonering på diesel og bensin vil først og fremst gå ut over privatpersoner. Ved fortsatt bombing og en stor mangel på diesel vil medføre at ikke jordbruket får gjort årets våronn. Det vil få meget store konsekvenser til høsten, den kommende vinter og neste vår.

Utbredt sult og undernæring kan fort medføre flere dødsoffer enn selve krigføringen. Og også denne gang er det de sivile det går ut over. Bruttonasjonalproduktet i Serbia/Montenegro dekkes til mer enn 25% av jordbruksproduksjon.

De militære "medisinene" ser ikke ut til å fungere som tenkt. Men når pasi-

enten er dårligere enn noen gang, så velger NATO å øke medisindosen. Dette er ikke fornuftig politikk. Det fornuftige nå er å søke politiske løsninger. Ethvert forsøk på dialog med regimet i Beograd er positivt og bør oppmuntres.

Jo flere kontakter jo bedre. Russland har hittil vært den mest aktive part på dette området og bør fortsette sine anstrengninger. OSSE ledes i dag av et av de angripende land og har sannsynligvis spilt ut sin rolle. Skal OSSE på banen igjen bør nok Vollebæk overlevere formannskapet til et nøytralt land. Og muligens kan OSSE i så fall kan spille en viktig rolle.

Mangler ideer og aktører

Jeg tror at det skulle være nyttig og viktig med en ny aktør for å få en reell forhandlingsprosess i gang. Russland kan sikkert være med på et nytt initiativ, men behøver en partner.

Norges og NATOs absolutt viktigste bidrag til en løsning er umiddelbar og villkårsløs bombestopp. Det prestisjetapet for NATO og USA en slik handling medfører veies lett opp av dens langsiktige fordeler for hele Europa.

Jeg har ved noen tilfeller forslått at OAU (Organisasjonen for Afrikansk Enhet) kan være en slik ny aktør i denne konflikten. Mange har dratt på

smilebåndet når de hører forslaget. Hvorfor? Jeg tror det finnes tre viktige grunner til at få har seriøst overveid forslaget:

1. De kjenner ikke til OAU og deres konflikt-handtering avdeling
2. Det tilhører ikke deres forestillingsverden at afrikaner kan hjelpe Europeer
3. Det skulle være et enormt prestisjetap å be representanter

fra det afrikanske kontinent om hjelp

Kort til det første: OAU har en avdeling (The Commission of Mediation, Conciliation and Arbitration) med utdannede konflikt-handterere som har en langt bedre utdannelse enn majoriteten av Europeiske diplomater. De har en gedigen erfaring og kan ikke mistenkes for å være partiske i den pågående konflikten. En delegasjon ledet av en Mandela eller en Nyerere tror jeg skulle kunne skape gjennombrudd i den låste situasjonen.

Til det andre punktet rekker det kanskje å påpeke at mange tar det som en selvfølge at Norge kan spille en konstruktiv rolle ved konflikter i Midtøsten eller Guatemala, men å tenke seg det motsatte strider mot deres selvilde. Enten kommer dette av en rest av kolonial tenkning eller så er det en livs levende rasisme.

Det er også verd å notere at høyere NATO-offiserer har tatt forslaget på langt større alvor enn venstresidens ledere.

Til det siste punkt tror jeg vi må erkjenne at vi ikke har politiske ledere i vestverden som skulle kunne bære et slikt prestisjetap. Deres eget renommé kan risikere en belastning som ingen av dem tåler. Dette er et alvorlig problem.

Helhetlig prosess uten press

Jeg tro den politiske løsningen må legge alle store problem på Balkan på bordet. En nøkkelbrikke her er de 600 000 serbere som ble drevet ut fra Kroatia og Bosnia med NATOs velsignelse og som i dag lever som flyktninger i Serbia.

Deres situasjon har mange paralleller til Kosova@-albanernes situasjon, og muligens kan de to folkegruppene få tilnærmet liknende løsninger når det gjelder status, bomuligheter og rettigheter.

Gi forhandlerne 3-5 år og la forhandlingene foregå mellom grupper fra forskjellige deler av landet og mellom grupper fra samme land.

Slike forhandlinger må skje på flere plan:

- Statsrepresentanter
- Opposisjonsgrupper
- Nasjonale NGOere
- og lokale grupper

Alle de innblandede parter må få føre debatter både mellom seg og med tilsvarende grupper fra de andre parter.

Altså: både horisontale og vertikale kommunikasjoner. Komplekse problem løses ikke ved å forenkle eller ved å redusere antallet parter.

Det er god konflikt-handtering å bruke den tid som trengs og å se helhetlig på konflikten. Oppbyggingen må starte umiddelbart

Så snart det er mulig bør det sendes inn store styrker FN-observatører fra ikke-NATO-land. Under Ramboillet forhandlingen var det serbisk aksept for FN-observatører i Kosov@.

En stor satsning på å bygge opp og forsterke det sivile samfunnet, infrastrukturen og industrien må starte umiddelbart. Dersom NATO-landene kan satse samme summer på oppbygging som på bombing så er det en akseptabel start.

Dette er nok den mest konstruktive rolle Norge og NATO kan spille de kommende år.

Jørgen Johansen arbejder i Institutionen för Freds- och Utvecklingsforskning vid Göteborg Universitet

Konflikthåndtering - den ny kolde krig

Det internationale såkaldte "samfund" er tilstede som fredsskabere i snart sagt hver eneste konflikt og krig.

Af Jan Øberg

Det internationale såkaldte "samfund" er tilstede som fredsskabere i snart sagt hver eneste konflikt og krig med sine diplomater, soldater, genopbygningshjælp, monitorer, jurister, ambassadører, fredsbevarere, mæglere, politi, eksperter, forhandlere og med agenter, satelliter, hangarfartøjer og kampfly på alert.

Fredsforstyrrende fraktioner skal bringes til det berømte forhandlingsbord omkring hvilket de under det internationale samfunds pres skal sige ja til fredsplaner,

Den generelle, tidstypiske mediedækning af politiske konflikter og krige befæster mere eller mindre bevidst to dybt misvisende, men funktionelle, opfattelser.

(A) Konflikter handler om gode versus mindre gode aktører og konfliktløsning er følgelig et spørgsmål om at straffe de onde og belønne de gode, ofrene.

(B) Verden er opdelt i to parter, ja der er to verdener:

På den ene side er der "fredsforstyrterne" - slyngelstater, hitleristiske diktatorer, forfejlede stater, primitive og onde aktører, terrorister, folk der ikke forstår andet end store bogstaver og bomber - kriminelle, der ikke efterlever folkeretten, har tilranet sig for megen magt og for mange våben og excellerer i folkemord og etnisk rensning.

Det er "de andre" sydpå, langtvæk, "balkaniserede." De står så lavt at alle kan have en mening om dem uden at synes det er morsomt.

På den anden side er der "fredsskabere." Det er os selv, civiliserede

lande som de skandinaviske, EU, USA, NATO, OSCE, FNs Sikkerhedsråd, Verdensbanken, humanitære organisationer. De arbejder med fredspolitiske projekter som EU og fredsfremkaldende militær som NATO. Drevet af ønsket om at fremme verdensfreden hævder de universelle principper og føler sig nærmest konstant moralskt forpligtet til at bekæmpe den vold "de andre" så bestialsk benytter sig af.

De intervernerer på verdensfredens og verdenssamfundets vegne. De lider for freden. De er ikke og har aldrig været medvirkende eller medansvarlige for underliggende konflikter såsom grænseændringer, social nød, uretfærdige handelsforhold. De har aldrig holdt undertrykkende regimer under armene. De savner enhver strategisk, militær, ressourcemæssig eller økonomisk interesse i disse konfliktområder - hvilket jo også ville forhindre dem i at optræde upartisk, som mæglere.

Højere moralske, folkeretlige principper og menneskerettigheder eller kampen mod barbariet er deres indskutable styrke som "conflict managers." Verdens "fredsforstyrtere" tvinger dem til at være en slags politi, dommere og fredsmæglere. Og så koster det en forfærdelig masse penge.

Sådan ser den nye kolde krig ud, skiftende aktører og scener, ikke faste blokke som førhen. Der er - igen - to lejre. Os og dem. Gode og onde. Fredsskabere og voldsmænd. Løsningen og problemet. De renfærdige og de skyldige.

Denne nye kolde krig blev ramme sammenfattet af CNN:s reporter fra Kosovo 19. januar · la Messias og de syndige: "Det internationale

samfund kæmper for at bringe fred til Kosovo, mens parterne fortsætter deres kamp."

Den nye udgave af den kolde krig forudsætter at der er to spørgsmål som aldrig stilles: Hvis de er ude i fredens ærinde, gør det internationale "samfund" det så godt i sin selvpåtagne rolle som fredsskaber og mægler? Og mindre venligt: Tjener fredsskaberiet i virkeligheden nogle mindre fredelige formål?

Følgespørgsmål: Er det internationale samfund altid helt uden medskyld i de opståede konflikter? Er og kan dets diplomater altid være objektive, retfærdige, upartiske og fremme kun de højere idealer?

Er det kun konfliktparternes skyld, når aftaler brydes og massakrer begås eller sker den slags også fordi aftalerne - medierede af det internationale samfunds mange og med hinanden konkurrerende organisationer, lande og diplomater - er resultatet af kvaksalveri? Fordi parterne føler sig umyndiggjorte?

Sæt nu at vi et øjeblik tror på - myten om - at USA, NATO, OSCE, EU-landene engagerer sig i brændpunkter med den udelukkende ædle hensigt at mægle og skabe fred, er deres mænd på stedet så professionelle fredsmæglere og forhandlere?

Har de den rette uddannelse, den fornødne træning og erfaring - som f.eks. professionelle jurister eller læger forventes have - på deres specialområder såsom konfliktanalyse, problemdefinering, kulturforståelse, konfliktpsykologi, indlevelse, forhandling, forsoning, genopbygningsprocesser?

Ved de tilstrækkeligt om hvordan man taler man med mennesker i dybt

eksistentielle krisesituationer? Hvordan man bygger tillid med folk, man ikke kan lide, men dog skal opnå noget i fællesskab med? Kender de forskel på diktat og dialog? Og hvilke kriterier findes for at skelne mellem en god versus en dårlig fredsplan eller våbenhvileaftale?

Kosovo i januar 1999

Hvorfor mon det er gået så helvedes dårligt med ambassadør Holbrookes og præsident Milosevic "freds- og våbenhvileaftale" fra oktober sidste år? Vi kan blive ved med at sige at det snart er serbernes snart kosovo-albanernes skyld. Det er stik hamrende irrelevant for problemets løsning!

Gad vide hvor længe intellektuelle og journalister kan undgå at stille det indlysende spørgsmål: Falder det hele mon sammen, fordi det internationale samfund forsømt at gøre noget de sidste ti år, bevidst ventede til det var så akut at NATO kunne kaldes ind som "sidste udvej"?

Fordi de "dirty deals," der er slået af med parterne intet har med fred at gøre? Fordi folk i branchen ikke kender forskel på at angribe problemer og angribe mennesker?

Fordi diplomaterne Holbrooke, Hill og Walker (alle tilfældigvis fra USA) selv hvis de var gode fredseksperter ville forslå som tre skræddere i et helvede?

Fordi det fredsskabende internationale samfund savner kompleks analyse og har solgt styrtende mængder af våben til alle parter i årevis?

Fordi vi internationalt savner tilstrækkeligt med ressourcer, professionelle folk, organisation, koordinering samt en filosofi og metode for netop konflikthåndtering?

Kosovo i januar 1999. Patienten er ved at dø på operationsbordet men husk: Du må aldrig spørge om lægerne, der uden uddannelse og derfor uden diagnose påtog sig at operere gjorde det rigtige. Det er patienternes egen skyld at de dør under operationen. De fortjente vel at dø alligevel.

De tillør ju "de andre".

Skrevet den 20. Januar 1999.

Krav om forhandling i Kosovo

Indled dialog og forhandling, kræver en lang række organisationer i et åbent brev om krigen mod Jugoslavien til Regering og Folketing.

Med generalsekretær Kofi Annan's udpegning af FN's forhandlere i Jugoslavien, svenskeren Carl Bildt og Slovakiets udenrigsminister Eduard Kucan, er FN endelig aktiv som mægler.

Samtidig indebærer Ruslands og G7-landenes kompromisforslag forhandlingsmuligheder, der hidtil har været udelukket af NATO's ultimative krav.

I denne situation er nye krigsflly på vej til Jugoslavien, hvor de skal optrappe NATO's bombninger. Set i dette lys synes FN's initiativ håbløst.

Derfor må bombningerne stoppes øjeblikkeligt.

Det er rystende, at statsminister Poul Nyrup Rasmussen fastholder, at bombningerne skal fortsætte. Det viser, at regeringen er fanget i sin egen krigsretorik.

Hele verden - også de aktive lande i NATO's krig mod Jugoslavien, burde hilse Kofi Annan's initiativ velkomment og udvikle planer og stille økonomi til rådighed for en humanitær indsats og genopbygning af det krigshærgede og sønderbombede land.

Kun en politisk løsning kan sikre freden.

Støt hjælpeorganisationernes opfordring til bornbestop, så de kan genoptage hjælpearbejdet.

8. maj 1999: Jernbanearbejdernes Fagforening - Jord og Betonarbejdernes Fagforening - Samarbejdskomiteen for Fred og Sikkerhed - Dansk-islamisk Forening for Fred og Miljøbevarelse - Aldrig Mere Krig - Kvinder for Fred

Fredspris til Serbien

De serbiske og kosovoalbanske fredsgrupper fungerer fortsat. På trods af forfølgelse fra Slobodan Milosovics regering og NATOs bomber er der aktiv krigsmodstand i Jugoslavien.

Den civile modstand mod bomberne viser sig på mange måder. Mange går rundt med skydeskiver af pap på tøjet og danner frivillige bombeskjolde på Beograds broer. Soldater deserterer og unge mænd udebliver fra session.

Landsforbundet Aldrig mere Krig hædrer denne modstand ved at uddele foreningens Fredsrose til organisationen "Kvinder i Sort", der har medlemmer på tværs af Balkans frontlinier. Under de krige, der har fulgt Jugoslaviens opløsning, har fredeligere mennesker konstant arbejdet for ikkevoldelige løsninger af konflikterne.

Specielt folk i Serbien er gået forrest med en stor og godt organiserede krigsmodstand. I månedsvis gik tusinder af demonstranter med trillefløjter og grydelåg larmende rundt i Beograds gader i et forgæves forsøg på at vælte Slobodan Milosovic.

Kosovoalbanerne har ligeledes i årevis kæmpet med fredelige midler for selvstændighed, beklageligvis helt uden opbakning fra det internationale samfund.

Nu har undtagelsestilstanden i Serbien efter NATOs bomber gjort det til en forbrydelse at være imod krigen. De sidste kritiske medier er nu næsten kvalt.

Alligevel er der fortsat grupper og enkeltpersoner, der tør tale fredens sag. Fredsrosen er Aldrig mere Krigs beskedne støtte til disse kræfter.

Vedtaget på Aldrig mere Krigs Årsmøde 18. april 1999.

Beredskabs-historier

Under en krig er sandheden det første offer, og nyhederne fra slagmarken er farvet i langt højere grad, end ellers.

Af Tom Vilmer Paamand

Fjendens oplysninger videregives med tilbørlig afstandtagen: "Serberne påstår, at...". Men vennerne stoler vi blindt på, så: "NATO meddeler, at...".

NATO har for eksempel oplyst den 28. marts, at en række kosovoalbanske ledere brutalt er blevet henrettet.

Men i hvert fald to af de nævnte navne, Fehmi Agani, der er kendt fra Rambouillet-fredsforhandlingerne, og chefredaktøren Baton Haxhiu, er heldigvis fortsat i live den 1. april.

NATO citerede "pålidelige kilder" for oplysningerne, der ukritisk blev bragt videre i pressen.

Under Golf-krigen fabrikerede et reklamebureau en grim sag om irakiske soldater, der kylede nyfødte kuwaitiske babyer ud af kuvøserne.

Der er ingen tvivl om, at alle parter har lært af den historie. Reklamebureauerne er på patriotisk overarbejde for serberne og for Kosovoalbanske. Den militære oprustning foregår i høj grad også i medierne.

Pressen skal nok sørge for at minde os om, at fjenden lyver. Men NATO og de øvrige krigsførende lande har lige så meget gang i propagandamaskinerne, som ovennævnte eksempel viser.

I demokratierne skal befolkningerne bankes på plads, til en fortsat opbakning for krigen.

Krigens handlinger er grusomme, men det er åbenbart ikke nok for de stridende parter.

I krigens virkelighed skal de serbiske skurke være rigtig slemme. Tilsvarende skal det være meget synd for vore kosovoalbanske helte. Og vore NATO-drenge er rene helgener.

Historierne om massakrer krydres derfor med opsigtvækkende detaljer, der stammer fra krigens evige vandrehistorier. Pressen sluger alt råt.

En værre massakre

En bevæget britisk udenrigsminister Robin Cook fortæller en rystende historie på tv:

20 skolelærere er blevet skudt af serberne, for øjnene af deres egne elever. Men historien er fup.

En albansk tv-station var først med den. Torsdag den 25. marts kunne en gruppe nyankomne flygtninge berette om den massakre, som den britiske udenrigsminister senere fortæller.

Historien bekræftes af den albanske informationsminister Musa Ulqini. Lærerne var blevet hængt.

Men allerede dagen efter, da den albanske regering udsender en mere officiel erklæring om rygtet, er flere af de farverige detaljer barberet af.

20 etniske albanere, her i blandt nogle lærere og en skoleleder, er blevet dræbt af serbiske styrker i Goden, Prush and Zylfaj.

Den amerikanske reaktion er først

vag. En talsmand for National Security Council kan ikke umiddelbart bekræfte rygtet.

Den 28. marts fortæller Kris Janowski, der er talsmand for U.N. High Commissioner for Refugees (UNHCR) om massakren - men i den nedbarberede version, der "blot" fortæller om tyve myrdede mænd.

Hashim Thaqi fra Kosovo Liberation Army går så til pressen med den stærkere version, hvor det nu er 22 lærere, der er blevet hængt for deres elever.

Hashim Thaqi ringer til Madeleine Albright og den 29. marts kan den amerikanske regeringstalsmand James Rubin fortælle om en massakre på 22 lærere, myrdet for deres egne elever.

Og det er samme dag, at den britiske udenrigsminister Robin Cook fortæller sin version om 20 nedskudte skolelærere.

Medierne bringer trofast begge historier videre - uden at undre sig.

Massemord er ikke nok

Blandt de mange grusomheder, som er foregået i resterne af det tidligere Jugoslavien, lyder denne historie særligt barbarisk.

Og den kom lige på det rigtige tidspunkt, hvor NATO havde brug for opbakning til at fortsætte bombningerne.

Historien om de henrettede skolelærere har som ægte vandrehistorie rod i virkeligheden, blot strammet op, forstærket og udbygget.

Bag vandrehistorien ser der ud til at ligge en sandhed om måske tyve grusomme mord. Men massemordene i en "ordinær" massakre er ikke længere nok, hverken for pressen eller for politikerne.

Rygtet er nu udbygget til en rigtig tåreperser, der skal få offentligheden til at slå i bordet og kræve, at NU skal serberne bombes på plads.

De saftige rygter bringes videre som en fastslået kendsgerning, som både den amerikanske og den engelske regering stiller sig bag. Og regeringer lyver vel ikke, så de fleste medier bringer ukritisk historien videre.

Historiens udvikling kan følges gennem de elektroniske telegrammer fra nyhedsbureauerne Reuters, CNN, ATA, Ritzau m.fl. De mange versioner af vandrehistorien skifter mellem 20 og 22 personer, der nogen gange alle er lærere, og de blev skudt eller hængt - måske foran deres egne elever.

Afviselserne er markante, men journalister og politikere har haft mere travlt med at bruge den gode historie, end med at tjekke den. Og for mange forbehold ville vel også ødelægge historiens effektivitet.

I krigens kaos er objektive kendsgerninger svære at opdrive. Amerikanerne og englænderne har adgang til et grundigt efterretningssystem, hvor de har kunnet indsamle hemmeligholdte oplysninger, der bekræfter historien. Men de to regeringer kan ikke en gang blive enige om antallet af dræbte.

Engang om mange måneder, når blodet forhåbentligt er størket på slagmarkerne, bliver der tid til at kikke alle myterne efter. Som sædvanligt for sent, når propagandaens gift for længst har gjort sin virkning.

Rekviem over 50 års fred

Af Martin Stigaard

Fra Arkansas' dunkle skove
til Potomacs grønne bredder
svævede en dødens engel
for at ændre Verdens gang
Mørke trækfugle samledes i
massive sværme
fire måneder før tiden
med blændende lysstriber i
vingeslagene
fløj de gennem Balkans
kulsorte nat
for at yngle i Kosovos dale
og dødsenglens ansigt lyste op
i et morderisk grin
da Djævelens matsorte fugle
lagde deres torpedo-
formede æg midt i
Kosovas hvidmalede byer

Bag NATO's retorik

Mange har spurgt om NATO's (dvs. hovedsagelig amerikanernes) bombninger i forbindelse med Kosovo. Hvad er de gældende regler for "verdensordenen"?

Af Noam Chomsky

Jeg vil gerne komme med et par generelle iagttagelser, der holder sig til fakta som ikke seriøst er draget i tvivl.

Der findes et regelsæt for international lov og orden, gældende for alle stater, og baseret på FN's Folkeret og deraf følgende resolutioner, samt Den Internationale Domstols beslutninger.

Kort sagt, magtudøvelse eller truslen derom er forbudt, medmindre det er i forsvar mod "væbnet angreb", eller er direkte autoriseret af Sikkerhedsrådet. Det er Sikkerhedsrådet, der afgør, om en fredelig løsning har slået fejl.

Dermed er alt naturligvis ikke sagt. Der findes en modsætning mellem Folkerettens regler og de rettigheder, der er formuleret i den Universelle Menneskerettighedserklæring (UM). Sidstnævnte er den anden søjle i den verdensorden, som på USA's initiativ blev etableret efter Anden Verdenskrig.

Folkeretten forbyder overgreb på uafhængige staters suverænitet, mens UM garanterer individers rettigheder overfor undertrykkende stater. Regeringer forventes at afholde sig fra at indgribe i andre landes interne anliggender, men på samme tid har regeringer internationale forpligtelser til at respektere folks menneskerettigheder.

Spørgsmålet om "humanitær intervention" opstår ud af denne modsætning. Det er denne ret, som hævdes af USA/NATO i Kosovo, og som er generelt understøttet af lederskribenter i dagspressen, og nyheder generelt.

Spørgsmålet tages op i en artikel i New York Times (27. marts) med overskriften: "Juridiske eksperter støtter militær indgriben" i Kosovo. Som første eksempel i artiklen nævnes: Allen Gerson, tidligere rådgiver for den amerikanske FN delegation.

To andre eksperter citeres. Den ene, Ted Galen Carpenter, "hånede Admini-

strationens argument" og affejede den påståede ret til intervention.

Den tredje er Jack Goldsmith, en specialist i international ret ved Chicago Law School. Han siger at kritikerne af NATO bombningerne "har et temmelig godt retsligt argument", men "mange mennesker tror, at [en undtagelse til humanitær intervention] findes, fordi der er en traditionel praksis for det". Dette opsummerer baggrunden for den forudindtagne konklusion i overskriften.

Goldsmith's iagttagelse er rimelig, i hvert fald hvis vi mener at fakta er relevante for hvordan man definerer traditionel praksis. Lad os også huske på en selvindlysende sandhed: Bedømmelsen af hvorvidt "humanitær intervention" er foretaget i god tro, skal ikke bygges på retorikken, men på tidligere handlinger, i særdeleshed hvad angår overholdelse af international lovgivning.

Dette antages for selvindlysende - i hvert fald når det gælder andre. For eksempel: Irans tilbud om at intervenere i Bosnien for at forhindre massakrer, på et tidspunkt hvor vesten ikke ville intervenere, blev affejet med latterliggørelse (reelt ignoreret). Begrundelsen var, at man ikke kunne stole på iranernes gode intentioner.

En rationel person vil stille følgende spørgsmål: Har Iranernes interventioner historisk set været værre eller bedre end USA's?

Og: Hvad skal vi mene om "de gode intentioner" for det eneste land (USA) som har nedlagt veto mod en Sikkerhedsrådsresolution der byder alle stater at overholde international lov og ret? Og hvad med USA's tidligere interventioner?

Det ærlige menneske vil stille som krav at disse spørgsmål inddrages. En nyttig øvelse er at undersøge hvor meget af medielitteraturen der rent faktisk

lever op til disse basale betingelser.

(2) Hvad betyder disse og andre betragtninger for Kosovo?

I løbet af det sidste år har det været en humanitær katastrofe i Kosovo, hvad hovedsageligt skyldes Jugoslaviske militære styrkers overgreb.

Flertallet af ofrene har været etniske Kosovo-Albanere, som udgør 90% af befolkningen i Kosovo. Man regner sædvanligvis med 2000 døde og flere hundrede tusinder af flygtninge.

I disse tilfælde har fremmede magter tre valg:

1. Prøve at eskalere katastrofen
2. Gøre intet
3. Prøve at begrænse katastrofen

Valgene illustreres i andre nutidige katastrofer. Vi vil holde os til nogle få af omtrent samme skala og så finde ud af, hvor Kosovo passer ind.

(A) Columbia: USA's Udenrigsministerium anslår at det årlige antal politiske mord begået af regeringen og dens paramilitære styrker er af omtrent samme niveau som i Kosovo, og at antallet af flygtninge fra deres overgreb er over en million.

Gennem 90'erne, hvor den statslige vold optrappedes har Columbia har været den største modtager af amerikanske våben og militær træning i den vestlige halvkugle. Den dag i dag øges våbenstrømmen under undskyldningen: "Narkokrig", hvilket næsten ingen seriøse iagttagere tror på.

I dette tilfælde er USA's reaktion (1): At eskalere katastrofen

(B) Tyrkiet. Efter en meget konservativ vurdering, falder den Tyrkiske undertrykkelse af Kurderne i 90'erne i samme kategori som Kosovo. Undertrykkelsen toppede i 90'erne, for eksempel flygtede over en million Kurdere fra landlige områder til den

T.G.99

uofficielle Tyrkiske hovedstad Diyabakir mellem 1990 og 1994.

Da menneskerettighedsorganisationer afslørede Tyrkiets brug af amerikanske jagerfly til at bombe landsbyer, fandt Clinton administrationen måder at omgå de love, der forbyder våbeneksport under sådanne omstændigheder - hvad administrationen også gjorde i Indonesien og andetsteds.

Columbia og Tyrkiet forklarer deres (amerikanskstøttede) grusomheder med, at de forsvarer deres land mod de terroristiske guerillaer. Samme argument benyttes af Jugoslaviens regering.

Også dette eksempel illustrerer (1): at eskalere katastrofen.

(C) Laos. Hvert år dræbes tusinder af mennesker, hovedsageligt børn og fattige bønder, på Jars-sletten i det nordlige Laos.

Dette er stedet, hvor historiens kraftigste bombninger nogensinde af civile mål fandt sted: Washington's rasende

angreb på et fattigt landsbysamfund havde ikke meget at gøre med dets krige i regionen.

Den værste periode var fra 1968, da Washington blev tvunget (under pres fra folket og erhvervslivet) til at indgå forhandlinger, der førte til ophøret af bombningerne af Nordvietnam. Kissinger og Nixon besluttede derefter at sende bombeflyene til at bombe Laos og Cambodja.

Dødsfaldene skyldes "bombies", små antipersonelvåben, langt værre end landminer. Disse "bombies" udgjorde kun en brøkdel af de anvendte våbentechnologier, som inkluderede avancerede missiler der kunne gennemtrænge huler, hvor familier søgte dækning.

Det nuværende årlige antal dødsfald fra disse "bombies" anslås fra at være fra 100'er om året til at være "20.000 sårede eller dræbte årligt for hele landet", i følge veteranen Barry Wain, som skriver for den Asiatiske udgave af Wall Street Journal.

Vi har således, at et konservativt skøn er at krisen i Laos dette år er sammenlignelig med Kosovo, bortset fra at dødsfaldene i Laos er langt mere koncentrerede blandt børn - over halvdelen ifølge Mennonite Central Committee, som har ydet nødhjælpsarbejde i området siden 1977.

I dette tilfælde er USA's reaktion (2): Gør ingenting. Og mediernes og kommentatorenes reaktion er at tie stille, følgende normerne under hvilken krigen med Laos blev betegnet som en "hemmelig krig" - betydende velkendt men fortiet, hvilket også gælder i Cambodja's tilfælde fra marts 1969.

Niveauet af selvcensur var ekstraordinært højt dengang, som det er i den nuværende fase. Relevansen af dette rystende eksempel burde være klar uden yderligere kommentarer.

Jeg vælger at springe talrige andre eksempler på (1) og (2) over, inklusive langt mere alvorlige nutidige forbrydelser som for eksempel hvor man mod Irak anvender en særlig nederdrægtig form for biologisk krigsførsel, nemlig økonomiske sanktioner, der ifølge FN er skyld i at 5000 børn hver måned dør af sult og sygdom.

Madeleine Albright blev i 1996 på TV spurgt om hvad hun mente om, at over en halv million Irakiske børn er omkommet over en periode på 5 år. "Det er et svært valg", svarede hun, "men vi mener, at det er prisen værd".

Disse og andre eksempler bør også holdes i bagehovedet når vi læser om hvordan Clinton administrationens "moraliske kompas" omsider fungerer ordentligt, som Kosovo eksemplet illustrerer.

Men hvad er det egentlig dette eksempel illustrerer? Truslen om NATO bombninger ledte forudsigeligt til en skarp optræning af voldshandlingerne begået af den serbiske hær og dens paramilitære styrker. Ligeledes førte det til at internationale observatører forlod området, selvfølgelig med samme effekt.

NATO's General Wesley Clark erklærede, at det var "helt forudsigeligt" at serbisk vold og undertrykkelse ville

intensiveres efter NATO's bombing, præcis hvad der skete. Undertrykkelsen bredte sig for første gang til Kosovo's hovedstad Pristina.

Der er troværdige rapporter om ødelæggelse af landsbyer, snigmord, massive flygtningestrømme - muligvis et forsøg på at udrense en stor del af den albanske befolkning - alt sammen en "helt forudsigelig" konsekvens af truslen og derefter brugen af militær magt, som General Wesley Clark korrekt observerer.

Kosovo er derfor endnu en illustration af (1) At optrappe katastrofen, med præcis den forventning.

At finde eksempler på (3) er næsten for nemt, i hvert fald hvis vi holder os til den officielle retorik. Det største nyere akademiske studie af "humanitære interventioner" af Sean Murphy, behandler dette emne i tiden efter Kellogg-Briandpakten fra 1928.

I den første fase, skriver han, var de mest fremtrædende eksempler på "humanitær intervention" Japans angreb på Manchuriet, Mussolini's invasion af Etiopien og Hitlers besættelse af dele af Tjekkoslaviet. Til alle disse angreb fulgte meget opløftende humanitær retorik, og faktiske retfærdiggørelser for interventionen.

På trods af ideologernes desperate anstrengelser for at bevise at cirkler er firkantede, er der ingen seriøs tvivl om, at NATO bombingerne yderligere underminerer hvad der er tilbage af den i forvejen skrøbelige internationale lovgivning. USA har gjort dette helt klart i diskussionerne som ledte frem til NATO's beslutning.

Bortset fra Storbritannien (på dette tidspunkt omtrent lige så uafhængig en aktør som Ukraine var det i Gorbatsjov-årene), var NATO landene skeptiske over for USA's politik, og var særlig irriteret over Udenrigsminister Albright's "sabelraslen" (Kevin Cullen, Boston Globe, 22. Feb).

I dag, jo tættere man kommer på den konfliktramte region, jo større er modstanden til Washington's insisteren på militær indgriben, selv inden for NATO (Italien og Grækenland). Frankrig krævede en resolution fra FN's sikkerhedsråd for at autorisere en NATO

mission.

USA afviste det blankt og insisterede på at "NATO bør være i stand til at handle uafhængigt af Forenede Nationer," som USA's Udenrigsministerium udtrykte det.

USA kunne ikke tillade at det ubehagelige ord "autorisere" brugtes i NATO's endelige erklæring, idet man dermed ville anerkende at Folkeretten og international lovgivning havde autoritet. Kun ordet "godkende" var tilladt (Jane Perlez, New York Times 11/2).

Tilsvarende var bombingerne af Irak en skamløs foragt af FN, selv timingen af bombingerne, og det blev da også forstået således. Og tillige, da USA nogle måneder forinden, i et lille afrikansk land ødelagde en fabrik der fremstillede halvdelen af landets medicin, en begivenhed der heller ikke antyder, at det "moralske kompas" afviger fra "retfærdigheden".

Man kunne hævde, at yderligere nedrivning af reglerne for international lov og orden er irrelevant, eftersom de alligevel mistede deres mening i slutningen af 30'erne. Verdens største militære magts foragt for systemet af international lov og orden, er blevet så ekstrem, at der ikke er noget tilbage at diskutere.

Hvad gør man så i tilfældet Kosovo? Spørgsmålet er ubesvaret. USA har valgt en kurs, som den eksplicit erkender "forudsigeligt" optrapper volden og grusomhederne. En handlingsvej som giver endnu et hårdt slag mod systemet for international lov og orden - et system som giver de svage i det mindste en begrænset form for beskyttelse mod de store magter. Hvad angår konsekvenserne på længere sigt, så er de uforudsigelige.

En sandsynlig iagttagelse er at "Hver bombe der falder i Serbien, og hver etniske udrensning i Kosovo tyder på, at det næppe vil blive muligt for serbere og albanere at leve side om side i en eller anden form for fred" (Financial Times, 27/3). Nogle af de mulige udviklinger på langt sigt er ekstremt grimme, som også er blevet bemærket.

Et standardargument er, at vi var nødt til at gøre noget, vi kunne ikke stå

og se på at grusomhederne fortsatte. Dette er aldrig sandt. Et passende valg er at acceptere princippet i lægeløftet: "først, undgå at gøre skade". Kan man ikke finde nogen måde at overholde det princip, så gør ingenting.

Der er altid metoder, som kan anvendes. Diplomati og forhandlinger bærer altid i den rigtige retning.

Retten til "humanitær intervention" vil sandsynligvis blive påberåbt oftere i de kommende år, måske med berettigelse, måske ikke, nu da koldkrigsretorikken har mistet sin effektivitet.

I en sådan tidsalder er det ofte umagen værd at lytte til højt respekterede kommentatorers synspunkter, for ikke at tale om Den internationale Domstol som klart udstedte sin dom i denne sag - en beslutning som blev afvist af USA, hovedpunkterne blev end ikke nævnt i medierne.

Anerkendte principper for international lov og orden, højtidelige traktatforpligtelser, beslutninger af Den Internationale Domstol, indsigtfulde udtalelser af de mest respekterede kommentatorer - disse løser ikke automatisk specifikke problemer. Hvert tilfælde må også vurderes selvstændigt.

For dem som ikke adopterer Saddam Husseins standarder, ligger der en tung bevisbyrde, som skal imødekommes før trusler om eller brug af militær - hvis det strider mod international lovgivnings principper.

Måske kan denne bevisbyrde imødekommes, men det mangler endnu at blive vist - ikke blot proklameret med følelsesladet retorik. Konsekvenserne af sådanne overtrædelser må vurderes med omhu - i særdeleshed hvad vi forstår er "forudsigeligt"

Og for dem som er minimalt seriøse, må grundene for handlingerne også vurderes, igen, ikke ved at lade sig smigre af vores ledere og deres "moralske kompas".

Noam Chomsky er er verdenskendt politisk aktivist, forfatter og professor. Artiklen er oversat af Jens Buurgaard Nielsen og forkortet. En uforkortet version kan læses på www.fred.dk/artikler og originalen på www.zmag.org/current_bombings.htm.

NATO taber krigen mod Serbien

Sandheden og folkeretten er forlængst blevet krigens ofre.

Af Holger Terp

“Det første offer i en krig er sandheden”, konstaterede George Brandes under første verdenskrig. NATOs argument for at starte krigen mod Serbien har officielt været for at beskytte civilbefolkningen mod en humanitær katastrofe.

Eller som professor Bertel Heurlin smagfuldt udtrykte det: “Dette er en politisk korrekt krig”.

Det forekommer enten som enten at være urigtigt eller direkte vildledende. Han modsiges af en amerikansk kommentator på CNN: det er “ikke amerikansk politik, at beskytte civilbefolkningen” i Kosovo.

Hvis NATO-landene virkelig bekymrede sig for civilbefolkningen i Kosovo ville de have iværksat storstilede hjælpeprogrammer før angrebet satte ind. Det gjorde de ikke.

Det næste offer for krigen i Jugoslavien er folkeretten.

Krig er forbudt i en række internationale traktater: Briand-Kellogg traktaten fra 1929, FN-pagten fra 1945 og NATO-traktaten fra 1949. NATO må ikke under nogen omstændigheder starte en krig!

Det vil med andre ord sige, at de politikere som har godkendt krigen mod Jugoslavien, har overskredet deres beføjelser.

Krig er en forbrydelse mod menneskeheden. For at opklare en forbrydelse er det, ifølge romerretten, god latin at se på motiverne. Hvem har gavn af forbrydelsen? Svarene er våbenindustrien og NATO som vil bevares.

Siden Berlin-murens fald er verdens udgifter til militære formål faldet med 33 procent. Adskillige forsvarskommissioner har haft endog meget svært ved at øjne frø af ugræs langs hegnet. Ingen har derfor brug for Den blodige internationale produkter, hvorfor

våbenindustrien giver underskud og fyrer medarbejdere. I Danmark kan Danyard-værftet i Frederikshavn og Terma Industries i Grenaa nævnes som eksempler på våbenfabrikanter som har haft faldende omsætning og derfor har fyret medarbejdere. En kritisk situation for kapitalen, som altid søger derhen, hvor udbyttet er størst.

Hvordan kan våbenindustrien igen få gang i omsætningen? Man starter en “rask lille krig” et sted, hvor politikere og militærfolkene håber, at krigen kan vinde og at den kan begrænses politisk og militært.

Krigsmateriefabrikanterne så kan igen øge omsætningen og aktieudbyttet og få afprøvet sine sidste nye skrig i våben, så som Stealth bombefly fra Northrop Grumman Corp. i Californien.

NATO - kolos på lerbødder

Hovedformålet med krigen mod Jugoslavien er at bevare NATO i en verden, hvor der ikke er troværdige fjendebilleder og øge anvendelsen af NATO som et politisk og militært redskab for den nye verdens “orden”, som Forsvarskommissionen beskriver den.

På lang sigt har NATO-landene mistet troværdighed som forhandlingspartnere og NATO har dermed mistet sin eksistensberettigelse.

En sideeffekt af bombningerne er at diskussion om besparelser på forsvarsbudgettet i Danmark er forstummet.

Jugoslavien vil i sidste ende vinde krigen fordi NATO med bombningerne viser sit sande ansigt som et redskab for de vestlige landes magteliter og våbenindustrier. Når krudtrøgen i Jugoslavien lægger sig er det af folkeretslige grunde nødvendig, at diskussionen om NATOs nedlæggelse breder sig til hele befolkningen. Kun med NATOs opløsning kommer folkeretten øverst i international politik.

På lang sigt er protester mod krigen i Jugoslavien ikke nok. Den danske befolkning må bibringes en fredsommelig bevidsthed som et reelt alternativ til den nye danske militarisme.

På samme måde som organisering i fagbevægelsen og i kvindebevægelsen har været nødvendig for at opnå forbedrede løn- og arbejdsforhold, så er organisering i fredsbevægelsen nødvendig, hvis den nye danske militarisme skal ændres i en mere civiliseret retning. Det nytter ikke meget, at folk sidder isoleret og protesterer mod krigen. Skabspacifister spring ud af skabet og meld jer ind i en fredsgruppe eller dan nye fredsgrupper, hvis I er utilfredse med de eksisterende.

Bliv militærnægter. Uden soldat med bøsse ingen krigsdeltagelse.

Stem på politikere til EU parlamentet og til Folketinget som er militærkritiske. Er politikere ikke militærkritiske nok, stil selv op til valg.

Fredsbevægelsens Koordineringsgruppes Fredskommissionen af 1998 er en midlertidig arbejdsgruppe som formodentlig ophører efter forsvarsforliget er vedtaget.

For at højne den fredsommelige bevidsthed skal jeg hermed foreslå oprettelsen af et Fredsakademi. Fredsakademiet skal med tiden blive en fredsommelig modvægt til Forsvarsakademiet. Til en begyndelse kunne der udarbejdes studieplaner omkring fred, fredssagen, fredsbevægelsernes historie, militærnægtelse og militærnægtelsens historie, civil ulydighed, ikkevold, international politik, international ret, militarisme, nationalisme, krige, borgerkrige og våbenhandel.

Man kunne eksempelvis tænke sig en studiekreds om temaet: hvordan bekæmpes militærdiktaturer?

Kan der dannes et Fredsakademi vil dansk deltagelse i fremtidige krige blive vanskeliggjort eller umuliggjort.

16. maj 1999

Net-Avisen

Nr. 1

Dansk fredsbuss

Ægteparret Mosbak fra Hedensted i Jylland har sammen med den lokale præst de sidst par måneder arbejdet på at sende fredsbusser til Beograd. Men fra jugoslavisk side tør man ikke læn- gere udstede visa pga. Nato-bomber og frustrerede borgere i Beograd. Projektet er derfor udsat på ubestemt tid. Mosbak efterlyser flere ideer til støtte for det overordnede tema: Stop bomberne, stop krigen, konflikter løses ikke med vold!

Kilde: www.fred.dk/busstop; (Kontakt: busstop@fred.dk)

Franske underskrifter

Fra Frankrig slår et omdiskuteret brev i Le Monde til lyd for, at alle intellektuelle tager afstand fra krigen. Brevet, der er en verdensomspændende underskriftindsamling, breder sig nu til alle lande, og er også nået til Danmark. Man opfordres til at skrive under på en engelsk tekst. Foreløbigt har 89 fra danske universiteter skrevet under.

Kilde: Arbejdenren 14. maj; [Http://mmf.ruc.dk/~booss/fred/](http://mmf.ruc.dk/~booss/fred/); (Kontakt: Bernhelm Booss-Bavnbe- k 46 74 22 82, booss@ruc.dk)

Blokade i Grækenland

96% af alle grækere er imod krigen! Siden begyndelsen har demonstrationer og arbejdsnedlæggelser været omfattende.

Destroyeren Themistoklis nægtede midt i april at følge ordre. Og den 29. april vendte folk vejskilte, så ca. 100 britiske militærkøretøjer, der var på vej til Makedonien, uden at ane det kørte i ring. Tilbage i havnebyen Salonico endte de i total kaos midt på grønsagstorvet. Samme dag sørgede jernbanearbejderne for, at et tog med 72 panservogne, 30 militærvogne og soldater heller ikke kom frem!

Kilde: Il Manifesto 30. april; Arbejderen 20. april. (Kontakt: Themistoklis, kne-odigitis@ath.forthnet.gr)

Sultestrejke i Italien

Halvdelen af Italien har hele tiden været imod krigen. Allerede den 3. april havde man den største demonstration på ca. 100.000 i Rom. Små og større demonstrationer finder hele tiden sted. I april sultestrejkede 150 mennesker i over 21 byer. Fra små fredstelte på valgte offentlige steder opfordrer man folk til i stafet at faste for fred i 24 timer, og det sker stadig i over 10 byer. Udenfor Aviano-basen sultestrejker 6 ad gangen i hele 4 uger.

Kilde: www.fred.dk/artikler/krigrisk; www.peacelink.it

Generalstrejke i Italien

Spredte arbejdsnedlæggelser for fred er trods overenskomstforhandlinger omfattende. I april generalstrejkede man lokalt i nogen områder f.eks. i 4 timer. Den 13. maj opfordrede alle de mindre fagforeninger til generalstrejke i hele Italien! 1 million fulgte opfordringen, og i de 40 største byer demonstrerede i alt 200.000 imod krigen.

Kilde: www.fred.dk/artikler/krigrisk; www.ilmanifesto.it/Quotidiano-archivio/14-Maggio-1999

Demonstration i USA

Fredsbevægelserne i USA indkaldte hele verden til demonstration imod krigen den 17. april. Over 100 storbyer deltog, de ca. 40 i USA. Her arbejder man nu på højtryk for at kordinere en kæmpe national march for fred den 5. juni. Marchen går til Pentagon for at stoppe krigen! 100 fyldte busser fra New York har allerede givet tilsagn om at deltage.

Kilde: www.iacenter.org

Aktion-ideer

Sørgebånd

Fra amerikanske studenter breder ideen sig med at gå med sort sørgébånd i sorg over, at ens land deltager i krig. Det praktiseres allerede i Tromsø og Firenze.

Små slag for fred

I Sverige slog man i dagevis på tromme for krigens ofre i Rwanda. I dag kan det gøres uden for forsvarsministeriet, i gågaderne, eller foran sommerhusene hos Nyrup, Helveg og Hækkerup, når de tager på ferie fra krigen. Det er naivt at tro man stopper krigen ved at slå på tromme, men mere naivt at tro man stopper den ved at slå på serbere...

Luftværnssirener

I Rom lod Kvinder i Sort sirenellyden fra Beograd hyle uden for parlamentet, mens de i begyndelsen tog beslutning om krigen. Ideen kan bruges i utallige udformninger...

NET-AVISEN hentes ned fra www.fred.dk/net-avisen, og kan sættes op på opslagstavler overalt.

NET-AVISEN udkommer så snart der er nyt, og sendes til lokalradioer, tv, aviser og andre medier.

NET-AVISEN sendes også til folk i foreninger med email - med opfordring til at sende den videre!

NET-AVISEN får du som e-mail, ved at sende en besked til net-avisen@fred.dk med ordet "Afmeld" eller "Tilmeld" som emne, så bliver din afsender-adresse automatisk noteret for ønsket.

Protester mod atomvåben

I Storbritannien bliver atomvåbenprotesterne mere og mere omfattende, og aktivisterne gør i stigende omfang brug af civil ulydighed, det fører til arrestationer.

Af Ulla Røder

Som det tidligere er omtalt her i bladet er Trident Ploughshares 2000 indstillet på at afruste det britiske atomvåbensystem inden år 2000 på alle ikke volde-lige, åbne, fredelige og fuldt ansvarlige måder.

Siden august har flere hundrede været arresteret fra såvel Storbritannien som udlandet.

Der har været brugt et utal af timer i retten og ligeledes på optagelse af politirapporter. 20 personer har været for retten, der er givet bøder for 2105 pund, og aktivister har i alt tilbragt 233 dage i fængsel. I 1999 venter yderligere 20 aktivister på rettens afgørelser.

Sensationel løsladelse

De tre svenske medlemmer af Plovskærgruppen "Brød ikke Bomber", som blev arresteret i september sidste år for deres aktion mod den fjerde Trident atomvåbenubåd "Vengeance", er helt sensationelt blevet løsladt den 21. januar.

"Vi blev sparket ud af fængslet", udtaler Stellan Vinthagen. "Vi har ikke accepteret nogen som helst vilkår i forbindelse med løsladelsen. Vi fremførte klart og tydeligt i retten, at vi vil deltage i endnu en fredsaktion".

"Hvis I gør det, er det ulovligt, men det er op til jer", replicerede dommeren og frigav dem altså helt sensationelt på trods af, at de vægrede sig ved at godtage rettens vilkår, nemlig at de ikke må vise sig i nærheden af militære anlæg eller deltage i fredsaktioner.

"Det er en stor sejr", siger Stellan i telefonen uden for retsalen, hvor de nu fejrer frigivelsen med deres engelske støttepersoner. "Det virker, som om regeringen er interesseret i at slippe af med os", fortsætter Stellan.

"Det er som en chocktilstand", siger

Annika Spalde, og Ann-Britt Sternfeldt tilføjer: "Det er fuldstændig forvirrende, og det er med blandede følelser, vi nu er frie igen. Vi tager til Liverpool og tænker over, hvordan vi skal fortsætte".

Skotske aktionerne fortsætter

13.-15. februar var der aktion i Glasgow og blokade i Faslane.

Du kan støtte Trident Ploughshares 2000-aktioner med din underskrift på en støtteerklæring, som kan rekvireres hos undertegnede, og/eller du kan sende et bidrag til:

Trident Ploughshares 2000, 42-46 Bethel St. Norwich, Norfolk, NR2 1 NR, GB. Du kan også sende en e-mail til TP2000@gn.apc.org.

Tidsplan for Trident Ploughshares 2000's kommende aktioner:

12.-13. juni '99: Beslutningsmøde med repræsentanter for grupperne.

9.-16. august '99: Lejr og aktioner i Faslane og Coulport.

12.-15. november '99: Lejr og aktioner i Faslane og Coulport.

Jeg er meget interesseret i at få synspunkter på og spørgsmål til kampagnen. Du kan ringe eller skrive til mig:

Ulla Røder, Ravnebjerggyden 120, 5250 Odense SV, tlf. 65 96 88 38, e-mail: urdk44@hotmail.com.

Aktiv indsats kan nytte

Jeg vil også benytte lejligheden til at opfordre til, at endnu flere melder sig som Trident Ploughshares-aktivister. Det kunne være dejligt med en stor dansk deltagelse næste gang.

Tøv ikke, man bestemmer selv, hvor langt man vil gå i sin deltagelse i aktioner.

Man kan være med til små og store demonstrationer, og der er altid brug for støtte i baglandet til de aktivister, som går i front.

Ved direkte handling kan man være med til at prøve at stoppe det vanvid, der foregår - og prøve at bane vejen for, at vi alle sammen (og vores efterkommere) ikke længere skal leve med den radioaktive forurening, der hver dag spredes fra atomanlæggene i Storbritanniens.

De ressourcer, der ikke bruges til atomvåben, kan bruges til gavn for sundhed, uddannelse og velfærd for de dårligst stillede i verden i dag og man kan udrydde sygdomme i Tredje Verden for en brøkdel af de milliarder, vi betaler for opretholdelse af NATOs atomvåbenforsvar.

A-våbenpolitik skal revideres

Noget tyder på, at hensynet til vores medlemskab af NATO vejer så tungt for politikerne, at de helt overser de internationale humanitære love. Vi skal derfor sørge for, at opmærksomheden rettes mod disse internationale konventioner og regler. Vi må kræve, at vores regering overholder disse.

Det er mit håb, at i det mindste nogle af de ansvarlige, danske politikere vil komme med en god forklaring på Danmarks passive holdning, hvad angår afstemninger i FN for atomnedrustning, og det ville glæde mig meget, hvis de ville anføre nogle gode grunde til forsvar for opretholdelse af NATOs ulovlige førsteslagsstrategi. Jeg synes, vi skal kræve, at vores politikere kommer ud af busken og står ved deres ansvar.

Hvem gør noget?

Eftersom ingen politikere reagerer på fredsbevægelsens henvendelser, må man gå ud fra, at det er, fordi der ikke findes gode argumenter for at beholde atomvåben. Måske tror nogle af politikerne, at det er klogt at være på atommagternes side. De føler måske, at det giver en form for tryghed. Men hvad er prisen for denne form for sikkerhed?

Mennesker i generationer skal leve med angsten for udslettelse og udsættes for sygdomme som følge af den forurenende produktion af atomvåben.

Skatteborgere betaler stadig større regninger for udvikling og vedligeholdelse af de mange farlige våben - i Danmark betaler vi gennem vort medlemskab af NATO - uden mulighed for at sige nej til at betale skat til den slags formål, og vores højt lovpriste velfærdssamfund; hvad bliver der af det? Kan vi blive ved med at tolerere denne udvikling?

Det er mit håb, at vi alle sammen tænker en ekstra gang på atomvåbnene, når vi næste gang skal sætte vores demokratiske kryds på stemmesedlen, og jeg håber, at afstemningsresultatet vil være en støtte til de mange mennesker, som allerede arbejder for at få atomvåbnene afskaffet.

Ti gode grunde mod a-våben

1. Eksisterende forpligtelser i henhold til ikke-spredningstraktaten (NPT). Atomvåbenstaterne har med deres underskrifter på NPT afgivet løfter til det internationale samfund om at nedruste.

2. Spredning. Atomvåbenstaternes mangel på handling i form af nedrustning vil utvivlsomt medføre, at andre mindre magtfulde stater vil beslutte at anskaffe atomvåben som "sikkerhed". Uden betydelige fremskridt i nedrustningsbestrebelse vil ikke-spredningstraktaten være i fare, når landene mødes ved næste NPT-review konference i år 2000.

3. Terrorisme. Der er efter Sovjetunionens sammenbrud opstået svagheder i Ruslands kommando- og kontrolsystemer. Dette medfører en betydelig risiko for, at kriminelle og terrorister kan få atomvåbendueligt materiale ihænde. Da den slags grupper er svære at lokalisere, er de også svære at forsvare sig imod.

4. Atomulykker. Efter murens fald er Ruslands varslingsystem ikke intakt. Dette kan medføre affyring af atomvåben ved et uheld eller ved fejlregninger.

5. Trussel om masse mord er umoralsk. At true med mord på hundreder af millioner mennesker er vanvittigt og umoralsk. Denne politik kaldes afskrækkelse. Afskrækkelsen vil, hvis den bliver anvendt, bringe selve jorden og menneskeheden i fare.

6. Svækkelse af demokratiet. Magten til med atomvåben at destruere verden hviler i realiteten på nogle få personer. Ingen bør have så stor magt. Hvis en af disse personer begår en fejl, kommer hele verden til at betale prisen.

7. Hemmelighedskræmmeri/ "Classified". Beslutninger om atomvåben bliver hovedsageligt truffet bag lukkede døre uden offentlig deltagelse. I USA ligger atomvåbenpolitikken i et præsidentbeslutningsdirektiv, som offentligheden ikke har adgang til. I denne for befolkningen så afgørende sag står man helt uden politisk indflydelse.

8. Spild af ressourcer. Atomvåbnene tager ressourcerne fra andre mere produktive anvendelsesmuligheder herunder videnskaben. Siden atomalderens begyndelse er der brugt godt 5,5 trillioner amerikanske dollar på atomvåbenprogrammer. USA bruger årligt 25-35 milliarder dollar på at vedligeholde, afprøve og udvikle deres atomvåbenarsenaler, ud over de 100 milliarder dollar, man beder om til nye våben i 1999. Alt dette på bekostning af sundhed, uddannelse og velfærd for jordens befolkning.

9. Højtstående ledere advarer. Generaler, admiraler, statsoverhoveder, nobelpristagere, videnskabsfolk har flere gange advaret om den fare, der eksisterer, så længe atomvåben bliver brugt som sikkerhed. Atomvåbenstaterne har endnu ikke taget notits af disse advarsler.

10. En sikker fremtid. Det er vores ansvar. Vi har et ansvar over for os selv, vores børn og vores børnebørns fremtid. Det er op til os at prøve at gøre en ende på denne trussel fra atomvåbnene. Hvis ikke vi gør det, hvem gør så?

Den første kvindelige palæstinensiske chefredaktør

Redaktør Hania Bitar griber fat i myterne fra "patriotiske løgnere" i Israel.

Af Maria Bergsøe

Ved en høring den 16. november 1998 afholdt af foreningen "Kulturmøder over grænser" i Vesterbro Kulturhus, der havde overskriften, "Et råb om frihed", kunne man blandt andet høre et oplæg af Hania Bitar, den første kvindelige palæstinensiske chefredaktør, som høstede stort bifald. Og det skyldtes ikke alene indholdet af hendes oplæg, men også en ganske særlig kraftfuld udstråling.

Hania Bitar, der er uddannet cand. phil. i engelsk og amerikansk litteratur, og er ved at tage en akademisk grad i internationale forhold, er i dag administrerende redaktør af den engelsk-sprogede avis "The Jerusalem Times" og redigerer desuden bladet "Youth Times", som det tog hende et år at få tilladelse til at udgive.

Der blev angivet alle mulige forklaringer på ikke at give tilladelsen: så var engelsk-niveaet for højt, så brød myndighederne sig ikke om, at de unge blev opfordret til at skrive klagebreve, men til sidst lykkedes det at få tilladelsen af viceministeren.

Hver uge tages der et tema op - "venskab", "unges forhold til handicappede", "uddannelsesmuligheder", "narko", "forholdet til forældre" osv.

"Vi forsøger at undervise de unge indirekte. Borgerrettigheder bliver ofte forsømt i vores land, og vi opfordrer de unge til at skrive direkte til myndighederne, til borgmestre, rektorer og kritisere procedurer eller problemer.

På den måde kan de lære, at det ikke er tabu at kritisere myndighederne. Vi tager så problemerne op i bladet og prøver at hjælpe med til, at de bliver løst."

Hania Bitar fortæller desuden, at

der i "Youth Times" for fremtiden skal være en fast side om computer.

Patriotiske løgnere

Den 13 november 1998 bragte "The Jerusalem Times" en artikel af Hania Bitar, hvoraf der her skal bringes et uddrag. Hun skriver bl.a.:

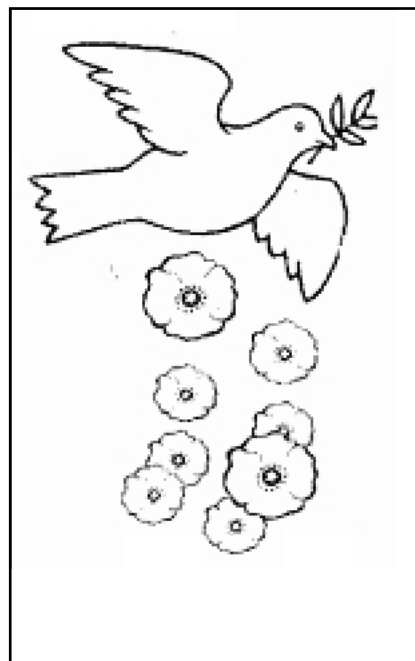
"Hovedproblemet i det israelsk-palæstinensiske forhold er den forvrængede fremstilling af de historiske kendsgerninger, som politikere har gjort sig skyldige i, og som de stadig gør sig skyldige i for at mobilisere og fastholde jødisk solidaritet.

Man kan her nævne historien om, at "landet Palæstina var et tomt og goldt land før den jødiske indvandring", eller historien der handler om den "uskyld", der skulle karakterisere den jødiske stats "fødsel", og som indgår som en integreret del af den jødiske historie, retorik og overbevisning.

Mens de religiøse og højrefløjen prøver at opfylde deres forfædres drømme og planer på en snæversynet og rigid måde, spiller midter- og venstrefløjen imidlertid et mere diplomatisk spil.

Israel Shahak bruger i sin skelsættende bog "Jødisk historie, jødisk religion" vendingen "patriotiske løgnere" til at beskrive de mange, som forholder sig tavse, når det gælder alle de onde og grusomme metoder (såsom bedrageri og fordrivelse), der anvendes for at retfærdiggøre det, de forestiller sig er "jødiske interesser".

Shahak nævner navne på rabbier, forfattere, journalister og offentlige personer som eksempler på "patriotiske løgnere". En anden gruppe, som burde være omfattet af Shahaks liste, er den kategori, der kalder sig

"fredsaktivister". I visse tilfælde er fredsaktivister "patriotiske løgnere" i ligeså høj grad som højrefløjen og de religiøse jøder. Deres vision, når det gælder "jødiske interesser", er imidlertid anderledes.

De indrømmelser, som fredsaktivisterne står for, er ikke opstået ud fra den faste overbevisning, at "tvangs-erobret land skal gives tilbage til de retmæssige ejere," men ud fra en beregning og en realistisk indsigt i, at det er nødvendigt at komme med visse indrømmelser og en vis forsonende holdning for at tjene "jødiske interesser".

Den virkelige fare ligger i den kendsgerning, at de nye generationer af israelere er blevet opdraget af de "patriotiske løgnere". Israelske meningsmålinger blandt unge viser præcist, hvor faren ligger. En ny generation opdraget i denne forvrængede og uklare version af historien vil aldrig blive i stand til, ærligt og tillidsfuldt, at række

hånden frem.

En generation, underkastet disse myter, som oven i købet skal kæmpe mod en hensynsløs modstander indenfor egne rækker, vil ikke kunne arbejde for en sikker fremtidig model for fred mellem palæstinensere og israelere.

Medmindre den palæstinensiske befolknings rettigheder, drømme og ambitioner bliver en del af den israelske befolknings moralkodeks, medmindre der i hver eneste israelske skole bliver undervist i den historie, som historikerne Illan Pappé og Benny Morris har kastet lys over, vil de kommende jødiske generationer blive til "patriotiske løgnere," understreger Hania Bihar afslutningsvis.

De nye israelske historikere

Illan Pappé og Benny Morris, som Hania Bihar her nævner, hører til de såkaldte nye israelske historikere, der har kastet et nyt og skarpt lys over Israels tilblivelseshistorie.

I midten af 80'erne blev der åbnet adgang til hidtil klassificerede israelske dokumenter fra tiden omkring staten Israels oprettelse i 1948, og Pappé, Morris og andre historikere indledte nu en afdækning af de myter, der indtil da havde tjent sit formål - nemlig at skabe en national identitet til opbygning af den zionistiske stat.

De nye historikere afslørede først og fremmest, at der i 1948 var tale om en fordrivelse af cirka 750.000 palæstinensere, om flere massakrer og ødelæggelse af mere end 400 arabiske landsbyer, som blev jævnet med jorden eller bosat med jødiske immigranter. Og ingen palæstinensere fik lov til at vende tilbage til deres hjemstavn. I dag ville vi kalde det for etnisk udrensning.

Gennem 50 år har israelerne fået at vide, at araberne flygtede i 1948, fordi de fik ordren fra de arabiske ledere. Nu er myten krakeleret, men der er langt igen, hvilket Hania Bihar også gør klart i sin artikel om "patriotiske løgnere".

*Kilder: The Jerusalem Times.
Aktuelt 17 nov. 1998.*

Nazismen, Kaj Munk og Larsen-Ledet

Abortmindelunden i Vedersø har rejst en voldsom debat i pressen. En del af denne drejer sig om Kaj Munks opfattelse af nazismen.

Af Henning Sørensen

De fleste debatører er af den opfattelse, at Kaj Munk nærrede noget nær næsegrus beundring for Adolf Hitler.

Men højskoleforstander Bjarne Nielsen Brovst, der har forsket meget i Kaj Munk og skrevet flere bøger om ham, tager i en kronik i Kristeligt Dagblad for 15. januar Kaj Munk i forsvar: Hans forhold til nazismen angives at være væsentligt mere nuanceret.

Jeg finder det på denne baggrund relevant at fremdrage en anden af aktørerne på 1930'ernes politiske og kulturelle scene: Den verdensberømte afholdsagitor, redaktør (af Afholdsdagbladet) Lars Larsen-Ledet (1881-1958).

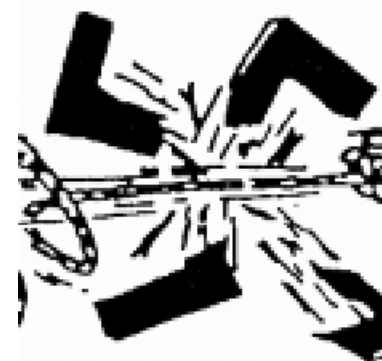
Han var i 1930 inviteret til et møde i Flensborg med Adolf Hitler som taler. De fleste af tilhørerne rejste sig og råbte "Heil Hitler", men Lars blev siddende. Fra da af blev han hurtig lige så internationalt kendt for sin antinazistiske holdning, som for sin kamp mod alkohol til konsumbrug.

Pacifisme som værktøj

Lars var pacifist og hans afstandtagen fra en hvilken som helst militær fortællelse, gav ham et af værktøjerne til at gennemskue nazismen. Et værktøj Kaj Munk manglede!

Jeg har forud for min sidste efterår udkomne bog om Larsen-Ledet - "Ned med den fordømte snaps" - sat mig grundig ind i hans tankegang.

Der går en lige linje fra hans afstandtagen fra 30'ernes nazisme, til

hans forsvar for at Danmark opgav kampen den 9. april 1940, over hans fordømmelse af de der gik i tyskernes sold, til hans (væsentligt mildere) afvisning af frihedskampen. Til hans modstand mod dødsstraffens genindførelse over de groveste landssvigere efter 1945, til hans arbejde mod NATO medlemskabet i 1949 og oprustningen i 50-erne.

Larsen-Ledet fortjener også at mindes for hans fornemme i klassiske pacifisme. Ifølge biskop Kjeld Holm "argumenterede Kaj Munk altid for kristendommens sag".

Om Larsen-Ledets opfattelse af dette spørgsmål, sagde han ved et møde i militær-nægterlejren i Oksbøl i 1954: "Jeg er en jævn og enfoldig kristen, der somme tider taler med Vor Herre, og jeg parat til at levere både kassen og regnskabet".

Burundi - håb forude

Burundi, hvor er det nu det ligger? Det er noget med Hutsier og Tutuer - eller hvad de nu hedder - der laver folkemord med machete-knive på hinanden...

Af Jan Øberg

Noget med fattigdom, korruption, militærdiktatur, nød og elendighed? Det håbløse, mørke Afrika i en bananskal, ikke?

Tjah. Jeg har lige været der.

Der er selvfølgelig noget om snakken. Der er en del årsager til at man ikke hører særligt meget om livet i dette lille land. En af dem er at der ikke foregår noget folkemord for tiden, ingen naturkatastrofer, intet kup.

Men i virkeligheden er Burundi lige nu en god historie. Det er en hovedårsag til at Du ikke hører noget derfra. Og dét igen kan betyde at der faktisk er en chance for at de 6 millioner skal få det lidt bedre og ro deres interessante freds- og forsoningsprojekt i land.

Måske! For risikoen for det modsatte lurer lige om hjørnet, hver dag. Selv holder jeg vejret og vil gerne tro på, at det jeg så under 14 dages besøg vi vise sig at være rimeligt holdbart.

Sådan hér er det. 80% af befolkningen hverken kan læse eller skrive, bare et par procent taler fransk. Intellektuelle var specielt objekter under folkemordene. Hovedstaden Bujumbura og landets ledelse er stort set på Tutsi-minoritets hænder, mens Hutu-majoriteten - og andre grupper - føler sig stærkt marginaliseret.

I de sidste 30-40 år har man slået mindst en halv million, inklusive familiemedlemmer og folk fra ens egen gruppe, ihjel.

Der er udgangsforbud fra midnat til kl 05.00, vejspæringer rundt om hovedstaden, som man ikke kan køre ind til efter 17.00. Der myrdes mennesker hver dag et eller andet sted i dagens Burundi.

Bevæbnede "rebeller" lurer i bjerge og bakker på en lejlighed til at gribe magten. De synes at blive støttet af Kabila's Kongo og af Tanzania - hvis

landsfader Julius Nyerere for øvrigt optræder i rollen som ikke helt neutral fredsmægler i de såkaldte Arusha-møder, den "ydre" fredsproces hvor ikke færre en 19 delegationer fra Burundi mødes for at snakke om fremtiden.

Dette et af verdens fattigste lande bruger formentlig omkring 40% af sit statsbudget til militæret. Der er naturligvis ikke demokrati hér, der findes ingen journalistuddannelse og bare en håndfuld enkle "aviser"; der er kun to trykpresser og den nationale radio - den eneste der når ud i bushen - er under regeringens kontrol. Der er kun én professor i international politik (del-tidsansat) på det eneste universitet.

Og konflikternes politiske, historiske, psykologiske og konstitutionelle baggrund synes mindst lige så kompliceret end i f.eks. det tidligere Jugoslavien. Og det er med garanti heller ikke en etnisk konflikt.

Men sådan hér er det også: Der foregår som sagt fredsforhandlinger i Arusha; ikke ideelle men langt mere seriøse, dybtgående og tillidskabende over tid end f.eks. Dayton og Rambouillet. Man regner med en underskrift på en national fredsaftale i år.

Sidste år påbegyndtes en intern fredsproces med en rundbordssamtale i Gitega, der ledte til magtfordelingsaf-tale, især med henblik på at forbedre samarbejdet mellem det hutu-domine-rede parlament og den tutsi-domine-rede regering. Cirka halvdelen af alle ministre er hutu-er.

Der er vedtaget en overgangs-grundlov, der forbinder 1992-grundloven med et overgangsdekret fra Præsident Pierre Buyoya, der tog magten ved et kup i 1996 og synes stærkt opsat på at få det her samfund på fredelig fod - selvom en del med god ret vil mene at det ikke er en retfærdig, fredelig fod.

Endvidere søger man sig til sine klassiske konfliktløsningsmekanismer,

dem der findes i alle samfund, men ignoreres af vestlige konfliktløserne. Stikordet i Burundi er "Abashingantahe"; det er et råd af vise mænd (nu også kvinder), hvor den enkelte gennem indbyggernes konsensus er blevet udvalgt og prøvet i årevis på tre kriterier: at han eller hun søger sandhed, har moralsk integritet og er retfærdig. De fandtes traditionelt i hver en flække og omkring kongen, de var "folkets øjne og øren."

Præsidenten har nu udpeget et nationalt Abashingantahe-råd med konsultativ status.

For nylig har man åbnet 40 pladser i parlamentet for folkelige bevægelser, og dem er der mange af i hvert fald i Bujumbura. På denne kreative måde vil man forankre fredsprocessen i det civile samfund og inddrage folk direkte i politikken.

Der er tre fremragende ministre, intellektuelt gode, ydmyge, kreative. Uddannelsesministeren vil indføre undervisning i fred, konfliktløsning og forsoning og skabe en særlig uddannelse for tiden efter en fredsaf-tale hvor demobiliserede soldater - der er meget unge - kan reintegreres og få job.

Menneskeretsministeren - jo, en sådan findes - knokler med landets enorme problemer og lytter til alle gode råd om forsoningskommissioner, menneskerettighedsuddannelse, osv.

Hvis alt går vel - og det gør det jo ikke altid - kan burundierne blive pionérer for fred og forsoning. Hvis de kan lykkes efter det voldsvanvid de har været igennem, burde alle kunne.

På 14 dage hørte jeg mere ægte freds-vilje, jeg så flere frø til forsoning og dybere politisk engagement for sameksistens - på alle sider - end jeg har hørt og set i 8 år i det tidligere Jugoslavien.

Skrevet 11. Marts 1999.

For livets skyld: Nægt militærtjeneste!!

Vi oplever i disse dage en ønskekrig for våbenfabrikanterne og krigen mod Jugoslavien bliver ikke den sidste, med mindre mange flere siger nej til de voldelige konfliktløsningers destruktive vej.

Derfor opfordrer vi vore unge landsmænd til at nægte militærtjeneste, hvilket har været fuldt lovligt i Danmark siden 1917. I stedet kommer militærnægtere i vore dage til at udføre samfundsnyttige opgaver f.eks. på sociale eller kulturelle institutioner.

"Vi må gøre livets gerninger, medens døden hvæsser klingens", skrev Piet Hein. Det at blive militærnægter er en af måderne at gøre livets gerninger på. Det at deltage i eller blot støtte bombardementer af tv stationer, jernbanebroer, bilfabrikker, olieraffinaderier, ect. er at hjælpe døden med at hvæsse klingens, det er at gå psykotiske våbenfabrikanterens ærinde.

Når der ikke længere er mennesker der vil udkæmpe deres krige kan alt det militære skrot komme på historiens kirkegård.

Måtte det ske snart!

Bente Kjær, Henning Sørensen, Tom Mortensen, Georg Hansen, Daphne Simonsen, Maria Stephansdóttir, Rasmus V. Jørgensen, Allan Christensen, Mona Leth.
Medlemmer af Djurslands Fredsgruppe.

Hammer. hammer fred

Jeg har fundet denne indskrift på en mindesten ved Fredensborg Slot.

Interessant synes jeg, fordi den i modsætning til så mange krigs-glorificerende ting beskriver krigen som et onde, man er taknemmelig for er overstået:

Da krig og orlovs tid
ved Gud en ende fik
blev Fredensborg opbyggt
af fjerde Friderich
Og at det freds paulun
skal krigens minde være
så fik det navn af fred
og Friderich at bære.

Måske er det som lejlighedsdigt der er overlevet gennem århundredene ikke den største poesi, men dog overordentlig sympatisk! (Kan synges på "Hammer, hammer fedt" hvis man har lyst),

Iøvrigt tænker jeg stadigvæk tit på den fine demonstration i sin tid med mindepladen på Kgs. Nytorv ved den noget latterlige og sørgelige rytterstatue, som stadigvæk står der.

Carl Bergstrøm-Nielsen

Jeg ønsker at:

- blive medlem af AmK
 få flere oplysninger om AmK
 få gratis prøvenummer af IKKEVOLD
 abonnere på tidsskriftet IKKEVOLD
 give én jeg kender et gavekort på IKKEVOLD -pris 50,- kr.
 købe en dinosauer-trøje for kr. 70,- + forsendelse
 (Angiv størrelse)
 få oplysninger om militærnægtelse
 købe Militærnægterhåndbogen for 20,- kr + forsendelse

Klip ud og send til:
Aldrig mere Krig
Nørremarksvej 4
6880 Tarm
Tlf. 9737 3163

Navn: _____
 Adresse: _____
 By og Postnr.: _____

Aldrig mere Krig

Aldrig mere Krig er en forening for pacifister, folk der søger fredelige/ikkevoldelige løsninger på konflikter.

At være pacifist er en livsholdning - derfor er Aldrig mere Krig en gammel forening, der ikke kun kører på enkelte mærkesager, - det er livet, det drejer sig om og den "sag" forældes ikke.

Aldrig mere Krig blev dannet i 1926 og er i dag en af landets ældste fredsorganisationer. Aldrig mere Krig er ikke knyttet til noget parti eller nogen religiøs forening.

Aldrig mere Krig er dansk af deling af Krigsmodstandernes internationale Forbund, War Resisters' International (WRI), med hovedkvarter i London.

Der er brug for pacifistiske synspunkter mere end nogensinde. Vi har brug for at blive flere.

Giv freden en chance - bliv medlem af Aldrig mere Krig. Medlemskab pr. år koster 165 kr. for enkeltpersoner, 210 kr. for par og 105 kr. for uddannelsessøgende, pensionister og civile værnepligtige.

Hovedbestyrelsen består af syv medlemmer:

Birte Wagner, Geert Grønnegaard, Hermod Folke Hansen, Holger Terp, Jens Thoft, Majken Jul Sørensen og Tom Vilmer Paamand.
Suppleanter er Arne Hansen og Peter Henning.

Hovedbestyrelsen er konstitueret med følgende:

Forretningsudvalg: Geert Grønnegaard (ordfører), Jens Thoft (kasserer) og Holger Terp (sekretær).

Internationalt udvalg: Majken Jul Sørensen (koordinator).

Kartoteksfører: Bitten Forchhammer (incl. bladekspedition).

Medieudvalg: Geert Grønnegaard (koordinator).

Redaktionsudvalg: Holger Terp, Peter Kragh Hansen og Tom Paamand (koordinator).

Sessionsudvalg: Peter Henning (koordinator).

Våbenproduktionsudvalg: Geert Grønnegaard (koordinator).

Landskontor (Bemærk ny adresse!)

Aldrig mere Krig,
Nørremarksvej 4, 6880 Tarm, tlf. 9737 3163.
Giro: 9 00 48 82.
E-mail: amk@fred.dk.

Kontaktpersoner:

Sjælland:

Birte Wagner, Bavnebjergspark 71, 3520 Farum.
Finn Held, Aprilvej 24, 2730 Herlev, tlf./fax 4491 6967.
Geert Grønnegaard, Leragervej 8, 4174 Jystrup, tlf. 5752 8250.
Haakon Larsen, Skovbrynet 5, 3450 Allerød, tlf. 4817 2735.
Hanna Lindstrøm, Christoffers Allé 132, 2800 Lyngby, tlf. 4444 3965.
Holger Terp, Strandbyparken 4.1.tv., 2680 Hvidovre, tlf. 3678 4028.
Majken Jul Sørensen, Petuniavej 8, 3450 Allerød, tlf. 4817 1811.
Peter Henning, Unnasvej 3, 3000 Helsingør, tlf. 4921 6563.
Uwe Riggelsen, Kåstrupvej 4, Spangsbro, 4400 Kalundborg, tlf. 5350 7429.

Fyn:

Hanne Nielsen, J. A. Larsensvej 5, 5300 Kerteminde, tlf. 6532 4474.
Jørgen Burchardt, Nyborgvej 13, 5750 Ringe, tlf. 6262 3617.
Peter Kragh Hansen, Gl. Banegårdsvej 50, 5500 Middelfart, tlf. 6441 8389.

Jylland:

Arne Hansen, Sønderjyllands Allé 35, 9900 Frederikshavn, tlf. 9842 5542.
Bitten og Troels Forchhammer, Rebild Hedevej 14, 9520 Skørping, tlf. 9839 1663.
Henning Sørensen, Irisvej 17, Postbok 87, 8500 Grenaa, tlf. 8632 1679.
Hermod Folke Hansen, Nørremarksvej 4, 6880 Tarm, tlf. 9737 3163.
Jens Thoft, Stadion Allé 43 A, 8000 Århus C, tlf. 8611 2177.
Lars Bang Jeppesen, Kongeåvej 63, 6600 Vejen, tlf. 7536 2201.
Poul Gunder Nielsen, Hørslevvej 107, Hørslevbol, 8462 Harlev J, tlf. 8694 1699.
Svend Haugaard, Violvej 2, 7800 Skive, tlf. 9752 1037.
Tine Forchhammer, Gadebakken 15, 8600 Skanderborg, tlf. 8692 6205.
Tom Vilmer Paamand, Ølstedvej 4, Lisbjerg, 8200 Århus N, tlf. 8623 0328.

Besøg Aldrig mere Krig på internettet: www.fred.dk

ikkeevold

Tegneren Carsten Graabæk har fået en "Fredsrøse" fra Aldrig mere Krig for i sin tegneserie "Statsministeren" at "forsøge at putte lidt omtanke og besindighed ind i alt virvaret",

IKKEVOLD udgives af Aldrig mere Krig (AmK), dansk afdeling af War Resisters' International (WRI) samt medlem af International Peace Bureau (IPB).

Fred er en menneskeret, og krig er en forbrydelse mod menneskeheden. Derfor er det AmK's formål at arbejde for at fjerne krigens årsager og at modarbejde enhver form for krig og krigsforberedelse.

Ved medlemskab af Aldrig mere Krig kræves frigørelse fra evt. tilknytning til militæret herunder beredskabstjeneste.

IKKEVOLD dækker ikke nødvendigvis AmK's hovedbestyrelses holdninger.

Abonnement:

IKKEVOLD udkommer med fire numre årligt. Abonnementet indgår i medlemskabet. For ikke-medlemmer koster et abonnement årligt 105,-. Løssalg: 30,-.

Abonnementsbestilling kan ske på: Giro 9004882, Aldrig mere Krig, Rebild Hedevej 14, 9520 Skørping, Tlf. 9839 1663.

Adresseændring skal ske på posthuset i det distrikt, hvorfra der flyttes. Navneskift skal også meddeles til distriktets posthus.

Kopiering og eftertryk og anden gengivelse med angivelse af kilde anbefales.

Oplag 600

Kollektiv redaktion:

Tom Paamand, 8623 0328
Peter Kragh Hansen, 6441 8389
Holger Terp, 3678 4028

Stof til IKKEVOLD sendes til:

Tom Vilmer Paamand
Ølstedvej 4
Lisbjerg
8200 Århus N
E-mail: ikkevold@fred.dk

ISSN 0107-5276

Sejre for freden

Af Holger Terp

Det er populært blandt venner af militæret at forgøle fredsbevægelsens død samtidig med at den kolde krig sluttede med Berlinmurens fald i 1989.

Indtil da havde store dele af de danske fredsbevægelser markeret sig som en kampagnebevægelse, der ville afskaffe atomvåben. Altså en nedrustningsbevægelse.

I 90'erne var fredsbevægelsen også en kampagnebevægelse, ligeledes med et mål. Man ville have fred. Altså en afrustningsbevægelse. Forskellen mellem fredsarbejdet i de to tiår er altså overgangen fra et forholdsvist snævert mål til et bredere mål.

Kampen for fred udtrykker sig derfor på mange forskellige måder, eksempelvis gennem kampagnerne mod de franske atomvåbensprængninger, kampagnen mod landminer og kampagnen mod børnesoldater.

Den danske fredsbevægelse har trods sin lidenhed haft en forholdsvist stor politisk betydning de sidste ti år:

Antallet af militærnægtere i Danmark er steget konstant i perioden. En tredjedel af alle værnepligtige aftjener deres værnepligt civilt. Forsvaret må bruge stadig mere penge på propaganda og hvervekampagner. I øjeblikket over 18 millioner kroner om året og tilsyneladende uden at det lokker flere husarer til regimenterne.

Aldersgrænsen for hvornår unge kan lade sig herve som konstabler hæves fra 16 til 18 år som en følge af den internationale kampagne mod børnesoldater, hvor specielt Red Barnet har ydet en stor indsats.

Kampagnen til fordel for de udvisningstruede desertører og militærnægtere fra Det forhenværende Jugoslavien resulterede i, at en tredjedel af flygtningene fik opholdstilladelse og de resterende to tredjedele fik midlertidig opholdstilladelse. Desuden foregik der og foregår stadig et stort nødhjælpsarbejde til fordel for civile i området.

Omfanget af den danske krigsmaterielproduktion er blevet meget bedre

belyst, takket være en aktindsigt som Aldrig mere Krig har fået i Justitsministeriets Civilkontor, efter et årelangt arbejde med at registrere den danske krigsmaterielproduktion.

Krigsforsikringsfonden for danske skibe under Industriministeriet blev efter pres fra Aldrig mere Krig nedlagt i forbindelse med finanslovsforhandlingerne i 1997. Danske redere havde indtil nedlæggelsen af fonden kunnet bruge fondens midler til at konkurrere om forsikringssummen til våbentransporter med redere fra andre lande.

Lauritsen-koncernens forsøg på at sælge det kriseramte Danyard værft i Frederikshavn samt tegningerne til marinens Standard Flex skibe til den malaysiske matador, Amin Shah, mislykkedes, selv om chefen for Lauritsen Holding har været med til at skrive eksportloven for krigsmateriel. Aldrig mere Krig gennemførte en succesfuld kampagne mod salget, som er opgivet nu.

Provenuefinansieringsordningen, det forhold, at forsvarsministeriet kunne sælge ud af sine ejendomme og beholde pengene fra salget, blev efter lang tids kampagne fra Aldrig mere Krig indført og dermed lovliggjort i forsvarsforliget i 1995. I december 1997 blev ordningen ophævet, hvorefter salget af forsvarsministeriets ejendomme skal ske gennem det statslige ejendomsselskab, med det uundgåelige resultat, at forsvarsministeriet nu jamrer over, at det ikke har råd til at vedligeholde bygningerne.

På det organisatoriske plan er der taget en række initiativer til styrkelse af fredsbevægelsernes samarbejde. I 1991 dannedes Fredsbevægelsernes Koordineringsgruppe som en paraplyorganisation for alle danske fredsgrupper.

Hjemmesider for Fred blev søsat som et fælles hjemmesideprojekt for de danske fredsbevægelser og antallet af besøgende på hjemmesiderne er stærkt stigende i øjeblikket.

Problemer i fredsarbejdet: Hvordan får vi flere medlemmer og aktive?

Kvindernes Internationale Liga for Fred og Frihed og Landsforbundet Aldrig mere Krig har indgået et bladsamarbejde.

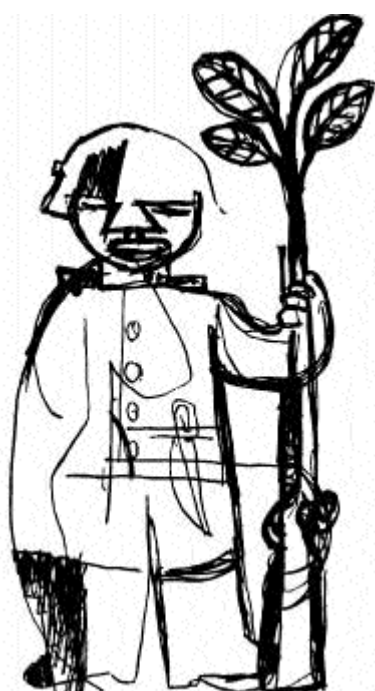
Vi redigerer og udgiver bladene **fred og frihed** og **ikkevold** i fællesskab. For- og bagsiden samt side 2 og næstsidside er forbeholdt de to foreninger. Resten af bladet redigeres af en redaktion sammensat af begge foreninger.

Ida Harsløf (fred og frihed) og Tom Vilmer Paamand (ikkevold) samler trådene.

Stof til fred og frihed og Ikkevold sendes til:

Tom Vilmer Paamand
Ølstedvej 4, Lisbjerg
8200 Århus N
Tlf: 8623 0328

E-mail: Ikkevold@fred.dk
Internet: www.fred.dk

Sociale svindlere

Vist er det ikke klædeligt at være alt for stolt af sine egne, men Enhedslistens lille folketingsgruppe fortjener ikke desto mindre stor tak for - som de eneste - at have stemt mod udsendelse af dansk militær til Kosovo.

Værktøjet for de etniske og sociale konflikter på Balkan er som overalt i verden og til alle tider militær og militarisme. Det er en hvilken som helst militær forteelse der må lægges luft til, hvis vi skal gøre os håb om en fredelig verden.

Derimod har jeg ingen sympati for de unge mænd, der har skrevet kontrakt med den internationale brigade og nu løber fra deres forpligtelse.

Havde det været en sølle arbejdsmand, der fik understøttelse for at stå til rådighed for arbejdsmarkedet, og så ikke var det, så var han blevet dømt for social svindel. Det bør også være tilfældet her.

Langt større sympati har jeg for de unge, der fra første færd siger fra, og nægter militærtjeneste. Det er hæderlige folk.

En af de store i mit livs univers - den i sin samtid fremtrædende pacifist og højskolemand, sekretær for De jyske Husmandsforeninger, Thomas Christensen fra Århus (1898-1978) - der på sin ældre dage nåede at få sæde i folketinget for SF, havde en lyrisk åre.

I et digt sammenligner han militærnægtere og soldater. I et af versene hedder det:

**Du ungdom der nægter at tage
mod krigsgudens kakihabit,
har menneskeværdet tilbage.
Soldatens er flosset og slidt.**

Det gælder ikke mindst de soldater, der først praler af deres flotte uniform, og hæver deres store løn og så, når det bliver alvor, bruger harens våben.

*Med venlig hilsen
Henning Sørensen, Grenå.
Forfatter*

Hvad har vi lært af krigen?

Danmark har været i krig i 78 dage. Hvad mærker vi til det? Hvad koster det? Betyder det overhovedet noget, udover underholdningsværdien i de daglige nyhedsudsendelser og aviser?

Af Erik Lau Christensen

Tidligere har Danmark været i krig, og mærket noget. Det har kostet! Ofrene har været mange og store værdier er gået tabt - dengang i 1864 f.eks. Der var også tab under 2. verdenskrig, men andre led mere, meget mere. Tyskerne, russerne, englænderne og franskmændene f.eks.

Dengang tog ledende statsmænd fra USA, Rusland og England initiativ til at undgå, at Europa og verden atter skulle rammes af en ny, stor og grusom krig. Det blev til FN.

Hvorfor bekæmper USA nu FN både skjult og åbent?

Der har været utallige krige siden FN blev skabt, og der har gennem de seneste 10 år været i det mindste 3 krige på Balkan. I dag siger alle, at det skyldes altsammen Milosevic. Dengang det hele startede støttede mange danskere den tanke, at Serberne var det eneste, civiliserede folk på Balkan, og vi måtte støtte, at de fik magt som de havde agt.

Hvorledes kunne vi dengang have modvirket den ulykkelige udvikling, som har medført et årti med krig og ødelæggelse i en europæisk region?

Har vi viljen til at lære af vore egne fejl?

Der er naturligvis mennesker, for hvem det vil være uheldigt, hvis vi vil analysere vore egne fejl, f.eks. de ovenfor nævnte danskere, som næsten racistisk bakkede serberne op i starten.

Skal det forhindre os i at lære af, hvad vi gjorde forkert?

Hvad koster krigen?

Nato's krig er naturligvis ikke gratis, selv om vi ikke direkte har måttet betale krigsskat. Vi har alle hørt om det

svimlende store beløb, NATO hver dag bruger på at føre krig. 1 mia. kr. hver dag. Hvem betaler de penge?

Det gør vi alle. Vi betaler krigsskat allesammen. Hvert år! I alle NATO-lande. Her i landet koster det 17 mia. kr. hvert år - plus det løse.

Men når NATO kaster en bombe eller affyrer et missil, så er det for at ramme et mål, og træfsikkerheden siges at være stor. Når målet er ramt, er der ødelagt for meget store værdier, fordi der anvendes effektive våben. Ødelæggelserne ved Nato's krig overstiger udgifterne ved at føre krig.

En stor del af udgifterne til at føre krig er egentlig kun et forbrug af forlængst investerede penge. Det er forbrug af våben, som måske er købt for

10 år siden, og nu var ved at være forældede. Forbruget efterlader kun et hul i lagrene af våben, og et presserende ønske om at anskaffe nye våben. Man kunne fristes til at sige, at der kunne være folk i krigsindustrien, som var ganske tilfredse med, at de gamle våben er væk, og nye, bedre våben vil blive købt! Det gavner i det mindste fabrikanterne og det land, hvor fabrikanterne betaler skat.

Alle de penge, som skal bruges på genopbygning af de værdier, som er smadret under krigen, skal også betales af os. Med os mener jeg de almindelige mennesker, som lever i Europa.

Når jeg ser bort fra USA i denne sammenhæng er det ud fra erfaringen, at USA afstår fra at yde udviklings-

hjælp internationalt. Vi skal altså betale for nye våben, som vi primært køber i USA, og for genopbygningen af det ødelagte.

Men de største tab er slet ikke økonomiske, de er menneskelige.

Ingen vil kunne erstatte det tab, som familien til den dræbte eller invaliderede har lidt. Ingen vil kunne genoprette de lidelser, mennesker har gennemlevet, og som har sat varige mærker i sind og sjæl. Ingen vil kunne "behandle" de børn og unge, som har fået erfaringer, som leder til vold og terror i ikke kun én generation. Krigen vil fortsætte i Europa, indtil vi lærer at forebygge fremfor at angribe.

Hvad kunne en forebyggelse bestå i?

Der er ikke grænser for, hvad vore politikere i dag er villige til at betale for at "integrere" landene på Balkan i det kommende Europa. Hvorfor først nu? Og hvor er offerviljen, når krigen er slut? Hvad har vi lært af udviklingen i Bosnien? At politikerne godt ved, hvad de burde gøre, men ikke gør det? Fordi det begrænser levestandardudviklingen i deres eget smørhul, og det vil gøre dem - politikerne - upopulære?

Vi ved kun alt for godt, hvad der burde gøres for at forhindre udviklingen frem mod nye krige. Det blev sagt altfor tydeligt under det Sociale topmøde i København i 1995. Hjælp til det fattigste lande i verden. Bedre fordeling af verdens velstand. Eftergivelse af udviklingshjælp. Sikring af menneskerettigheder og demokrati.

Virkeligheden er krigsprovokerende!

Verdens største og rigeste lande har kun bidraget til en forøget ulighed økonomisk i verden siden 1995, og der er ingen tegn på, at f.eks. USA vil påtage sig det sociale ansvar internationalt for at modvirke udvikling mod nye krige gennem udviklingshjælp. Tværtimod.

Sikring af demokrati? Nato's nye koncept er vel en demonstration af en udvikling bort fra internationalt demo-

krati, og en befæstelse af USA's internationale rolle som verdens-diktator blandt FN's medlemslande?

Sikring af ytringsfrihed? USA's internationale overvågning af al telekommunikation er vel udtryk for en "big-brother-is-watching-you"-mentalitet?

Et forslag

Hvis vi skal sikre midler til det forebyggende arbejde, må vi selv være villige til at betale; også selv om vore politikere hellere vil bruge pengene til indkøb af våben! Derfor må vi indføre en frivillig fredsskat. Det er anslået, at det vil koste EU ca. 2% af det årlige budget i de kommende, mange år. Men det er kun genopbygning på Balkan, ikke forebyggelse af konflikter andre steder i verden.

Hvis alle borgere frivilligt ville betale en fredsskat på 2%, og vi kunne sikre, at pengene effektivt blev brugt til udviklingshjælp, sikring af demokratiske rettigheder og undervisning i og hjælp til ikkevoldelig konfliktløsning, så kunne et sådant, privat initiativ måske åbne for en politisk forståelse. Der kunne måske skabes en snebold-effekt. En skattefritagelse for frivillig fredsskat kunne være første skridt. Næste skridt kunne være fredsskat som erstatning for krigsskat, altså reduktion af forsvarsbudgettet med samme beløb, som borgerne frivilligt betalte til "fredelig konfliktforebyggelse og -løsning".

En forsigtig bemærkning.

Erfaringerne hidtil synes at vise, at politikerne er tilbøjelige til at vælge investeringer i våben fremfor investeringer i forebyggelse af konflikter. Derfor må fredsskat starte som et privat initiativ, og det vil være farligt at overlade initiativet til politikerne. Der må med andre ord gøres en indsats for at forhindre en "omvendt privatisering". Fredsskat skal bestyres af fredsaktivister.

Skrevet 10. juni 1999. Erik Lau Christensen er formand for Fredsskattefonden.

Aktion for serbiske nægttere

Militærnægterforeningen fokuserede på de fredelige serbere ved en aktion på Kultorvet den 15. maj.

Serbiske nægttere er fængslet, men hvem støtter dem?

Militærnægterforeningen brugte dette års internationale militærnægterdag på at gøre opmærksom på, at der findes mange fredelige serbere. I Beograds fængsler sidder masser af folk, der trods trusler på livet nægter at være med i den jugoslaviske hær.

"De mennesker, der står fast på deres holdninger, selvom landet er krig, fortjener stor respekt," udtalte Peter Mikael Hansen fra Militærnægterforeningens bestyrelse.

Dialog skaber løsninger

Der er mere end nogensinde brug for at minde om muligheden for at nægte militæret.

"Lyt til dem, der nægter militæret, det er dem, der har de konstruktive løsninger," sagde Peter Mikael Hansen. "Krig er ikke vejen til at finde en løsning på problemerne - krigen er kun med til at skabe yderligere afstand mellem parterne. Det er utroligt, at lande og regeringer stadig tror så meget på vold og magt som konfliktløsningsmiddel," fortsatte Peter Mikael Hansen. "Der skal dialog til for at finde en løsning!"

Militærnægterforeningen opfordrer alle soldater til at lægge våbnene: "Jo flere, der nægter militæret, jo mere nærmer vi os en fredeligere verden," tilføjede Peter Mikael Hansen.

15. maj var international militærnægterdag, og dagen blev markeret af militærnægtere og antimilitarister over hele verden.

Må vi få lov at bevare nuancerne

Tale ved fredsdemonstrationen på Vor Frue Plads den 5. maj 1999.

Af Annelise Ebbe

I dag er det den 5. maj, Danmarks befrielse, som der står i kalenderen. Igen og igen har man hørt fredsbudskabet, som det blev læst højt over radioen fra BBC i 1945.

I går aftes var vi mange, der havde lys i vinduerne, også mange af os, der ikke er gamle nok til selv at have oplevet besættelsen og befrielsen. For mig personligt var dagen i går noget særligt. Min far, der døde for nogle år siden, ville være blevet 85 år. Hvert år på sin fødselsdag sagde han, når vi gik i gang med at tænde lysene, at han aldrig havde fået så stor en fødselsdags-gave som i '45.

Min mor mindedes hvert år, at hendes familie den 5. maj havde fået besked om, at min onkel var død i tysk koncentrationslejr. Skjult bag fredsbudskabet vil der altid være tabslister, så længe der er flertal for at tro, at man kan løse konflikter med vold og krig.

Der lyder ikke noget fredsbudskab over Jugoslavien i dag. Og hvis der gjorde, var det ikke sikkert, befolkningen kunne høre det, for NATO har gjort, hvad der var muligt for at gøre medierne tavse. Og selvom det ikke skulle være lykkedes, var det alligevel ikke sikkert, fredsbudskabet kunne nå ud, for NATO har "fingeren på elkon-takten", som talsmanden Jamie Shea siger.

I vores ende af Europa virkede 4.-maj budskabet i år på én gang stærkere end nogensinde før og samtidig nærmest hyklerisk og selvtilstrækkeligt i sin gentagelse af, at Danmark nu er frit. Der er langt fra det glædelige budskab om, at de tyske tropper har kapitulert til disse bestandige meldinger om bombninger, flygtningestrømme, nød og elendighed, som vi har hørt i hver eneste radioavis og set i hver eneste avis og TV-avis siden 24. marts.

For et par dage siden hørte jeg en time-radioavis, hvor der ikke blev talt

om krigen i Jugoslavien. Det var første gang, siden bombardementerne startede. Hvis jeg skal sige det rent ud, åndede jeg lettet op, indtil jeg kom i tanke om, at virkeligheden er en anden.

Når radioavisen ikke siger noget, er det ikke et udtryk for, at der ikke er noget at fortælle. Det er udelukkende et udtryk for, at krigen er blevet for trivial. Beretninger om, hvor mange fabrikker, broer, olieraffinerier ..., der nu er bombet, og hvor mange der er på flugt, er blevet så dagligdags, at der skal afgørende, helt afgørende nyt til, for at der er tale om nyheder i vores nyhedsinficerede og mediedefinerede hverdag.

Danmark er i krig for første gang siden Anden Verdenskrig og har ikke været i angrebskrig siden engang i 1700-tallet, og allerede på krigens 42. dag er interessen for krigen åbenbart dalet så meget, at man kan springe den over i en af timenyhederne.

I går var der først på dagen tale om, at NATO havde dæmpet sin indsats. Pludselig vendte det, og i en radioavis over middag var nyheden helt overvældende. "Angrebene har inden for det sidste døgn været de hidtil voldsomste siden krigens start," blev der sagt.

I går kom også meddelelsen om, at NATO slet ikke havde affyret det missil, der ramte en bus fyldt med mennesker på vej hen over en bro. Det var den tredje udgave af den historie. Den første gik på, at missilet var affyret, før bussen var kørt ud på broen, den næste gik på, at serberne måtte vide, at civil transport over en bro er dumdristig, eftersom broer er "legitime militære mål". Nu fik vi så den tredje. Eller også var det en ny historie om en helt anden bro. Forvirringen er total.

Man prøver at følge med, men i virkeligheden har man ikke en chance.

Der har - ved jeg af egen erfaring - været tale om en meget propagandistisk og ensidig nyhedsdækning fra det serbiske statsfjernsyns side. Under fo-

regivende af at ville standse denne propaganda har NATO igen og igen forsøgt at få ram på senderne. Som Politiken-journalisten Jens Holsøe fremhævede det i en fjernsynsdebat, kan man med rette betvivle, at vi står på ytringsfrihedens og demokratiets side, når vi vil knægte ytringsfriheden i et andet land, fordi vi synes, det, som ytringsfriheden bruges til, er propagandistisk.

Selv synes jeg, at det, der rapporteres i medierne med NATO som kilde, bliver mere og mere usmageligt - eller for at bruge det samme ord endnu en gang: mere og mere propagandistisk, og sprogbrugen giver mig myrekryb.

Her til morgen sagde den danske forsvarschef Christian Hvidt, at man har brugt midler, som man "dybest set slet ikke har lyst til." Det minder mig i mistænkelig grad om den voldelige forrælder, der selv påkalder sig smerten ved at slå barnet.

Fra første færd og mange, mange gange har man hørt Hans Hækkerup sige: "Vi er i begyndelsen af en luft-

kampagne." På min indre nethinde får jeg et billede af et af disse megaluftskibe, der fra tid til anden hænger over ens have og reklamerer for et eller andet mærkværdigt produkt. Det, Hans Hækkerups luftskib reklamerer for, er NATOs krig.

De rigtige NATO-folk taler om nedgradering. Jeg forstår ikke ordet, men jeg kan høre, at de mener en reduktion af de serbiske forsvars- og angrebsmuligheder.

Samtidig kan jeg se, at det for eksempel er tre broer i Novi Sad, der er tale om, tre broer, der skulle være med til at sikre drikkevandsforsyningen til dele af byen, og som i øvrigt på alle måder er helt nødvendige for civilbefolkningens daglige liv og færden. Men broer er legitime militære mål.

Forestil jer, at vi her i landet fik bombet såvel Lillebælts- som Storebæltsbroerne eller broerne til Amager. Faktisk er dette lille land totalt afhængigt af sine broer, ikke kun - ja den tanke er vel næppe faldet os ind - ikke kun militært, men netop civilt. Det er klart, at man lammer militæret, men det er det skinbarlige vanvid at lade, som om man ikke ødelægger civilsamfundets mulighed for at fungere, og truer civilbefolkningen på livet, når man bomber broerne.

Krigen er "retfærdig" og "desværre nødvendig" hedder det. For hvem er den retfærdig endsige nødvendig? Er det de hundredtusindvis af Kosova-

albanere, der er på flugt? Er det de civile - i den vestlige offentlighed mere og mere dæmoniserede - serbere, der gang på gang må friste en kummerlig tilværelse i beskyttelsesrummene? Er det den skrøbeligt opbyggede opposition, der i forvejen var truet af regimet, og som nu er under dobbelt beskyddning?

Krigen er ene og alene nødvendig og retfærdig for NATOs troværdighed. Det var den, der var på spil og intet andet, da man besluttede sig for at starte de bombninger, man havde truet med i månedsvi.

I går hørte jeg en engelsk forsker i radioen, Adam Roberts fra Oxford University. Han sagde det om NATOs troværdighed. Han kritiserede NATOs bombninger, fordi han går ind for en landkrig, og undervejs i sin argumentation fik han fremført følgende overraskende forskningsresultat: Det er ikke muligt at beskytte mennesker med bomber.

Jeg må ærligt tilstå: Jeg er ikke imponeret. Ikke engang NATOs generaler, den smilende talsmand, Jamie Shea, eller de danske politikere, der går ind for denne krig, kan i ramme alvor tro på, at man kan beskytte mennesker med bomber.

Vi er ude i et kæmpestort blufnummer, som en del (især regeringspolitikere og militærfolk her i Danmark) udtaler, at de tror på, en del lader, som om de tror på det, og de fleste er ude af

stand til at forholde sig til det, fordi virkeligheden er så speget og kompleks, og det, vi hører, så forenklet, at det bliver vanskeligere og vanskeligere at forholde sig blot en lille smule nuanceret til situationen, hvis man ikke vil beskyldes for at holde med de forkerte.

Jeg har flere gange gjort mig til talskvinde for den serbiske opposition. Det har oprigtigt harmet mig, at f.eks. den danske regering har påstået, at man satte sin lid til denne opposition, det var den, der skulle bringe Jugoslavien ind i Europa.

Samtidig lod man den koldt og kynisk i stikken med bombningerne. Ikke en finger har man rørt for disse mennesker, der nu er truet på livet fra flere sider. Ikke med et ord har man beklaget, at også de blev ofret for denne retfærdige og nødvendige krig.

En af mine gode venner i Beograd, et oppositions-menneske som jeg har meget tæt kontakt med, sender hyppige beretninger om, hvordan hendes hverdag er blevet, efter at bombningerne er startet. Hun er angst, ikke bare ked af det og bange, hun er angst, og det står at læse i hver eneste linje, hun skriver. Alligevel bliver hun ved med at arbejde, tænke, tale, forholde sig til situationen. Jeg synes, hun er modig, meget modig, og jeg beundrer hende for det.

Nogle af hendes kolleger er trådt frem. 27 bekymrede serbiske borgere er trådt frem med navn og adresse. De har været så modige, at de har sendt en appel til alle involverede parter.

Ud af det, de skriver, kan man læse, at de mener, der er skurke i alle lejre, men også se, at de har bevaret håbet, at de tror på, at der er kræfter, der vil arbejde for reelle fredsforhandlinger, ikke-voldelige konfliktløsninger og en demokratisk udvikling af hele Jugoslavien. Også de er modige. Det kan koste dem livet at stå frem på den måde.

For nylig fik jeg en kopi af et brev fra en gruppe serbere til albanske NGO-venner.

"Vi skriver til jer på dette vanskelige tidspunkt, hvor vi er fælles om lidelserne. Kolonner af albanere og andre borgere i Kosovo, deriblandt mange af

jer, er blevet tvunget til at forlade deres hjem.”

“Det første skridt på vejen, der skal lægge afstand til had, etniske konflikter og blodige gengældelsesaktioner, tages ved offentligt at udtrykke vores dybeste medfølelse med og oprigtige fordømmelse af alt det, som I og jeres medborgere gennemlever.”

“Etniske udrensninger, NATO-bombardementer og væbnede konflikter bør stoppes, fordi intet af det bidrager til en løsning af Kosovo-krisen, det forværrer den blot. Der bør ikke være flere ofre. Alle flygtninge skal have lov til at vende sikkert tilbage til deres hjem og leve på en måde, der passer sig for frie og stolte mennesker.”

“Vi er overbeviste om, at vi sammen vil finde styrke og mod til at træde ind på den vej, der fører til fred, demokrati, respekt for menneskerettigheder, gensidig forsoning og respekt. Dialogen, de politiske forhandlinger og fredsprocessen har ingen alternativer.”

Så enkelt og smukt kan det siges.

Her i landet læner vi os mageligt op ad en storebror, der i årevis har opført sig som en rigtig skidt knægt, og nogle er tilsyneladende stolte over det. Selv er jeg flov, grænseløst flov over at være del af et fællesskab, der forvalter sit demokratiske sindelag, sin fredelige mentalitet og sit livsmod med så lurvede midler, flov over, at vi i selvglædens og selvretfærdighedens navn lader, som om 1500 flygtninge er noget, når vi ved, at der på én dag - som f.eks. i dag - er flygtet 16.000, flov over, at vi, som roser os af, at vi i begyndelsen af dette århundrede løste det såkaldt sønderjyske spørgsmål på en måde, så det stadig omtales i den vide verden, - at vi ikke kan huske.

Flov over, at være del af en befolkning, der har valgt en regering, der lader, som om den tror på, at man kan beskytte mennesker med bomber.

Min opfordring til jer er, at vi skal fortælle vores regering, at vi ved, den lyver. Man kan ikke - hvor meget man end har indstillet sit hoved på computervirkeligheden - lade, som om liv ikke ødelægges og fortæres af bomber og krig.

Kun freden heler og nærer. Lad os få den proces i gang.

Kvinder i Sort:

To gange i juni måned aktionerede KVINDER I SORT på Kultorget i København. Aktionerne var et samarbejde mellem Aldrig mere Krig, Kvinder for fred, Kvindernes Internationale Liga for Fred og Frihed, Militærnægterforeningen, Samarbejdskomiteen for Fred og Sikkerhed og enkeltpersoner imod voldelig konfliktløsning.

KVINDER I SORT i Danmark er startet af Kvindernes Internationale Liga for Fred og Frihed, som er inspireret af KVINDER I SORT i Beograd. Her har en gruppe kvinder siden 1991 demonstreret en gang om ugen mod krig og undertrykkelse. Idéen om en fredelig, tavs demonstration opstod i Israel hvor palæstinensiske og israelske kvinder sammen demonstrerede for en fredelig løsning af konflikten mellem Israel og Palæstina. Overalt i verden er der nu grupper af KVINDER I SORT.

KVINDER I SORT søger aktivister til fremtidige aktioner.

Har du gode ideer til manifestationer eller bare lyst til at være med?

Henvendelse til

*Annelise Ebbe, Emdrup Kærvej 4, 2400 København NV, tlf: 39 69 67 75
eller Majken Jul Sørensen, Petuniavej 8, 3450 Allerød, tlf: 48 17 18 11.*

en stille protest i København

Mens NATO bombede Jugoslavien, gik kvinder fra forskellige fredsorganisationer sammen om at lave to Kvinder i Sort-demonstrationer i København.

Løbeseddelen lød:

DET GÆLDER JUGOSLAVIEN
STOP KRIGEN
VOLD LØSER IKKE
KONFLIKTER

KVINDER I SORT er en tavs manifestation, et tavst råb, der skal gøre opmærksom på, at vi ikke længere har lov til at lade, som om det, der foregår i Kosova/o og Serbien, ikke også er vores ansvar.

KVINDER I SORT fordømmer Natos bombeangreb mod Jugoslavien, fordi enhver bombe forværrer situationen, bryder med international ret og er med til at skabe en humanitær, økologisk og økonomisk katastrofe.

Bomberne har styrket de nationalistiske kræfter i både Serbien og Kosova/o, de har stort set bragt den de-

mokratiske, kritiske opposition og de uafhængige medier til tavshed og har vanskeliggjort om ikke umuliggjort en varig fred og forsoning.

En landkrig vil blot forværre situationen. Danmark er som medlem af Nato og som aktiv deltager i krigen medansvarlig for den katastrofale udvikling.

KVINDER I SORT gør opmærksom på, at krig fremkalder menneskelige lidelser og tragedier hos alle implicerede parter. De hårdest ramte er i denne krig som i alle andre de civile.

KVINDER I SORT i Danmark er startet af Kvindernes Internationale Liga for Fred og Frihed, som er inspireret af KVINDER I SORT i Beograd, der siden oktober 1991 har demonstreret en gang om ugen mod krig og undertrykkelse.

Overalt i verden er der tilsvarende grupper. Idéen om en fredelig, tavs demonstration opstod i Israel, hvor palæstinensiske og israelske kvinder sammen demonstrerede for en fredelig løsning af konflikten mellem Israel og Palæstina. Overalt i verden er der nu grupper af KVINDER I SORT.

KVINDER I SORT fortsætter vores ikke voldelige modstand mod alle former for etnisk homogenisering og militære strukturer.

KVINDER I SORT i Danmark er nu et fælles projekt mellem kvinder i: Aldrig mere Krig - Kvinder for fred - Kvindernes Internationale Liga for Fred og Frihed - Militærnægterforeningen - Samarbejdskomitéen for Fred og Sikkerhed - og enkeltpersoner, der er imod voldelige løsninger på konflikter.

Modstandstræf i Prag

Fra den 2.-4. juli samlede "Europæisk Fremtids Kongres" 173 Unions- og Nato-modstandere fra hele Europa.

Af André Nordlys

Ovenpå Balkankrigens informations-blokader, følte det for deltagerne befriende endeligt frit, at kunne udveksle informationer om de reelle tilstande i alle Europas lande.

Ganske vidst havde de fleste endog særdeles flittigt brugt e-mail under krigen, men her var chancen for ansigt til ansigt at skabe direkte kontakter for fremtiden, og så fortælle hinanden sandheden...

Prag-mødet, der var det tredje af sin slags, blev en kæmpe succes. Efter de to forgående kongresser, der henholdsvis blev afholdt i Budapest 98 og Warszawa 97, havde man fået stor erfaring i hvordan man bedst organisere et sådant møde. Og sjældent har deltagerne blevet præsenteret for noget der var mere organiseret!

Resultatet var uovertruffent. Ud over en række skarpe mødeudtalelser imod Balkankrigen, vedtog selve kongressen nemlig, at forslå alle fredsbevægelser i både Øst og Vest "sammen at gøre sig synlige" på FN-dagen den 24. oktober 1999! (Skriv det ind i din kalender...)

Balkankrigen viste os nemlig i al sin gru, hvor lidt beredskab fredsbevægelserne rent faktisk har. Mens Nato-landenes militære "Partnerskab for fred" har indøvet krig i et uendeligt antal krigsøvelser, stod fredsbevægelsernes mangler til åbenlys skue.

Især for de få, der i forårets løb aktivt havde været med i forsøget på at standse krigen. På Prag-kongressen blev der derfor (specielt i krogene) sat fokus på nødvendigheden af, at opbygge alternative massemedier systemer, der aktivt kan afprøves i lokale og regionale øvelser, selvfølgelig sammen med alle mulige andre

"Tænk dig, alle de e-mails jeg modtag fra fredsaktivister i vest, hvor folk skrev: Jeg er så frustreret, jeg er så frustreret, massemedierne har revet folk med, og vi er så få til at gøre noget. Jeg er så frustreret! Tænk dig, jeg blev så glad! Endeligt forstår I min situation!"

Vera fra Beograd

af fredsbevægelsernes mange aktiviteter.

Især på baggrund af rapporterne fra de forskellige lande indså mange nødvendigheden af, at fredsbevægelserne nu også må til at indøve og opbygge et "Partnerskab imod krig", og det med befolkningernes hjælp!

Uden sidestykke var det mest spændende ved kongressen, at møde folk fra Beograd, Ukraine, Rusland, Bulgarien, Rumænien, Slovakiet, Tjekkiet, Estland, Letland og Litauen. Østeuropas folkeslag har stadig erfaringerne tæt inde på livet, fra de fredelige samfundsomvæltninger under mures fald.

Men i kølvandet på alle forandringerne har disillusionens håbforladte ansigt dukket op til overfladen. Så let

at samarbejde om et "NEJ", og så uendeligt meget sværere at samarbejde om et "JA"! For ja til hvad?

Men deres aktiviteter fik dengang Warszawa-pagten til at falde, og på kongressen var der nogen der lurede på, om vi nu ikke også i Vest må finde på ligende initiativer!

Vera fra Beograd, kikkede på mig

med sin milde ro og latter i øjnene, mens hun gestikulerende berettede fra Krigen. "Tænk dig, alle de e-mails jeg modtag fra fredsaktivister i vest, hvor folk skrev: Jeg er så frustreret, jeg er så frustreret, massemedierne har revet folk med, og vi er så

få til at gøre noget, jeg er så frustreret! - Tænk dig, jeg blev så glad! Endeligt forstår I min situation! Forstår du hvad jeg siger..."

"Ja" svarer jeg, med tårer i øjnene. For en mere præcis analyse af situationen kunne der nemlig ikke gives! Nato havde under krigen, selv i Polen og Ungaren, nærmest total kontrol gennem brugen af massemedierne.

Situationen kan så absolut sammenlignes med Milosevics massemedie kontrol over Serbien. Og egentligt har Nato vel også, endda i langt højere grad, brugt Kosovoalbanernes tragiske skæbne i deres magtspil.

Flere oplysninger kan henad vejen findes på de danske fredsbevægelseres hjemmeside: www.fred.dk.

8. juni 1999

Net-Avisen

Nr. 2

Fredstelte og sultestrejker i Italien

21. maj var der sat fredstelte op i 17 større byer blandt andet Firenze, Bologne og Milano. På offentlige pladser viser man vedvarende sin protest imod krigen, og i fem af dem sultestrejkes der.

Netstrejke i Italien

“Netstrejke imod krig” kalder en gruppe i Rom sig, der den 21. maj stod bag blokeringen af parlamentets computersystem. I en time blev parlamentet konstant oversvømmet med e-mails imod krigen, der blokerede for al anden kommunikation.

*Kilde: www.ilmanifesto.it/Quotidiano-archivio/21-Maggio-1999
www.peacelink.it/users/bcp*

Holdningsændring i Tyskland og Frankrig

Fra den 17-20. maj viser undersøgelser, at 48% af den tyske befolkning ville stoppe krigen, mens ligeså mange ville fortsætte. 66% af alle østtyskere går ind for et øjeblikkeligt stop, og krigsmodstanden i hele Tyskland er vokset med 10% på en måned.

Den 21. maj er 49% af alle franskmænd imod krigen, men 49% vil fortsætte. I starten var 55% for, og da fjernsynsbillederne viste flygtningene fra Kosovo, steg det øjeblikkeligt til 75%! Men efter nyhederne om miljøkonsekvenser af bombningerne faldt opbakningen til de nuværende 49%.

Kilde: www.ilmanifesto.it/Quotidiano-archivio/14-Maggio-1999

Religiøs fredsdag i Mexico

Internationalt kristeligt sekretariat for solidaritet i Latinamerika (SICSAL) appellerede om at gøre den 5. juni til en international fredsdag, for at stoppe krigen på Balkan. 45 religiøse organisationer fra 25 hovedsageligt sydamerikanske lande har tilsluttet sig.

Kilde: www.peacelink.it/users/bcp

Aktion ved flådebesøg i Danmark

Festlighederne omkring et stort flådebesøg i Århus den 2.-5. juni med 35 krigsskibe og flere tusind soldater blev blandt andet suppleret med en “Desertør Service”, der uddelte visitkort med telefonnummer på et “Asylum to Deserters” til mulige afhoppere.

En gruppe opfordrede ironisk tilskuerne til at deltage mere direkte i krigen ved at give et bidrag til Humanitær Bombestøtte og selv udpege favoritmål som hoteller eller børnehaver. Bidragerne blev belønnet med lyden af sirener og bombebrag fra Beograd.

Norsk nyhedsbrev for fred

En gruppe norske aktivister med fredsforsker Jørgen Johansen i spidsen udgiver et elektronisk nyhedsbrev “så længe Norge er i krig”. Der er hidtil kommet otte numre med en meget omfattende dækning af nyheder fra Balkan og om modstanden i Norge - alt skrevet på letforståeligt norsk.

Kilde: www.uio.no/~torfu/kosovo/

Nyrup anklages som krigsforbryder

De angribende NATO-landes ledere er indklaget for krigsforbryderdomstolen i Haag af en gruppe canadiske jurister. Anklagen nævner specifikt ministrene Poul Nyrup Rasmussen, Niels Helveg Petersen og Hans Hækkerup.

Kilde: www.fred.dk/artikler/krigrisk/anklaget.htm

Demonstrationsforbud mod NATO i Belgien

Fredsaktivister forsøgte den 29. maj at udføre en “Citizens’ Inspection” af NATOs hovedkvarter i Bruxelles, for at samle beviser om illegal besiddelse af atomvåben. Politiet arresterede 260 aktivister. Demonstrationer er forbudt ved NATOs hovedkvarter.

Kilde: www.motherearth.org/walk99/

NET-AVISEN hentes ned fra www.fred.dk/net-avisen, og kan sættes op på opslagstavler overalt.

NET-AVISEN udkommer så snart der er nyt, og sendes til lokalradioer, tv, aviser og andre medier.

NET-AVISEN sendes også til folk i foreninger med email - med opfordring til at sende den videre!

NET-AVISEN får du som email, ved at sende en besked til net-avisen@fred.dk med ordet "Tilmeld" som emne, så bliver din afsender-adresse automatisk noteret for ønsket.

NATOs 50-årskrig

Tale holdt i Silkeborg den 23/4 ved en demonstration med Stop Krigen Initiativet.

Af Mikael Witte

FN blev grundlagt efter Anden Verdenskrig for at skabe en bedre verden for alle mennesker; imidlertid mistede FN sin effektivitet som følge af konfrontationen mellem Sovjet og USA.

Det var dansk politik at holde Danmark uden for stormagternes blokdanelser, og i maj 1948 erklærede Statsminister Hedtoft, at "verden i dag præges af brydningerne mellem to systemer: den amerikanske kapitalisme og den russiske tvangskollektivering. Nordens socialdemokratiske arbejderbevægelse vil ingen af delene".

Fra september 1948 undersøgte Danmark, Norge og Sverige mulighederne for et forsvarsfællesskab. Da USA's regering meddelte, at et fritstående skandinavisk forbund ikke kunne vente amerikansk våbenhjælp, brød planerne sammen.

Efter dansk anmodning blev Danmark stiftende medlem af NATO. Et flertal i Folketinget støttede optagelsen, og den 4/4-49 kunne udenrigsminister Gustav Rasmussen underskrive Atlantpagten i Washington. Danmark havde erklæret sig for USA.

I NATO-traktaten lyder artikel 1: "Parterne forpligter sig til, som det er bestemt i FN-pagten, at bilægge enhver mellemfolkelig stridighed, de måtte blive involveret i, med fredelige midler, således at den internationale fred og sikkerhed og retfærdighed ikke sættes på spil, og til i deres internationale relationer at afstå fra brug af magt på en måde, som strider mod FNs formål".

Dette NATO - den nordatlantiske forsvarsorganisation - valgte den 24. marts at angribe Jugoslavien. Med en regn af krydsermissiler og computerstyrede bomber førte NATO sine trusler om krig ud i livet. Eller ud over livet.

Dette overfald har ikke løst et eneste problem - til gengæld forstørret dem.

NATO havde i Rambouillet truet Jugoslavien med krig: Hvis ikke Jugoslavien underskrev den aftale der blev dikteret, så ville landet blive bombet. Jugoslavien sagde ja, mens kosova-albanerne sagde nej. Efter korridor snak og anden forhandlingsrunde sagde kosova-albanerne ja. Men nu sagde Jugoslavien nej.

I dag ved vi at der aldrig blev forhandlet i Rambouillet. Idag ved vi at stormagterne truede sig frem og vi ved at NATO krævede ret til at besætte Kosovo og - det er den såkaldte appendiks B i aftalen - ret til at gennemføre manøvrer overalt i Jugoslavien. Ellers ville NATO bombe.

I FN-pagten lyder artikel 2, stk. 4: "Alle medlemmer skal i deres mellemfolkelige forhold afholde sig fra trussel om magtanvendelse eller brug af magt, det være sig mod nogen stats territoriale integritet eller politiske uafhængighed eller på nogen anden måde, der er uforenelig med de Forenede Nationers formål".

NATO krænkede altså ikke bare sin egen traktat, men overtrådte også FN-

pagtens forbud mod magttrusler og magtbrug, da den sendte sin regn af død over menneskene i Jugoslavien.

Denne forbrydelse mod menneskeheden blev besluttet af politikere fra NATO-landene, fra USA, fra Storbritannien og andre. Og fra Danmark. Denne forbrydelse mod menneskeheden blev udført af piloter fra NATO-landene, fra USA, fra Storbritannien og andre. Og fra Danmark.

Derfor kan vi der er borgere i dette NATO-land ikke bare følge denne krig med almindelig medfølelse og smerte - denne krig bliver vi nødt til at følge med skyldfølelse. For Danmark har fra starten fulgt krigslinien.

Danmark er i krig, Danmark har sammen med rest-NATO angrebet Jugoslavien.

Jeg ved godt at Udenrigsminister Niels Helveg Petersen foretrækker at tale om en aktion. Ministeren bryder sig ikke om ordet krig. En "aktion" skal give os en fornemmelse af at han "da gør noget". Gør noget for os, gør noget for freden. Men det han gør - er krig. Udenrigsministeren påstår at Milosevic er svækket, at luftkampagnen går planmæssigt fra fase 1 til fase 2 til

fase 3 og fase 117. Så pænt og nydeligt, som en krig skal forklares når man ønsker folkets støtte.

Alle ved at krig er forfærdelig; efterhånden ved alle at selv NATOs smarte bomber, der klinisk trænger direkte ind i fjendens hovedkvarter, lem-læster mennesker, dræber, slår ihjel; enhver ved at selv NATO-fly rammer broer, fabrikker og flygtningekolonner. Hverken Udenrigsminister Niels Helveg Petersen eller NATOs charmerende pressetalsmænd vil benægte dette - når man presser dem.

Men det er undtagelser, påstår NATO. Undtagelserne man undskylder. Således forsøger NATO at få os til at acceptere krigen ved at betegne NATOs aktion som nødvendig:

- Vi bomber for at redde kosovaalbanerne. Vi gør det for at sikre menneskerettighederne, af humanitære grunde, af næstekærlighed, vil NATO flyde over med, hvis jeg spørger.

- Operationen lykkedes, men patienten døde, vil jeg så svare. Måske det lyder som en dårlig vits, men den er sand.

Det er en kendsgerning at Kosova fik frataget sin autonomi i 1989. En kendsgerning at serberne har udrenset etnisk i Kosova. En kendsgerning at de nationalistiske sammenstød i Jugoslavien er vokset siden midten af firserne.

Det er også en kendsgerning at Jugoslavien lånte meget store beløb af Verdensbanken, der til gengæld krævede markedsøkonomi. Det krav var med til at vælte Jugoslaviens balance mellem landets nationale grupper og med til at udløse de nationalistiske bevægelser. Og så var der ikke bare en økonomisk krise, men også en politisk, der kunne smadre Jugoslavien.

Det er ligeledes en kendsgerning at Tyskland i sommeren 1991 krævede en hurtig anerkendelse af denne nationalisme og at Danmark støttede den. Så blev Slovenien og Kroatien selvstændige, og den jugoslaviske borgerkrig en realitet. Og Danmark var medansvarlig. Det er en kendsgerning, at Bosniens parlament i februar 1992 ugyldigt vedtog landets uafhængighed. Alligevel anerkendte EF straks

Bosnien som en suveræn stat - hvorefter den borgerkrig kunne begynde.

I dag er det en kendsgerning at antallet af flygtninge i Kosova steg til det tredobbelte efter NATO angreb Jugoslavien. Planerne for hvordan kosovaalbanerne skulle uddrives var lagt i Beograd - men NATOs angreb øgede forfølgelsen. Beograd gennemførte sin masseuddrivelse, for NATO bombede under alle omstændigheder. Og det er en kendsgerning at NATO ikke forestillede sig denne flygtningestrøm, og at NATO ikke havde telte, mad og vand parat til dem der løb for livet.

Vi protesterer ikke bare mod NATOs krig mod menneskene i Serbien og i Kosova. Vi protesterer også mod NATOs krig mod os i de krigsførende lande: Mod at krigstanken erobrer vores hjerner, så vi glemmer at der findes andre løsninger end krig.

NATO har afvist ethvert forslag om våbenhvile. Paven foreslog våbenhvile i påsken, Milosevic foreslog det i den ortodokse påske, Ruslands Primakov har foreslået våbenhvile, Sadako Ogata, FNs flygtningehøjkommissær, har bedt om øjeblikkelig våbenhvile, fordi NATOs bombardementer øger flygtningestrømmen fra Kosova. Selv Tysklands udenrigsminister Fischer har talt om våbenhvile.

Fredsbevægelserne i NATO skal kræve våbenhvile nu - stop for NATOs bombardementer og stop for den serbiske udrensning i Kosova. Våbnene har forlængst vist deres nytteløshed til at skabe fred. Selv hvis NATO bombede i de næste halvtreds år, så ville der ikke være fred om enoghalvtreds år.

Vi skal støtte den demokratiske opposition i Serbien, selv om den også er hårdt ramt af krigen.

Vi kræver våbenhvile, fordi det er den eneste udvej af denne sorte nat. Vi kræver våbenhvile fordi vi tror på livet, fordi vi vil forsvare alles liv, fordi liv er den vigtigste menneskeret.

Hvis det betyder at NATO taber ansigt, så lad NATO tabe ansigt.

Lad os sammen begynde på en frisk, lad os insistere på menneskene og bruge ikke-volden. Derefter følger forhandling, samtale, fredsprojekter, forsoning, heling.

Da kan vi tale om fred på Balkan.

Støt krigen

Under den ironiske overskrift "Køb en humanitær bombe" samlede nogle aktivister fra "Fredsbus til Kosovo" specifikke ønsker ind til f.eks. klyngebombning af en børnehave:

Det koster mange penge at føre krig - rigtig mange penge!

Derfor har vi besluttet at råbe vagt i gevær og starte en indsamling til krigsministeriet.

Nu får du chancen for, på ægte demokratisk vis, at yde dit bidrag ved at tegne en bombe.

Det indkomne beløb er naturligvis øremærket i forhold til ønskerne på de tegnede anpartar.

Det er så vigtigt at vide, hvad ens penge går til. Konceptet har derfor utallige kombinationsmuligheder. På den måde er du sikker på at tegne dig for netop det, som du har mest lyst til.

Der skal selvfølgelig tegnes mange anpartar for at få råd til en bombe, men mon ikke det er muligt, i og med den fantastisk store danske opbakning til krigen (72%, det højeste tal i Europa, flot). Vi har virkelig noget at være stolte af!

Vi plejer jo også nok at kunne holde sammen, når det virkelig brænder på. Tænk bare på den sidste store krise, hvor vi alle manglede gær.

Skulle det, mod forventning, ikke lykkes os at sælge anpartar nok til en bombe, vil beløbet gå til anden, dog knap så effektiv, humanitær hjælp: Oprydning i vores allesammens store tumlerum Jugoslavien. Vi vil dog, under alle omstændigheder, sikre at et pænt beløb (min. 8,25 kr.) tilskrives Krigsministeriet.

Så kære medborger, tag en rask beslutning: Tegn en humanitær bombe.

"Humanitær bombe nu"

“Bring crime into light!”

Som led i “Trident Ploughshares 2000” ødelagde tre aktivister et laboratorium, der udvikler udstyr til Trident atom-ubådene, ved en ikke-voldelig direkte aktion.

Af Ellen Moxley

Efter 8 måneders planlægning kunne “The Pheasant Union” (affinitygruppe) Ellen Moxley, Skotland (65 år), Angie Zelter, England (58 år) og Ulla Røder, Danmark (44 år) endelig udføre deres aktion den 8. juni i skønt sommervejr på Loch Goil i det nordvestlige Skotland.

Ellen, Ulla og Engie var virkelig nervøse. Under deres to tidligere rekonosceringer havde der været mange politibiler i området. Deres lille metalsav var brændt sammen under generalprøven. Bådens motor satte ud, og båden var egnet til sin sidste rejse. Men det viste sig at ende med den perfekte aktion.

Ulla var taget af sted sammen med to andre TP 2000 aktivister og ringede til Ellen og Angie og meddelte: “Beautiful Weather”. Så ankom Angie og Ellen i en lejet bil.

Vi sejlede til tiden kl. 19.00. Og på trods af nogle minutter med tilbageholdt åndedræt på grund af motorstop nåede vi ud til “Maytime” - det store flydende laboratoriefacilitet, som tester Trident atom-ubådernes signaler, så de ikke kan opdages. Vi ved nu, at kinesernes forsvarssystem kan tyde Trident ubådernes signaler og bevægelser, så derfor er “Maytime” laboratoriet vigtigere end nogensinde.

Vi havde værktøj med, som kunne åbne selv de kraftigste låse, men heldigvis fik vi slet ikke brug for disse redskaber. Et af vinduerne til laboratoriet var let at åbne, og lynhurtigt var Angie kravlet gennem vinduet.

Ellen og Ulla hængte et stort banner op med teksten: “TP 2000 STOP NUCLEAR DEATH RESEARCH” og “Deadly Efficient Research for Annihilation” (DERA er også en forkortelse af Defense Evaluation and Research Agency).

Helen Stevens havde lavet et smukt banner, som viste en masse farvestrålende mennesker skubbe en stor sort ubåd ud i solskinnet. Teksten sagde: “BRING CRIME INTO LIGHT”. To bannere, som en anden affinitygruppe “The Hurtis” havde lavet, sagde: “CONSTRUCTIVE DECONSTRUCTION” og “TP 2000 OPPOSES RESEARCH FOR GENOSIDE”.

Så rakte Angie og Ulla en række forskellige maskiner til Ellen. Ud ad vinduet forsvandt computere, printere, skærme, faxes, telefoner, akustisk udstyr, reservedele, diverse computerdisks, papirer og manualer. Alt gik overbord med store plask! Inde i laboratoriet var et næsten uigennemtrængeligt bur, som husede et drev og elektronisk udstyr. Angie brugte en times tid på at klippe sig gennem hegnet og kom indenfor. Hun fik klippet alle de elektroniske ledninger over og hamrede de tre kontrol-paneler til drevet og ubådene i stykker til ukendelighed.

I mellemtiden havde Ulla fundet et skilt, som sagde: “M.O.D. - NO MOORING - NO BOARDING”. Det satte vi ved siden af hullet i buret.

Vi rengjorde omhyggeligt laboratoriet, så der ikke lå nogle løse dele tilbage og arrangerede derefter vores erklæring til politiet - et citat af Dag Hammerskjöld om ansvarlighed, en video og TP 2000's håndbog “Tridentingit” samt adskillige fotos fra Hiroshima og Nagasaki af ofre med deres uhyggelige forbrændinger og misdannelser. En god afslutning på vores rengøring!

Efter at have udtømt alle muligheder i laboratoriet gik vi alle 3 op på det øverste dæk for at forsøge at entre kontrolrummet. Det var beskyttet af en eller anden form for ekstra hårdet plastikrude. Vi prøvede diamantskærere, hammer, mejsler og bor. Det lykkedes næsten at komme igennem. Oven på kontrolrummet skar vi en antenne over og en projektør mistede pæren og et par små skruer.

En stor kran fik 2 hængelåse og en stærk kæde monteret og rigeligt med superlim og flydende metalmasse på de bevægelige dele, plus møbelpolish med sand og sukker. Effektivt!

Vi var ved at være trætte, så vi arrangerede en lille picnic med sandwi-

ches, chokolade og druer. Vores sidste anstændige måltid i frihed.

NEWT - den mobile platform lå ca. 500 meter fra os, og vi tænkte, at vi måske kunne nå at inspicere denne ved hjælp af en redningsbåd. (Vores egen båd havde vi sendt til søs i håb om, at den ville nå kysten og blive hentet af vores supportere.)

Vi firede en båd ned, som åbnede sig på en højst besynderlig maner. Vi var ikke helt sikre på, hvad der var op og ned og om der var padler ombord, så vi forsøgte med den anden redningsbåd, som uheldigvis manglede at udløserbet var spændt fast, (det var det på den anden båd). Den gled derfor direkte ud i vandet. Ups! (Blev senere bjærget og fastgjort.)

Nu var der gået 3 timer, siden vi startede, og radioen indenfor kaldte os. Vi besluttede, at vi ikke ville anholdes i en redningsbåd på vej til NEWT, og blev enige om at være tilfredse med det helt acceptable stykke arbejde for nedrustning, vi allerede havde udført.

Det var et perfekt tidspunkt at udføre dette arbejde, idet laboratoriet var lukket ned mellem to eksperimenter. Inden vi beskadigede nogen som helst dele, sikrede vi os, at strømmen var afbrudt.

Vi gav politiet en rolig og afslappet hilsen, og de var venlige. De havde tidligere talt med aktivister fra TP 2000 og havde haft gode erfaringer.

Mens alle delene blev kastet ud følte Ellen, at det var som om, at vi slap af med en betonklods af undertrykkelse: Trident, Det frie Marked, udnyttelse af børn, hele det eskalerende krigsmaskineri, den altomfattende vold i samfundet, ulandsgælden o.s.v.

Det var en storslået oplevelse af frihed. At vi nu er arresteret og sat i varetagtsfængsel i op til 110 dage og må se en fremtidig retssag i øjnene (vi håber med en jury) er en lille pris at betale for faktisk at have afsløret og ødelagt en Trident-relateret facilitet.

Vi sender vores hilsen og ønsker andre TP 2000 aktivister held og lykke. Vi ser frem til at læse om deres erfaringer med at nedruste Trident.

Sammen kan vi ændre systemet!

Oversat af Ulla Røder.

“Maytime” er færdig!

Ulla Røder skriver dette brev fra Corton Vale Prison I Skotland, hvor hun sidder fængslet efter at have “nedrustet” Trident-laboratoriet “Maytime”.

Skotland, 11. juni 1999

Kære venner i Danmark.

Jeg skal i retten torsdag den 17. juni. Politiet skulle bruge en uge til at gøre skaderne op. Foreløbig siger de 100.000 engelske pund, men de har nok ikke fået alle småtingene med.

Vi bliver behandlet godt. Har et ordentligt værelse (med lås) og tv. Kan selv lave te. Kan gå ud de fleste timer. Der er fitness-træning og en time udenfor hver dag. Jeg får mange breve og har besøg hver dag.

Faslane Peace Camp har arrangeret møde udenfor retten, og om fredagen vil de holde street-party og fejre vores vellykkede aktion.

Det var anstrengelserne og de kommende retsmøder værd at have gjort dette. “Maytime” er færdig! Vi er alle tre glade og ser frem til retssagen. Vi skal have sagen for inden 110 dage, så det bliver en lang ventetid.

Vi kan ikke sende post ud i ubegrænsede mængder. Jeg har ikke mulighed for at købe frimærker nok, og de tillader ikke, at vi får bragt frankerede kuverter ind. Alt, hvad vi skal bruge, skal betales kontant, også vores sæbe og andre personlige ting. Jeg havde ellers bragt rigeligt med både papir og kuverter ind, men det blev sendt med tilbage. Vi får udleveret få ark papir ad gangen og een kuvert. Det tager en evighed at rekvirere det næste ark papir og en kuvert. ØV!

Jeg vil håbe, at nogen af jer vil presse vores politikere og bede dem tage stilling til atomvåbenstrategien i NATO. Det er vigtigt, at de også får at vide, hvad der foregår af krænkelser, når vi demonstrerer (Bruxelles).

Jeg har sendt en klage til ambassaden i Bruxelles, og ligeså har mange andre. Husk også Den internationale Domstols afgørelse!

I vil måske læse i aviserne, at vi er anklaget for tyveri af redningsbåde. Dette er ikke rigtigt. Begge redningsbåde var der, da vi blev arresteret. Men det må de jo finde ud af at bevise i retten. Resten er sandt. Der var intet tilbage på laboratoriet, og platformens andre installationer vil trænge til en grundig reparation.

De prøver at dysse sagen ned. Det må også være pinligt for de ansvarlige at skulle forklare dette. Vores pressefolk var blevet urolige for, at vi skulle sidde og fryse derude hele natten, så der blev sendt en meddelelse til basen i Faslane om at holde øje med, hvad der foregik oppe i Loch Goil. De nåede dog ikke ud til os, inden politiet helt tilfældigt dukkede op.

Under høringen var agenten rødglødende, da han vredt rakte mig et fax og spurgte, om jeg kendte noget til det. Han spurgte, om jeg havde set det før, hvilket jeg ikke synes at kunne genkende. Utroligt men sandt og ubeskriveligt morsomt. Fredsarbejde har virkelig sine lyse side ind imellem. Hold ud derhjemme. Atomvåbenmagten er ikke så svær at komme ind på, som man skulle tro!

Kærlig hilsen og med fred.

Ulla.

Frække aktioner i Haag

Rapport fra et par spændende dage i Haag, da The Hague Appeal for Peace konferencen var i fuld gang.

Af Ulla Røder

De mange boder med NGO'ere fra hele verden var overvældende, men gav også et indtryk af, hvor mange sager, der er at arbejde for rundt om i verden. Ligeledes var det skønt at erfare, at så mange mennesker var samlet for at skabe en bedre verdensorden, end den nuværende.

Der var en kvindes sort demonstration og jeg deltog i en workshop om våbenlaboratorier og udvikling af nye våben på bl.a. Livermore og Los Alamos i USA og Bordeaux i Frankrig.

Oplæggene blev holdt af Jackie Carbaso, Sally Light og Solange Fernex, tre meget dygtige og velorienterede kvinder, som jeg tidligere har haft fornøjelsen at korrespondere med. Jeg var glad for denne mulighed for at få en samtale og få forklaret forskellige detaljer nærmere.

Der blev talt om bl.a. de subkritiske forsøg (The Stockpile Stewardship Program) laserfaciliteterne (NIF) i Californien og Frankrig, våben i rummet bl.a. Cassini. Meget aktuelt var uranium udvindingen og skadevirkningerne af forringet uranium (depleted uranium) på programmet.

Jeg var heldig at overvære afslutningsceremonien, hvilket ikke kan beskrives. Det var så stærk en oplevelse, at jeg næsten ikke kunne holde en lille tåre tilbage. Det giver håb at møde så mange mennesker fra alle dele af verden, som alle arbejder med det samme mål for øje: Afskaffelse af krig.

Herefter fortsatte jeg forberedelser til deltagelse i march for atomnedrustning. En march, der udgik fra Fredspaladset i Haag, hvor Den internationale Domstol i 1996 afsagde sin afgørelse om, at brug af eller trussel med atomvåben generelt er ulovlig i henhold til de internationale humanitære love.

Vi ville bringe denne besked til Nato's hovedkvarter i Bruxelles, idet Nato stadig har en ulovlig atomvåbenstrategi. Vi ville kræve at få oplyst bl.a. hvor mange atomvåben Nato har, hvilke mål de er rettet mod og hvor de er placeret m.v. Vi ville anklage de ansvarlige i Nato for at deltage i planlægning af krigsforbrydelser.

Der var ca. 800 deltagere i marchen fra ca. 24 nationer. Desværre var dagsruten ikke de forventede 20 km, men nærmere 30 km, så nogle forlod marchen mens andre kom til undervejs.

Gode aktioner undervejs gav en hel god pressedækning. "Dying" var en aktion, hvor vi satte en luftalarmsirene i gang over en højttaler, og derefter faldt vi om som "døde" midt på gaden, som om vi var blevet ramt af en atom-

bombe. Imens blev der vist billeder af de forkullede mennesker i Hiroshima. Nogle tegnede med kridt rundt om os.

Efter 5 minutter rejste vi os, og kun omridset af vores "døde" kroppe blev tilbage til de utålmodige billister. Mange tilskuere var synligt berørt af, hvad de netop havde været vidne til. Særligt effektiv var en person med en maske og en dukke, der fuldstændig lignede forbrændte ofre.

Der var receptioner på rådhuset i Rotterdam og Antwerpen. Der var nogle gode kultur aftener med lokale grupper, hvor nogle af deltagerne fortalte om deres landes syn på Nato og Nato's atomvåbenstrategi.

Der blev sunget, danset, læst digte og overlevende fra Hiroshima bomben fortalte om deres erindringer og viste

billeder. Uhyggeligt og forfærdeligt sørgeligt, at se denne ældre mand berette, mens hans smerte tydeligt kunne læses i ansigtet, mens han talte. Vi må aldrig glemme Hiroshima.

De to hviledage blev brugt til træning i ikkevold og forberedelser til vores møde med Nato, og til underholdning omkring bålet om aftenen.

Vi havde problemer til det sidste med at få adgang til Bruxelles. Måske på grund af pressedækningen gav man os lov til at demonstrere i fire timer ved Atomtårnet. Her blev vi modtaget af Abolition 2000's Belgiske gruppe. Der blev holdt taler, og vi var glade for at være nået så langt.

Det lykkedes os at skaffe logi på en skole, og vi besluttede at fortsætte til Nato's hovedkvarter som planlagt. Der blev givet grønt lys hertil i sidste øjeblik. Politiet eskorterede os en lang omvej, ad næsten øde veje. Udenfor Nato's hovedkvarter var der linet op med kampberedte betjente, pigtråds afspærringer i 100 meters afstand fra hegnet. Vandkanoner og heste stod parate. De må virkelig have respekt for os demonstranter i fredsbevægelsen.

Der blev holdt taler og forklaret, hvad vores formål var. Delegationer fik adgang til at komme indenfor og forhandle, men tilsyneladende har Nato endnu ikke lært, at forhandling betyder at tale sammen.

Vi fik ingen af vores krav opfyldt, så vi startede aktionen. Nogle klippede afspærringerne, så andre kunne komme ind og foretage den varslede våbeninspektion. De svarede igen med vandkanoner. Jeg fik den første skylle. Heldigvis nåede jeg at sætte mig ned med ryggen til. Vandet var dejligt svalende denne varme dag.

Betjentene virkede mere rolige nu. Nogle af dem begyndte endog at trække på smilebåndet. Vi fik en halv time til at flytte os, ellers ville vi blive arresteret.

Det blev et særsyn, da 113 "salatfade" i fuld fart og med udrykning kørte gennem Bruxelles gader. Folk vinkede, vi sang så højt vi kunne. Vi blev alle løsladt efter 12 timer og det siges, at betjentene på stationen gik rundt og fløjtede "Give Peace a Chance".

60 af os havde siddet som burhøns i et lillebitte overophedet og stinkende rum. Vi fik nogle flasker mineralvand, som vi delte mellem os. Heldigvis var der lækker middag i lejren, da vi kom retur. De folk der tilberede vores mad fortjener en medalje for deres indsats under hele marchen.

Næste dag havde vi workshops og planlægning. Om aftenen lavede vi et asfaltbal, det vil sige vi mødtes i campen og drog ud til en ikke oplyst adresse i centrum.

Hver gang politiet kom med deres vandkanoner, rykkede festen videre til en ny plads. Ganske fornøjeligt. Jeg fik fortalt, at politiet havde arresteret flere almindelige turister i området denne aften.

Jeg fik halvanden times søvn den nat. Klokkeren 4 om morgenen tog vi mod Nato's hovedkvarter. Marijan fra Holland og jeg havde besluttet at foretage en lille våbeninspektion. Ca. kl. 6.30 kom vi ind gennem et hegn, over et areal, langs et par bygninger, hvor vi checkede om alle vinduer var ordentligt lukkede.

Vi så en åben dør og besluttede os for at inspicerede denne nærmere. Endnu et hegn, som vi reparerede nydeligt efter os, inden vi drog videre rundt om et skur. Nu var der ca. 50 meter til døren. Men der var kun 25 meter til en vagt, som havde set os. Han satte efter os.

Jeg sendte min løbetræner en venlig tanke. Foran ankom en politibil. Ærgeligt, nu gik det lige så godt. Vi blev arresteret. Vagten, som havde haft en anstrengende morgen virkede ret morgensur. Han gav mig et flot blåt øje. Det vil han ganske givet høre mere om senere.

Vi blev kørt til afhøring og sad endnu engang i samme celle og kedede os i 12 timer sammen med ca. 50 andre, som var blevet arresteret ved stoppestedet et stykke fra Nato's hovedkvarter.

Denne gang fik vi frugt og to flasker vand, der var sat en ventilator op og vi fik belgiske vafles. Vi fik sågar lov at sidde udenfor cellen i gården en times tid, som betjentene sagde: "Nu er I jo heltene".

5. juni 1999

Baser og miljøforurening

Af Holger Terp

Militær forbrug forurener lige som al anden forbrug forurener, hvis der ikke ryddes op.

Det militær-industrielle kompleks i USA forurener omgivelserne meget, både i USA så vel som på oversøiske baser.

Eksempelvis menes militær øvelsesaktivitet på den Puerto Ricoanske ø Vieques, som den amerikanske flåde har anvendt til øvelsesformål siden anden verdenskrig, at forårsage 52 procent flere kræfttilfælde end i resten af Puerto Rico.

Derfor er der i USA oprettet en sammenslutning for miljø sundhed (Environmental Health Coalition) som har til formål at få ryddet op i den militære kemiske forurening som både truer helbredet og miljøet.

Andre grupper samarbejder i Borgeres netværk mod Udtømmet (eller spildt) Uran (Depleted Uranium Citizen's Network) og Det militære Gift Projekt (the Military Toxins Project) og fredsgruppen Patriot for Fred er etableret som en del af den nye kampagne mod militær miljøforurening.

Baggrunden for oprettelsen af disse organisationer er dels den manglende amerikanske ratificering af ikke spredningsaftalen, deltagelsen i Abolition 2000 kampagnen og støtte til den amerikanske organisation af veteraner fra Golfkrigen.

Verdenssundhedsorganisationen, WHO, har meddelt at den vil iværksætte en undersøgelse af uran forurening og de dermed forbundne helbredsrisici i Irak

OSCE-møder ved Haag-konferencen maj 1999

Det danske FN-forbund og det norske Fredsråd havde arrangeret tre møder om forskellige emner vedrørende OSCE. De fandt sted den 11., 13. og 14. maj i Haag.

Af Inger Nyegaard

Desværre kolliderede mødet den 11. maj, der behandlede emner vedrørende nye udfordringer ved militær intervention og humanitære aktioner, med et andet møde, så jeg var forhindret i at deltage. Derimod deltog jeg den 13. og 14. maj, og jeg var glædeligt overrasket over den store tilslutning til møderne. Det plejer desværre ikke at være tilfældet, når det drejer sig om OSCE.

Regionale organisationer under FN's kap. VIII

Dr. Sabine Jaberg fra Institut for Fredsforskning og Sikkerhedspolitik ved universitetet i Hamburg talte om forskellen mellem kollektive institutioner og andre institutioner. De kollektive institutioner er alliancer, og de muliggør, at man forener sine kræfter, men man er afhængig af de enkelte medlemslande. Den menneskelige dimension er en vigtig faktor.

Georg Heindl fra Østrigs permanente mission ved OSCE i Wien fremhævede, at OSCE's hovedformål er konfliktforebyggelse og derfor bedst bruges, før konflikter opstår. Tidligt varsel er af afgørende betydning. Det har vist sig, at højkommisæren for nationale minoriteter har arbejdet med gode resultater i mange lande. De værktøjer, der er til rådighed, er gode, men desværre bliver de ikke brugt i det omfang, man burde. Rusland spiller en meget stor og aktiv rolle.

Robert Müller fra Universitetet i San Jose, Costa Rica holdt et meget engageret oplæg. Bl.a. udtalte han, at USA vil styre hele verden, derfor kan FN

ikke arbejde tilfredsstillende. Ifølge ham går USA ind for NATO og ikke OSCE.

Konflikter i dag er interne konflikter og landene er uden erfaring om, hvad man stiller op med sådanne konflikter, derfor løber de ud af kontrol. Hans mening var, at såfremt man arbejder på at udvikle humanitære og demokratiske institutioner i et land, så kan interne stridigheder undgås.

Miljøet spiller den mest afgørende rolle i dag. Det er jordens skæbne, der står på spil - ikke menneskerettigheder. Han gik i øvrigt ind for EU som en modvægt mod USA, der ifølge ham aldrig havde troet, at EU ville opstå.

Sirpa Pietikänen fra det finske FN-forbund mente, det var en illusion at tro, de enkelte lande var uafhængige. Alle kæmper om ressourcer. Den sociale velfærd er vigtigt. Alle aktivister må samarbejde, når vi er mange, har vi mere magt. Regulativer for forebyggelse må ændres, og befolkningen trænes i forebyggelse. Lokale samfund

må hjælpes, og her kan NGO'er spille en afgørende rolle. Vi må bruge vores kræfter, hvor vi står.

Konfliktforebyggelse

I åbningstalen fremhævede Frederik Heffermehl fra det norske Fredsråd, at man må arbejde for, at OSCE kan gribe ind i konflikter, der allerede er startet.

Derefter fik Raymond Kunz fra Genève ordet. Han indledte med at sige, at man for ti år siden troede, at OSCE kunne blive et europæisk FN. I 1992 fik man muligheder for konfliktløsning. Hvis disse muligheder blev udnyttet, kunne OSCE blive en magtfuld organisation, men den politiske vilje mangler i de fleste lande.

Højkommisæren for nationale minoriteter har været udsendt mange steder, hvor der har været konflikter med minoriteter, og mange opgaver er blevet løst. I 1997 ville man sende en mission til Kosovo, men man blev afvist. Der må udvikles en fremadrettet poli-

tik og samarbejdet med NGOer må udvides, ligesom der må åbnes kontorer i flere deltagerlande. Det er også nødvendigt, at der åbnes for flere muligheder for intervention.

Walter Kemp, der er seniorrådgiver hos højkommissæren for nationale mindretal klagede over, at der ikke var tilstrækkelig penge til rådighed. Da kontoret startede blev der ansat 15 mennesker, man er nu kommet op på ca. 200, men i lyset af de mange konflikter, er det et lille institution.

OSCE står stærkest i forebyggelse, men er ikke stærk nok i krisesituationer. Information om tidlig advarsel kommer fra de respektive lande. I øjeblikket er der missioner i 15 lande, deriblandt Letland, Estland, Slovakiet, Kroatien og Kaukasus. En af de nyeste mekanismer, der er til rådighed, er vedtagelsen om mediefrihed. Denne mekanisme kan bruges forebyggende, og her kan NGOer spille ind.

OSCE's arbejde er at opbygge sikkerhed gennem samarbejde. De forskellige missioner, der udsendes, gør et stort arbejde. Man samarbejder lokalt på alle niveauer. Den tidlige varsling er den bedste mulighed for forebyggelse. Alle udsendte missioner evalueres for derigennem at høste nye erfaringer til brug i arbejdet.

David Nyheim, der er koordinator ved Forum for Tidlig Varsling i London, startede med at fremhæve NGOers betydning ved konfliktforebyggelse. Udsendte missioner skal samarbejde med derværende NGOer og udnytte disse muligheder for infor-

mationer fra alle involverede. NGOer kan også give oplysninger om igangværende fredsprocesser og samle de involverede parter på et uformelt niveau og derved lette fredsprocessen. Ingen har alle de rigtige svar, derfor er samarbejde så vigtigt.

I år 2000 vil OSCE afholde mange arrangementer om forskellige projekter, især for unge. Man taler bl.a. om oprettelse af et PR-kontor og oprettelse af et konfliktforebyggende netværk. Man vil også søge at oprette et kontor i Bruxelles for samarbejde med EU. Frederik Heffermehl og Solange Fernex afsluttede med en opfordring til alle om i vore respektive lande at arbejde for en styrkelse af OSCE.

Der ligger mange muligheder i de mekanismer, der er til rådighed, men når den politiske vilje ikke er til stede kommer man ikke ud af stedet. Især ikke da USA i langt højere grad satser på NATO. Mit indtryk af disse møder er meget positivt. Der er mange kræfter i deltagerlandene, der arbejder for at styrke OSCE som en kap. VIII organisation under FN.

Deklarationen fra Lissabon i 1996 om at skabe en sikkerhedsmodel for Europa i det 21. århundrede, er der arbejdet på siden. Det åbner for muligheder for at styrke den europæiske sikkerhed. Men sikkerheden i Europa kan kun muliggøres ved, at man styrker FN og derigennem OSCE.

Man ser nu frem til, hvad OSCE vil fremlægge ved mødet i Istanbul i november i år.

28. maj 1999

Forspildte muligheder

FN-forbundets Landsformand, Bente Nielsen, udtaler i forbindelse med krigen mellem NATO og Jugoslavien blandt andet:

"Med billederne af bomber, der falder over Jugoslavien spørger mange mennesker sig selv i dag: "Hvordan kunne det dog komme så vidt?"

Og med god grund. Der er tale om en helt usædvanlig situation, hvor en forsvarsalliance uden klart FN-mandat angriber et FN-medlemsland med den begrundelse, at ville beskytte en bestemt befolkningsgruppe i landet.

Det er ikke sandt, når flere hævder, at det internationale samfund har forsøgt alt for at stoppe konflikten i Kosova. Tilbage i 1992 var der mulighed for at placere FN fredsbevarende styrker i regionen. Denne mulighed blev forspildt.

Og nu oplever vi et ressourceforbrug, der er mange gange større - og ikke mindst, at menneskeliv går tabt.

En anden forspildt mulighed synes at være, at man i forhandlingerne med Milosevic udelukkende har talt om NATO-styrker som en trussel. Men netop udsigten til at have NATO-styrker stående i Jugoslavien har fået Milosevic til at nægte at flytte sig.

NATO's tragiske krig mod Jugoslavien peger tilbage på det internationale samfunds manglende vilje til at gennemføre de helt nødvendige reformer i FN's Sikkerhedsråd.

En markant udvidelse af Sikkerhedsrådet med repræsentanter af lande fra alle verdens regioner og en betydelig begrænsning i vetoretten, vil kunne give FN nye politiske muligheder.

Krigen mellem NATO og Jugoslavien er de forspildte muligheds historie. Situationen stiller krav om en ny international dagsorden, der styrker FN både politisk og operationelt".

25. marts 1999

Vidnesbyrd mod atomvåben

Opbygning af en civil samfundsbevægelse mod krig.

Af Inger Nyegaard

Ved den store Haag-konference var der mange tilbud. Dette indeholdt vidnesbyrd fra både Hiroshima og Nagasaki. De ved, hvad de taler om, når det drejer sig om de langsigtede følger af atomvåben.

Denne session på Haag-konferencen blev indledt med et musikstykke arrangeret til lejligheden og spillet af en septet, der alle er medlemmer af Musikere mod Atomvåben. At lytte til denne smukke musik var en vidunderlig oplevelse og en effektiv modvægt til kongressens alvorlige tema.

Ordstyrer var Cora Weiss fra Internationalt Fredsbureau.

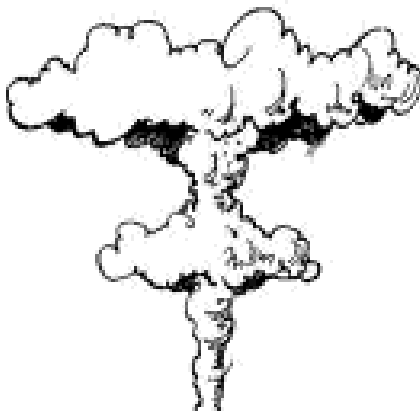
Første oplægsholder var borgmester Akito fra Hiroshima. Han gik stærkt mod al krig og specielt atomvåben. I Hiroshima er der stadig mange ofre fra atombomben i 1945. Den frygtelige katastrofe og ofrenes forfærdelige lidelser kan aldrig glemmes.

Hvert år i august er der siden 1946 blevet afholdt en international fredskonference under mottoet "Aldrig mere et Hiroshima". Han sluttede med at udtrykke håbet om en fremtid uden krige.

Borgmester Itoh fra Nagasaki fortalte, at også der lider mange stadig af følgesygdomme efter atomvåbenangrebet. Atomvåben er et frygteligt masseødelæggelsesvåben, og brugen af atomvåben er aldrig blevet retfærdiggjort, sagde han.

I Nagasaki gør man meget ud af fredsundervisning i skolerne for derigennem at være med til at opbygge en fredelig verden.

Nobelpristageren Joseph Rotblat talte meget stærkt om at bekæmpe krig. Hvis menneskeheden skal overleve her

på jorden, må alle kræfter sættes ind i denne kamp.

Der tales om at ønske fred, men samtidig forberedes der til krig. Vi må i os selv fremelske en ny følelse, vi må lære hinanden at kende med vore gode og dårlige sider og samles i fælles bestræbelser for en fredelig verden.

Maj Britt Theorin fra Kvindelige Parlamentarikere for Fred følte sig meget depressiv over situationen i Europa. Et af hovedpunkterne i hendes liv var at kæmpe mod atomvåben. Hun er den eneste kvinde i Canberrakommisionen, der har stillet forslag om fuldstændig afskaffelse af atomvåben.

Hun fremhævede Rotblats store arbejde for en atomvåbenfri verden. Vi må blive ved at rejse spørgsmålet. Vi vender os altid mod militæret, men det er våbensælgerne, der i første række må bekæmpes. Hun foreslog, at der i alle landes grundlov skal indskrives et forbud mod at starte en krig.

Der var flere interessante talere, men desværre måtte jeg forlade mødet, da jeg ville deltage i en Kvinder i Sort-demonstration.

Det er bagsiden ved store kongresser, at der foregår så mange ting samtidig.

25. maj 1999

En dødssejler

Af Holger Terp

Det kriseramte Danyard har - efter at salget af værftets guldægte tegningerne af Standard Flex krigsskibet til den malaysiske matador Amin Shah forliste - fået en ny idé: Man vil bygge ubåde.

Derfor er der dannet nyt nordisk konsortium med navnet Viking, der foruden Danyard består af det norske Kongsberg Defence & Aerospace og det svenske Kockums Naval System og det danske firma, Reson System fra Slangerup.

Ubådsprojektet lanceres som et rent beskæftigelsesprojekt. Konsortiet vil bygge ti nye ubåde til Danmark, Norge og Sverige.

Problemet for projektagerne er bare, at hverken Danmark, Norge eller Sverige har brug for ubådene. Vikings initiativtagere lever i drømmeverden, hvor der stadig er fjender rundt om Norden som skal bekæmpes.

Selv om politikerne adskillige gange siden Forsvarskommissionens nedsættelse har meldt ud, at der ikke er nogen fjender som magter at true Danmark i en overskuelig fremtid, fortsætter krigsmaterielproducenterne med deres private oprustningspolitik.

Danyards ledelse - som har satset på militær produktion - har demonstreret, at den ikke lever op til nytidens krav om en etisk korrekt produktion.

Og magter ledelsen af Danyard ikke at finde bæredygtige, etiske projekter er det bedre for Frederikshavn om Danyard går fallit.

Andre mere visionære med mere civiliserede projekter kan efterfølgende slå sig ned i Frederikshavn og skabe mere fredsomme arbejdspladser.

Prisen for en soldat

Er der økonomi i at bruge militære penge på at bevare bornholmske arbejdspladser?

Af Holger Terp

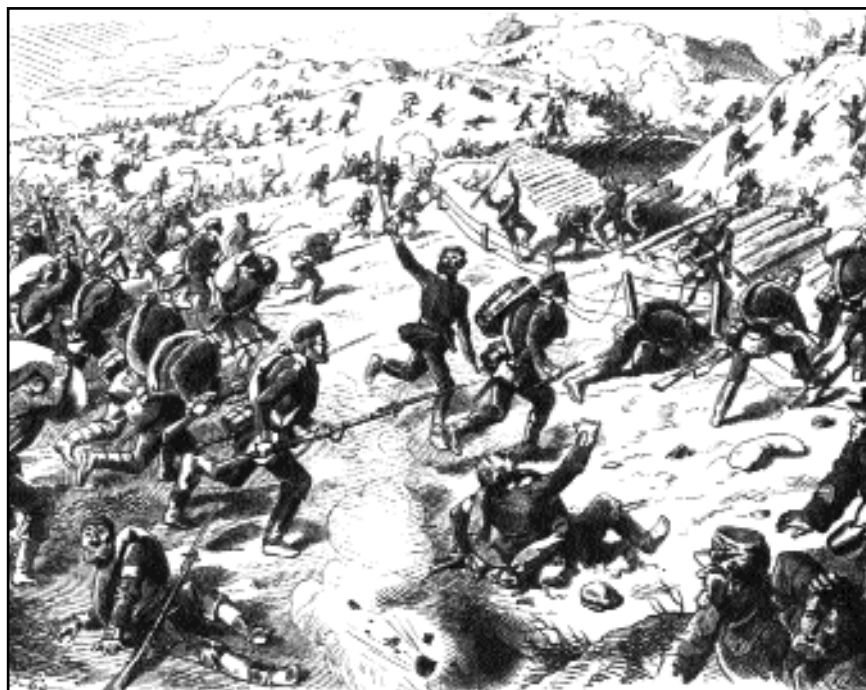
Socialdemokrater på Bornholm skoser regeringen for dens udspil om at nedskære garnisonen på øen. Samtidig er andre lokalpolitikere aktive for at bevare militære arbejdspladser. Er det en rimelig politik, set ud fra en økonomisk helhedsvurdering?

Den normale fremgangsmåde at udregne et lands udgifter til militæret, er at tage de relevante årlige løbende udgifter på finansloven og tillægsbevillingsloven. De civile udgifter i forsvarsministeriet kan trækkes fra om man vil og militære udgifter i andre ministerier lægges til. Facit divideres med antallet af soldater og eller ansatte i Forsvarsministeriet.

Andre udgifter skal lægges til, før at et korrekt svar på, hvad en soldat koster kan gives. Nogle faste udgifter skal med i opgørelsen. For det første er forsvarsministeriet en af Danmarks største ejendomsbesiddere. Grunde har været forsvarets ejendom fra enevældens tid og ministeriet har dermed erhvervet brugsretten til ejendomme meget billigt.

Værdien af forsvarsministeriets ejendomme, både ejendomsvurderingen og herlighedsværdien, skal derfor lægges oven i prisen på de løbende udgifter.

Godsejeren slider på sit gods. Slitage kan være alt fra militære øvelser til forurening. Det kan kaldes grønne udgifter. Grønne forsvarsudgifter skal med i regnskabet over prisen på en soldat. Militære arbejdspladser er, set ud fra en økonomisk betragtning meget

dyrere end civile arbejdspladser, men ikke nok med det.

Lad os foretage et lille utopisk tankeeksperiment og forestille os, at vi lever i en civiliseret, fredfyldt verden, hvor krige kun er beretninger som læses om i historiebøger og våben er noget, som findes på museer. Jeg ved godt, det er svært, men prøv alligevel at forestille dig en fredelig verden.

Det militære forsvar er afskaffet i alle lande. Der er ikke noget som hedder soldater, våben, kaserner, bunkers, borge osv. Under denne proces blev stadig flere militære ejendomme og bygninger overført til det civile samfund. Ejendommene kunne rent faktisk godt bruges til andet end militære formål.

Der blev skabt civile arbejdspladser på de militære ejendomme, hovedsagelig inden for let industri, f.eks. IT-branchen eller servicefag. Der blev oprettet læreranstalter, kulturelle institutioner og museer. Nogle kaserner blev anvendt til sportsarrangementer og enkelte militære øvelsesområder blev fredede af hensyn til beskyttelsen af det rige dyreliv.

Den militære tilstedeværelse rundt om i landet koster altså hele det civile samfund meget mere end de beløb som kan aflæses på finansloven og de faste værdier som forsvarsministeriet er i besiddelse af. Det militære forbrug ko-

ster dyrt både for staten og for lokalsamfundet, kommunerne, specielt i form af manglende muligheder for at udnytte de ressourcer militæret i øjeblikket disponerer over til civiliserede formål.

Forsvarskommissionen regner ikke med fjender i det danske nærrområde inden for de næste ti år. Den svenske forsvarskommissions betænkning regner ikke med, at fjender vil angribe Sverige inden for de næste 25 år, altså en meget længere tidshorison end hos de danske politikere. Og svenskerne er godt i gang med at nedruste deres invasionsforsvar, Hvis svenskerne kan, hvorfor kan vi så ikke i Danmark og på Bornholm? Bornholm er desuden omgivet af NATO-lande. Derfor er det, økonomisk set rent Ebberød Bank ikke at bifalde regeringens forslag om nedskæring af garnisonen. Nu betaler staten for dyre arbejdspladser.

Bornholmske politikere og erhvervsfolk må hellere bruge deres fantasi, evner og muligheder for at skabe civiliserede arbejdspladser, eventuelt ved at få egnsudviklingsstøtte.

Holger Terp er medlem af Fredskommissionen af 1998 og Aldrig mere Krig.

Fredskommissionens betænkning kan hentes gratis fra de danske fredsgruppers hjemmesider www.fred.dk.

Hækkerup manipulerer

Af Holger Terp

I Søndagsavisen den 28. marts skriver forsvarsminister Hans Hækkerup om "Fremtidens forsvar", at "siden murens fald er udgifterne til det danske forsvar faldet med cirka 6,5 procent".

Da Søndagsavisen ikke optager læserbrevne bede jeg her om dokumentation for udsagnet. Jeg tror desværre ikke at forsvarsministerens tal over formindskelsen af de danske forsvarsudgifter holder.

Så sent som i slutningen af marts har jeg modtaget oplysninger fra "Die Friedenspolitischen Initiative" i Schweiz

som viser, at i den periode som Hans Hækkerup omtaler, årene fra 1989 til 1997 - sidste danske budgetår med endeligt regnskab - er verdens samlede udgifter faldet med 33 procent.

Forsvarsudgifterne steg kraftigt i slutningen af 1980'erne til midten af 1990'erne.

Cand. scient. pol Henning Sørensen fra Institut for Sociologisk Forskning og cand. merc. Anders Svendsen fra Handelshøjskolen i København, har offentliggjort en rapport med titlen 'Civil kontrol med militæret i Danmark'. Forfatterens talmateriale viser, at det danske forsvarsbudget i inflationsrensede tal voksede med 24 pct. i peri-

oden 1987-1994.

I 1995 videreføres forsvarsudgifterne fra året før. I forsvarsforliget fra 1995 opereres med følgende forsvarsudgifter for forligsperioden i milliarder kr.:

1995 - 15.849

1996 - 15.408

1997 - 16.022

1998 - 15.976

1999 - 15.976

Det vil med andre ord sige, at de danske forsvarsudgifter skulle være faldet med omkring 30 procent eller mere inden for de sidste to år, hvis forsvarsministerens opgørelse over faldet i forsvarsudgifter er rigtige.

“Enighed om, at budgetrammen skal overholdes”!

Af Geert Grønnegaard

For at få den politiske højrefløj med til nyt forlig har man fortsat med nogle gamle dumheder. F.eks. med at bevare ubådsvåbnet, som jeg hvis jeg var politiker nødigt ville gå ud og forsvare for unge danskere der har gået ti år i skole.

En anden dum beslutning er et 150 millioner kroner stort tilskud til aktionærerne i en amerikansk våbenfabrik for at få lov til at kigge på tegningerne til et nyt jagerfly, som ingen aner om bliver til andet end tegningerne.

Forsvaret har ikke selv turdet stå fadder til et så vidtløftigt projekt, så man har behændigt losset udgiften over til Erhvervsministeriet camoufleret som beskæftigelsesfremmende foranstaltning, fordi hvis projektet bliver virkelighed, og hvis amerikanerne vil, og hvis Danmark om fem år selv køber nogle af disse jagere, så kan et par små danske firmaer måske blive underleverandører.

Man ser stadig ikke skyggen af en fredsdividende. Det årlige grundbeløb, forsvarsrammen, stiger rundt regnet med 5%, til 16,9 milliarder kroner, i forhold til det gamle forlig.

Der er dog et par ganske få lyspunk-

ter i den nye tekst. Hjemmeværnet får skåret gevaldigt ned på sine spredte søndags-hobby-aktiviteter, og Flyverhjemmeværnet på sine små anakronistiske udkigstårne.

Marinerne må nedlægge hele syv "flotiller" med tilhørende langsomme stålkuttere. Og hær-hjemmeværnet har fået besked på at tage våben og uniformer fra de medlemmer, der ikke mere kan tygge smør og kun møder frem til nytårsgudstjenester og fortjenstmedaljeoverrækkelser.

Indtaget af værnepligtige bliver mindre, og også antallet af civile i forskellige servicefunktioner. Kaserne og regimenter nedlægges eller slås sammen (Det er det, der har været mest omtalt i pressen). Et militærorkester nedlægges.

Militæret mere militært

Alle disse beslutninger kunne egentlig samles under den fællesnævner, at de gør militæret mere militært. Man fjerner pomp og pragt, så der mestendels kun tilbagestår den rå magt - våbnene, de hurtigste transportmidler, og de folk som til daglig betjener dette materiel.

Nogen vil måske være bekymret

netop over denne tydelige professionalisering af militæret. Men her kommer vores ti års skolegang for alle til hjælp. Militærnægterne har godt fat i de unge, idet mere end hver fjerde mand nægter, og tallet er stigende. Samtidig hat vi ikke som de gamle imperiemagter USA og England et stort rekrutteringsgrundlag af Rambo-typer og Gurkha-krigere med dolk under hovedpuden.

Man må forudse, at forsvaret selv med forgyldte løntilbud vil få svært ved at skaffe nok nye folk til tjenesten.

En enkelt sætning er ny og mærkelig, og rummer måske nøglen til en vis snor i bevillingerne, hvis et af forligspartierne finder forsvaret for grådigt.

Der står: "Der er enighed om, at budgetrammen skal overholdes". Hvis man var ond, og det er man jo, kan man se for sig, at der er foregået en hidsig diskussion bag de lukkede døre.

Nogen har påpeget, hvordan man under det gamle forlig, uanset budgetter, gentagne gange havde måttet gribe i kassen med ekstrabevillinger til nye våben og nye aktiviteter.

Man har slået i bordet og sagt, at det vil man ikke finde sig i længere, og det skal stå i selve forligsteksten.

Juni 1999.

Landsbyer som ikke findes...

I Israel findes i dag 168 landsbyer, som ikke er registrerede - som officielt ikke findes og som end ikke er aftegnet på landkortene.

Af Maria Bergsøe

I december 1988 stiftedes foreningen Association of the Forty - en organisation, hvis formål det er at kæmpe for legitime rettigheder for at få de små byer registreret - for "at komme på landkortet".

Formanden Abu al Hidjja udtalte, da foreningen blev etableret: "Det var først for nylig, at landsbyboerne indså, at de havde rettigheder, som hidtil var blevet dem nægtet."

Landsbyboerne havde israelsk pas og kunne som israelske statsborgere stemme ved valgene, men tilsyneladende havde de ikke magt til at ændre på deres forhold.

Arbejderregeringen anerkendte 8 af disse dengang 176 byer, hvori der boede 9000 arabere. Det vakte et vist håb, men Likud-regeringen standsede processen.

Den ikke eksisterende landsby

På vej til den ikke-eksisterende landsby Arab al-Naim kommer den besøgende - efter at have passeret en velindrettet kibbutz - ind på en smal, stenet vej uden vejskilt; bag en drejning af vejen ses en samling bølgeblikshytter.

Nogle af hytterne er malet blå, en lysende farve midt i trøstesløsheden, andre hytter er rustfarvede i forskellige afskygninger. Ingen har vinduer, de rustne blikstage er tynget ned af sten for at forhindre dem i at blæse væk.

Hytterne har to til tre rum. I Arab al-Naim - der har syvhundrede indbyggere - bor der ofte to til tre familier i et hus. Der er ikke rindende vand eller elektricitet.

Vi er i Israel - et af verdens mest udviklede lande.

Men denne landsby findes ikke på kortet over Israel.

Navnet Arab el-Naim i Galilei eksisterer ikke, selvom den har været beboet siden begyndelsen af århundredet. Det er nemlig en af de ikke-registrerede landsbyer, hvilket betyder at beboerne ikke er berettiget til nogen form for kommunal ydelse som f.eks. vand, elektricitet, transport, kloakering eller skolevæsen.

Børnene har næsten 20 kilometer til skole, post og telefonvæsen når ikke herud, og skrald bliver ikke afhentet.

Men i 1992 afgjorde den internationale domstol i Haag, at landsbyer som Arab el-Naim skulle tilsluttes det israelske vandsystem, hvorefter der blev placeret en lille vandtank oppe på bakken; hver dag bærer beboerne vandet ned af den stenede skrænt.

Interne flygtninge

Ca. 90.000 arabere bor i de 168 ikke-registrerede landsbyer indenfor Israels grænser -hovedsageligt i Galilei eller i Negev ørkenen.

Halvdelen af beduinerne lever i disse landsbyer i Negev; deres problemer er oversete og bliver betragtet som noget besværligt og plagsomt.

De israelske myndigheder ser helst, at indbyggerne forlader deres landsbyer og slår sig ned andetsteds, vel også for bedre at kunne kontrollere dem. Men beboerne vil ikke forlade det sted, hvor de og deres slægt altid har hørt til.

Landsbyerne er ikke registrerede, fordi deres beboere i virkeligheden var interne flygtninge fra 1948.

De flygtende bønder var overbeviste om, at de ville vende tilbage så snart kampene var forbi; men de fik aldrig lov til at vende tilbage til deres tidligere hjem.

Nogle steder bor de oprindelige beboere lige i nærheden af deres gamle landsbyer.

Ein Hod II

Dette er netop tilfældet med den ikke-registrerede landsby i Galilei Ein Hod II, som ligger i nærheden af Ein Hod I. De gamle folk i Ein Hod II, kan se over til deres smukke gamle stenhuse, som de aldrig fik lov til at vende tilbage til.

Mellem de to Ein Hod-byer ligger en kibbutz, som har alle moderne faciliteter og en fin tilkørselsvej. Til Ein Hod II fører kun en markvej; jorden tilhører nu israelerne, og eftersom der ikke er andre muligheder for at skaffe mad til familien, må indbyggerne i Ein Hod II arbejde for de fremmede i kibbutzen på den jord, som oprindeligt tilhørte dem.

The Association of the Forty skal søge de israelske myndigheder om alt. En betingelse for overhovedet at blive hørt er, at landbyboerne erklærer, at de ikke er modstandere af staten Israel. Myndighederne har givet tilladelse til at opføre nogle nye huse i Ein Hod II, og skolen i byen fungerer på en et-årig tilladelse; den har plads til tredive elever.

Mange turister tager til Israel for at nyde solen og stranden, men mange tager også ud i landet på en guided tour, hvor de måske vil få forevist Ein Hod I, fordi det er en smuk og malerisk lille by med klassisk arabisk arkitektur - gamle stenhuse med buede vinduer, døre og balkoner. I disse huse bor nu kendte og mindre kendte israelske kunstnere, som har udsigt til de triste hytter i Ein Hod II, hvor de oprindelige indbyggere nu frister en kummerlig tilværelse.

Til denne landsby kommer der ingen turister - den eksisterer ikke.

Kilder: Middle East International 15. Januar 1999. Notater fra en studierejse i 1990 af Elsebeth Holm. Association of the Forty.

Shirkat Gah - et kvindecener i Pakistan

En rejse til Pakistan har kastet lys over nogle af de for Vesten mere skjulte sider af landet og især over kvindernes forhold.

Af Karen Rald

Ifølge politiske iagttagere er Pakistans regeringschef Nawaz Sharif i gang med et farligt magtspil, hvor han forsøger at opveje de islamiske fundamentalisters voksende indflydelse med militærets magt. Risikoen er at militæret overtager styret i det fattige og korrupte land, eller i værste fald: En islamisk revolution på linie med den, der er set i Afghanistan.

Da jeg i december besøgte Tahira Kahn i Karachi, havde Sharif begyndt sit arbejde med at overdrage flere civile opgaver til militæret. I Karachi var der oprettet militære domstole, som tager sig af civile kriminalsager og giver domme efter maksimalt otte dage. Flere er allerede blevet hængt.

Samtidig er Sharif begyndt at indføre Sharia i retssystemet dvs. islamisk lov efter Koranens forskrifter (f.eks. amputation af en hånd for tyveri, stening til døde for utroskab og piskning for at drikke alkohol), disse love skulle være indført i nogle af de nordlige områder. Et højt spil i håb om, at fundamentalisterne og militæret kan afbalancere hinanden - et spil, der gør vilkårene for kvindernes kamp for ligestilling endnu vanskeligere.

Shirkat Gah

I 20 år har kvinder i Shirkat Gah, et kvindeforsknings- og krisecenter arbejdet og kæmpet for kvindernes rettigheder, udvikling og bedre sociale forhold. Centeret er kollektivt ledet, og aktiviteterne er forskning, udviklingsprogrammer, vejledning - og netværksarbejde. Et vigtigt arbejde for at bygge

bro mellem national og international lovgivning og virkeligheden i tilværelsen for mange kvinder.

Tahira har arbejdet ved centeret i flere år og har en ph.d. i statskundskab.

Mens jeg opholdt mig på centeret, fik jeg et tydeligt eksempel på deres vigtige og vanskelige arbejde: En kvinde havde giftet sig efter hjertet for at undgå et tvangsægteskab, familien lagde pres på hende, så hun måtte flygte, og forfulgte og truede den ikke accepterede ægtemand. Hun opholdt sig nu i et beskyttet krisecenter, hvor Tahira besøgte hende og bragte mad og nyt tøj. Begge de to unge risikerede at blive dræbt. Familien kan ifølge det såkaldte æresbegreb dræbe både pigen og manden uden selv at få straf. Kulturens love sejrer over Statens love.

Pakistan er et af verdens mest korrupte lande, og mændene har både penge og magten. Tahira fortalte, at kvinderne taber enhver retssag, og centerets arbejde er at beskytte disse kvinder i et krisecenter, samt kæmpe for kvinders ligestilling og mod undertrykkelsen.

I december havde Shirkat Gah trukket sig tilbage fra samarbejde med regeringen i protest mod vedtagelse af de nye love mod kvinder. Mens jeg var der, ringede telefonen. Det var en officiel samtale fra regeringens nye kvindeministerium med en invitation til at deltage i et åbent møde om den nye lov, Sharia, men alle kvindeorganisationerne er trådt ud af samarbejdet og vil lave en protestaktion mod regeringen og ikke tages som gidsler i det åbne møde.

Selv i sit private liv fortsætter Tahira arbejdet med de svage kvinder. F.eks. støttede hun, mens jeg var der, hus-

hjælpen, der var gift med en heroinnarkoman. Der var efter sigende fem mill. narkomaner i Pakistan i dag mod blot blot 100.000 for ti år siden. Tahira støttede de syv børn med mad og skolepenge, da hushjælpen var den eneste, der tjente penge til familien.

Skolegang

Skolegang er et stort problem i Pakistan - især for pigerne: 60% kan ikke læse og skrive, 40% kan læse lidt eller mere, og kun 10% går længere end grundskolen. Med hensyn til højtuddannede kvinder med universitetsuddannelse mener Tahira, at procenten er minimal.

Vi besøgte en fattig landsbyskole i det velhavende bjergområde i Muree. Skolen ligger et stenkast fra et rigt turistcenter for pakistanere, men der var hverken elektrisk lys, vand eller toilet. De 200 elever fra første til sjette klasse er delt op i tre grupper: de ældste i en

Faisal-moskéen i Islamabad

lille mørk skolestue, mellemste årgang under et halvtag og de yngste på en plads under nogle store træer. De fem lærere fik en meget lille løn, og eleverne måtte selv betale for bøger og skoleuniform. Det skar i hjertet at se de små tavler og krøllede papirer, børnene sad med. Enkelte havde en tynd engelskbog, men ingen af lærerne kunne engelsk. Der findes naturligvis også elite-betalingskoler, hvor de velhavende familiers børn får en langt bedre uddannelse.

Kvinderne

Benazir Bhutto var oppe mod hårde odds, da hun vandt det første demokratiske valg i Pakistan i 1988. Hun skulle ændre en kvindefjendsk lovgivning, en total mangel på familieplanlægning og dårlig eller ingen uddannelse for de fattige. Hendes værste modstandere var islam og traditioner, og som det siden viste sig: korruption. Hun er stadig aktiv oppositionspolitiker, og var ofte citeret i den engelsksprogede avis

under mit tre-ugers ophold i landet.

For de fleste pakistanske kvinder er der ingen mulighed for eller overskud til at engagere sig i noget så uopnåeligt som ligestilling. Mange bliver gift, når de er ca. 18 år og er gennem hele livet økonomisk afhængige af en mand - bortset fra medgiften.

Kvinderne har en stærk magtposition inden for hjemmets fire vægge, men i resten af samfundet er det mændene, der regerer. Purdahen, den dragt der dækker mange kvinder, især de fattige, fra top til tå, afsondrer dem fra blikke på gaden. Det er, som om de ikke er synlige ude i samfundet, ikke er til stede.

Tahira går som andre bevidste og uddannede kvinder ikke med slør, og en af udfordringerne i hendes workshops er at oplyse kvinderne ude i landet om familieloven, der giver mulighed for en skilsmisse. "Hvis en pakistansk kvinde er gift med en god mand, er hendes plads i islam unik. Men er hendes mand ond, er hun ilde stedt," siger Amira Piraca. En mand

kan blot kræve skilsmisse tre gange i vidners nærvær, mens en kvinde må gå rettens vej og bevise sin ret til skilsmisse.

Voldtægt

Da Beena Sarwar fra Women's Action Forum var i Danmark og talte i Mellemløkeligt Samvirke, protesterede hun mod den pakistanske lovgivning. Indtil 1979, hvor Zina-loven blev indført, kunne kun mænd anklages for utroskab. Dengang blev der rejst fire sager om året - nu er der tusindvis. Da General Zia (1977 - 88) ændrede Zina-loven til også at omhandle kvinder, var det for at fjerne den sidste modstand mod hans regime. Som Beena fortalte: "Han havde myrdet resten af de politiske modstandere. Tilbage var kun kvinderne."

Hun mente ikke, de kvindediskriminerende love kunne tilskrives islam, men skyldtes den politiske situation. Hun fandt, at lovgivningen var et kontrolmiddel over for kvinder, og ikke en retfærdig håndhævelse af menneskerettigheder. F.eks bliver voldtægtsofre ofte dømt for utroskab, hvis de anmelder overgrebet.

Utroskab kan straffes med stening til døde eller 100 piskeslag. Kvinden skal have fire mandlige vidner til overgrebet, eller overfaldsmanden skal tilstå forbrydelsen. Hvis ikke har kvinden begået "Zina" og kan straffes. Vold i ægteskabet straffes ikke.

Pakistan er stadig et feudalt samfund, hvor få rige familier skraber alt til sig uden at tænke på den store fattige befolknings udvikling. Kulturen er ekstremt mandsdomineret, og der synes at have lange udsigter med forbedring af kvindernes forhold.

Derfor er det så vigtigt, at centre som Shirkat Gah eksisterer - det arbejde de modige kvinder udfører fortjener både vores respekt, anerkendelse og støtte.

En rejsebeskrivelse fra Pakistan

For et år siden havde Skivekredsen dialog-besøg fra Pakistan gennem et samarbejde med KULU. Dr. Tahira Kahn fra et forskningscenter for muslimske kvinder i Karachi besøgte Skive, et venskab blev knyttet og vi blev inviteret til at besøge hende i december 1998.

Af Karen Rald

Efter en lang flyvetur fra Amsterdam til Karachi ankom min mand og jeg den 2. december til 28 graders varme og blev mødt af Tahira kl. 02.00 om natten i lufthavnen. Hun kunne desværre ikke have os boende den første nat, da hendes mor var blevet syg, så hun havde booket os ind på et hotel, og sagde, at vi blot skulle sove hele dagen, så ville hun komme dagen efter og hente os.

Men da klokken var ti kunne vi ikke sove længere. Vi måtte ud at se på det pulserende liv i byen med 12 millioner mennesker. Vi hyrede derfor en hestevogn og kørte først til stranden ved byens sydende, hvor vi havde læst, at pakistanerne tilbringer deres søndag.

Der var mærkelig tomt i hele byen og ved stranden var der kun en enlig turistkamel - ellers ikke en sjæl. Så kørte vi stille og roligt på sightseeing i byen og så bl.a. et stort islamisk mausoleum, hvor vi stillede skoene udenfor.

Næste morgen, hvor en engelsksproget avis blev stukket ind under døren,

En frugthandler i Pakistan.

kunne vi læse på forsiden, at Karachi var i militær undtagelsestilstand på grund af forskellige terroristiske organisationer. Nu forstod vi bedre, at der var så få mennesker på gaden i millionbyen!

Af vore gode venner blev vi straks sendt nordpå med fly for at komme til fredeligere områder: Lahore og Peshawar. Gamle kulturbyer med smukke paladser og moskeer. Det mest interessante var dog basarerne, byens handelsgader, hvor det myldrede med liv. En gade med guldsmede, en med bønner, linser og korn, en med grøntsager og en med bryllupsgaver, der blandt andet var "perlekæder" af pengesedler, som man overrakte brudeparret.

Vi så ingen udenlandske turister på turen.

Vi ville gerne se det berømte Khyberpas mellem Afghanistan og Pakistan. Det krævede dog både polititilladelse og en politisoldat med en Khalasnikov-maskinpistol bag i bilen. Det var en stor historisk oplevelse at stå på det berømte pas, hvor Alexander Den Store i sin tid drog igennem på sit Asiens-erobringstogt.

Ikke langt fra grænsen så vi afghanske flygtningelejre bygget op af lermaterialer, hvor folk arbejdede for at skaffe sig en levevej, bl.a. ved tømrerarbejde eller ved at sælge smuglergods fra Afghanistan. Der er mere end tre millioner afghanske flygtninge i Pakistan.

Så kørte vi nordpå gennem Swatdalen ved foden af Himalajabjergkæden, en dal med en brusende flod og bjergbyer, der "hang" op og ned ad bjergene, der alle var opbygget med terrasser, så bønderne kunne dyrke små lodder med hvede og majs. I baggrunden kunne man se de hvidklædte bjerg-

toppe.

Bjergvejene var smalle, og det tog længere og længere tid at komme igenem, da vejvæsenet var ved at reparere efter jordskred og udvide vejene. Mange steder måtte vi vente, indtil vældige bulldozere havde ryddet vejen efter bortsprængninger af klipperne.

Vi kørte et stykke tid langs med Indusfloden, der her i bjergene er klar og blå, og nærmede os turens landskabelige højdepunkt Muree.

Dernæst tilbragte vi nogle dage i hovedstaden Islamabad og tvillingebyen Rawalpindi, hvor der var basarer med et helt utroligt mylder af oksekærrer, mennesker, rickshawscootere, boder, varer, lyde og lugte. Vi så faldefærdige slumkvarterer og rigmandskvarterer side om side. Luftforureningen fra de mange farvestrålende busser og scoo-

terne er et stort problem.

Efter to spændende uger vendte vi så tilbage til Karachi, hvor der nu var lidt mere fredeligt. Vort hovedindtryk af dette islamiske land, var et land med venlige, høflige og nysgerrige mennesker. Men lige så snart man er uden for bykernen, er det så absolut mændenes verden. Man ser mænd alle vegne, på markerne, i forretninger, i basarerne, i landsbyerne osv.

De få kvinder, vi traf, var oftest tilhyldede, det var forbudt at fotografere kvinder og militære anlæg. Flere steder spurgte pakistanske turister, om de måtte blive fotograferet sammen med os, og vi har senere fået tilsendt billederne.

I Karachi boede vi hos Tahiras familie en uge og oplevede en helt utrolig gæstfrihed. Vi tilbragte flere dage med besøg på det forsknings- og krise-center, hvor hun arbejder. Vi fik materialer om kvindernes forhold og problemer.

På centeret overrakte jeg en gave på 1000 dollar fra den danske sektion af Kvindernes Internationale Liga for Fred og Frihed. Den vakte stor glæde, og pengene skulle bruges til at afholde workshops rundt i landet for at oplyse kvinderne om deres rettigheder og til workshops om Vold mod Kvinder.

Ligeledes besøgte vi Tahiras mands fabrik. Han er tekstilfabrikant og har en ret stor fabrik med ca 1300 arbejdere, der producerer børnetøj til det tyske og franske marked. Det var interessant at se en velfungerende fabrik med rimelige arbejdsforhold, selv om de sad tæt ved symaskinerne.

Det var, forklarede Tahiras mand, franskmændene og tyskerne, der havde stillet krav til ham. Ordentlige arbejdsforhold, intet børnearbejde, kvalitetsprodukter og ingen korrupsion. Derfor havde han haft de samme forretningsforbindelser i 10 år.

Det var en oplevelse at bo i et pakistansk hjem og smage det pakistanske "køkken", der er meget velsmagende og ret omfattende med lammekød, kyllingekød, ris og masser af friske grøntsager samt stærk chilisauce. Vi nød at opleve landet både som turister og i et privat hjem - et møde med en helt anderledes kultur.

Kabaret om Kultur mødet

Ligaens Skivekreds har i samarbejde med Skive Bibliotek opført en kabaret om kultur mødet.

Af Karen Rald

Tanken var at lade "nye" danskere - flygtninge/indvandrere - spille teater sammen med "gamle" danskere. En lille brik i arbejdet med at bygge bro mellem de forskellige kulturer, der er i samfundet.

I kabaret-formen fløj 21 små indslag over scenen i en fyldt teatersal, hvor publikum sad ved små kabaretborde med levende lys.

Instruktøren, Niels Holck, havde bygget indslagene op med sange, oplæsning, små spil - ja, endda en lille ballet "Rengøring" - samt to korte stykker af Harold Pinter.

Indholdet af de 21 numre gik fra realistiske beskrivelser fra en bosnisk landsby, hvor konflikter blev tydeliggjort, over torturscene til mødet med Danmark og bosættelse i Skive, og der var ligeledes en mere humoristisk bearbejdning af problemstillinger. To bosniske spillemænd garnerede forestillingen med bosnisk folkemusik.

For de medvirkende betød de tre måneders forarbejde, at de blev et fast sammentømret team, der havde det rart sammen. Og ved selve opførelsen var det fornøjeligt at se et publikum på ca. 200 mennesker, der ligeledes bestod af nye og gamle danskere.

TV Midt Vest sendte et indslag om kabaret'en og var med til at bringe budskabet ud.

Samarbejdet med de nye danskere har været på Skivekredsen program i flere år, og vi håber med dette tiltag at have bidraget med en enkelt sten i brobygningen i vort flerkulturelle samfund.

Velkommen til
Cabaret
& bosnisk spillemandsmusik

- om kultur mødet mellem de
"nye" og de "gamle" danskere

Skive Theater
Mandag d. 8. marts kl.: 20

Medarrangører: Skive Bibliotek & Kvindernes Internationale Liga for Fred og Frihed

En verden uden krig

Hvilke skridt skal tages for at opnå total atomar og konventionel nedrustning?

Af John Avery

Ikkesprednings-aftalen, som den er underskrevet af så godt som alle lande i verden, binder ikke blot underskriverne til at opnå total atomnedrustning, men også til at opnå en fuldstændig konventionel nedrustning.

Da vi har en formel global tilslutning til disse mål, er det passende at spørge: Hvilke skridt skal tages for at opnå total atomar og konventionel nedrustning? Hvilke globale institutioner skal oprettes, før vi kan opnå disse langsigtede mål?

Verden har i sandhed behov for forandring, men vi ser allerede nogle lokale institutioner, som kan bidrage til at opbygge en krigs- og våbenfri verden, hvis de gøres globale.

Som skandinaver kender vi især til det skandinaviske samfunds historie og karakteristika. Måske kan vi bruge dette som en model for det mål, vi gerne vil opnå på et globalt plan. Skandinavien er en region, som engang var berømt for dens vold. På hver eneste side i sagaerne slår mennesker ihjel på en voldsom måde og den anglikanske kirkes bønnebog rummer citatet "Beskyt os, åh Gud, fra nordboernes raseri!".

I dag er Skandinavien en af de mest fredelige og ikkevoldelige regioner i verden. En krig mellem skandinaviske lande er utænkelig. Hvad er det, der har skabt denne ændring?

Dagens Skandinavien karakteriseres af en ærlig demokratisk styreform, fravær af fattigdom, respekt for menneskerettighederne, et højt uddannelsesniveau, ligestilling mellem mænd og kvinder, lave fødsels- og dødsrater og en stabil befolkning kombineret med et højt sundhedsniveau.

Disse karakteristika er forbundet med hinanden og med fraværet af krig i en form for fælles årsag og virkning. Desuden har nære handelsforbindelser,

kommunikation og samarbejde mellem landene bidraget til fraværet af krig i regionen.

Ikke blot Skandinavien, men også andre regioner i verden, hvor krig lokalt er blevet forhindret, kan tjene os som forbillede for vores arbejde med at opnå en krigsfri verden. Vi kan lære af den kendsgerning, at krig lokalt er blevet udryddet i de fleste nationalstater og i en række af de større forbundsrepublikker som Canada, USA, det tidligere Sovjetunionen, Brasilien, Schweiz, Tyskland og Australien.

Nogle af disse forbundsrepublikker er så store, samt rummer så mange etniske grupper og sproggrupper, at deres måde at opnå indenrigspolitisk fred bør udstrækkes til resten af verden. Kina og Indien er for eksempel så store, at de udgør omkring en tredjedel af verdens befolkning med indbyggere, der har store kulturelle og sproglige forskelle. Det faktum, at disse to enorme lande har opnået indenrigspolitisk ro, skaber det håb, at krigen som institution kan fjernes på globalt plan.

Hvordan har disse nationer og forbundsrepublikker udryddet krig inden for deres egne grænser? Analyserer vi deres styreformer, ser vi, at de alle karakteriseres ved tre nøgle-magtmidler:

1. Magten til at udskrive skatter.
2. Magten til at skabe love, som forpligter individet, og magten til at arrestere enkeltborgere, der bryder disse love.
3. Et monopol på tunge våbensystemer inden for egne grænser.

Dertil kommer, at nationer og forbundsrepublikker anvender undervisningssystemet til at opbygge en samfundsfølelse og loyalitet blandt borgerne.

Ser vi os om i verden, ser vi talrige eksempler på gode styreformer. Men vi ser også mange eksempler på lande,

hvor magthaverne er hadede og frygtede. Derfor er problemet med at skabe et godt styre ikke banalt. De mange gode styre, som findes i dag, beviser dog, at problemet ikke er uløseligt.

Frygten for at skabe et globalt tyranni er sandsynligvis den vigtigste årsag til at statsmændene, som formede FN-erklæringen, gjorde erklæringen for svag til at kunne være effektiv. Selv den forfærdelige oplevelse af 2. Verdenskrig kunne ikke overbevise dem om, at en reel styreform var nødvendig på et globalt plan.

FN-erklæringen blev underskrevet inden Hiroshima. I de 50 år, der er gået siden da, er moderne våben blevet så destruktive, at en ny verdenskrig vil betyde civilisationens kollaps.

Vi har ikke længere råd til anarki på globalt plan i en verden, der i stigende grad er knyttet sammen i afhængighed. Dette er sandt, ikke blot fordi krigen som institution er uforenelig med moderne våben, men også fordi der er behov for de positive sider af et styre, f.eks. på områder som sundhedsvæsen, udvikling, økologi, stabilisering af befolkningstallet og fødevarer-sikkerhed.

Hvis vi sammenligner det nuværende FN med en regering, kan vi forstå, hvorfor FN endnu ikke har haft held til at fjerne krigen, selv om organisationen har ydet mange vigtige bidrag til freden. Det nuværende FN mangler magten til at kunne udskrive skatter, hvorfor organisationen befinder sig i en konstant finansiel krise. USA har øget denne krise ved at nægte at betale sine bidrag.

Motivet til denne beslutning synes at være et ønske om kontrollere FN med øremærket støtte til lande, som bakker op bag aktioner godkendt af USA.

For at løse denne krise, er det blevet foreslået, at FN får magten til at kunne pålægge internationale valutatransakti-

oner en mindre skat.

Midlerne i disse transaktioner er så store, at selv den mindste procentandel skat vil være tilstrækkelig til at løse FN's økonomiske problemer. Med flere likvide midler kan verdenssundhedsorganisationen WHO arbejde mere effektivt med at bekæmpe smitsomme sygdomme og med at stabilisere det globale befolkningstal.

Andre FN-organisationer, som fremmer udvikling og miljøbeskyttelse, kan på samme måde begynde at virke mere effektive. Disse positive gevinster ved en form for regeringsmagt vil give FN så megen prestige, at organisationen vil få mere hjælp til at løse politiske problemer.

For at kunne arbejde mere effektivt for fred, behøver FN også en form for lovgivning, der giver organisationen magt til at udforme love, som binder individet samt et retssystem, som får magten til at kunne arrestere enkeltpersoner, der bryder disse love, selv om de måtte være statsledere.

Som det er i øjeblikket, forsøger FN's Generalforsamling at udøve dets resolutioner ved at iværksætte sanktioner over for enkeltlande, selvom byrden ved sanktionerne som oftest rammer de svageste og mest uskyldige borgere. Ofte samler sanktioner blot nationen bag de skyldige ledere.

Den nyetablerede domstol i Haag er et vigtigt skridt i den rigtige retning og man kan blot håbe, at domstolens beføjelser gradvist vil blive udvidet til at gælde andre forbrydelser end folkemord og krigsforbrydelser.

Som nævnt er landenes regeringer i stand til at fjerne krig og opretholde indenrigspolitisk ro, fordi de alle har et monopol på tunge våbensystemer inden for egne grænser. Når som helst store selvstændige, private hære eksisterer inden for et lands grænser, er den centrale regeringsmagt ude af stand til at bevare freden. Det er set mange gange i nyere historie f.eks. i Libanon og Nordirland.

Det nuværende FN er så sandelig meget langt fra at have et monopol på disse tunge våbensystemer. Under disse omstændigheder kan det ikke overraske, at FN har været ude af stand til at skabe en verden fri for krig.

I stedet for at reformere og styrke FN, har de rige vestlige industristater øget deres afhængighed af NATO. Denne organisation, der snart fejrer sit 50 års jubilæum, har et ekstremt stort budget og et tilsvarende stort arsenal af moderne våbensystemer at arbejde med.

Problemet med NATO er, at organisationen ikke repræsenterer alle befolkninger i verden, men kun dele af dem. NATOs kritikere ser organisationen som tungt domineret af USAs interesser. På denne måde vil lande, som ikke er medlemmer af NATO, ikke se en NATO-skabt fred som hverken retfærdig eller demokratisk, selv om NATO måske magtede at skabe fred inden for sin eget operationsområde.

Hvis NATO en dag begyndte at virke i Afrika, Mellemøsten eller Asien, vil organisationens upartiskhed således også være endnu mindre troværdig.

Det vil måske hjælpe amerikanernes forståelse af lande, som står uden for NATO, hvis de forsøgte at forestille sig en tungt bevæbnet militær organisation dannet af de rige delstater Pennsylvania, New Jersey, New York, Connecticut og Massachusetts.

De skal forestille sig, at denne organisation er i besiddelse af atomvåben, der er rettet mod andre dele af USA med en samlet militærmagt, der er langt større end den, der ejes af den amerikanske regering.

Mon ikke de andre delstater ville se denne magtstyrke som en trussel, som

en underminering af forbundsregeringens autoritet og som uforenelig med deres lands politiske integritet?

Det er omtrent sådan, at republikkerne i det tidligere Sovjetunionen føler for den nyligt udvidede udgave af NATO. Hvis vi tvivler på det, skal vi blot tænke på den skarpe protest, der nyligt blev afleveret af Rusland efter dannelsen af den dansk-tysk-polske NATO-brigade.

På samme måde føler den islamiske verden sig truet af NATO ligesom NATOs tunge våbensystemer risikerer at sætte et våbenkapløb i gang blandt organisationens islamiske naboer.

Hvis vi således ønsker at opbygge et stabilt og fredeligt globalt samfund, synes en styrkelse og en udvidelse af NATO at være et skridt i den forkerte retning, fordi organisationen savner upartiskhed.

I modsætning hertil nyder FN's generalsekretær et godt ry for sin upartiskhed, ligesom FN's Generalforsamling taler på hele menneskehedens vegne.

Opgaven med at reformere FN og med at omskabe FN til en retfærdig og humanistisk indstillet global regeringsmagt er således ikke nogen let opgave. Vi kan finde vejledning og mod til at klare denne store opgave i den fred og i de positive styreform, der allerede er opnået i mange dele af verden.

Vi kan også finde modet ved at tænke tilbage på slaveriets historie:

Slaveriet som institution var engang så omfattende, at det blev betragtet som et uundgåeligt element i den menneskelige natur. Men i dag er slaveri blevet ophævet i så godt som alle dele af verden.

Det eksempel, som engagerede mænd og kvinder udgør i kraft af deres arbejde imod slaveriet, kan i dag indgyde os med mod til at nærme os den meget større og mere presserende opgave, som historien har stillet vores generation over for:

Ophævelsen af krig.

Oplæg holdt på H.C. Ørsted Institutet 22. februar 1999. Oversat af Steen Bille Nielsen.

Årsmøde i UNICEF

Den 26. maj 1999 var der årsmøde i den danske afdeling af FN's Børneorganisation.

Af Inger Nyegaard

På dagsordenen stod: Optagelse af nye organisationsmedlemmer. Under dette punkt blev Petrihjælpen optaget. Petrihjælpen er en katolsk hjælpeorganisation, der hjælper gadebørn.

Derefter aflagde formanden beretning, som senere blev godkendt. Beretningen havde mange interessante elementer:

I 1998 har UNICEF været genstand for en uafhængig konsulentundersøgelse af, hvordan man kan øge salget af kort og andre produkter.

En tilsvarende undersøgelse er blevet foretaget i Norge, Sverige og Finland. Konklusionerne er, at UNICEF har gode muligheder for at tjene flere penge.

Det frivillige arbejde er meget værdsat og helt uundværligt.

Der er nu otte lokalafdelinger, der medvirker til at udbrede kendskabet til UNICEF.

I 1998 var Vejle "UNICEF-by". Det var en stor succes, både på grund af udbredelsen af kendskabet til UNICEF og indsamlingen af penge. Der blev samlet 540.000 kr. Der er ikke udnævnt nogen by for 1999, men flere byer har meldt sig til år 2000 og 2001.

Kontaktnetværket er blevet udviklet og i juni måned oprettes en hjemmeside.

I 1998 afløstes Ole Sørensen som formand af børnepsykolog Ole Kyed. Hans første opgave var at sammensætte et nyt præsidium, der skal bistå bestyrelsen med at udbrede kendskabet til UNICEFs arbejde og tjene penge til UNICEF.

Syv kendte mennesker har sagt ja til at indtræde i præsidiet. Det drejer sig om: Michael Ahlefeldt-Laurvig-Bille, Poul Andreassen, Morten Grunwald, Georg Poulsen, Lise-Lotte Rebel, Anne-Marie Vessel Schlüter og Knud Sørensen.

Det konkrete arbejde

Man samarbejder med Red Barnet i Kosovo, da UNICEF ikke er placeret der, men er repræsenteret gennem UNHCR.

Efter orkanen Mich har man besøgt Honduras.

I Nepal har man i samarbejde med Red Barnet startet udviklingshjælp, især til undervisning, idet der ikke er tradition for uddannelse i landet.

Sammen med Danida startes et projekt i Vietnam.

I samarbejde med socialministeriet vil der i november 1999 blive et afholdt et nordisk børneseminar.

Hvorfor UNICEF?

André Roberfroid, der er leder af UNICEFs regionalkontor i Geneve, deltog i mødet. Han talte om, hvad der får folk til at arbejde for UNICEF. Nogle har det som profession, andre arbejder som frivillige. I UNICEF arbejder vi som aktivister. Vi kæmper fra alle lande sammen for at bygge en verden, hvor børn har ret.

Økonomien

Derefter gik man over til fremlæggelse af regnskabet, der var godkendt af bestyrelsen. Der var et lille fald i salg af kort på 417.000 kr., men fremgang i indsamlede midler på ca. 800.000 kr. Fra tipsmidlerne havde man modtaget 460.000 kr. til driften. Regnskabet blev godkendt.

Udenrigsministeriets repræsentant gav en kort redegørelse. UNICEF har fået 200 mio. kr. i udviklingsbistand i 1998. Til andre formål er givet 50 mio., 30 mio. til nødhjælpsindsats, 2,8 mio. til nødhjælp efter Mich, 2,8 mio. til børneernæring i Somalia og 6 mio. til udsendelse af unge danskere. De kan bringe danske synspunkter frem.

11 mio. er givet til forsyningscentre.

Danmark er medlem af UNICEFs bestyrelse. Der afholdes møde en gang om året. Det er et bilateral foretagende, hvor der forhandles direkte med UNICEF. I år var det om en børneagenda for det 21. århundrede. Om konsekvenserne af globaliseringen for børn og unge. 40 mio. børn vil have mistet en af deres forældre, hvilket der må tages højde for. Man har et godt samarbejde med UNESCO og WHO.

Efter indstilling fra bestyrelsen vedtoges det at ændre regnskabsåret, således at det følger kalenderåret.

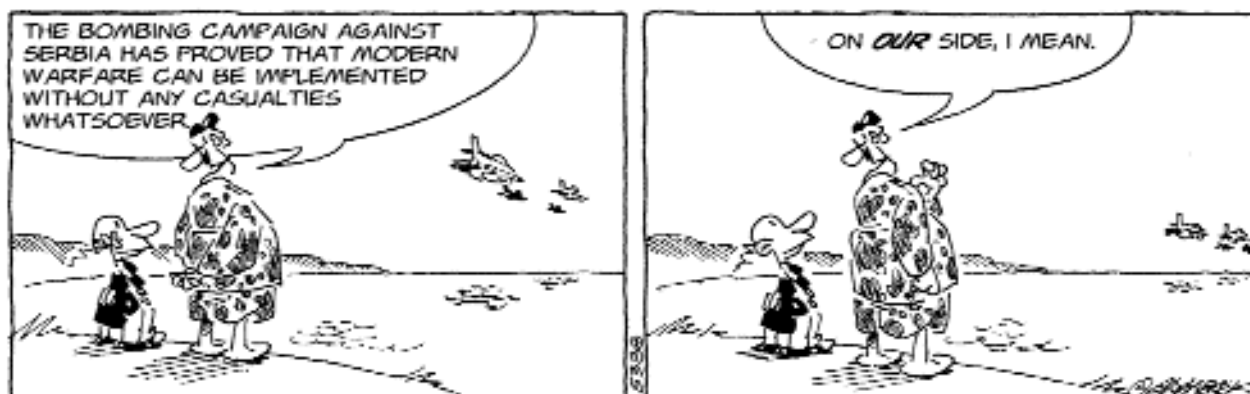
Nye aktiviteter

Af planlagte aktiviteter blev nævnt:

- Udvidet nordisk regionalt samarbejde
- udfasning af Ghana-projektet
- nyt projekt i Vietnam en mulighed (penge fra Danida) også som information
- den årlige march
- 10. juni er der indsamling med raslebøsser
- man er repræsenteret ved Langelandsfestivalen
- UNICEF på internettet og ny hjemmeside
- ny film: Citizen 2000 i samarbejde med DR
- udstilling i Nationalmuseet i anledning af 10-året for børnekonventionen (fra 30. oktober til 24. november)
- det tidligere nævnte børneseminar på LO-skolen 12.-14. november
- et stand-up comedy show i København og Århus i samarbejde med TV2.

Til slut valgtes der bestyrelsesmedlemmer samt suppleanter. Leif Bahn og Lis Gees genvalgtes, nye medlemmer blev Jeppe Kofod og Ulla Ditlevsen, Merete Strangeways blev suppleant.

Fredspris til Statsministeren

"Bombe-kampagnen mod Serbien har vist, at moderne krigsførsel kan udføres uden tilskadekomne overhovedet - på vores side, mener jeg."

Tegneren Carsten Graabæk har modtaget en "Fredsrose" for sin tegneserie "Statsministeren", der bringes i en lang række dagblade herhjemme og i udlandet.

Fredsrosen er uddelt af Landsforeningen Aldrig mere Krig og gives som anerkendelse til en person eller gruppe, der konstruktivt har forsøgt at bevæge samfundet bort fra krig og voldsanvendelse.

"I sin tegneserie har Carsten Graabæk evnet at fremføre argumenter, der på trods af terror og modterror, helte og skurke, forsøger at putte lidt omtanke og besindighed ind i alt virvaret", lyder det i begrundelsen fra Aldrig mere Krigs ordfører Geert Grønnegaard.

Aldrig mere Krigs Fredsrose er blevet uddelt siden 1972. Blandt nyere modtagere af prisen kan nævnes den jugoslaviske fredsbevægelse, konfliktforsker Jan Øberg, folketingsmedlem Jørgen Estrup, gymnasielærer Inger Bjørn Andersen, journalist Jørgen Dragsdal samt ingeniørfirmaet Rambøll og Hannemann.

Jeg ønsker at:

- blive medlem af AmK
- få flere oplysninger om AmK
- få gratis prøvenummer af IKKEVOLD
- abonnere på tidsskriftet IKKEVOLD
- give én jeg kender et gavekort på IKKEVOLD -pris 50,- kr.
- købe en dinosaurer-trøje for kr. 70,- + forsendelse (Angiv størrelse)
- få oplysninger om militærnægtelse
- købe Militærnægterhåndbogen for 20,- kr + forsendelse

Klip ud og send til:
Aldrig mere Krig
Nørremarksvej 4
6880 Tarm
Tlf. 9737 3163

Navn: _____
 Adresse: _____
 By og Postnr.: _____

Aldrig mere Krig

Aldrig mere Krig er en forening for pacifister, folk der søger fredelige/ikkevoldelige løsninger på konflikter.

At være pacifist er en livsholdning - derfor er Aldrig mere Krig en gammel forening, der ikke kun kører på enkelte mærkesager, - det er livet, det drejer sig om og den "sag" forældes ikke.

Aldrig mere Krig blev dannet i 1926 og er i dag en af landets ældste fredsorganisationer. Aldrig mere Krig er ikke knyttet til noget parti eller nogen religiøs forening.

Aldrig mere Krig er dansk af deling af Krigsmodstandernes internationale Forbund, War Resisters' International (WRI), med hovedkvarter i London.

Der er brug for pacifistiske synspunkter mere end nogensinde. Vi har brug for at blive flere.

Giv freden en chance - bliv medlem af Aldrig mere Krig. Medlemskab pr. år koster 165 kr. for enkeltpersoner, 210 kr. for par og 105 kr. for uddannelsessøgende, pensionister og civile værnepligtige.

Hovedbestyrelsen består af syv medlemmer:

Birte Wagner, Geert Grønnegaard, Hermod Folke Hansen, Holger Terp, Jens Thoft, Majken Jul Sørensen og Tom Vilmer Paamand.
Suppleanter er Arne Hansen og Peter Henning.

Hovedbestyrelsen er konstitueret med følgende:

Forretningsudvalg: Geert Grønnegaard (ordfører), Jens Thoft (kasserer) og Holger Terp (sekretær).

Internationalt udvalg: Majken Jul Sørensen (koordinator).

Kartoteksfører: Bitten Forchhammer (incl. bladekspedition).

Medieudvalg: Geert Grønnegaard (koordinator).

Redaktionsudvalg: Holger Terp, Peter Kragh Hansen og Tom Paamand (koordinator).

Sessionsudvalg: Peter Henning (koordinator).

Våbenproduktionsudvalg: Geert Grønnegaard (koordinator).

Landskontor (Bemærk ny adresse!)

Aldrig mere Krig,
Nørremarksvej 4, 6880 Tarm, tlf. 9737 3163.
Giro: 9 00 48 82.
E-mail: amk@fred.dk.

Kontaktpersoner:

Sjælland:

Birte Wagner, Bavnebjergspark 71, 3520 Farum.
Finn Held, Aprilvej 24, 2730 Herlev, tlf./fax 4491 6967.
Geert Grønnegaard, Leragervej 8, 4174 Jystrup, tlf. 5752 8250.
Haakon Larsen, Skovbrynet 5, 3450 Allerød, tlf. 4817 2735.
Hanna Lindstrøm, Christoffers Allé 132, 2800 Lyngby, tlf. 4444 3965.
Holger Terp, Strandbyparken 4.1.tv., 2680 Hvidovre, tlf. 3678 4028.
Majken Jul Sørensen, Petuniavej 8, 3450 Allerød, tlf. 4817 1811.
Peter Henning, Unnasvej 3, 3000 Helsingør, tlf. 4921 6563.
Uwe Riggelsen, Kåstrupvej 4, Spangsbro, 4400 Kalundborg, tlf. 5350 7429.

Fyn:

Hanne Nielsen, J. A. Larsensvej 5, 5300 Kerteminde, tlf. 6532 4474.
Jørgen Burchardt, Nyborgvej 13, 5750 Ringe, tlf. 6262 3617.
Peter Kragh Hansen, Gl. Banegårdsvej 50, 5500 Middelfart, tlf. 6441 8389.

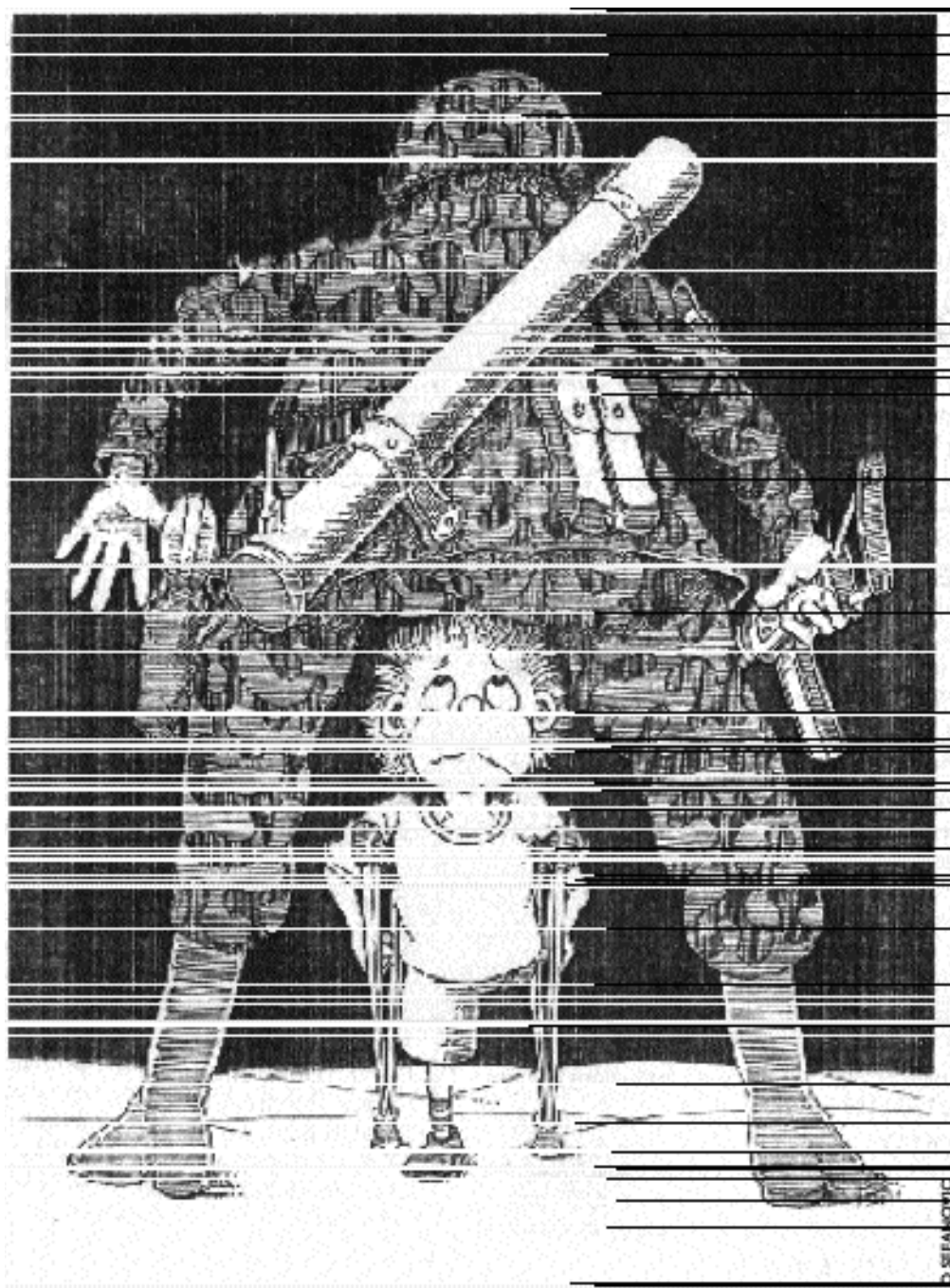
Jylland:

Arne Hansen, Sønderjyllands Allé 35, 9900 Frederikshavn, tlf. 9842 5542.
Bitten og Troels Forchhammer, Gyvelvej 7, Rebild, 9520 Skørping, tlf. 9839 1663.
Henning Sørensen, Irisvej 17, Postboks 87, 8500 Grenaa, tlf. 8632 1679.
Hermod Folke Hansen, Nørremarksvej 4, 6880 Tarm, tlf. 9737 3163.
Jens Thoft, Stadion Allé 43 A, 8000 Århus C, tlf. 8611 2177.
Lars Bang Jeppesen, Kongeåvej 63, 6600 Vejen, tlf. 7536 2201.
Poul Gunder Nielsen, Hørslevvej 107, Hørslevbol, 8462 Harlev J, tlf. 8694 1699.
Svend Haugaard, Violvej 2, 7800 Skive, tlf. 9752 1037.
Tine Forchhammer, Gadebakken 15, 8600 Skanderborg, tlf. 8692 6205.
Tom Vilmer Paamand, Ølstedvej 4, Lisbjerg, 8200 Århus N, tlf. 8623 0328.

Besøg Aldrig mere Krig på internettet: www.fred.dk

ikkevold

IKKEVOLD udgives af Aldrig mere Krig (AmK), dansk afdeling af War Resisters' International (WRI) samt medlem af International Peace Bureau (IPB).

Fred er en menneskeret, og krig er en forbrydelse mod menneskeheden. Derfor er det AmK's formål at arbejde for at fjerne krigens årsager og at modarbejde enhver form for krig og krigsforberedelse.

Ved medlemsskab af Aldrig mere Krig kræves frigørelse fra evt. tilknytning til militæret herunder beredskabstjeneste.

IKKEVOLD dækker ikke nødvendigvis AmK's hovedbestyrelses holdninger.

Abonnement:

IKKEVOLD udkommer med fire numre årligt. Abonnementet indgår i medlemsskabet. For ikke-medlemmer koster et abonnement årligt 105,-. Løssalg: 30,-.

Abonnementsbestilling til:

Giro 9004882, Aldrig mere Krig, Nørremarksvej 4, 6880 Tarm. Tlf. 9737 3163.

Adresseændring skal ske på posthuset i det distrikt, hvorfra der flyttes. Navneskift skal også meddeles til distriktets posthus.

Kopiering og eftertryk og anden gengivelse med angivelse af kilde anbefales.

Oplag 600

Kollektiv redaktion:

Tom Paamand, 8623 0328
Holger Terp, 3678 4028

Stof til IKKEVOLD sendes til:

Tom Vilmer Paamand
Ølstedvej 4
Lisbjerg
8200 Århus N
E-mail: ikkevold@fred.dk

ISSN 0107-5276

Vatnissernes parade

AMKs årsmøde var for mig en skuffelse. Her stod vi midt i en krig, som ikke måtte kaldes en krig. Jeg forfattede en udtalelse, og alle var enige om at hvad der stod i den var rigtigt - men det måtte ikke udsendes i AMKs navn. Kom den kortere udtalelse frem i pressen???

AMK har forsøgt at fremføre noget praktisk for fred. Vi har tilbudt at udarbejde en uddannelsesplan og søgt støtte hos tipsmidlerne og fået afslag. Søgt 2000-fonden og fået et afslag, uden begrundelse.

Har skrevet til statsministeren og andre ministre. Man vil hellere føre en luftkrig som ikke er nogen krig iflg udenrigsministeren!!!

Man forsøgte protestdemonstrationer med et sørgeligt småt fremmøde. TVs daglige månedlange bombardement om flygtninge har fået den fredel-

lige danske befolkning til at støtte en landkrig!!! Man glemte at man først havde ødelagt FN - især USA - og så tilod man sig mindsandten at bruge FNs manglende funktionsdygtighed som undskyldning for at starte krigen.

Husk osse at USAs militære industrikompleks har ønsket at få afprøvet de ny våben.

Husk osse at USA har investeret enormt i Kazakhstans og Kaukasus' olie. Med Iran og Iraq som bremse, må olien føres frem via Balkan.

Og så tror jeg personlig osse at USA ville demonstrere mod EUs stormagtsforfølgelser. Prodi reklamerer direkte med en EU hær. OSCEs årsbudget er på ca. 400 millioner kroner - det er jo et latterligt lille beløb at bruge på at forebygge krig.

Peter Henning 30-06-99

Peter Hennings udtalelse fra årsmødet:

Vi er dybt bekymrede over udviklingen, og ser for mange paralleller til udviklingen 1920-30 - der bragte en Hitler til magten. Da udviklingen i Jugoslavien begyndte at brænde på, bad FNs generalsekretær om 40.000 mand til en fredsbevarende FN styrke. FN fik langsomt 7000.

Vestens politikere opførte sig dengang - som nu - egoistisk og amatøragtig - selvom man i grunden vidste bedre. Således udtalte vor statsminister 19. januar 1996 i en kronik i Politiken, at man nu måtte gøre en væsentlig indsats for at forebygge ny konflikter.

NATO-krigen i Kosova - som er en krig - koster iflg. dagbladet AKTUELT pt. ca. 1 milliard - 1.000.000.000 kr. om dagen. I den krig hvor NATO officielt meddelte, at man 14. april har bombet en levnedsmiddelfabrik.

Man oprettede Organisationen for Sikkerhed og Samarbejde i Europa (OSCE) - hvor næsten alle europæiske stater - indbefattet Rusland er medlem - for her ved forhandlinger og fredelige aktioner at forebygge krige.

Gennem OSCE kom fredsobserva-

tører til Kosova - men for sent - for få og for kort tid - samt med en for ringe uddannelse. Et OSCE, som man har brugt så små økonomiske midler på, at man må fortvivle.

I 1997 holdt vestlige soldater militærmanøvrer - Baltic Challenge - i Estland. Samme år holdtes en lignende øvelse i Ukraine, og til sidst en ren USA-manøvre i Kazakhstan.

Dette foruroligede - forståeligt - Rusland meget. Et Rusland som man på mange måder nedværdiger. Således er Rusland den dag idag ikke medlem af de økonomiske stormagters organisation G-7. Til FNs 50-årsdag den 22 okt. 1995 tilbød den estiske præsident Lennart Meri at indkalde alle små svage nationer til et møde for at styrke FN. Hvorfor er møderne aldrig afholdt?

USA og andre stater har bevidst saboteret FNs arbejde ved at nægte at betale sit medlemsbidrag - og har dermed lammet FNs vigtige arbejde, og tildels brugt det som en undskyldning - for i stedet at bruge NATO.

Lad os gøre en større indsats for at forebygge.

Kvindernes Internationale Liga for Fred og Frihed og Landsforbundet Aldrig mere Krig har indgået et bladsamarbejde.

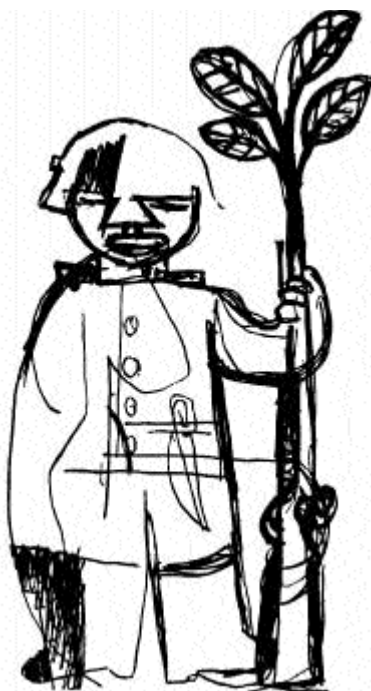
Vi redigerer og udgiver bladene **fred og frihed** og **ikkevold** i fællesskab. For- og bagsiden samt side 2 og næstsidste side er forbeholdt de to foreninger. Resten af bladet redigeres af en redaktion sammensat af begge foreninger.

Ida Harsløf (fred og frihed) og Tom Vilmer Paamand (ikkevold) samler trådene.

Stof til **fred og frihed** og **Ikkevold** sendes til:

Tom Vilmer Paamand
Ølstedvej 4, Lisbjerg
8200 Århus N
Tlf: 8623 0328

E-mail: ikkevold@fred.dk
Internet: www.fred.dk

Indhold:

Kampagne eller krig? <i>Af Torben Retbøll</i> USA's forhold til international lov er meget ambivalent.	4
Tanker bag tremmer <i>Af Ulla Røder</i> Lovene brydes eller ignoreres af vores beslutningstagere.	6
Kvindes arbejdsvilkår <i>Af Inger Nyegaard</i> Et seminar om kvindearbejde og menneskerettigheder.	8
Kvinder i Kurdistan <i>Af Annelise Ebbe</i> Kvinder i irakisk Kurdistan arbejder sammen for ligestilling.	10
Det folkevalgte palæstinensiske lovgivende råd <i>Af Maria Bergsøe</i> Hvordan er det egentlig gået med det palæstinensiske råd.	12
Støt militærnægterne <i>Åbent brev fra en række fredsbevægelser</i> Det er sund fornuft at støtte dem, der ikke vil deltage i krigen.	14
Desertører har ret til beskyttelse <i>Af Finn Held</i> Den danske stat vil sende desertører fra Jugoslavien retur.	15
FE-rapport på kant med sandheden <i>Af Øjvind Vilsholm</i> Efterretningstjensten interesserede sig for Militærnægterne.	16
En fred søvelse før FN-dagen <i>Af André Nordlys Thomsen</i> Sæt freden på dagsordenen på dagen før FN-dagen.	17
Opret forsoningscentre <i>Af Jan Øberg</i> En egentlig humanitær intervention kræver medfølelse.	18
Militarisme og demokrati <i>Af Holger Terp</i> Ukendskab til militarismen vanskeliggør fredsarbejdet.	20
Virkelighedsformørkelse om Irak <i>Leder fra Middle East International</i> Sandheden om Irak overskygges af et kvalmende hykleri.	22

Kampagne eller krig?

USA's forhold til international lov er meget ambivalent: Det overordnede princip synes at være, at den kun gælder, når det er til USA's fordel.

Af Torben Retbøll

NATO løj mange gange under sin krig mod Jugoslavien. Alliancens største løgn var, at den aktion, der begyndte på Balkan 24. marts, ikke var en krig. Det var det en "kampagne" eller en "international militær aktion," hvis formål var "humanitært." Men ikke en krig!

Denne løgn blev aldrig demeteret, selv om den var åbenlys. Hvorfor denne absurde påstand? Formålet var formodentlig at undgå de juridiske problemer, krigen rejste. Den kunne nemlig siges at være i strid med:

* International lov, fordi den ikke var godkendt af en resolution fra FN's Sikkerhedsråd.

* Amerikansk lov, fordi kun Kongressen kan vedtage en krigserklæring, hvilket den ikke gjorde.

* NATO's eget charter fra 1949, fordi alliancen er en defensiv organisation.

Men krig er krig, selv om man kalder det noget andet. Man kan naturligvis ikke undgå et juridisk ansvar for sine handlinger blot ved at bruge et andet ord. Hvis man følger denne logik, kan en bankrøver også slippe for straf. Han kan sige, han ikke gjorde noget ulovligt. Han arrangerede blot en "ekstraordinær overførsel af likvide midler" til sin egen konto!

Med USA's velsignelse

Den eneste grund til, at NATO slap godt fra denne kyniske leg med juridiske definitioner, er at den foregik med USA's velsignelse. Alliancen ledes som bekendt af verdens eneste supermagt. Hvem skulle sætte den på plads?

Erfaringen viser, at den stat, der bryder loven med USA's velsignelse, ikke har noget at frygte:

* Da Indonesien invaderede den tid-

ligere portugisiske koloni Østtimor (1975), sendte USA flere penge og våben til aggressoren, Indonesiens præsident Suharto.

* Da Marokko invaderede den tidligere spanske koloni Vestsahara (1975), sendte man også flere penge og våben til aggressoren, Marokkos kong Hassan II.

Desuden sørgede supermagten for, at FN's Sikkerhedsråd var lammet, så det ikke kunne gøre noget for at standse de to aggressorer. På den måde fik Indonesien og Marokko frie hænder til at gøre, hvad de ville.

Erfaringen viser også, at den stat, der bryder loven uden USA's velsignelse, hurtigt får store problemer:

Da Irak invaderede Kuwait (1990), fik USA FN's Sikkerhedsråd til at indføre økonomiske sanktioner mod aggressoren og godkende en væbnet aktion for at drive ham ud af Kuwait.

Den militære aktion fandt sted i 1991, men de økonomiske sanktioner er stadig ikke ophævet. Straffen for at trodse supermagtens vilje er bade hård og langvarig.

Ambivalent

USA's forhold til international lov er meget ambivalent. Det overordnede princip synes at være, at den gælder, når det er til USA's fordel. Ellers er den ikke relevant.

Da den Internationale Domstol i Haag fordømte Iran for at holde personalet på den amerikanske ambassade i Teheran som gidsler (1979-81), havde USA kun positive ord at sige om denne domstol.

Da den samme domstol begyndte at behandle Nicaraguas klage over USA's støtte til contraerne og udlægning af miner foran Nicaraguas havne, meddelte supermagten, at domstolen ikke

skulle blande sig i sagen, og at man ikke ville respektere dens kendelse, hvis den gik USA imod.

Domstolen behandlede sagen alligevel. I sin kendelse (1986) fordømte den USA for "ulovlig brug af magt" og sagde, at USA skulle standse sin ulovlige politik. Den tilføjede, at Nicaragua havde krav på økonomisk erstatning, men kendelsen blev totalt ignoreret af USA, der senere pressede Nicaragua til at opgive sit krav om økonomisk erstatning.

Freudianske fortællelser

Selv om NATO insisterede på, at man ikke var i krig, skete det alligevel, at enkelte også højtstående personer kom til at tale over sig. Jason Vest noterer to eksempler i en artikel i det amerikanske ugemagasin Village Voice:

* Generalmajor Charles Wald, hvis officielle titel er operations director for the Joint Chiefs of Staff, blev interviewet om en af de episoder, hvor NATO's bomber havde ramt civile kosovo-albanere. Da journalisterne spurgte ham, om det kunne ske igen, blev han åbenbart så irriteret, at han sagde: "Dette er krig." Så snart han havde sagt det, forstod han, at han havde dummet sig, og han rettede hurtigt sig selv: "Dette er kamp, som jeg sagde."

* Den britiske premierminister Tony Blair, der er en af de mest aggressive NATO-politikere, svarede på spørgsmålet i det britiske underhus, House of Commons. Da flere medlemmer kritiserede ham for at have forsømt nogle regeringsmøder, blev han åbenbart så vred, at han kom til at tale sandt: "I den seneste tid, hvor vi har været i krig, har jeg af indlysende grunde ikke været i stand til at deltage i to eller tre regeringsmøder."

Det var en freudiansk fortaelse, der krævede hele to dementier. Downing Street 10 udsendte en erklæring, hvor man bemærkede, at Blair "har gjort det helt klart, at vi befinder os i en international væbnet konflikt."

En talsmand fra udenrigsministeriet tilføjede: "Vi er ikke i krig. Hvis vi skulle være i krig, ville det kræve en formel erklæring fra mindst én side, formodentlig fra begge. Juridisk set har der ikke været nogen krige siden 1945."

Krigens årsager

Selv om NATO's krig rejste mange alvorlige juridiske problemer, fik de ikke megen opmærksomhed i de vestlige medier. Måske fordi de ikke ønskede at stille alliancens ledere i et dårligt lys. Medierne gjorde heller ikke ret meget for at undersøge de dybere liggende årsager til den krig, der begyndte 24. marts.

Tony Blair hævdede, at NATO's bomber havde et "moralsk formål". Bill Clinton, at de forsvarede "humanistiske principper, vi anser for hellige".

Medierne gengav deres ord uden forbehold. De tog dem åbenbart for gode varer, selv om et blik på historien - og især England og USA's rolle i denne historie - viser, at sådanne udsagn ikke har nogen troværdighed.

NATO's krig var hverken "moralsk" eller "humanistisk." Den var heller ikke en brøler, der skyldtes, at man ikke kunne overskue situationen. Krigens var en naturlig fortsættelse af den politik, USA havde ført over for Jugoslavien i mere end 25 år.

Formålet med denne politik var (og er) at splitte Jugoslavien i mindre enheder, der er svage og kan domineres af USA. Derved bliver "hele regionen forvandlet til en halv-koloni" under amerikansk kontrol, skriver Nick Be-

ams i en artikel i den indiske avis Financial Express.

Pres fra udlandet

Allerede under den kolde krig (1945-90) blev Jugoslavien trukket ind i den vestlige økonomi, fordi det var et socialistisk land, der bade geografisk og politisk befandt sig mellem øst og vest.

Da oliekrisen ramte den vestlige økonomi (1973-74), blev Jugoslavien også ramt, og derefter var det meget sårbart over for et politisk og økonomisk pres fra udlandet.

"Det amerikanske angreb på Jugoslavien begyndte for mere end ti år siden, da Verdensbanken og Den Internationale Valutafond (IMF) gik i gang

med at ødelægge den multi-etniske føderation med dødelige doser af gæld, 'markedsreformer' og påtvunget fattigdom," skriver den australske journalist John Pilger i en artikel i den britiske avis The Guardian.

På IAC (International Action Center), der blev grundlagt af USA's tidligere justitsminister Ramsey Clark i 1992, tror man heller ikke på Blair

og Clintons retorik.

Et IAC-dokument om krigen på Balkan fortæller, at "USA, Tyskland og andre NATO-magter spillede en nøglerolle for opløsningen af Jugoslavien i 1991-92 ved at bevæbne og støtte separatistiske bevægelser" i de nordlige republikker Slovenien og Kroatien.

Dokumentet fortsætter: "Denne krig vil koste mange milliarder dollars; det er penge, der stjæles fra boliger, sundhed, uddannelse og andre sociale programmer. Hvert eneste krydsermissil koster 1 mio. dollars. De eneste, der vil tjene på denne krig, er det militær-industrielle kompleks og de store koncerner."

Videre hedder det: "På kun fem år har USA fået militær dominans i de tidligere jugoslaviske republikker Kroatien, Bosnien og Makedonien, såvel som i Ungarn og Albanien. Den eneste stat, der ikke har overgivet sig, er det land, der i dag hedder Jugoslaviens Føderale Republik."

Mål og midler

I 1980'erne brugte USA økonomiske midler (Verdensbanken og IMF) for at sætte sin vilje igennem. I 1990'erne gik man over til militære midler. Men målet var det samme som før: At skaffe USA kontrol over Balkan.

USA og EU (især Tyskland) har været allierede i kampen for at splitte Jugoslavien op i mindre enheder. Men samtidig er de også rivaler. Begge parter tænker mest på sig selv, skriver Sven Tarp i Dagbladet Arbejderen.

Erfaringen viser, at USA tit og gerne anvender militære midler, mens EU er mere tilbøjelig til at bruge diplomati. Når der bombes på Balkan, er det et tegn på, at USA dominerer mere end EU.

Den amerikanske forsker Noam Chomsky har ofte pointeret, at USA frygter at tabe konflikter, der afgøres ved diplomati. Politisk set står USA som regel meget svagt, når det stiller sine krav til resten af verden. De fleste stater vil nemlig ikke uden videre opgive deres suverænitet.

Hvis konflikten derimod foregår på det militære plan, er USA næsten sikker på at vinde, fordi man har flere kanoner end modparten. Tit behøver man end ikke bruge sine våben. Det er nok at true med dem.

Den seneste udvikling af konflikten på Balkan synes at bekræfte den tolkning, der præsenteres af folk som Nick Beams, Noam Chomsky, John Pilger, Sven Tarp og Ramsey Clarks International Action Center. Den harmonerer til gengæld ikke særlig godt med Blair og Clintons officielle retorik.

Måske er det grunden til, at den ikke kunne læses eller høres i ret mange af de vestlige medier?

Kilder mm. kan ses på www.fred.dk.

Tanker bag tremmer

Når lovene i vores samfund, som er opstået gennem århundreder, brydes eller ignoreres af vores beslutningstagere, hvor er så den beskyttelse, som lovene skulle give.

Af Ulla Røder

Selv vil jeg helst stadig gerne bevare min retsopfattelse, hvilket jeg forstår som det at skelne mellem ret og uret og mellem retfærdighed og uretfærdighed. Atomvåben er kommet ind i vores samfund uden nogen har givet deres tilladelse hertil på demokratisk vis. Der findes ingen love der tillader atomvåben.

Det uretfærdighed, der er skabt i verden som følge af oprustning og magtbalancen i verden, stider mod almindelig god moralopfattelse af, hvordan vi kan tillade os at behandle vores medmennesker.

Den første regel for ikkevoldelig direkte aktion er en fuldstændig nægtelse af samarbejde i ydmygende og krænkende forhold. Vil vi onskaben til livs, kræver det, at gode folk intet foretager sig. Vi i Trident Ploughshares 2000 har derfor beskadiget ejendom,

blokeret anlæg m.m. til drift af Trident-atomvåbensystemet, således at dette system bliver gjort ufunktionsdygtigt, og ikke længere kan skade nogen.

Hvis regeringen viser tegn på at ville overholde forpligtelser i henhold til international lov og starte en effektiv nedrustning af det britiske Trident atomvåbensystem og afskaffe alle atomvåben indenfor en rimelig tidsramme, vil det ikke længere være nødvendigt for Trident Ploughshares 2000 at gøre det selv.

Trident Ploughshares er blevet mødt med tvivl om hvorvidt vore aktioner er ikkevoldelige. Her tænker folk traditionelt på respekt af ejendomsretten, men i særlige tilfælde kan det være nødvendigt at krænke den for at forhindre mord.

Hvis et barn bliver truet med en pistol, ville du så tøve med at ødelægge pistolen, hvis du havde mulighed for det?

Atombomberne truer alle vores børn og hele vores eksistens, hvis ingen griber ind. Før eller senere vil den radioaktive forurening være nået over "bæreevnen" for mennesker og miljø.

Desværre sker de skader så langsomt, at det er svært at gribe ind inden det er for sent. Ved nogen hvor meget mere affald og radioaktivitet i vores miljø vi kan tåle? Næppe. Men vi ved at omfanget allerede er kolossalt.

Tænk hvis... nogen havde brugt deres hamre mod bruserne eller jernbanerne til kz-lejrene under Anden Verdenskrig.

Tænk hvis... barnebarnet eller oldebørnene bliver født som misfostre - hvis de overhovedet stadig kan leve, eller det ultimative scenarie af en atomvåbenkatastrofe sker igen.

Tænk hvis... du er overlevende - ser dit barn, din mor eller far, din bedste ven eller dem allesammen ligge forbrændt i resterne af det der engang var

DRAWING: EMILY JOHNS

dit hjem... Og du... du tænkte ikke mens tid var og kan sige: "Jeg vidste det kunne ske, og jeg gjorde ikke noget for at forhindre det..."

... Fordi det var for voldelig en aktion at bruge en hammer, lidt superlim, sirup og sand.

Der er stadig tid til at handle. Enhver Trident Ploughshares aktivister udfører intet voldeligt og beskytter levende. Det står dig frit for at supporte, at deltage i tavse demonstrationer og hvad slags demonstrationsform man end føler sig bedst tilpas med.

Det er ikke alle der ønsker eller kan lade sig involvere i de større aktioner, men der er brug for alle til at kræve en atomfri verden. Vi der laver aktionerne er i virkeligheden ikke dem der skaber

spændingerne. Vi bringer snarere den skjulte spænding op til overfladen.

Vi bringer frygten ud i åbenhed hvor den kan blive set og der kan blive taget stilling til den.

Vi er åbne og tilstår alt hvad vi har beskadiget, vi er villige til at tage vores straf herfor, herunder fængsel, selvom vi mener vi er de uskyldige og at de skyldige skal findes blandt krænkerne af international lov.

Lad vore politikere få oplysning om The Middle Powers Initiative "Fast track to zero nuclear weapon" og vær rar at bede dem om at Danmark tilslutter sig.

Oplysning om aktioner: Grete Møller, Kvinder for Fred på 4373 0063.

Retsagen mod Ulla Røder, Ellen Moxley og Angie Zelter vil måske være overstået, når dette blad udkommer.

Sagen kommer for retten i Greenock Sheriff Court lidt uden for Glasgow den 27. september og ventes at vare i seks dage.

De tre kvinder har siddet fængslet siden den 8. juni, da de trængte ind på et militært forsøgscenter i nærheden af Glasgow og "nedrustede" udstyr til det britiske atomubådssystem "Trident" for mindst 100.000 engelske pund.

I mellem tiden er yderligere over 40 demonstranter blevet arresteret under aktioner fra Trident Ploughshares Camp.

Hvad er ikkevold?

I nr. 2 af Fred og Frihed og Ikkevold kunne man læse om "Trident Ploughshares 2000" og den seneste aktion, som Ulla Røder har udført sammen med to andre.

Ulla, Ellen Moxley, som har skrevet artiklen om aktionen, og Angie Zelter sidder nu i fængsel og venter på, at sagen skal komme for retten. Det kommer den i slutningen af september. Vi følger den naturligtvis med stor opmærksomhed.

I Ligaen havde vi den 4. september hovedbestyrelsesmøde. På dette møde havde vi valgt at diskutere ikkevold og civil ulydighed med udgangspunkt i denne sag.

Der var bred enighed om, at vi har medfølelse med Ulla. Det er ingen let sag at blive berøvet sin frihed, og tilmed ved man nok aldrig, hvordan virkeligheden "inden for tremmerne" er, før man har prøvet den. Det har Ullas fængselsbreve også vidnet om.

Der kan heller ikke herske tvivl om, at vi i Ligaen - principielt og konkret i situationen - må se med glæde og beundring på, at vores medlemmer brænder så meget for sagen, at de vil gå i fængsel for den.

Men når det er sagt, må det tilføjes, at Ligaen som organisation ikke kan gå ind for den form for aktioner, som Ulla her har været involveret i. De går langt ud over vores definition af ikkevold og civil ulydighed.

Kvindernes Internationale Liga for Fred og Frihed

Kære Ulla...

Aldrig mere Krigs Hovedbestyrelse har fulgt din "sag" siden du begyndte planlægningen af afrustningsaktionen mod det britiske ubådssystem Trident sammen med Ellen Moxley og Angie Zelter.

Vi glæder os over, at en dansker på denne måde er med til at gøre opmærksom på den internationale domstols afgørelse om, at atomvåben er ulovlige. Du viderefører en stolt tradition for aktiv civil ulydighed - den slags ser vi gerne mere af i fremtiden.

Vi ved godt, at ikke alle synes om de midler du har fundet det nødvendigt at tage i brug - men de, der har ret, har ikke nødvendigvis flertallet på deres side. Historien har ofte vist, at det eneste fornuftige var at stå fast.

Kæmp videre, for fremtidige generationer vil undre sig over, at ikke flere deltog. Så længe aktionerne er ikkevoldelige, ansvarlige og åbne, har de vores fulde opbakning.

At være villig til at gå i fængsel, for det man tror på, er et stærkt udtryk. Ved dit eksempel signalerer du klart og tydeligt to ting: For det første, at pacifisme ikke har noget at gøre med at være passiv, og for det andet, at kvindelig pacifister ikke nødvendigvis er nogle der afventer politiets ankomst til aktionsstedet uden at røre en finger. Ved at tage hammeren i den anden hånd viser du hvad pacifisme handler om - aktivt at kæmpe mod vold og krig og uretfærdighed.

Vi håber sammen med dig, at I bliver frikendt ved retssagen den 27. september, så omverdenen kan se, at det er verdens atommagter og ikke samfundsbevidste borgere, der bør sidde på anklagebænken. Vi ønsker dig alt godt, og held og lykke med dit fremtidige engagement i fredssagen.

Aldrig mere Krigs hovedbestyrelse, september 1999.

Kvindens arbejdsvilkår

- et seminar om kvindearbejde, globalisering og menneskerettigheder

Af Inger Nyegaard

Kvindernes Internationale Liga for Fred og Frihed (WILPF) havde i dagene 29.-31. juli i år arrangeret et internationalt seminar i San Jose, Costa Rica. Seminaret var "Seminar for Life - Woman Workers, Globalization and Human Rights". Det var en frugtbar og rig oplevelse.

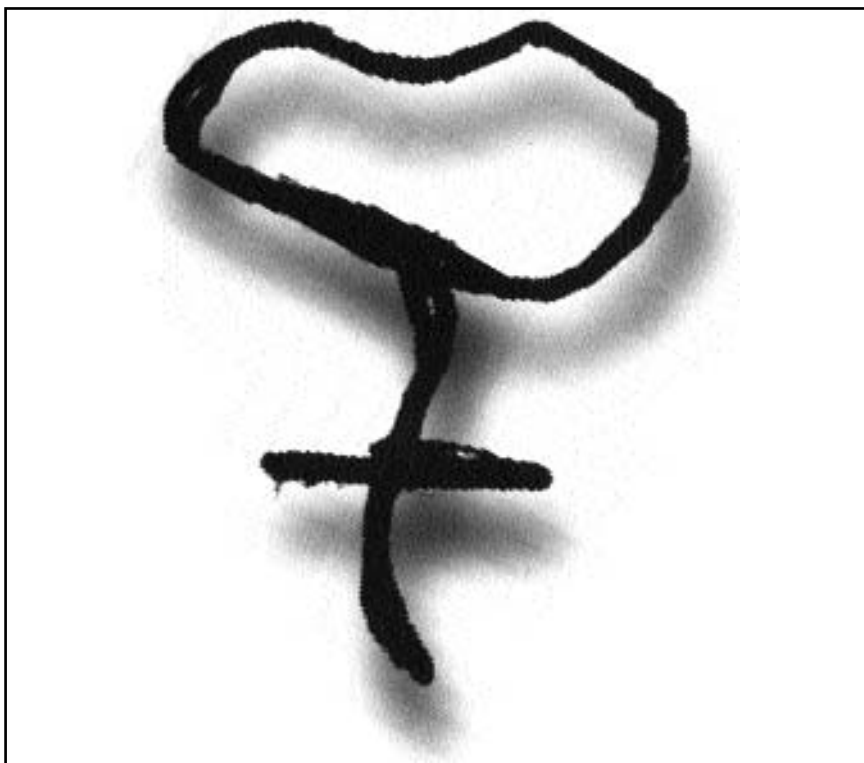
Den internationale Liga har haft globaliseringen på dagsordenen i et par år og havde besluttet sig for at dække dele af de økonomiske aspekter af temaet i sit årlige seminar, fordi kvinder betaler en særlig høj pris i den stadig stigende globaliserede økonomi. Formålet med seminaret var bl.a. at samle data fra Mellem- og Sydamerika, der påviser virkningen af globaliseringen.

Da seminaret drejede sig om kvindelige *arbejdere*, var der mange ledere fra den kvindelige arbejderbevægelse. Deres tilstedeværelse gjorde, at seminaret blev meget jordnært og vedkommende. De ved, hvad de taler om. De ved ret præcist, hvor skoen trykker.

Aspekter af globalisering

Spørgsmålene, der blev behandlet, var omfattende. Børnearbejde, børn og unges seksuelle og kommercielle udnyttelse, indvandrerkvinder og menneskerettigheder, privatiseringen og dens følger, de frie handelszoner og forbindelsen mellem fred, sikkerhed, bæredygtig udvikling og globalisering.

Globaliseringen har betydet, at de lande, hvor der er fremmede investeringer, har fået mindre indflydelse, idet de multinationale selskaber selv stiller betingelserne. De sociale forskelle bliver større og større. Det blev fremhævet, at de små lande bukker under for presset fra de store selskaber. Man kan spørge, for hvem regeringerne ar-

bejder. Hvis man ser på de såkaldte bananrepublikker, så er det de store koncerner i USA, der styrer regeringerne.

Børnearbejde er blevet mere udbredt til trods for FN's børnekonvention. Børnene arbejder under kummerlige forhold og bliver berøvet uddannelse. Indvandrerkvinder og også landenes egne fattige kvinder har også meget dårlige løn- og arbejdsforhold. Indvandrerne kommer som regel fra nabolande og har ofte venner i de lande, de har søgt til. De er meget upopulære, men i deres hjemland er der ingen job at vende tilbage til, selvom mange gerne ville.

De multinationales betydning

De multinationale selskaber, der har slået sig ned i de frie handelszoner, som mange lande har oprettet for at tiltrække udenlandske investeringer, kan som nævnt stille deres egne krav. De

importerer frit råvarer, forarbejder varerne og eksporterer frit de forarbejdede varer

De arbejdere, der arbejder i de frie zoner, omtales som "Maquila". Maquila betyder egentlig "noget i hænderne". Mennesker bliver betragtet som maskiner. Denne situation findes i de fleste udviklingslande. De store selskaber går til de lande, hvor de kan stille betingelser, som tillader dem at opføre sig på måder, der ikke ville være acceptable eller lovlige i deres hjemland. I de fleste lande er det overvejende kvinder, der laver Maquila. De bliver foretrukket, fordi de er meget påpasselige med deres arbejde og billige, især inden for elektronik foretægtes kvindelige arbejdere.

Fra Guatemala og El Salvador blev bl.a. nævnt, at arbejdstiden er fra 7-19. Arbejderne bor i kvarterer, der er opført af selskaberne. Dørene låses om natten, så de først kan komme ud næste morgen ved arbejdstidens start. Mange

steder er dørene også låst om dagen. Toiletforholdene er meget dårlige, intet toiletpapir, mange steder intet vand, Der er ikke ferie eller andre goder.

Man behandles som arbejdsdyr og ikke som mennesker. Hele systemet er korrupt. De samme klager lyder fra Peru og Colombia. Man har forsøgt at rette henvendelse til ILO, FN's internationale arbejderorganisation, men det har ikke hjulpet. Der er ikke nogen særlig stærk fagbevægelse i disse lande, så der er heller ikke nogen til at presse på.

Sikkerhed og globalisering

Fra den arbejdsgruppe, der beskæftigede sig med forbindelsen mellem fred, sikkerhed, bæredygtig udvikling og globalisering, blev det fremhævet, at mange etniske konflikter dækker over kapitalistiske kampe. Man må sætte sig ind i baggrunden for, hvad der sker. Kvinder påtager sig store byrder, men er ikke kun ofre, de er også med i kampen mod den økonomiske ulighed. Man må starte med det nære og sin egen situation.

Der tales meget om menneskerettigheder, men menneskerettigheder overtrædes dagligt. Der mangler politiske rettigheder, og der mangler solidaritet. Her er WILPF en hjælp, fordi det er en international organisation.

Vigtigheden af en nedskæring af militæret blev også nævnt. Den militære industri har en kolossal magt. Vigtigheden af en styrkelse af FN blev fremhævet. NATO har taget magten. De østeuropæiske lande bruger store summer på at kunne træde ind i NATO, penge der kunne bruges bedre. Et af de seneste eksempler på, at NATO har overtaget magten fra FN, har vi set med krigen i Jugoslavien. Til trods for protester i mange lande havde det civile samfund ingen indflydelse på krigen i Kosovo.

MAI og WTO

Jeg deltog bl.a. i en arbejdsgruppe om MAI (Multilateral Agreement on Investment). MAI har været diskuteret

siden 1995 i OECD-landene. I oktober 1998 opgav man forhandlingerne om MAI i WTO (World Trade Organization).

Fra den 29. november til den 3. december i år skal verdens regeringer mødes i Seattle til WTO's tredje ministerielle konference. På dagsordenen står en udvidelse af WTO's magt gennem en ny omfattende liberalisering af handel og udvidelse af WTO's mandat til også at omfatte investeringer. Det åbner muligheden for at bringe MAI ind i WTO.

På dagsordenen er også gennemgangen af handelsrelaterede aspekter af intellektuel ejendom (TRIP) inkl. patenter på genmanipuleret liv. Det rejser store etiske spørgsmål. Kan patenter, der var udviklet for maskiner, bruges på levende væsener? Det er også en udelukkelse af landene i Syd, fordi de fattige lande ikke har tilstrækkelig kapital til videnskabelig udvikling.

Det er vigtigt, at NGO'er verden over inden mødet arbejder på at påvirke deres regeringer til at udvikle et alternativt, humanitært og bæredygtigt internationalt system for handels- og investeringsvirksomhed.

Costa Rica

Costa Rica er det mest velfungerende af de mellemamerikanske lande. Det er det ældste demokrati i Latinamerika. Militæret blev afskaffet i 1949, og de ressourcer, der tidligere gik til militæret, bliver i stedet brugt til uddannelse og sundhedsvæsen.

Desværre har globaliseringen også her i landet haft en negativ indflydelse. Bl.a. har Costa Rica oprettet frie handelszoner med de skader, som det medfører for arbejderne, herunder at lønningerne er faldet.

At der er utilfredshed med forholdene fik vi et bevis på, da vi efter en fin modtagelse i San Jose's smukke gamle teater fra 1897 kom ud på gaden. På den anden side af gaden demonstrerede strejkende skolelærere, fordi deres lønninger var blevet beskåret.

Costa Rica har fri undervisning indtil 9. klasse, men lærerne fortalte, at

det ikke kun er deres lønninger, det handler om i kampen om skolevæsenet. Mange arbejdere er så fattige, at de ikke har råd til tøj til børnene, og derfor holder de børnene hjemme.

Det var meget bevægende at gå fra de teoretiske diskussioner ud til demonstrationen - som at se det, vi diskuterede, blive til virkelighed. Vi besluttede da også samme aften at samle ind til de strejkende skolelærere, og som et kuriosum kan jeg nævne, at det var vores danske Liga-poser, der blev brugt til at samle ind i.

Ved slutningen af det meget oplysende seminar enedes man om at sende resolutioner til FN, Menneskerettighedskommissionen og til ILO.

Isolationsfængsel

Af Maria Bergsøe

Østre Landsret tilkendte den 27. august Peter Rohde en erstatning på 1,3 millioner kroner. Af dommen fremgår det, at staten lynhurtigt får et ansvar, når man isolerer, fordi myndighederne på forhånd ved, at isolation kan medføre psykiske skader. Peter Rohde pådrog sig en paranoid psykose under 518 dages ophold i Vestre Fængsel.

Mordechai Vanunu har tilbragt 11 år i isolation af de 18, han blev idømt i 1986, fordi han afslørede rækkevidden af Israels atomprogram.

Amnesty International har kaldt behandlingen af Mordechai Vanunu for grusom, umenneskelig og nedværdigende. Gennem årene er alle henvendelser fra omverdenen om at løslade idealisten Vanunu blevet pure afvist af Israel.

Mordechai Vanunu har fået tildelt den danske Fredsfonds pris og Den Alternative Nobelpris.

Kvinder i Kurdistan

Kvinder i irakisk Kurdistan oplever i disse år, at deres tilværelse bliver vanskeligere og vanskeligere. Nogle forsøger for sig selv at skabe en værdig tilværelse uden undertrykkelse, andre arbejder sammen for ligestilling og kvinders rettigheder.

Af Annelise Ebbe

Ligaen fik for nylig en henvendelse fra *Kurdistan's uafhængige kvindeorganisation*. Det vægtigste, eller i hvert fald mest skræmmende papir, var en rapport om og en liste over navne på kvinder, der på forskellig vis er blevet ofre.

På forsiden af rapporten står der: "Hjælp os!! Hjælp kvinder i Kurdistan med at komme ud af dette helvede, med at undgå at blive dræbt, med at blive fri for at være nødt til at begå selvmord. Ræk hånden frem og råb sammen med os: Hjælp os!"

Dokumentet er en rædselsvækkende liste over lidelser. Hver 24. time bliver en kvinde dræbt eller begår selvmord i irakisk Kurdistan. Hvert sekund bliver en kvinde udsat for vold eller på anden måde krænket.

I forbindelse med "tørklædedebatten" herhjemme er nogle af de kvindeundertrykkende sider af samfund, der reguleres stramt efter skam- og æresbegreber, også taget op. Men i det store og hele bliver der talt ret unuanceret om tolerance eller mangel på samme.

Det materiale, vi har modtaget, om denne kvindeorganisation, om et uafhængigt kvindeblad, *Yaksani*, der også udgives i irakisk Kurdistan og om et såkaldt beskyttelsescenter for kvinder kan give nye perspektiver på denne debat, som i Danmark forplumres af, at nogle har skjulte, fremmedfjendtlige dagsordener, nogle har skjulte "nuskal-jeg-sandelig-vise-min-åbenhed"-dagsordener, nogle er usikre og nervøse over den stadige, multikulturelle udvikling af samfundet, nogle er irriterede over, at danskerne er så bange for og sløve med at tage nyt ind osv. osv.

De kvinder, vi har kontakt med i irakisk Kurdistan, og som står midt i en rivende, mere og mere restriktiv udvik-

ling af et islamisk samfund, har ikke noget godt at sige om den omstændighed, at kurdiske kvinder i Irak i stadig stigende grad bliver tvunget til at leve med forhold (herunder hvad klæde- dragten angår), som de ikke selv kan bestemme, og som de ikke kan acceptere, fordi de er undertrykkende, fordi de er krænkende over for kvindernes menneskerettigheder.

Tvang og undertrykkelse

Lederen af beskyttelsescenteret, Nasik Ahmed, har i et brev ganske summarisk beskrevet situationen for kvinderne i irakisk Kurdistan.

Hun skriver bl.a.: "Kurdistan er en del af verden, hvor kvinder lever under meget hårde, tragiske og bitre vilkår. Islam har meget stor indflydelse på kvinders liv. Daglige drab på kvinder bliver retfærdiggjort med, at kvinderne har bragt skam over familiens ære. Der

er kun få kvinder, der ikke har været udsat for at blive slået, tortureret i deres egen familie af deres fædre, brødre eller mænd.

Det er helt normalt, at kvinder krænkes af mænd i et påstået forsvar for deres egne eller familiens primitive rettigheder. En kvinde har ikke lov til selv at vælge en mand, blive skilt, selv bestemme, hvad hun skal gå med, hvordan hun skal transportere sig, hvor hun skal bo, om hun skal arbejde ude osv. osv. De fleste af de kvinder, der nægter at underkaste sig disse forfærdelige vilkår og forsøger at kæmpe for deres egne rettigheder risikerer drab, vold, vansiring, indespærring i deres eget hjem eller som minimum forhånelse fra deres egne".

Kvinderne organiserer sig

Det er på baggrund af denne meget hårde virkelighed, at nogle kvinder i

irakisk Kurdistan i 1993 gik sammen om at danne en organisation og udgive et blad. I 1998 kom beskyttelsescenteret til.

Centeret har flere funktioner. Der er dels sikkerhedshjemmene, som er hemmelige. Her bor de kvinder, der er i livsfare og truet af deres familie. Nogle af dem har allerede været udsat for alvorlig vold.

Der fortælleres bl.a. om en kvinde, der sidste år blev truet på livet af sin mands slægtninge. Da hun var gravid, besluttede de lokale myndigheder at udsætte henrettelsen til efter fødslen. En sådan udsættelse ville familien ikke acceptere, hvorfor de skar hendes næse af.

Denne kvinde blev bragt i sikkerhed af *Kurdistan's uafhængige kvindeorganisation*, som sørgede for at bringe hende til et hemmeligt sted, hvor hun nu er sammen med sit barn.

Dagligdagen for de kvinder, for hvem det er nødvendigt at leve helt isoleret fra deres familie og netværk, i totalt skjul, er naturligvis meget, meget hård. De kan ikke gå nogen steder, de kan ikke henvende sig til nogen uden for centeret. De er henvist til et totalt eksil. En fængselslignende tilværelse, som de ikke er havnet i på grund af noget, de selv har gjort, men fordi deres omgivelser er en daglig trussel for dem.

Kvindecenteret

Kvindecenteret forsøger naturligvis at gøre det så godt som muligt for disse kvinder, men centeret er også i store vanskeligheder, dels fordi det selvsagt er svært at holde mennesker skjult, dels fordi de kun har meget ringe økonomiske midler.

Foruden det hemmelige sted har centeret et hus, hvor der bor kvinder, der trods alt ikke er helt så dårligt stillet. Der er en form for dialog i gang med deres familie, og kvindecenteret sørger for, at den ikke går i stå, og at kvinderne ikke lades i stikken. De bliver ikke sat i situationer, hvor de kan komme i livsfare eller komme til at lide alvorlig psykisk eller fysisk overlast.

Centeret har en tredje opgave, nemlig at give psykologisk og social bistand til alle de kvinder, der dagligt henvender sig med problemer. Disse problemer kan være forstadier til de langt alvorligere, som de kvinder, der bor i husene, har oplevet.

Unge piger henvender sig, fordi de bliver forhindret i at forlade deres hjem, de henvender sig med problemer omkring påklædning, herunder tvangen til at bære slør og problemer med at gå på gaden uden at blive krænkede. Gifte kvinder kan henvende sig med problemer omkring tvangsægteskab, vold, skilsmisse, som kan føre til uenighed om kvindernes ret til deres børn, til diskussion af og problemer med kvindernes økonomiske status.

Centeret forsøger at behandle sagerne så hurtigt som overhovedet muligt og med øjnene åbne for, om situationen er ved at udvikle sig i en retning, der gør det nødvendigt at få kvinderne bragt i sikkerhed - eller blot bragt dem hen til et sted, hvor de ikke behøver at være sammen med familien, og hvor centerets folk holder den løbende dialog mellem kvinden og familien i gang.

Som det ses er der flere niveauer i arbejdet for kvindecenteret og endnu flere for *Kurdistan's uafhængige kvin-*

deorganisation, som altså også står for udgivelsen af *Yaksani*, månedsavisen, der burde være kommet i 72 numre, men som af økonomiske grunde kun er kommet i 34 numre indtil nu.

Fremtidigt samarbejde

De økonomiske problemer er store på alle niveauer af arbejdet. Det har vi besluttet os for at gøre noget ved i Ligaen. I juli måned bevilgede vi et mindre beløb til centeret. Pengene blev afleveret personligt af en herboende irakisk kurdisk kvinde, der besøgte centeret i sommer.

Vores næste plan går på at invitere Nasik Ahmed, lederen af centeret og medinitiativtager til *Kurdistan's uafhængige kvindeorganisation*, til Danmark. Planen er, at hun skal deltage i møder i hele landet.

Vi har det dobbelte mål med Nasiks besøg, at hun dels skal orientere og informere om kvinders forhold i irakisk Kurdistan - herunder naturligvis orientere om organisationen, magasinet og centeret - dels skal gøre det muligt at skaffe økonomiske midler til det arbejde, der gennem centeret, kvindeorganisationen og kvindemagasinet foregår på NGO-niveau for kvinder i irakisk Kurdistan.

Driftregnskab for Kvinde til Kvinde den 1/1-1998 til den 31/12-1998

	UDGIFTER	INDTÆGTER
Indsamlet beløb		27.252,46
Renter	26,67	
Gebyrer	540,00	
Porto-kotorart	2.228,00	
	<u>2.768,00</u>	27.279,13
Overskud i året		24.511,13
	<u>27.279,13</u>	<u>27.279,13</u>
Formue 1/1-98		22.137,79
Årets overskud		24.511,13
Donationer 1998		33.430,20
Formue 31/12-98		<u>13.218,72</u>
	<u>46.648,92</u>	<u>46.648,92</u>

Det folkevalgte palæstinensiske lovgivende råd

Hvordan er det egentlig gået med det palæstinensiske råd, valgt i 1996? Har det mon indfriet de store forventninger, som palæstinenserne nærrede til det?

Af Maria Bergsøe

Valget til det, palæstinenserne kalder for det lovgivende råd The Palestinean Legislative Council (PLC), men som i Europa er mere kendt som Det Palæstinensiske Råd eller parlament, fandt sted den 20. januar 1996.

Omverdenen havde stillet et internationalt korps til rådighed som valgobservatører, der skulle få valget legitimeret gennem en fredelig og demokratisk afvikling.

Dette lykkedes fuldt ud på trods af manglende erfaring og primitive forhold, de fleste valglokaler var indrettede på lokale skoler, og skolelærere ledede valghandlingen. Der skulle vælges både præsident og råd.

Palæstinenserne nærrede enorme forventninger til dette valg, hvilket fremgik af den store valgdeltagelse på over 80%. Et meget stort antal kandidater konkurrerede om de 88 pladser i rådet. Heraf opnåede Fatah 66 pladser. Hamas, som havde boykottet valget, opnåede at blive repræsenteret af "stråmænd".

I Hebron provokerede de militante bosættere voldsomt, og de israelske myndigheder var overalt yderst nidkære.

Blev forventningerne indfriet

Et halvt år senere den 19.-20. august foretog det palæstinensiske Jerusalem

Media and Communication Center (JMCC) en opinionsundersøgelse for at vurdere rådets arbejde. Eftersom rådet er folkevalgt, må folket spørges, om forventningerne er indfriet.

De adspurgte var meget kritiske over for rådets medlemmer: 84,4% var ikke, gennem de valgte repræsentanter, informerede om rådets arbejde og kun 23% svarede, at rådet repræsenterede dem på en acceptabel måde.

Nogle vigtige spørgsmål var: Hvorfor var befolkningen ikke tilstrækkeligt informeret om rådets arbejde? Hvorfor dømte de så hårdt, og hvorfor ventede de så lidt af det fremtidige arbejde?

JMCC forsøgte nogle forklaringer: Den palæstinensiske befolkning havde

alt for høje forventninger til deres folkevalgte råd, idet de ikke kendte til de begrænsninger, som Oslo-aftalen indebar.

De lokale palæstinensiske elektroniske medier havde ikke tilladelse til at følge med i rådets arbejde. Et halvt år efter havde rådet ikke vist følelige resultater.

Den gamle læge i Gaza, Haidar Ab del Shafi, som var palæstinenserens chefforhandler for fredsdelegationen, der begyndte i Madrid i 1991 og siden fortsatte i Washington, blev valgt ind i rådet med et overvældende antal stemmer. Han er hovedmodstander af Arafats politik og har forladt rådet med den begrundelse, at han ikke i dette råd

var i stand til at indfri sine vælgeres retmæssige krav.

Det er imidlertid ikke udelukkende dem, som er i opposition, der kommer frem med kritik. Marwan Barghouti, der er repræsentant for Fatah, mener f.eks., at myndighederne bør tillade de elektroniske medier at følge rådet i arbejdet.

En værdiløs institution

De, som har mulighed for at følge med i rådets arbejde, er fuldkommen klare over, at medlemmerne er yderst pligt-opfyldende, og at de uforfærdet beskæftiger sig med følsomme spørgsmål f.eks. ved at kritisere de palæstinensiske myndigheders lovsjusk, korruption, brud på menneskerettigheder og den strategi der anvendes med hensyn til fredsforhandlingerne.

Mange af de resolutioner, som rådet vedtager, kan umuligt realiseres, eftersom de vedrører problemer, der ifølge Oslo-aftalen er uden for de palæstinensiske myndigheders område. Andre resolutioner minder om græsrods-pamfletter, politiske kommuniker eller lignende, som ikke fører til noget.

Endelig er der resolutioner, formuleret som pragmatiske udtalelser, og som handler om problemer, som PA har mulighed for at kunne gøre noget ved, men de forties rutinemæssigt ikke blot af medierne, men først af alt af de palæstinensiske myndigheder som ikke tager stilling til disse forslag end-sige udfører dem. Flere af rådets medlemmer beklager dette dybt.

Det er således ikke så mærkeligt, at det råd, som palæstinenserne selv har valgt, i dag fremstår som en værdiløs institution.

5. august var en sørgelig dag

Det var den dag, da PLC, det Lov-givende Palæstinensiske Råd, åbent accepterede den herskende korruption. Arafat afskedigede ingen af de ministre, som PLC havde anklaget for korruption. I stedet udnævnte han 10 nye til det i forvejen overfyldte kabinet.

Hvorefter Arafat forlod scenen. En storm brød derefter løs. Det største tabu i PLCs korte historie blev nu brudt: den direkte kritik af chefen.

Arafat har på Machiavelli-vis lukket munden på de oppositionelle inden for Fatah ved at tildele dem ministerposter. Saleh Taamri f.eks. har fået en ministerpost foræret, selvom det ikke rigtig fremgår, hvilken slags det er.

Baggrunden er den, at han har været for militant ifølge Arafat, bl.a. fordi han organiserede en demonstration mod oprettelsen af den store israelske bosættelse Har Homa på Jabal Abu Gneim bjerget ved den palæstinensiske, kristne by Bethlehem.

En katastrofe

Det retslige system er en katastrofe, erkender PA's justitsminister Abu Medein.

“Retssystemet befinder sig i en katastrofal situation”, udtaler Abu Medein til det palæstinensiske råd. “Det har ingen magt, domstolene har ingen autoritet. Det er ingen hemmelighed, at vores retslige system er i opløsning, i virkeligheden foregår der en Nakba, en katastrofe”.

Abu Medein erklærede, at regeringen ikke havde tilladt de palæstinensiske domstole at udføre deres hverv. Han kritiserede PLC medlemmerne for gentagne gange at have rejst spørgsmålet - resultatløst, og uden at nævne Yasser Arafats navn, sagde Abu Medein, at ledelsen ikke er interesseret i en magtfuld, dømmende myndighed.

Dette fandt sted i maj 1999. Hvordan er det kommet dertil? JMCC forsøgte med nogle forklaringer. Den væsentligste var, at Oslo-aftalen begrænsede PLCs udøvelse af myndighed. Oslo-aftalen afspejler magtforholdet mellem de to parter. En meget stærk part og en meget svag.

PLO var af mange grunde på knæene efter Golfkrigen, og for at bevare sin position solgte Arafat og PLO ud af alt.

Israel- og Palæstina-konflikten er nøglekonflikten i Mellemøsten. Israel erkendte, at en eller anden form for fred måtte opnås med palæstinenserne, dersom markedsøkonomiens globalisering skulle gennemføres i regionen med Israel som det dynamiske kraftcenter.

Oslo-aftalen var redskabet, og den repræsenterede de ledende klassers interesser.

Politiske fanger i Israel/Palæstina

Konference på Christiansborg den 13. november

Fokus vil være:

- overtrædelser af internationale love ved fængslinger, forhør og administrative tilbageholdelser af politiske fanger i israelske fængsler.
- fanger i palæstinensiske fængsler og overtrædelser af internationale love.

Paneldeltagerne er eksperter og repræsentanter fra førende menneskerettighedsorganisationer i området:

Eitan Felner, B'Tselem; Khader Shkirat, LAW; Raji Sourani, PCHR; Bent Sørensen, FN's Komité mod Tortur (CAT) og den tidligere politiske fange Ahmed Qatamesh.

Konferencen afholdes i Landstingssalen på Christiansborg lørdag 13. november kl. 9.30-16.30

Arrangør: Dansk-Palæstinensisk Venskabsforening

Støt militærnægterne

Åbent brev til den danske regering:

Det er sund fornuft at støtte dem, der ikke vil deltage i krigen.

På det seneste er debatten om serbiske flygtninge blusset op. En gruppe af serbiske flygtninge er flygtninge fra Østslavonien, et område i Kroatien.

Disse flygtninge, heriblandt serbiske militærnægtere, skal have en individuel bedømmelse af deres asylansøgninger. En bedømmelse, hvor deres egne oplysninger opvejes med andres. Her bør deres militærnægterstatus have særlig vægt.

FN's Menneskerettighedskommission har anerkendt militærnægtelse som en menneskeret.

Militærnægtere, der bliver udsat for straf i forbindelse med deres militærnægtelse, bliver simpelthen krænkede på deres menneskerettigheder.

På den baggrund bør Danmark, der har tilsluttet sig FN's menneskerettighedserklæring, støtte flygtede militærnægtere, hvis de bliver udsat for en i forhold til dansk lov uforholdsmæssig streng straf - uanset hvor de kommer fra.

En anden gruppe er de serbiske militærnægtere fra Jugoslavien. Disse militærnægtere er blevet opfordret af NATO, EU-parlamentsmedlemmer m.fl. til at desertere. Nogle af nægterne har givet NATO vigtige informationer. Disse nægtere risikerer nu i forhold til dansk lov at få en uforholdsmæssig streng straf, hvis de vender tilbage til Jugoslavien.

Men det drejer sig jo om unge mænd, der har nægtet at deltage i, hvad Vesten har kaldt krigsforbrydelser. Vesten og Danmark har derfor en forpligtelse til at gøre en aktiv indsats for at give ophold til dem - især hvis de søger om det.

Værnepligtige, som er flygtet fra den jugoslaviske hær, har ret til asyl iflg. punkt 171 i "Handbook on pro-

“... Bliv i Kosovo og det bliver jeres sikre død eller forlad jeres enhed og militære udstyr og flygt fra Kosovo, så hurtigt i kan ...”

Dette “opråb til den jugoslaviske hærs styrker” blev kastet ned fra fly til de jugoslaviske soldater i Kosovo under krigen.

cedures and criteria for determining refugee status under the 1951 Convention and the 1967 Protocol relating to the Status of Refugees”:

“Where (...) the type of military action, with which an individual does not wish to be associated, is condemned by the international community as contrary to basic rules of human conduct, punishment for desertion or draft-evasion could, in the light of all other requirements of the definition, in it self be regarded as persecution.”

Danmarks deltagelse i krigen mod Jugoslavien, Den internationale domstols anklage mod præsident Slobodan Milosevic og præsident Milan Milutinovic med flere for forbrydelser mod menneskeheden og krænkelse af krigens regler og love, såvel som domstolens påvisning af de forbrydelser, som de jugoslaviske styrker har udført under Milosevic' overordnede og ansvarlige ledelse,

må være tilstrækkeligt for myndighederne til at vurdere karakteren af de militære aktioner, som desertørerne har nægtet at bidrage til.

Aldrig mere Krig, Kvindernes Internationale Liga for Fred og Frihed og Militærnægterforeningen vil hermed gøre opmærksom på Danmarks internationale forpligtelser i forbindelse med overholdelse af FN's menneskerettighedserklæring.

Regeringen opfordres til at sørge for, at der hos asylmyndighederne - hverken i Danmark eller i andre lande, som modtager flygtede desertører - hersker nogen som helst tvivl eller usikkerhed om flygtede desertørers og militærnægteres internationale rettigheder.

København den 17/8-99

Aldrig mere Krig - Militærnægterforeningen - Kvindernes Internationale Liga for Fred og Frihed.

Desertører har ret til beskyttelse

Den danske stat vil sende desertører og militærnægtere fra Jugoslavien retur til en hær, vi samtidig fordømmer som forbryderisk.

Af Finn Held

Desertører og militærnægtere opnår ret til beskyttelse mod forfølgelse, hvis de militære aktioner, som de ikke ønsker at blive forbundet med, er blevet fordømt af det internationale samfund som værende i strid med grundlæggende regler for human opførsel.

Det fremgår udtrykkeligt af pkt. 171 i FNs Flygtningehøjkommissariats håndbog, udgaven fra 1988.

I perioden 1993 til 1996 var jeg aktiv i Kampagnen til støtte for desertører og militærnægtere fra det tidligere Jugoslavien. Et af mange argumenter byggede på denne paragraf i Flygtningehøjkommissariatets håndbog.

Vi fik aldrig noget officielt svar på, hvorfor Danmark ikke mente sig forpligtet af bogstav og ånd i denne paragraf.

Tidspunktet må nu være inde til, at statsministeren eller indenrigsministeren giver os en redegørelse for, hvordan Regeringen tolker og forstår bogstav og ånd i pkt. 171 og vurderer de dermed følgende juridiske og etiske forpligtelser.

Når den danske stat vil udvise desertører/militærnægtere, sker det med baggrund i folkerettens accept af en lovlig regerings ret til at have et militært forsvar og til at anvende værnepligt som grundlag for udskrivning af soldater hertil.

Straf for at flygte fra militærtjeneste eller lovlig krigstjeneste betragtes derfor ikke som forfølgelse, så længe straffen ikke går langt ud over, hvad man ville anvende som straf i Danmark for en tilsvarende forseelse.

Udviklingen har for længst har overhalet denne forståelse som den eneste mulige.

Hovedindholdet i Vedtægten for Nürnbergdomstolen var, "at personer

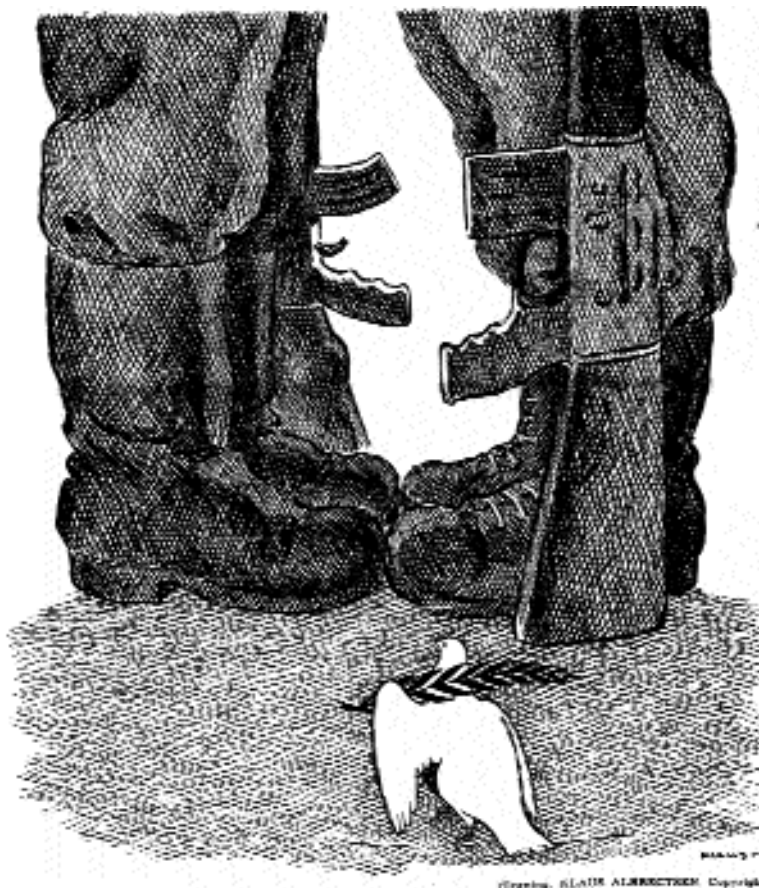

Illustration af SLOBODAN MILOSVIC som krigsforbryder. Copyright

har internationale forpligtelser, som går foran den lydighedspligt, den enkelte stat pålægger dem".

En værnepligtig eller en indkaldt soldat kan således risikere at skulle støtte militære aktioner, som han må finde i strid med moralen (jævnfør Nürnbergdommen herom i afsnittet om domstolens vedtægt), i strid med folkeretten eller med "internationale forpligtelse, som går foran den lydighedspligt, staten har pålagt ham".

Jeg kan ikke se andet, end at pkt. 171 i Flygtningehøjkommissariatets håndbog netop har taget højde for denne situation, og at Danmark løber fra sit ansvar ved ikke at respektere bestemmelsen som en uangribelig konsekvens af Nürnbergdomstolens principper og af den senere udvikling inden

for international ret.

Jeg ved ikke, hvad der rent folkeretligt skal til, for at man i Danmark vil vurdere militære aktioner som fordømt af det internationale samfund. Danmarks faktiske adfærd i forhold til Jugoslavien burde vel være tilstrækkeligt for asylmyndighederne.

Dertil kommer, at Den internationale Krigsforbryderdomstol har offentliggjort et anklageskrift mod Slobodan Milosovic, der som øverstkommanderende for den jugoslaviske hær gøres ansvarlig for en række forbrydelser begået af enheder fra den jugoslaviske hær.

Kampagnen til støtte for desertører og militærnægtere fra det tidligere Jugoslavien - 4/9-99.

FE-rapport på kant med sandheden

Forsvarets Efterretningstjeneste interesserede sig for Militærnægterforeningen i hvert fald frem til 1989

I følge vicegeneralauditør Niels Christensens rapport om Forsvarets Efterretningstjeneste har FE-chefer og ansatte samstemmende forklaret, at militærnægtere ikke interesserede FE. Men Militærnægterforeningen (MNF) er i besiddelse af en konkret sag fra 1989, hvor FE igen interesserer sig for foreningen.

“Rapporten dækker kun perioden 1970-78, så det kan det godt være, at FE ikke har interesseret sig for MNF i de år, men jeg må indrømme, at jeg har min tvivl”, siger Øjvind Vilsholm fra MNF’s bestyrelse. “Når FE i 1989 interesserer sig for vores arbejde i en ganske banal sag på Viborg Kaserne, så synes jeg, der er svært at tro på, at de ikke skulle have interesseret sig i vores arbejde i den mellemliggende periode – og for den sags skyld helt frem til i dag”.

Sagen drejer sig om to tilfælde på Viborg Kaserne, hvor MNF har hjulpet værnepligtige med at blive overført til militærnægtertjeneste. FE ser derfor anledning til at gøre sig et notat om foreningen: “Efter at der gennem længere tid har være forholdsvis stille på militærnægterfronten, kan det konstateres, at der er ved at komme en vis aktivitet.”

FE indhenter oplysninger om MNF hos en af deres agenter eller måske hos PET. I notatet hedder det endvidere: “... (overstreget) er bekendt med den i bilag 1 omtalte forening. Man udtaler, at det nærmest er et servicekontor for venstreorienterede aktivister.”

MNF har forsøgt at få at vide, hvem der har udtalt sig om foreningen, men det vil FE ikke oplyse. Ifølge dem selv fordi “en sådan udlevering kunne indebære, at de personer oplysningerne

stammer fra kunne blive konfronteret med oplysningerne fra den personkreds, de angik.”

FE skriver desuden: “at man ved at offentliggøre sine kilder kunne komme i en situation, hvor det kunne blive overordentligt vanskeligt at få informationer i lignende tilfælde”.

Militærnægterforeningen mener, at tiden nu må være inde til at komme til bunds i FE og de øvrige efterretningstjenesters virke.

Øjvind Vilsholm siger: “Vi har brug for en forklaring fra Forsvarsministeren på, om det stadig er almindelig praksis at oprette sagsmapper på lovlige foreninger. Ikke bare MNF, men også andre fredsforeninger og politiske organisationer i det hele taget. FE skal ikke have lov til at være en stat i staten, der har sine egne love og moralværdier. Lad os dog få indraget FE i den undersøgelse, som Folketingen har besluttet, der skal laves om PETs virke!” slutter Øjvind Vilsholm.

Militærnægterforeningen 18/8-99.

Flygtningeprester og feltprester

Af Henning Sørensen

Sognepræst Leif Bork Hansen, Lyngby skal atter i retten. Denne gang anklaget for at samle penge ind til flygtninge under jorden, som han før er blevet idømt 20 dages betinget hæfte samt en advarsel fra kirkeministeriet for at støtte.

Bliver han dømt denne gang, vil det sandsynligvis medføre afsked som folkekirkepræst. Leif Bork Hansen skal nu nok klare sig på anden måde, og han er næppe uvidende om, at de præster der op gennem historien er gået eller blevet gået af teologiske/ideologiske grunde ikke har være de dårligste.

“Med lov skal man land bygge”, skrev kong Valdemar i Jyske lov i 1241. “Med lov skal man lov ændre”, tilføjede den radikale politikere Ove Rode små 700 år senere.

Dette sidste har Enhedslistens retspolitiske ordfører, folketingsmand Søren Søndergaard luftet muligheden for i den konkrete sag. Vi får se. Et er hvad retten dømmer, og måske nødvendigvis må dømme et menneske for og til.

Noget andet er hvordan den enkelte i sit hjerte bedømmer den dømte, og for min bevidsthed, er Leif Bork Hansen hævet lysår over de præster, der som feltprester lader sig spænde foran militarismens vogn. Den militarisme, der er en af forudsætningerne for alverdens flygtningestrømme.

Havde jeg i “mit” sogn ikke anden mulighed for kirkelig betjening end af en feltpræst, da ville jeg uden tøven løse sognebånd til en anden præst på egnen uden militær tilknytning.

Ikke nødvendigvis til en pacifist, sådanne er desværre i vor tid omtrent lige så sjældne blandt folkekirkens præster som organiserede afholdsfolk.

Fredsøvelse før FN-dagen

Til grupper og enkeltpersoner, der arbejder for fredelig konfliktforebyggelse og konfliktløsning i Europa:

Sæt freden på dagsordenen lørdag den 23. oktober, dagen før FN-dag.

Undertegnede repræsenterer deltagerne på European Futures Congress, 2.-4. juli i Prag, med 174 deltagere fra ca. 18 lande.

Deltagerne ønskede at tilskynde hinanden og andre grupper i Europa til at organisere nationale som lokale folkelige tilkendegivelser af ønsket om større bestræbelser for at løse regionale kulturelle, etniske og politiske konflikter uden brug af våben. Ønsket er at vise vejen op til FN-dagen i oktober 1999.

Hvad er det for fremtidsperspektiver, vi fortsat udvikler, hvis konflikter stadig for lov at udvikle sig i Europa som andre steder for sluttelig at blive løst ved hjælp af trusler og våben?

Vi må standse optrapningen af mili-

tære konflikter. Verden har andre midler ikke blot til at forhindre som løse konflikter, men også til at ændre holdninger til fred og udvikling, deltagelse og demokratiske perspektiver.

Et redskab hertil er FN med dets særorganisationer og sikkerhedsråd. FN repræsenterer alle verdens anerkendte lande og har ikke selv et militær, men kan lede en militær politistyrke. FN's og OSCE's styrke er forhandlingens vej.

Vi håber I vil kontakte andre for samarbejde om tilkendegivelserne. Det er ikke vort formål at foreslå et program, end ikke at udfærdige evt. paroler at samles om, kun at udtrykke en overbevisning om, at folk i Europa har en anden holdning til måden at udvikle sameksistens på end de dominerende politiske lederes.

Vi ønsker at påpege demokratiernes krise her og et folkeligt krav om umiddelbar forandring. Vor gruppe forsøger at stable et program på benene på et torv i centrum af København med taler, musik/sang og performanceteater.

Informere os venligst om andre fredsaktiviteter omkring FN-dagen, der udtrykker samme perspektiv, så vi kan samle materiale til en rapport til jer til offentliggørelse.

Peter Henning - Helga Kvaale - Jørgen Manniche - André Nordlys Thomsen - Jesper Morville - Dorte Valentin (fredsaktivister og deltagere på European Futures Congress).

Kontakt: Helga Kvaale på 4919 0330 eller helga110@hotmail.com, samt Jørgen Manniche på 4920 1116.

Fredsøvelser & beredskabsplaner

- et forslag om fredsøvelser:

I de 7 største byer var der aktive fredsgrupper imod krigen på Balkan. Men under selve krigen samlede de største demonstrationer og arrangementer højest 3-400 mennesker! Det var især politisk aktive på venstrefløj, der forsøgte at løfte opgaven.

Til tider har diskussionerne været meget store over selv små uenigheder. For udenforstående har det virket uforståeligt, at folk der arbejder for fred ikke er kommet længere i samarbejdets kunst.

Kan man gå ud og opfordre andre til at stoppe krige og føre dialog, hvis man ikke selv er istand til det?. Det mest chokerende var imidlertid at konstaterer hvor få aktive der var.

Massemediernes meget stærke indflydelse, var efter mange menneskers opfattelse den væsentligste årsag til, at fredsbevægelserne ikke formåede at

opbygge bare skyggen af en massebevægelse imod krigen!

Langt over halvdelen af alle befolkninger (ikke mindst i Danmark) lod sig fra starten overbevise om, at angrebskrigen imod Serbien både var retfærdig og eneste mulighed, og det uden reelt modspil!

Fredsbevægelserne mangler ganske tydeligt mulighed for massekommunikation! Men kimen til velfungerende netværk blev lagt under krigen, hvor den mest positive overraskelse helt sikkert var fredsbevægelsernes stærkt udvidede brug af både e-mail & Internettet. Det må systematiseres!

Der må opbygges velfungerende kontaktnet imellem alle konstruktive kræfter, og alternative nyhedsnet til hele befolkningen må udbygges. I Danmark gjorde vi f.eks. erfaringer med opstart af et simpelt massemedie:

Net-avisen. Kun et A4-ark, med kort fredsnyheder, alle med kildehenvisning. Det blev som e-mail sendt ud til massemedier, lokalradioer, bevægelser, foreninger og mange enkelte personer.

Partnerskab mod krig

Jævnligholder Nato's "Partnerskab for fred" deres krigsøvelser - hvorfor skulle fredsbevægelser ikke også opøve et beredskab mod krig? Hvis vi ikke atter skal tages på sengen, må fredsbevægelserne i hele Europa være i stand til at kunne afholde lokale og regionale "fredsøvelser", så e-mail og netværk, nyhedsformidlinger, demonstrationer og civilulydighedsaktioner kan øves og afprøves!

André Nordlys Thomsen

Opret forsoningscentre

Husker Du den lille vietnamesiske pige, der løb fra amerikanske napalmbomber? Piloten kom aldrig over sin ugerning og blev præst. For et par år siden traf de to hinanden, hun tilgav ham på stedet og omfavnede ham med et smil.

Af Jan Øberg

Og - om kort tid vises i USA en film om Pete Peterson, en anden bombepilot, som sad i vietnamesisk fængsel i 6 år, kom hjem og blev medlem af kongressen og deltog i forsoningsarbejdet mellem de to lande - "jeg kan ikke gøre det om der skete, men jeg kan hjælpe til med at bygge fremtiden." I 1996 blev han USAs ambassadør i Hanoi og sidste år giftede han sig med vietnamesiske Vi Ly.

Tillad mig den påstand at vi aldrig vil lykkes at hjælpe krigsførende til fred, medmindre vi sætter de menneskelige dimensioner af konflikter, krig og genopbygning i centrum. Ødelagte huse og infrastruktur er det principielt let nok at genskabe, det drejer sig stort set kun om penge, materialer og organisation.

Med mennesker - det enkelte menneske - i krig er det anderledes. Her drejer det sig om at "genopbygge" sjælen, om kollektiv og individuel identitet, om behovstilfredsstillelse, fællesskaber, kulturudfoldelse, tilliden til sig selv og andre, en tro på - og et håb om - at der er en fremtid efter helvedet. Og om at leve med smerten uden at blive fortæret af lysten til had og hævn.

Det handler om at hjælpe mennesker med at komme igennem og ud af de traumer, de ofte pådrager sig (særligt de yngste og yngre, der er mindst beskyttede og mest udsatte). Uskyldige ofre skal have en bekræftelse på at de led og - nok så meget - skal de stakler, der voldførtes af højere ordregivere og selv forbrød sig, have hjælp og rehabiliteres.

På disse områder står vi internationalt, nationalt og ofte individuelt mer eller mindre på bar bund. Og det er ikke i første række et spørgsmål om hverken penge, teknik eller organisa-

tion eller om "markedet". Man kan ikke tvinge nogen til at tilgive eller angre; det må komme indefra. Men man kan hjælpe til.

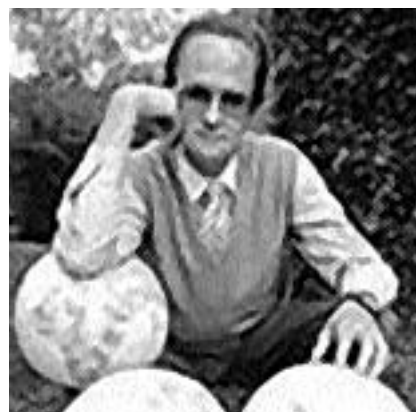
Her ligger, tror jeg, den egentlige humanitære intervention. Den kræver mod, indlevelse, medfølelse, god tid, mange mennesker, lidt teknik. Og har intet med magt at gøre. Giverlande mødes og lover hjælp, investeringer og handel - under forudsætning af at modtagerne følger sig i deres krav.

Men indsatser for tilgivelse, forsoning, fredsskabelse, behovsanalyse, ikkevoldelig konfliktløsning, fredsun- dervisning, forhandlingsteknik, tolerance, sameksistens og mellemfolkelig forståelse finder vi hverken på hjælpebudgetter, i Verdensbanken lånevilkår eller i de mandater udsendte politi og soldater har med sig. (Der tales måske nok om menneskerettigheder og demokrati, men det er ikke det samme som forsoning og vil dybere set aldrig fungere uden).

Disse vitale felter varetages af nogle få idealistiske eksperter og folkelige organisationer i nogle af konfliktområderne men langt fra i alle. Herhjemme er det lettere at tale om kroppen og fysisk sygdom end om psykisk sygdom og f.eks. selvmord; dog kan psykisk syge håbe på hjælp.

Men gad vide om vi behøver mer end én hånd for at regne de soldater, politi og civile, der nu udsendes af regeringer til Kosovo og har professionel uddannelse og træning i de menneskelige dimensioner, såsom tilgivelse?

Der findes kun et par få og små forskningscentre i verden, der arbejder med tilgivelse og forsoning. Et af dem The International Forgiveness Institute i Wisconsin. I dets nyhedsbrev ser jeg, at det ikke var før end i 1995 den første universitetskonference om tilgivelse blev afholdt og at der kun findes 110

værker på engelsk udgivet de sidste 2300 år!

Tilgivelse er individuel, man giver afkald på f.eks. vrede eller krav om hævn. Tilgiveren lægger bånd på sit had eller uforsonlighed og kan, når det rækker dybt, tilbyde voldsmanden/kvinden en generøsitet, et samarbejde eller ligefrem kærlighed.

Ægte tilgivelse betyder at man befrier sig selv fra vreden og hadet og kommer videre. Man glemmer derimod ikke, men tildeler sorgen og skaden en afgrænset plads for at leve rigere. Tilgivelse er en psykologisk mulig og moralsk villet respons på en andens uretfærdige handling. Tilgivelse er at ikke give tilbage med samme mønt, fordi det vil ødelægge en selv, den anden eller relationen.

Forsoning kræver minimum to. De giver hinanden hånden efter en erkendelses- eller sandhedsproces og møder hinanden i respekt, ikke for det gjorde men for den uomtvistelige omstændighed at de begge er mennesker. Ja, man erkender endog af og til ens egen medskyld i miséren eller forstår (uden at acceptere) hvorfor den anden ville eller måtte forvolde skade.*

Om disse svære, eksistentielle processer - der samtidig er afgørende for at forebygge voldsudgydelser og for at lykkes med at skabe fred efter dem -

behøves grundforskning: af hvad der i historiens løb har fået individer til at tilgive; vi har brug for studier af kulturers stærke og svage sider hvad gælder forsoning og tilgivelse, og for en systematisk udvikling af teknikker, der kan hjælpe de uforsonlige.

Der er brug for at uddanne kyndige, der kan bringe netop den dimension ind i bredere hjælpeindsatser og være terapeuter/hjælpere for den enkelte. Verden har ikke brug for hære af soldater, men for hære af modne og veluddannede med forstand på hvorfor mennesker begår u-menneskelige handlinger og på hvordan vi får dem at angre det.

Derfor idéen om forsoningscentre eller -institutter/-akademier, der kan forske, uddanne og hjælpe andre - herunder diplomater, magthavere, internationale organisationers stabe og medier - til at få en større forståelse for de mangesidede menneskelige perspektiver, herunder tilgivelse.

De bør oprettes i områder med konflikter og med mulighed for lokalt medejerskab. Der skal de være en tillidskabende foranstaltning og deres medarbejdere gribe ind i tide, når en konflikt er på vej at overgå i vold.

Der skal lokale og internationale mødes og skabe indsatser, der også bygger på de lokale samfunds traditionelle mekanismer for tilgivelse og forsoning.

Et sådant forslag stillede jeg i en svensk udenrigsministeriel udredning for snart tre år siden. Idéer der bryder mod det vante paradigme tar lidt tid, men mon ikke begivenheder som dem i Kosovo taler for sådanne indsatser?

De nordiske lande kunne tage initiativ til at financiere lokalt drevne multikulturelle og multikompetente forsoningsakademier på Balkan, Afrikas Horn, eller i f.eks. Burundi. De ville de næppe gøre ondt værre.

** Mere kan læses i Dorte Broen og Vibeke Vindeløv, 1999: "Konflikt og forsoning". Hans Reitzels Forlag og Dansk Flygtningehjælp.*

Jan Øberg - The Transnational Foundation for Peace and Future Research. Se også www.transnational.org.

Spot på verden

Samlet af Tom Vilmer Paamand

Svenske kanoner i indisk valgkamp

Store plakater med svenske Bofors-kanoner præger den indiske valgkamp, hvor de to største partier profilerer sig på grænsekonflikten med Pakistan om delstaten Kashmir. Kanonerne fra den svenske Celsius-koncern viste sig meget effektive her. Den svenske regering har trods protester besluttet sig for at sælge ammunition og reservedele til Indien.

Australien rekrutterede nazister

Mindst 127 tyske videnskabsfolk og teknikere blev efter 2. Verdenskrig hentet til Australien, hvor de blandt andet forskede for det australske forsvarsministerium. Mange af tyskerne havde en fortid i nazistiske organisationer, og der kan også gemme sig eftersøgte krigsforbrydere i gruppen. Officielt havde alle tyskere indrejseforbud indtil 1952.

En omvendt Skipper Skræk

Enzymer fra spinat kan spise sprængstof og omdanne det til ufarlige biprodukter. Forskere i USA arbejder på produktet, som skal bruges på de forældede bomber, der venter på at blive destrueret. USA har mindst 500.000 tons skrottede bomber liggende.

Nordiske ubådsplaner fortsætter

Det fællesnordiske ubådsprojekt "Viking" sejler videre efter forsvarsforliget. Den danske industrigruppe bag projektet arbejder videre på konstruktionen, selv om den endelige beslutning om nye ubåde til Søværnet er udsendt til år 2004. Efter den oprindelig plan skulle Danmark købe fire af de nydesignede ubåde.

USA ønskede ineffektivitet i FN

"USAs udenrigsministerium ville have, at FN skulle være ineffektiv, uanset hvilke initiativer organisationen tog. Den opgave blev overdraget til mig, og jeg gennemførte den med en ikke ubetragtelig succes". Citat fra tidligere FN-ambassadør David Moynihan for USA, der i 70'erne blokerede for FN-initiativer mod Indonesiens besættelse af Østtimor.

Der er flere fredsklip på internettet: www.fred.dk, hvor der også er angivet kilder og mulige links til historierne.

Militarisme og demokrati...

Militarisme og demokrati er modsætninger, som ikke kan mødes – og vilkårene for fredsarbejde vanskeliggøres af ukendskabet til militarismen og dens årsager.

Af Holger Terp

Militarisme og demokrati hænger sammen på samme måde som olie og vand: Skarpt adskilt. Havet er størst og olien mindst, men olien flyder oven på vandet.

Militarismen flyder, eller lægger sig oven på demokratiet og forsøger gennem lovgivning og undertrykkelse at kontrollere vandets bevægelser, men der skal bare en lille storm eller lidt solskin til at sprede olien og til at få olien til at fordampe.

Formålet med militarisme og militær har altid været og er at kontrollere og besidde ressourcer, for at få størst muligt udbytte ud af dem. En hær uden en nation eller et stykke land at forsvare er utænkelig, mens det modsatte i allerhøjeste grad er både tænkeligt og har været demonstreret i praksis.

Militarisme er militærbegejstring og en ensidig læggen vægt på det militære, således, at det civile samfund får en strukturel lighed med militæret og ikke omvendt.

En af de første i Danmark, som forsøgte sig med en definition af begrebet militarisme, var historikeren Axel Rosendal, i en betænkning vedrørende revision af skolebøger.

Militarisme definerer Rosendal som det modsatte af "Fredsvenlig ånd", "en overvurdering af egen nation og undervurdering af andre, tendentiøs bedømmelse af andre folk og forsøg på at fremme nationalfølelsen ved at fremme modsætningsforhold til andre lande".

Skurke og banditter

Militarismens udgangspunkt er således nationalstaten og dens glørværdige historie. Aldrig de negative sider. Her er det enkelte slag og helte, der trækkes

frem sammen med nødvendige fordomme og fjendebilleder over for andre nationer, som er skurke og banditter.

Militaristen ønsker, at alle andre i samfundet bliver som ham eller ligner ham. Et militariseret samfund er et uciviliseret ensrettet samfund, hvor der er demokratisk underskud, og flere soldater og militære eksperter, end der er militærnægtere, krisepsykologer og genopbygningseksperter.

Militarismen har to fjender: den selvskabte ydre fjende i andre lande og en indre fjende i eget land. Militarisme er altså en psykologisk sygdom, fordi den svækker folks sunde dømmekraft.

Militær anvendes først og fremmest til at undertrykke ydre og indre fjender for at bevare magt og hvor det ikke kan lade sig gøre maskeret gennem strukturel vold, sker det ved direkte vold, militærkup og krige.

Militære alliancer

Anden verdenskrigs afslutning frembød flere muligheder i international politik. Dannelsen af FN var en, og dannelsen af en række officielle og uofficielle militære alliancer under amerikansk ledelse, rettet mod statskommunismen var en anden.

Formålet med etableringen af militæralliancerne, hvoraf NATO kun var en, var officielt for at forsvare de vestlige landes demokratier og menneskerettigheder. Uofficielt handlede det realpolitisk for amerikanerne om at besidde og kontrollere vigtige ressourcer i hele verden.

Militæralliancer under amerikansk ledelse omfattede stort set hele Nord- og Sydamerika, Vesteuropa, store dele af Mellemøsten, Sydafrika, Japan og Australien samt store dele af Sydøstasien, foruden NATO-landenes egne ko-

loniområder. Militæralliancerne under amerikansk ledelse er uden sidestykke det største sammenhængende militære samarbejde i verdenshistorien.

Spændingen mellem den officielle og den uofficielle politik i USA kan anskueliggøres med den amerikanske politik overfor eksempelvis Grækenland, Guatemala og Chile, men lignende eksempler kan fremdrages i alle lande som var medlem af en militæralliance under den kolde krig.

Det var ikke demokrati og menneskerettigheder amerikanerne forsvarede. Under den græske borgerkrig støttede amerikanerne regeringen for at få kontrol med græsk tobaksindustri. I Guatemala drejede det sig om bananer og i Chile drejede det sig om kobber og telekommunikation.

I 1961 søsatte USA Fremskridtsalliancen. På baser i Panama og i Ford Bragg i North Carolina og fra 1961 i The School of the Americans uddannes officerer fra stort set alle latin- og Sydamerikanske lande, bortset fra Cuba, Costa Rica, Haiti og Mexico, i undertrykkende operationer, irregular warfare og counter-intelligence.

Danmark i NATO

Da Danmark i 1949 blev medlem af NATO blev landet medlem af en militæralliance for første gang siden Napoleonskrigene.

Siden 1920, hvor Danmark blev medlem af Folkeforbundet, havde Danmark reelt været afrustet, og det var en politik som ikke kun havde støtte i regeringen. Afrustningspolitikken blev også støttet i store dele af befolkningen.

Den danske militarisme som voksede ud af NATO medlemskabet, måtte begynde ved nulpunktet:

Nye militarismelove blev vedtaget.

Forsvarsudgifterne steg. Våben blev købt. Arealer blev eksproprieret til militære baser og lufthavne. Den militære tjenestetid steg.

Et politisk dobbeltspil tog sin begyndelse. NATO-medlemskabet skulle forsvare demokratiet. En af det første love som blev vedtaget var den såkaldte femte kolonne-lov. Siden fulgte efter opfordring fra NATO en række love om transportnævn, som sikrede militærets råderet over eksempelvis skibe, fly og køretøjer i en krise eller en krigssituation.

Totalforsvaret så dagens lys: Civile myndigheder i stat, amter og kommuner blev underlagt militære myndigheder.

På sundhedsområdet kan nævnes sygehusberedskabet og medicinberedskabet. Hele dette lovgivningskompleks fungerer stadig og er etableret uden den store offentlige debat.

Oprustningen skulle betales. Det skete med stærkt stigende forsvarsudgifter, hvilket kun kunne lade sig gøre ved at overføre midler fra den civile sektor til militæret.

Ingen fredsdividende

Militæruddifferterne steg stærkt i faste priser frem til midten af 1990'erne. I slutningen af 1990'erne var stigningen moderat og det nylige forsvarsforlig betyder, efter alt at dømme, stigende forsvarsudgifter i de kommende fem år.

Når Danmark i modsætning til stort set alle andre stater ikke fik andel i fredsdividenden i de første år efter Berlinmurens fald hang det, ifølge betænkningen fra Forsvarskommissionen af 1988, sammen med anbefalinger fra NATO "om at bære en større del af de fælles forsvarsforpligtigelser, bl.a. i lyset af Danmarks afhængighed af tilførsel af allierede forstærkninger".

De ændrede øst-vest forhold medførte en ophævelse af de engelsk-amerikanske danske forstærkningsaftaler. Politikerne må have tænkt, at det ville medføre for store nedskæringer i forsvarsudgifterne, bare at lade som ingenting efter forstærkningsaftalernes ophævelse.

Vi måtte hellere bruge de bevilligede penge til noget andet, så Den danske Internationale Brigade så dagens lys - og fredsdividenden forsvandt som dug for solen.

Der er en enkel forklaring på de stigende militæruddgifter: Danmark er målt i areal og befolkning et meget lille land. Politikerne har tre muligheder, hvis Danmarks nye militarisme skal forøges: 1) De kan hæve antallet af militære værnepligtige, udskrivningsprocenten; 2) de kan forlænge den militære tjenestetid; eller 3) de kan hæve forsvarsudgifterne.

Da Danmark er en af verdens stærkeste militærnægtermagter, er punkterne 1) og 2) uspiselige for politikerne. Derfor har de ansvarlige politikere valgt at hæve forsvarsudgifterne. Når forsvarsudgifternes størrelse går op for skatteyderne, har forsvarsministeren et problem.

Meningskontrol og dobbeltspil

I begyndelsen af 1949 havde der været et flertal i befolkningen mod det danske medlemskab af NATO.

I 1951 foretog man en gennemgribende omstrukturering af de militære ministerier og af efterretningstjenesterne som resulterede i dannelsen af Forsvarsministeriet og i en omstrukturering af Forsvarets- og Politiets efterretningstjenester.

Efterretningstjenesterne registrerede formodentlig alle modstandere af regeringens militærpolitik, og omkring 1960 var den militære propaganda så effektiv i Danmark, at et flertal i befolkningen lige siden har accepteret NATOs politik.

Men der var alligevel så stor modstand i befolkningen og i Socialdemokratiet mod at få udstationeret udenlandske fly, soldater og atomvåben i Danmark, at planerne måtte opgives.

Under forhandlingerne med USA om baserettigheder på Grønland benyttede regeringen modstanden mod udstationeringspolitikken til at føre et dobbeltspil i årene fremover, hvor regeringen officielt tog en række forbedringer og uofficielt lod militæret gøre som det ville.

Med den kolde krig afslutning forsvandt de fleste militære alliancer, bortset fra NATO. Når amerikanerne ikke længere behøver de andre militæralliancer er det fordi amerikansk dominerede multinationale koncerner har en så dominerende indflydelse globalt set, at militær anvendelse ikke længere er nødvendig for at bevare kontrollen. Den nye økonomiske verdensorden er en realitet.

Golfkrigen i 1991 og krigen i Bosnien drejede sig om kontrollen med ressourcer. Opsplitningen af Jugoslavien i mindre stater vil gøre det nemmere at indføre markedsøkonomi med alt, hvad dette indebærer. Efter Dayton-freds aftalen er Bosnien blevet et amerikaniseret samfund.

Fremtiden og fredsarbejdet

Siden 1991 har politikere og militærfolk ledt efter begrundelser for at opretholde NATO. Udviklingen i de militære doktriner og inden for nye våben har medført et nyt dobbeltspil. Militære krige kaldes for humanitære aktioner. Ja vist, der er mennesker bag.

Kommende militære konflikter vil efter al sandsynlighed opstå i lande, hvor den nye økonomiske verdensorden endnu ikke er fuldt indført.

For mig at se handler fredsarbejdet i det 21. århundrede først og fremmest i modarbejdelse af den nye danske militarisme i alle dens former.

Det er ikke længere nok udelukkende at modarbejde enkelte våbensystemer, uanset hvor truende disse forekommer at være.

Hvis ikke militarismen grundlæggende fjernes, vil et upopulært våbensystem blot erstattes med et andet og så kan fredsbevægelserne begynde forfra.

Metoden til modarbejdelse af militarismen er oplysning, oplysning og oplysning.

Taktisk må fredsbevægelserne ramme den nye danske militarisme, hvor den er svagest. På det punkt, hvor den i dag er stærkest:

På økonomien – ved at belære "de forsvarede" om militarismens omfang og pris.

Virkelighedsformørkelse om Irak

Den 12. august udsendte UNICEF, FN's børnefond, en rapport om børnedødeligheden i Irak. Og som solen blev overskygget af månen dagen før, blev sandheden om forholdene i Irak overskygget af et kvalmende hykleri i USA og Storbritannien.

Leder fra Middle East International

Måske var forudsigeligheden det sørgeligste ved disse landes officielle reaktion på UNICEF-rapporten. Det var det samme nonsens, som vi har hørt i årevis: De irakiske børn dør udelukkende, fordi den onde tyran i Bagdad forhindrer dem i at få den mad og medicin, som vi ellers har ladet ham købe. Og han gør det, fordi han derved fremmer sin egen magtposition.

Ifølge UNICEF er spædbørnsdødeligheden i det centrale og sydlige Irak, (de områder, som er kontrolleret fra Bagdad) steget fra 47 til 108 pr. 1000 sammenlignet med perioden 1984-89.

Det betyder, at mere end dobbelt så mange irakiske børn ikke overlever det første år i forhold til, hvad de gjorde før Golfkrigen. For børn under fem år er dødeligheden steget fra 56 til 131 per 1000.

Denne situation skyldes voksende underernæring samt sygdomme og mangel på medicin. Og selv om regimet i Bagdad har del i ansvaret - utvivlsomt delvis udfra særdeles kyniske motiver, når det gælder fordelingen af medicin - så er underernæringen og det stigende antal sygdomstilfælde symptomer på sammenbruddet i den irakiske økonomi, symptomer der er forårsaget af sanktionerne, som har kastet de fleste irakere ud i stor fattigdom.

Som lederen af UNICEF's eksekutivkomité Carol Bellamy har fremhævet, havde Irak opnået en betydelig reduktion af børnedødeligheden i årene før sanktionerne.

Hvis man tager udgangspunkt i tallene fra dengang, ville man komme til den konklusion, at 500.000 færre børn ville være døde, hvis sanktionerne ikke

var blevet sat i værk.

Med et citat fra en rapport fra Sikkerhedsrådet selv konstaterer hun: "Det irakiske folk ville ikke have gennemgået så store afsavn, såfremt virkningerne af krigen og de forlængede forholdsregler, iværksat af Sikkerhedsrådet, ikke havde fundet sted."

Ingen tvivler oprigtigt på situationens alvor. Den eneste kritik af UNICEF's tal er, at de undervurderer omfanget af problemerne (massivt, ifølge visse myndigheder).

De, der vil kaste skylden på Bagdad, først og fremmest regeringerne i USA og Storbritannien, hævder, at de ser det afgørende bevis for deres påstande i UNICEF's undersøgelse, idet tilsvarende tal fra det nordlige Irak (de autonome kurdiske områder uden for Bagdads direkte kontrol) er langt bedre. Børnedødeligheden er dér faldet med 20 % i de sidste fem år.

Her er det FN, som primært står for distributionen af hjælpen snarere end den irakiske regering; man argumenterer derfor med, at det er den irakiske regering, som alene må tage skylden for de irakiske børns død.

Og det amerikanske udenrigsministerium tøver ikke med at kalde en spade for en spade. Beth Jones, der assisterer viceudenrigsministeren i for-

hold vedrørende Mellemøsten siger, at Saddam Hussein ser ud til bevidst at ville skade de irakiske børn.

Og en anden repræsentant, James Rubin, udtalte den dag UNICEF-rapporten blev offentliggjort: "Den amerikanske regering er meget bekymret for børnedødeligheden i Irak". De bedre tal for det nordlige Irak viser, at "Saddam har manipuleret med den tildelte medicin," sagde han. "Vi kan ikke løse problemer, som er resultatet af et tyrannisk regime".

Politikken lader til at gå ud på at lyve så højlydt og skamløst, at ingen opdager, at man lyver. Men ifølge Hans Von Sponeck, FN's humanitære koordinator i Irak, skyldes underernæringen i det nordlige Irak for det første, at hjælpen per indbygger er meget større end i resten af Irak, (kun 15 % af den irakiske befolkning lever i Nordirak), og for det andet at grænsen til Tyrkiet holdes åben, og handel over grænsen foregår meget friere end i det sydlige og centrale Irak.

Saddam har været præsident i Irak siden 1979, og indtil Golfkrigen skete der en væsentlig forbedring i irakernes levestandard. Det er imidlertid ikke Saddams regeringsstil, som har ændret sig siden da; han var lige så brutal og tyrannisk dengang, som han er nu. Og sanktionerne har på mange måder styrket hans greb om magten.

Men sandheden er, at en økonomisk embargo kun kan have ét formål: at skade et lands økonomi, at gøre dets befolkning fattigere. I den henseende har sanktionerne mod Irak været en dundrende succes. Storbritannien og USA kan med rette tage æren af den forsættelige ødelæggelse af Irak, af 500.000 børns unødvendige død.

20/8-99. *Oversættelse Henning Kjær.*

WRI Council 1999

Majken Jul Sørensen har været til årsmøde i AmK's moderorganisation.

War Resisters' International holdt sit årlige councilmøde i Steinkimmen, Tyskland i august 1999.

Som tidligere omtalt i dette blad, planlægger WRI en konference om Nonviolence og Social Empowerment, der skal finde sted i Indien i slutningen af december år 2000.

Konferencen skal handle om hvordan græsrodsgrupper opnår indflydelse, hvilke processer der er årsagen til at nogle kampagner og organisationer opnår deres mål, mens andre afgår ved en stille død?

Refusing to bear arms

Der bliver stadig arbejdet med Refusing To Bear Arms, WRI's omfattende dokumentation af værnepligts- og militærnægterforhold over

hele verden, som blev udgivet sidste år - og kan købes gennem kontoret i London.

Projektet står foran både opdatering og en udvidelse til at beskæftige sig med flere ting og blive uafhængig af WRI.

Struktur

Dette års council tog officielt hul på en evigt tilbagevendende diskussion om organisationens struktur.

WRI har gennem en årerække oplevet, at der bliver færre og mindre sektioner, der som AmK har stemmeret - men flere individuelle medlemmer og associerede organisationer og publikationer.

De individuelle medlemmer og associerede bliver dem, der gør det meste af arbejdet og "er" organisationen,

men har ikke nogle formelle rettigheder i WRI.

Denne problemstilling vil der blive arbejdet videre med i det kommende år, og det vil formentlig munde ud i et forslag om en ændret struktur eller forslag til forbedringer af den nuværende.

Økonomi og triennale

WRI's økonomiske situation er jævnt sløj, men dog lidt bedre end sidste år. Sidste års triennale i Porec, Kroatien gav underskud.

Dette er også en af årsagerne til at council besluttede at udskyde den næste Triennale et år. Den kommer til at finde sted i sommeren 2002.

Yderligere information kan fås ved henvendelse til Majken Jul Sørensen.

Jeg ønsker at:

- blive medlem af AmK
- få flere oplysninger om AmK
- få gratis prøvenummer af IKKEVOLD
- abonnere på tidsskriftet IKKEVOLD
- give én jeg kender et gavekort på IKKEVOLD -pris 50,- kr.
- købe en dinosauer-trøje for kr. 70,- + forsendelse (Angiv størrelse)
- få oplysninger om militærnægtelse
- købe Militærnægterhåndbogen for 20,- kr + forsendelse

Navn: _____

Adresse: _____

By og Postnr.: _____

Klip ud og send til:
Aldrig mere Krig
Nørremarksvej 4
6880 Tarm
Tlf. 9737 3163

Aldrig mere Krig

Aldrig mere Krig er en forening for pacifister, folk der søger fredelige/ikkevoldelige løsninger på konflikter.

At være pacifist er en livsholdning - derfor er Aldrig mere Krig en gammel forening, der ikke kun kører på enkelte mærkesager, - det er livet, det drejer sig om og den "sag" forældes ikke.

Aldrig mere Krig blev dannet i 1926 og er i dag en af landets ældste fredsorganisationer. Aldrig mere Krig er ikke knyttet til noget parti eller nogen religiøs forening.

Aldrig mere Krig er dansk af deling af Krigsmodstandernes internationale Forbund, War Resisters' International (WRI), med hovedkvarter i London.

Der er brug for pacifistiske synspunkter mere end nogensinde. Vi har brug for at blive flere.

Giv freden en chance - bliv medlem af Aldrig mere Krig. Medlemskab pr. år koster 165 kr. for enkeltpersoner, 210 kr. for par og 105 kr. for uddannelsessøgende, pensionister og civile værnepligtige.

Hovedbestyrelsen består af syv medlemmer:

Birte Wagner, Geert Grønnegaard, Hermod Folke Hansen, Holger Terp, Jens Thoft, Majken Jul Sørensen og Tom Vilmer Paamand.
Suppleanter er Arne Hansen og Peter Henning.

Hovedbestyrelsen er konstitueret med følgende:

Forretningsudvalg: Geert Grønnegaard (ordfører), Jens Thoft (kasserer) og Holger Terp (sekretær).

Internationalt udvalg: Majken Jul Sørensen (koordinator).

Kartoteksfører: Bitten Forchhammer (incl. blad-ekspedition).

Medieudvalg: Geert Grønnegaard (koordinator).

Redaktionsudvalg: Holger Terp og Tom Paamand (koordinator).

Sessionsudvalg: Peter Henning (koordinator).

Våbenproduktionsudvalg: Geert Grønnegaard (koordinator).

Landskontor

Aldrig mere Krig,
Nørremarksvej 4, 6880 Tarm, tlf. 9737 3163.

Giro: 9 00 48 82.

E-mail: amk@fred.dk.

Besøg Aldrig mere Krig på internettet: www.fred.dk

Kontaktpersoner

Sjælland:

Holger Terp, Strandbyparken 4.1.tv.,
2680 Hvidovre, tlf. 3678 4028.

Finn Held, Aprilvej 24,
2730 Herlev, tlf./fax 4491 6967.

Hanna Lindstrøm, Christoffers Allé 132,
2800 Lyngby, tlf. 4444 3965.

Peter Henning, Unnasvej 3,
3000 Helsingør, tlf. 4921 6563.

Majken Jul Sørensen, Skansevej 76,
3400 Hillerød, tlf. 4030 2563.

Haakon Larsen, Skovbrynet 5,
3450 Allerød, tlf. 4817 2735.

Birte Wagner, Bavnebjergspark 71,
3520 Farum, tlf. 4295 3688

Geert Grønnegaard, Leragervej 8,
4174 Jystrup, tlf. 5752 8250.

Uwe Riggelsen, Kåstrupvej 4, Spangsbro,
4400 Kalundborg, tlf. 5350 7429.

Fyn:

Hanne Nielsen, J. A. Larsensvej 5,
5300 Kerteminde, tlf. 6532 4474.

Peter Kragh Hansen, Gl. Banegårdsvej 50,
5500 Middelfart, tlf. 6441 8389.

Jørgen Burchardt, Nyborgvej 13,
5750 Ringe, tlf. 6262 3617.

Jylland:

Lars Bang Jeppesen, Kongeåvej 63,
6600 Vejen, tlf. 7536 2201.

Hermod Folke Hansen, Nørremarksvej 4,
6880 Tarm, tlf. 9737 3163.

Svend Haugaard, Volvevej 2,
7800 Skive, tlf. 9752 1037.

Jens Thoft, Stadion Allé 43 A,
8000 Århus C, tlf. 8611 2177.

Tom Vilmer Paamand, Ølstedvej 4, Lisbjerg,
8200 Århus N, tlf. 8623 0328.

Poul Gunder Nielsen, Hørslevvej 107, Hørslevbol,
8462 Harlev J, tlf. 8694 1699.

Henning Sørensen, Irisvej 17, Postbok 87,
8500 Grenaa, tlf. 8632 1679.

Tine Forchhammer, Gadebakken 15,
8600 Skanderborg, tlf. 8692 6205.

Bitten og Troels Forchhammer, Gyvelvej 7, Rebild,
9520 Skørping, tlf. 9839 1663.

Arne Hansen, Sønderjyllands Allé 35,
9900 Frederikshavn, tlf. 9842 5542.

ikkeevold

Ulla Røder ødelagde vitale dele til de engelske atomvåben og blev anklaget for "almindeligt grundløst hærværk med ondskabsfuld hensigt" - men blev frikendt!

IKKEVOLD udgives af Aldrig mere Krig (AmK), dansk afdeling af War Resisters' International (WRI), samt medlem af International Peace Bureau (IPB).

Fred er en menneskeret, og krig er en forbrydelse mod menneskeheden. Derfor er det AmK's formål at arbejde for at fjerne krigens årsager og at modarbejde enhver form for krig og krigsforberedelse.

Ved medlemsskab af Aldrig mere Krig kræves frigørelse fra evt. tilknytning til militæret, herunder beredskabstjeneste.

IKKEVOLD dækker ikke nødvendigvis AmK's hovedbestyrelses holdninger.

Abonnement:

IKKEVOLD udkommer med fire numre årligt. Abonnementet indgår i medlemsskabet. For ikke-medlemmer koster et abonnement årligt 105,-. Løssalg: 30,-.

Abonnementsbestilling til:

Giro 9004882, Aldrig mere Krig, Nørremarksvej 4, 6880 Tarm. Tlf. 9737 3163.

Adresseændring skal ske på posthuset i det distrikt, hvorfra der flyttes. Navneskift skal også meddeles til distriktets posthus.

Kopiering og eftertryk og anden gengivelse med angivelse af kilde anbefales.

Oplag 600

Kollektiv redaktion:

Tom Paamand, 8623 0328
Holger Terp, 3678 4028

Stof til IKKEVOLD sendes til:

Tom Vilmer Paamand
Ølstedvej 4
Lisbjerg
8200 Århus N
E-mail: ikkevold@fred.dk

ISSN 0107-5276

Lovlig militær arbejdsvægring

Arbejdsløse har ret til at nægte at deltage i militær produktion – men Arbejdsformidlingerne tier om det.

Af Geert Grønnegaard

”Et medlem, der nægter at medvirke til udvikling og produktion af krigsmateriel ... anses for at have en fyldestgørende grund til at undlade at overtage arbejde eller ophøre med arbejdet.”

Lov om krigsmateriel

”Den, som nægter at medvirke til udvikling og produktion af krigsmateriel, fortaber ikke herved retten til ydelse af hjælp.”

Bistandsloven

Når Arbejdsformidlingen får at vide, at der er et job eller at aktiveringstilbud med at pudse middelalderkanoner eller at klippe hæk på kasernen, sender de arbejdssøgende derhen og lader som om det ikke er faldet dem ind, at også kanoner af bronze er krigsmateriel, og at kaserner er militære institutioner.

De siger, at det er A-kasserne, som skal vurdere om medlemmerne har grunde til at vægre sig, og når folk ikke er i A-kasse, er det socialkontorerne.

Men A-kasserne og socialkontorene kender heller ikke paragraffen. AF kendte den heller ikke, før den blev gjort opmærksom på den.

Det er altså op til den enkelte mand eller kvinde at afslå kasernearbejdet, og at benytte sig af egen advokat og domstolekendelse for at få åbnet de pengekasser, som så ulovligt bliver lukket for dem.

Paragraffen var ikke Justitsministeriets kop te. Den kom ind nærmest som et politisk kup omkring 1990 som det eneste Radikale fingeraftryk på en ellers slap borgerlig krigsmateriellov.

Tænk, at nu en arbejdsmand skulle kunne tillade sig at nægte et anvist arbejde af samvittighedsgrunde - Justitsministeriet, Statens Våbenkontrol, eller "Civilkontoret" som de ynder at kalde sig selv, besluttede at de nok

skulle sørge for, at denne paragraf ikke fik nogen virkning.

Først sørgede de for, at paragraffen ikke står i den halvautoriserede Karnov's lovsamling. I stedet for paragraffen står bare tre tankestreger!

Hvis dette ikke skulle være nok, hvis en ivrig arbejdsmand skulle have læst den daglige Statstidende og ved en tilfældighed opdaget den nye paragraf, har de andre muligheder for administrativ chikane.

Loven skal jo udmøntes i et cirkulære til brug for Arbejdsformidlinger, socialkontorer og A-kasser.

I cirkulæret står den nye rettighed ikke som en selvstændig ret, men i en bisætning som en undtagelse til alle de ting, som den arbejdssøgende ikke må gøre.

Hvis arbejdsmanden alligevel finder vej gennem denne sløring, er der en sidste nødbremse tilbage.

Det pålægges A-kassen eller socialkontoret, hvis en arbejder vægrer sig efter paragraffen, at der i et sådant tilfælde skal lukkes for pengekontoret og skriftligt spørges på Civilkontoret, om det anviste arbejde nu kan betegnes som militær eller våbenindustri.

Indtil det behager Civilkontoret at svare på brevet, er arbejderen således henvist til at ernære sig ved tiggeri.

Der står ikke noget i loven om Civilkontorets rolle som moralsk overdommer i samvittighedsspørgsmål, eller om bemyndigelse til at tilbageholde folks livsgrundlag, men det virker.

Derfor, til alle socialrådgivere og A-kassefunktionærer og håndervaskende arbejdsformidlere:

Intet menneske, ung eller gammel, har pligt til at lade sig "aktivere" til kasernearbejde eller våbenproduktion eller pudsnings af bronzekanoner.

Hvis man tilbageholder folks dagpenge eller kontanthjælp for at vægre sig for arbejde, gør man noget ulovligt i henhold til lov om krigsmateriel.

Så enkelt er det.

Kvindernes Internationale Liga for Fred og Frihed og Landsforbundet Aldrig mere Krig har indgået et blad-samarbejde.

Vi redigerer og udgiver bladene **fred og frihed** og **ikkevold** i fællesskab.

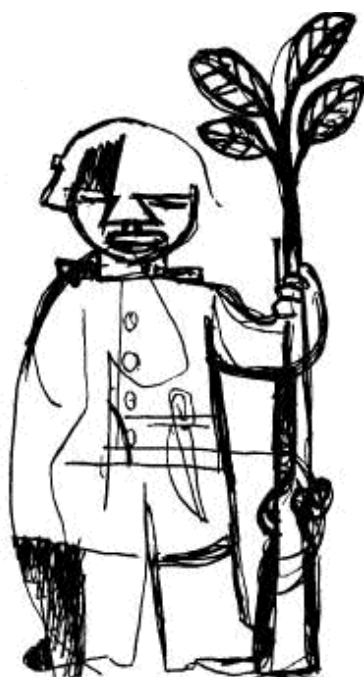
For- og bagsiden samt side 2 og næstsidside er forbeholdt de to foreninger. Resten af bladet redigeres af en redaktion sammensat af begge foreninger.

Ida Harsløf (fred og frihed) og Tom Vilmer Paamand (ikkevold) samler trådene.

Stof til **Ikkevold og fred og frihed** sendes til:

Tom Vilmer Paamand
Ølstedvej 4, Lisbjerg
8200 Århus N
Tlf: 8623 0328

E-mail: ikkevold@fred.dk
Internet: www.fred.dk

Indhold:

Hvem er skurken?	4
<i>Af Annelise Ebbe</i>	
Tale holdt under en demonstration mod krigen i Tjetjenien.	
Nu har tilhængerne af atom-våben fået det svært	6
<i>Af Holger Terp</i>	
Skotsk dom åbner op for nye muligheder for at bekæmpe atomvåben.	
"Next Stop Serbien"	9
<i>Af Toni Liversage</i>	
Et forsøg på at bygge bro mellem helt almindelige serbere og danskere.	
Internationale Kvinder i Sort	10
<i>Af Toni Liversage</i>	
Kvinder i Sort afholdt sit ottende internationale møde.	
Mr. President!	12
<i>Af Jan Øberg</i>	
Jan Øberg har skrevet 10 spørgsmål, som burde stilles Bill Clinton.	
Borgerparlament i Leskovac	14
<i>Af Annelise Ebbe</i>	
Borgerparlamentet mod styret i Beograd.	
NATOs sandheder	16
<i>Af Tom Vilmer Paamand</i>	
NATO har ikke løjet for pressen om Kosovo, siger NATO-talsmand.	
Fredssang	17
<i>Af Ebbe Kløvedal Reich</i>	
En ny sang om "Den blågrønne gåde, der svæver i rummet".	
Nationalt sindet værnemageri	18
<i>Af Holger Terp</i>	
DISA blev hemmeligt dømt for værnemageri under 2. Verdenskrig.	
Magt giver stadig ret	21
<i>Af Maria Bergsøe</i>	
Ring optimisme for de tunge problemer i Mellemøsten.	
AIDS i Tanzania	22
<i>Af Karen Rald</i>	
Rapport om udbredelsen hjælpearbejdet mod AIDS i Kagera-regionen	
De kaldte ham Victor	24
<i>Af Geert Grønnegaard</i>	
En forslag til en skole-opgave.	
"NÆSTEN - en lille bog om ja & nej"	26
<i>Anmeldelse af Majken Jul Sørensen</i>	

Hvem er skurken?

Tale holdt ved den russiske ambassade under en demonstration mod krigen i Tjetjenien den 19. november.

Af Annelise Ebbe

Da jeg skulle herud i dag, skulle jeg lige checke en ekstra gang, hvor det egentlig var, vi skulle demonstrere.

Selvfølgelig skal vi demonstrere her - foran den russiske ambassade for at protestere mod de massive overgreb mod civilbefolkningen i Tjetjenien og den bestandige krænkelse af det tjetjenske folks menneskerettigheder.

Men det slog mig, at vi jo også kunne stå på Christiansborg Slotsplads. Skulle vi ikke også protestere mod den tilbagelænedede holdning til disse overgreb og krænkelse, som den danske regering har udvist.

Først da storebror Clinton blev vred på Jeltsin, kunne Nyrup udtale sin absolutte afstand til det, der sker i Tjetjenien.

Eller hvad med den norske ambassade? Kunne man ikke have forestillet sig, at den norske udenrigsminister, Knut Vollebæk, som for tiden er formand for OSCE, havde brugt sit formandsskab til at vise, at man mener det alvorligt - at det ikke kun er spektakulære forestillinger à la det nyligt afholdte Mellemøstmøde i Oslo, at det ikke kun er fredsmægling på dette farceagtige niveau, man vil gå ind i.

Eller hvad med den amerikanske? Det tjetjenske folks rettigheder behandles i en magtkamp mellem Clinton og Jeltsin, og når Jeltsin fornærmet forlader mødet i utide, kan Clinton vaske sine hænder. Han har vundet en ny runde.

Hykleriet kender ingen grænser.

Den humanitære bombning af Jugoslavien lykkedes over al måde. Serbien humper af sted, massevis af kosovarer når ikke at få tag over hovedet til vinteren, og serberne i Kosova/o forfølges. To nul til Clinton.

OSCE har lavet en aftale, der tager

hensyn til Rusland på den måde, at man anerkender Ruslands territoriale integritet, som det hedder.

Man vil med andre ord ikke bombe Rusland ud af Tjetjenien. Og man fordømmer terrorisme. Det gør man ret i. Og naturligvis er der også terrorister i Tjetjenien. Men...

I Tjetjenien er det udelukkende terrorister og oprørere, man trænger op i bjergene. I Kosova/o var det en befrielsehær. Af aftalen fremgår det også, at den humanitære hjælp, som Vesten vil yde, skal sikres af Rusland.

Hvor er det smukt. 217.000 flygtninge er der kommet på to måneder. 4000 døds ofre - løseligt opgjort. Men der er selvfølgelig langt til antallet af dræbte, der var under den sidste krig. I krigen 1994-1996 blev der dræbt 200.000.

Soldaterne skyder på vejene, som de flygtende bruger, og de kræver penge af dem, der vil forlade landet. 60 angrebstogter er der gennemført inden

for det sidste døgnstid, herunder raketangreb på Grosnij og en anden by. 170 døds ofre efter disse angreb - løseligt opgjort. En fra eller til...

I OSCE er man blevet enige om at kræve respekt for OSCE's normer. Nu er normerne åbenbart så udvandede, at man kan sidde med hænderne i skødet og se en kæmpemæssig overmagt systematisk angribe et folk.

Kaukasus er langt væk

Her i Danmark glæder vi os over, at vi har sikret os, at vi kan få forstærkning udefra i tilfælde af krig. Vi har nemlig nedrustet så heftigt, at den vedtagne fastlåsning af lofter for konventionelle våben kunne blive en risiko.

Men vi, vi, som forstår at holde med de rigtige, når det rigtigt gælder, vi kan få hjælp fra storebror, hvis det kommer til at gælde rigtigt herhjemme i H.C. Andersens andedam, hvor Kaukasus ligger så langt væk, at det vist egentlig ikke er vores problem.

I Rusland skaber man stereotyper om kaukasere, især om tjetjenerne. Det er dem, der er skyld i alle ulykkerne. Før var det jøderne. Det siges også, at det er dem, der er mafiaen.

Ikke et ondt ord om en russisk mafia, men tjetjenerne er sådan nogle - ja, terrorister, alle sammen. Nogle af de kvinder, som jeg har haft kontakt med, siger at det er blevet værre efter den sidste krig.

Og hvad gør vi f.eks. her i landet? Vi gør ikke noget. Og vi siger heller ikke noget. Tror vi også, at der er noget om snakken.

Har de ikke altid ligget i krig med hinanden derovre? Ligesom på Balkan. Der er jo nogen, der ikke kan enes, og de må tage den lærestreg, de har fortjent.

Økonomiske interesser

Nogle mener, det er indbygget i menneskets natur at skaffe sig syndebukke.

Selv tror jeg ikke på det. Også det er en myte. Jeg tror, roden til problemerne skal findes et andet sted. Der er store økonomiske interesser i Tjetjenien. Der går meget vigtige olieledninger igennem landet.

Fra Tjetjenien fås i øvrigt en meget ren olie, der i russiske laboratorier analyseres, som om den ikke er så ren. Og hvorfor dog det? Jo, for så er den billigere, når russerne skal købe den.

Krigen i Tjetjenien er helt forbundet med det, der sker i Kreml. Aleksander Lebed har sagt, at man skal lede efter de skyldige for terrorexpllosionerne i Moskva i Kreml, og andre steder i Rusland.

Eller med andre ord: Det handler ikke om Tjetjenien, det handler om magtkamp i Kreml. I den kamp bliver et folk ofret.

Det er så skæbnens ironi, at det ikke kun er i den magtkamp, tjetjenerne bliver ofret.

I disse dages OSCE-møde har man været vidne til en total kynisme, et hykleri og en dobbeltmoral af uhørte dimensioner.

Jeg har knebet mig i armen og spurgt mig selv, hvorfor i alverden man ikke suspenderede dette OSCE-møde, hvor der skulle bringes enighed om et dokument, til fordel for en

egentlig, egentlig siger jeg, forhandling om situationen.

Alle disse nuværende og tidligere formænd for OSCE, heriblandt vores egen udenrigsminister, alle disse statsledere, der mere eller mindre helhjertet er gået ind i de konflikter, der ligger inden for OSCE's regi, om jeg så må sige, kunne passende have stukket hovederne sammen og vist, hvad de virkelig duer til. Vist, at alle deres store ord om fredsskabelse har rod i et oprigtigt engagement, en oprigtig vilje til fred.

Men nej, man forhandler om dokumenter. Og vel er det vigtigt, at man får ordentlige aftaler igennem, vel er det vigtigt, at man får begrænset både den ene og den anden slags våben. Vel er det vigtigt, at man får fældet ned på papir, at politiske løsninger går forud for militære.

Men ret beset har det ikke drejet sig om at skabe en forhandling, der standse krigen og flygtningestrømmene, det har ikke drejet sig om at sikre det tjetjenske folk mod overgreb og krænkelse af menneskerettighederne.

Det har drejet sig om at blive enige om et dokument, der tager videst muligt hensyn til såvel russiske som vestlige ledere. Ikke kun i al almindelighed, men også - og måske endog specielt - i denne situation, da der er krig i Tjetjenien. De store sidder ved bordet, og de kræver deres ret.

De civile er ofrene

Mens vestlige politikere priser russernes vilje til at finde politiske løsninger, bliver syv mennesker dræbt ved et granatangreb på tre biler på en vej. Flertallet af de syv var børn. De overlevende måtte betale alt, hvad de havde, for at få lov til at fortsætte.

Saddam Hussein undertrykker sit folk, USA bomber Irak, Serbisk politi og militær angriber kosovarer, NATO bomber Jugoslavien, en russisk mafia laver terrorbombning i Moskva, Rusland bomber Tjetjenien. Overalt er det civilbefolkningen, der bliver ofrene.

Mens vi står her, bliver der smidt bomber over Tjetjenien. Det er også mit ansvar, og dit.

Lad os løfte det ansvar.

Nej til endnu mere militær

Aldrig Mere Krig tager skarp afstand fra NATO-generalsekretærens udtalelser som betyder, at Danmark fremover skal øge sine udgifter til militæret.

NATO-generalsekretæren vil åbenbart prøve at gøre forøgede militærudgifter mere spiselige med en påstand om at NATO-landene de senere år har nødt godt af faldende militærudgifter.

Men den påstand passer aldeles ikke for Danmarks vedkommende. De danske militærudgifter har tværtimod været stigende over perioden siden murens fald i 1989.

Aldrig Mere Krig så hellere, at pengene blev brugt på tiltrængte forbedringer indenfor social- og sundhedssektoren til fremme af den personlige tryk-
hed - fremfor at bruge udgifter på indbildte trusler, som NATO-landene selv er med til at skabe gennem den nye oprustningspolitik.

Vi foreslår i stedet at NATO-landene - fremfor at øge militærudgifterne - i stedet flytter blot et par tusinde millioner dollars fra NATO-budgettet på 430.000 millioner dollars til OSCE's budget på 66 millioner dollars (97-tal).

Så ville OSCE have mulighed for at leve op til sit nye charter og uddanne et stående korps af civile fredsmæglere, som kunne rykke ud i tide, hvor menneskerettigheder bliver overtrådt - i stedet for at vente til man kan legitimere brug af NATO's kostbare militære destruktions.

*Arne Hansen
- på vegne af foreningen
Aldrig Mere Krig*

Nu har tilhængerne af atomvåben fået det svært

En ny skotsk dom og en ny amerikansk rapport viser behovet for at bekæmpe atomvåben - og åbner op for helt nye muligheder for at gøre det.

Af Holger Terp

Ved en skotsk domstol frikendes aktivister fra Trident Ploughshares for at have afrustet forskningsudstyr for mindst en million kroner. med den begrundelse, at selve det at være i besiddelse af atomvåben er en større forbrydelse end private afrustningsinitiativer.

Dommen har vidtrækkende konsekvenser for alle atomvåbenmagter, idet der nu ikke længere er legale muligheder for hverken at bruge eller true med anvendelse af atomvåben. Den skotske domstols insisteren på, at international ret går forud for national ret må få som konsekvens, at alle de lande som nu er i besiddelse af atomvåben må overveje, hvordan de afruster disse våben hurtigst muligt.

Dommen indebærer også, at alle militære doktriner som omfatter anvendelse af atomvåben er i modstrid med international lov. NATOs nye skotske generalsekretær kan meget passende starte med at erklære alle militære planer om første brug af atomvåben for forældede også selv om de konservative i England har protesteret mod frifindelsen.

Næsten samtidig med dommen i Skotland er der offentliggjort en rapport fra Det amerikanske forsvarsministerium som antyder, at omfanget af den amerikanske udstationering af atomvåben på fremskudte baser i forhold til det daværende Sovjetunionen var meget mere omfattende end hidtil antaget. Rapporten¹ dokumenterer, at udstationeringen i visse tilfælde foregik uden at regeringer og parlamenter var orienteret om den amerikanske udstationeringspolitik. På Island har regeringen onsdag fået et mundtligt dementi

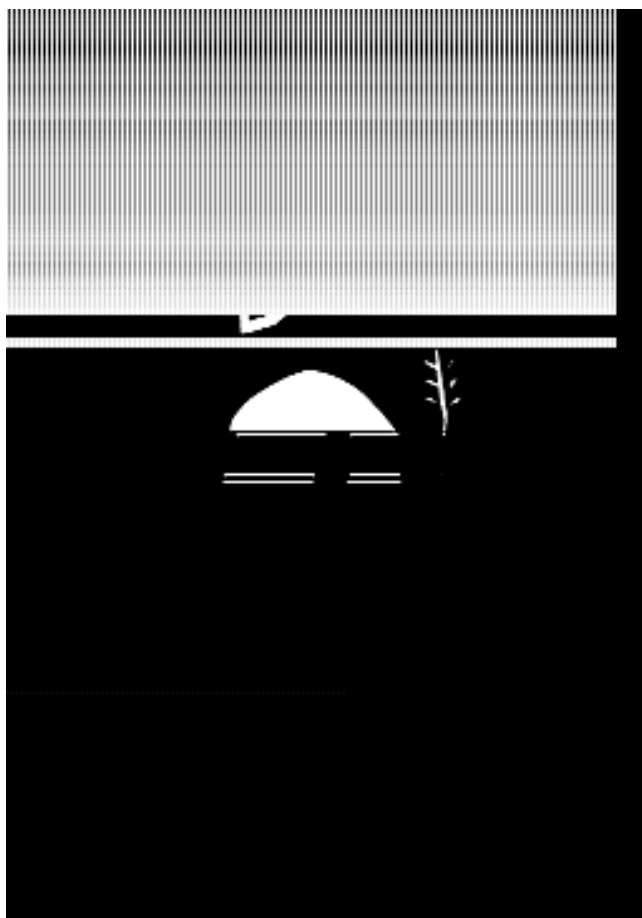
fra den amerikanske regering om, at oplysningerne i den offentliggjorte rapport ikke passer, oplyser BBC.

Amerikanerne havde, ifølge dementiet "ikke atomvåben" på den fremskudte base i Island. Der var dog atomvåben på Grønland i al fald i årene 1957-1969.

Det vides fra freds forskning i Norge, at der har været faciliteter i Skandinavien til støtte for amerikanske atomvåben.

I et af disse værker² fra 1987, beskrives den historiske og politiske udvikling omkring støttefunktioner til amerikanske atomvåben i Skandinavien. Udstyr som hydrofonkæden der er spændt ud mellem Grønland, Island og Storbritannien, radiokommunikationsudstyr til atomubåde og formodentlig også udstyr til støtte for atombævnede fly, satellitter og raketter.

Når islandske politikere ikke vil indrømme, at landets officielle atomvåbenpolitik nu ligger underdrejet, hænger det sammen med at de godt er klare over, at der på Island er en stor folkelig opbakning bag kravet om at

GRAPHIC BY L. JENSEN

gøre Island til en atomvåbenfri zone. Samtidig kan de nye afsløringer, når de bekræftes fra officiel amerikansk side få alvorlige konsekvenser for Islands NATO-medlemskab.

Det forekommer sandsynlig, at afdekningen af udstationeringen af de amerikanske atomvåben på Island vil få et nogenlunde ens forløb som afsløringen af udstationeringen af de amerikanske atomvåben på Grønland.

Først benægtes alt, som ikke er offentligt kendt. Når oplysningerne alligevel bekræftes igennem arkivforsk-

ning i USA eller ved interviews med militærfolk nedsættes en undersøgelseskommission som med tiden finder ud af, at der alligevel har været atomvåben på Island, på samme måde som Dansk Udenrigspolitisk Instituts rapport³ fra 1997 kunne fastslå, at det havde der også været i Grønland.

Det forekommer ikke sandsynlig, at amerikanske fly skulle være fløjet tilbage til Canada eller USA og udlosset deres last af atomvåben, før de er fløjet videre til Island og Storbritannien. En afsløring af det fulde omfang af amerikanske atomvåben på Island kan medføre, at landet melder sig ud af NATO og opsiges baseaftalen med amerikanerne.

Atomvåben er farlige og koster mange penge...

Hvorfor er antallet af atomvåben ikke mindsket nævneværdigt efter afslutningen af den kolde krig? Afrustning og den dermed følgende fredsdividende har ikke fundet sted, fordi den kolde krig er forsat efter Sovjetunionens sammenbrud, nu med USA og Kina i hovedrollen. Atomvåben er farlige. Også selv om de ikke bruges militært. Alene det amerikanske atomvåbenprogram har kostet 20.000.000.000 dollars oplyser Richard G. Hewlett and Oscar E. Anderson, jr.⁴.

USA har produceret 67.500 atomvåben siden 1951⁵. I øjeblikket er der 12.500 atomvåben i amerikanske lagre⁶. USA har, ifølge det amerikanske energiministerium, foretaget 1.030 atomvåbenforsøg i perioden 1945-1992. Der udvikles stadig nye atomvåben. Ifølge ovennævnte kilde planlægger USA anskaffelse af 5000 nye atomvåben, selv efter SALT 3 aftalens gennemførelse i år 2003.

Alene den amerikanske flåde har 129 aktive atomreaktorer⁷, mens der kun er 108 kommercielle reaktorer. Størrelsen af de amerikanske atomvåbenfaciliteter svarer i areal til størrelsen af de amerikanske delstater District of Columbia, Massachusetts og New Jersey. Thulebasen er på størrelse med Fyn.

Der er lignende, men mindre problemer med de andre lande som har atomvåben: Rusland, Storbritannien, Frank-

rig, Kina, Indien, Pakistan og Israel.

Alene i USA er der produceret omkring 1000 tons højradioaktivt plutonium, hvoraf 43 tons stadig anvendes i atomvåben. Store landområder er blevet forurenede som en følge af atomvåbenproduktion og atomvåbenforsøg. Affaldsproblemerne er enorme: der er mere end 104 millioner kubikmeter radioaktivt affald relateret til atomvåben.⁸

...og affaldet er svært at slippe af med

Affaldsproblemerne omkring atomvåbenproduktion er uløste og de er en tikkende miljøbombe, selv om atommagterne inden for en overskuelig fremtid afruster deres atomvåben. Atomvåbnene har været dyre at fremstille. Men ikke nok med det. Beløbet til erstatninger som forskellige grene af den amerikanske regering har måttet betale til dækning af retssager og til erstatninger er voksende:

I følge det amerikanske energiministerium har det i perioden 1990 til 1995 betalt 97 millioner dollars i forbindelse med erstatningssager efter produktion og forsøg med atomvåben. Det amerikanske udenrigsministerium har desuden betalt 15,3 millioner dollars i erstatning til Japan efter et atomvåbenforsøg i 1954⁹ og der er brugt mere end 182 millioner dollars i forbindelse med ulykken i Palomares i Spanien i 1966¹⁰.

Der er betalt mindst 759 millioner dollars efter atomvåbenforsøgene på Marshalløerne i 1956¹¹ og der er betalt over 225 millioner dollars efter the Radiation Exposure and Compensation Act fra 1990¹².

Vanskelighederne og udgifterne i forbindelse med afrustning af atomvåben er enorme. De største problemer ligger i politikerne og befolkningernes manglende erkendelse af problemernes omfang.

Hvad nytter det, at slangebøsser og llandminer afrustes, hvis atomvåben ikke bliver det? Der er mere end nogensinde før brug for en bred folkelig bevægelse for at få atomvåben afrustet.

Den fredsbevægelse som dukkede op i kølvandet på NATOs dobbeltbe-

slutning i 1979 om at kæde moderniseringen af amerikanske atomvåben i Europa sammen med nedrustningsforslag var i stand til at ændre historiens gang således at en truende verdenskrig ikke blev til noget. Det kunne endda lade sig gøre, uden at medlemmerne af fredsbevægelserne havde den store viden om atomvåben.

Her 20 år senere ved vi meget mere. Militære aktiviteter omkring atomvåben kan ikke finde sted i hemmelighed og med et stort demokratisk underskud, når befolkningen deltager i den sikkerhedspolitiske debat om, hvordan vi skal forsvares.

Nu er der brug for massetilslutning til fredsbevægelsen, så de enorme ressourcer militarismen bruger kan omfordeles til det civile samfund.

1. "History of the Custody and Deployment of Nuclear Weapons: July 1945 through September 1977".

2. "Loren-C and Omega: A study of the military importance of radio navigation aids".

3. "Grønland under den kolde krig".

4. *The New World: A History of the United States Atomic Energy Commission, Volume 1, 1939/1946* (Oak Ridge, Tennessee: U.S. AEC Technical Information Center, 1972), s. 723-724; *Condensed AEC Annual Financial Report, FY 1953* (in Fifteenth Semiannual Report of the Atomic Energy Commission, January 1954, s. 73)

5. Ifølge "U.S. Nuclear Weapons Cost Study Project".

6. Ifølge *Natural Resources Defense Council, Nuclear Weapons Databook Project*.

7. Ifølge *Adm. Bruce DeMars, Deputy Assistant Director for Naval Reactors, U.S. Navy; Nuclear Regulatory Commission*.

8. Ifølge, *U.S. Department of Energy; Institute for Energy and Environmental Research*.

9. *Barton C. Hacker: "Elements of Controversy: The Atomic Energy Commission and Radiation Safety in Nuclear Weapons Testing, 1947 -1974", University of California Press, 1994, s. 158.*

10. Ifølge *Joint Committee on Atomic Energy Interoffice Memorandum, February 15, 1968; Center for Defense Information*.

11. Ifølge *U.S. Nuclear Weapons Cost Study Project*.

12. Ifølge *U.S. Department of Justice, Torts Branch, Civil Division*.

A-våben må nedrustes - hvad nu?

Atter var der indkaldt til fredsmøde - denne gang med en aktuel gæst af international interesse. Men den fremmødte presse var fra de sædvanlige småblade...

Nok er Ulla Røders "hærværk" en god historie, og det må også få det danske forsvar ud i nogle helt nye overvejelser, at de skal vænne sig til, at atomvåben nu er dømt ulovlige.

Men hendes aktion kan åbenbart ikke konkurrere med iscenesat medielir som TV3s Robinson-ekspedition og lignende. Så de sædvanlige grå krøller og grå skæg sad bænket omkring bordene.

Fredsforskeren Bjørn Møller var indbudt som gæst. Han argumenterede lidt overraskende for, at truslen fra atomvåben IKKE er voksende - men dog reel. Han var en nyttig gæst, da det er kedeligt at høre på for megen total enighed.

Ulla Røder fortalte lidt mere om aktionen, bevæggrundene og mulige konsekvenser af den opsigtvækkende dom. Hendes beskrivelse blev fulgt op af et panel af gode fredsfolk.

Personligt synes jeg det mest interessante var de gode tanker om at handle aktivt i vores eget kongerige. Gerne mod atomvåben-baserne i Grønland og Færøerne, men lige så gerne mod alt det andet militære isenkram (Hørte du den, PET?). Vi har en overskuelig mængde baser og en lige så overskuelig mængde våbenfabrikker - hhv misbrugere og pushere. Lad os få lagt noget strategi - og komme igang!

Som afslutning på mødet fik Ulla Røder overrakt Fredsskattefondens

årlige fredslegat for sin kamp for freden. Ved overrækkelsen sagde formanden for Fredsskattefondens Erik Lau Christensen:

- Våben, magt og undertrykkelse af egne borgere hænger sammen, men samtidigt forringes muligheden for hjælp til fattige og syge, fordi pengene bruges til våben og militær.

- Der er en klar sammenhæng: De lande, som bruger mest på våben og militær bruger samtidig mindst på socialhjælp og sygdomsbehandling.

Nu er Ulla Røder så smuttet til Skotland igen, hvor fredsbevægelsen Trident Ploughshare igen har gang i aktiviteter ved de to atom-baser ved Faslane og Coulport i Skotland, hvor de aktionerer ved baserne mod de ulovlige atomvåben.

Tom Vilmer Paamand

Til Ligaen om Ulla Røder!

I skriver i sidste nummer af bladet, at I har diskuteret begreberne ikkevold og civil ulydighed i forbindelse med Ulla Røders aktion i Skotland.

I har "medfølelse" med Ulla, fordi hun blev frarøvet sin frihed. Men Ulla gik ind i denne aktion med vidåbne øjne. Hun vidste, hvad den indebar - også at hun risikerede lang tids fængsling.

Derfor mener jeg ikke, vi skal have "medfølelse" med hende. Det har hun ingen brug for; hun har brug for accept.

Jeg føler i stedet taknemlighed over for, at hun og de to andre kvinder tilsidesatte egen bekvemmelighed og frihed for en større sag.

I tager afstand fra aktionens fysiske udtryk, idet det ligger langt ud over det, I kan godkende. Der er et begreb også i dansk retspleje, der hedder nødret: man frikendes, hvis man med en mindre lovovertrædelse har afværget en større forbrydelse - hvis man har handlet i åbenhed. Det har Ulla gjort!

Det kan ikke kaldes vold at ødelægge noget teknik, som indgår i et masseødelæggelsesvåben - det er en velgerning!

De tre kvinder havde forsøgt med alle legale midler at råbe offentligheden op. Forgæves! De gjorde ikke fortrød på noget levende; de ødelagde intet, der ikke havde med sagen at gøre.

Deres ikke-voldelige aktion har sat de forbryderiske atomvåben på dagsordenen igen - derfor fortjener de kun tak!

*Venlig hilsen
Aase Bak-Nielsen
medlem af Ligaen
Skalvej 14, 9240 Nibe*

Initiativet "Next Stop Serbien" - et forsøg på at bygge bro mellem helt almindelige serbere og danskere.

Af Toni Liversage

Den 21. september fandt det første stormøde sted i København i det nye initiativ "Next Stop Serbien", og her blev der nedsat en studentergruppe, en kvindeggruppe, en musikgruppe m.v..

Og på det følgende stormøde den 26. oktober blev Next Stop-initiativet formelt etableret med vedtagelse af vedtægter, nedsættelse af en koordineringsgruppe m.v.

"Next Stop Serbien" er inspireret af 80ernes Next Stop bevægelse, der kulminerede med Next Stop Sovjet i 1989. Her drog omkring 5000 - fortrinsvis unge - danskere til Sovjetunionen og mødtes med ligesindede sovjetiske unge.

Danske unge fra skoler, sportsklubber, foreninger, arbejdspladser m.m. deltog i mere end 100 forskellige projekter, der, som det blev udtrykt dengang, "som en masse små møl åd sig igennem jerntæppet".

Isolation af serberne

I dag er det 10 år siden, jerntæppet forsvandt, men vi har i 90erne ikke set den positive udvikling, som mange havde håbet efter den kolde krigs afslutning.

Derimod har årtiet været præget af brutale krige - ikke mindst på Balkan, der har skabt fortvivelse og afmagtsfølelse hos befolkningerne, og med NATOs krig mod Jugoslavien og isolationen af Serbien tegner fremtidsprospektiverne for denne del af verden sig ikke særlig lyst.

Dertil kommer, at udviklingen på Balkan her i Vesten ofte er blevet beskrevet i forenkede stereotyper i massemedierne - med serberne placeret kollektivt i skurkerollen, hvorimod man har hørt meget lidt til de NGO'er og græsrodsgrupper, der har protesteret mod regimet og støttet militærnægtene,

som har oprettet alternative centre, etableret uafhængige medier m.m.

Truet både indefra af Milosevic-regimet og udefra af NATOs bombardementer har disse grupper forsøgt under meget vanskelige forhold at skabe kimen til et civilt samfund i Serbien; sanktioner, visumtvang og den generelle fjendtlighed overfor serberne har imidlertid gjort det meget vanskeligt for dem at komme i kontakt med verden udenfor

Men som der står i en folder om "Next Stop Serbien": "Fordi regeringerne er fjender, behøver befolkningerne ikke også at være det. Storpolitik er for stort til politikerne alene - derfor er befolkningerne nødt til at blande sig, at mødes om alle mulige og umulige aktiviteter."

Next Stop-grupper og serbiske reaktioner

I Next Stops første nyhedsbrev omtales de forskellige grupper, der nu er begyndt at mødes og lægge planer, (og her skal det lige nævnes, at i modsætning til Next Stop Sovjet, er Next Stop Serbien ikke kun et ungdomsprojekt).

Der er også blevet etableret en hjemmeside, hvor man foruden mere generelle oplysninger om initiativet, kan finde en mødekalender samt forskellige reaktioner fra Serbien.

Her skal blot citeres fra et par af de e-mails, der allerede er kommet. Zarko Paunovic, leder af "Center for udvikling af NGO-sektoren" i Beograd skriver for eksempel: "Initiativet, som går ud på at bryde Serbiens isolation, er en særdeles vigtig og positiv aktion, som vi støtter, og vi vil forsøge at hjælpe så meget, det er os muligt."

Og Dobrosav Nestic, der arbejder i "Komitéen for Menneskerettigheder" i Leskovac skriver: "Det er en meget smuk ide, som vi føler os overbevist om, vil lykkes. I håb om, at det skal

lykkes for alle, hilser vi jer mange gange. I kan regne med vores deltagelse."

Endelig hedder det i et længere brev fra Vladimir Paunovic fra initiativet "Millenium" i Kragujevac bl.a.: "Vores mål er at ændre vores samfund i retning af et civilt samfund, sådan at vi alle - og ikke mindst unge mennesker - vil kunne få en chance for at leve normalt i det nye århundrede på lige fod med resten af verdenen.

Vi er utrolig glade for, at vi - ved siden af alt det, der er overgået os og overgår os - er kommet i kontakt med mennesker af god vilje ude i verden, som ønsker at hjælpe os.

For hvis ideen om demokrati og et åbent, civilt samfund er universel, så er det lige præcis nu, man bør give os chance og hjælpe os; det er nu, vi har aller mest brug for det, for vi mener ikke det samme som vore politikere.

Vi har rakt hånden ud til jer og håber, at I vil kontakte os."

Sommeren år 2000

De første kontakter er således ved at blive skabt mellem serbiske og danske grupper og enkeltpersoner, og meningen er, at den endelige kulmination på projektet skal foregå i Serbien sommeren år 2000. Besøg, seminarer, koncerter, kulturelle arrangementer osv. skal løbe af stablen mellem de kontakter, der er blevet skabt i løbet af året.

Vigtigt for projektet er desuden, at det fører til genbesøg i Danmark fra efteråret 2000 frem til sommeren 2001.

Nærmere oplysninger hos:

Next Stop Serbien,

c/o Mellempøbeligt Samvirke,

Borgergade 14,

1300 København K.

Tlf. 77 31 00 86, Fax 77 31 01 01.

E-mail: nextstop@ms-dan.dk.

Hjemmeside: www.ms-dan.dk/nextstop

Internationale Kvinder i Sort

Kvindefredsgruppen Kvinder i Sort afholdt 7.-10. oktober sit ottende internationale møde i Ulcinj i Montenegro.

Af Toni Liversage

Den 7.-10. oktober mødtes omkring 250 kvinder fra det tidligere Jugoslavien samt fra Europa, USA og Israel i Ulcinj i Montenegro tæt ved den albanske grænse.

Det var kvindefredsgruppen Kvinder i Sort fra Beograd, der havde organiseret mødet, og det skulle egentlig have fundet sted allerede i august, men havde på grund af Kosova-krigen måtte udskydes nogle måneder.

Protest siden 1991

Det var ottende gang, man afholdt et sådant internationalt møde, og Kvinder i Sort er utvivlsomt den gruppe i Jugoslavien, der mest kontinuerligt har protesteret imod Milosevic-regimets krigspolitik.

De indledte deres protester allerede i efteråret 1991, stod under hele krigsperioden hver onsdag fra 15.30 til 16.30 med deres løbesedler og bannere, hvor man blandt meget andet kunne læse, at "Krigens ofre er civile" og "At desertere er alternativ til krig".

Hvad den sidste parole angik, lod de det ikke blot blive ved ord, men hjalp sammen med andre fredsgrupper - unge mænd, der ikke ønskede at gøre krigstjeneste, enten med at skjule dem eller med at flygte til udlandet.

Og fra 1992 har de hvert år i august organiseret et internationalt kvindefredsmøde med det vigtige formål at forsøge at skabe dialog på tværs af de grænser, der var opstået med krigene og Jugoslaviens sammenbrud.

Kvinder i Sort tog også på et meget tidligt tidspunkt kontakt med kvinder i Kosova, som siden 1995 har deltaget i sommermøderne, og en parole som "Kvinderne i Kosova er vore søstre" har bestemt ikke været populær i Beograd. Det kan derfor heller ikke undre, at da konflikten mellem Jugoslavien og

En demonstration mod vold og krig i Podgorica i Montenegro.

NATO begyndte at spidse til med trusler om bombninger i efteråret 1998, blev Kvinder i Sort og andre tilsvarende grupper udsat for trusler. For eksempel udtalte viceministerpræsident Vojislav Seselj i det serbiske parlament den 28. september sidste år:

"Måske kan vi ikke knuse hvert amerikansk fly, hvis angrebet kommer, men vi kan fange alle deres agenter, som er samlede i forskellige forræderorganisationer som Beograd Cirklen, Kvinder i Sort, Helsinki-komiteén og Borgeralliancen."

Og i betragtning af Seseljs ultranationalistiske holdning og de krigsforbrydelser, hans militser menes at stå bag, er det bestemt ikke en trussel, man kan sidde overhørig.

Så da bombningerne begyndte den 24. marts i år, blev alt materiale øjeblikkeligt fjernet fra Kvinder i Sorts kontor, og nogle af de mere kendte kvinder skiftede i begyndelsen med jævne mellemrum overnatningssted.

Ulcinj-mødet oktober 1999

Kvindefredsmødet blev i år som sagt afholdt i Montenegro, og det skyldtes

blandt andet, at kvinderne fra Kosova på denne måde havde mulighed for at deltage, samtidig med at kvinderne fra Vesteuropa ikke behøvede visum, hvad der ellers er påkrævet, når mødet foregår i Serbien.

Mødets overordnede titel lød "If you want peace - prepare peace", men det kan næppe undre, at indlæggene i de forskellige workshops i høj grad var præget af personlige beretninger fra Kosova-krigen, enten det nu drejede sig om en kvinde fra Kosova, der fortalte om flugten til Makedonien eller en serbisk kvinde fra Beograd om frygten og de natlige bombardementer.

Men der var også indlæg fra kvinderne fra NATO-landene, der beskrev de følelser af afmagt og vrede, de havde været opfyldt af som borgere i de lande, der deltog i bombardementerne.

Det blev flere gange understreget, at den tætte kontakt via e-mail med kvinderne fra Serbien under krigen havde været utrolig vigtig for dem; det omvendte havde selvfølgelig i lige så høj grad været tilfældet.

Vi var fire, der deltog fra Danmark -

Stasa Zajovic er en af de drivende kræfter i Kvinder i Sort, her på det afsluttende møde i Uzcinj.

alle medlemmer af Kvindeligaen, nemlig Annelise Ebbe, Mathilda Feldthaus, Inger Nyegaard og jeg selv.

Og den næstsidste dag kørte alle deltagerne i bus op over bjergene og ind til Montenegros hovedby, Podgorica (tidligere Titograd) for her i en time at stå i en tavs manifestation med bannere og paroler mod krig og vold.

Appeller for amnesti for desertører og frigivelse af fanger

På det afsluttende plenum diskuterede man forskellige fælles initiativer og protestaktioner, og det blev fra tysk side foreslået, at man fra de forskellige lande skulle indstille Kvinder i Sort til den alternative fredspris.

Der blev også vedtaget en række appeller; blandt andet opfordrede man til, at der øjeblikkeligt i Jugoslavien blev vedtaget en amnestilov for desertører og militærnægtere i Serbien og Montenegro.

I en anden appel opfordrede man til at lægen, menneskeretsaktivisten og digteren Flora Brovina fra Kosova blev sat på fri fod. Flora Brovina, der blev i Pristina under bombardementerne, blev i slutningen af april ført til Serbien, hvor hun stadig sidder fængslet.

Og - blev det understreget i appellen - opfordringen gjaldt selvfølgelig også de øvrige politiske fanger fra Kosova, der befinder sig i serbiske fængsler.

Flere fra serbiske provinser

Det var som sagt Kvinder i Sorts ottende internationale kvindefredsmøde, og der deltog denne gang langt flere kvinder fra den serbiske provins end tidligere.

Allerede i vinteren 1998 havde Kvinder i Sort startet den såkaldte "rejsende kvindefreds-workshop", som siden da har organiseret møder og studiekredse i provinsen, og mange af de kvinder, som de på denne måde var kommet i kontakt med, er i dag tilknyttet de protestbevægelser, der er vokset frem - ikke mindst i Sydserbien i forbindelse med i Kosova-krigen.

Og på det afsluttende plenum fortalte de blandt andet om, hvad det var, der havde motiveret dem til at gå ind i aktiv modstand, (se Annelise Ebbe artikel her i bladet).

Tiden vil vise, hvorvidt dette nye netværk på længere sigt vil være med til at styrke det antimilitaristiske kvindearbejde i Serbien, som Kvinder i Sort indledte i efteråret 1991.

Man kan kontakte Kvinder i Sort på følgende adresser:

*Women in Black,
Jug Bogdanaova 18/5,
11000 - Beograd, Jugoslavien.
Telefon og fax: 00-38-111-623-225.
E-mail: stasazen@eunet.yu.
Hjemmeside: www.matriz.net.
Se desuden: balkansnet.org/women.*

A-våben og ansvar

Atom-våben er dømt ulovlige, men den danske regering gør ikke noget ved det.

"Kvinder for Fred!" er bekymrede og har derfor skrevet til alle medlemmer af Folketinget:

"Jeg tror, at atomvåben er umoralske. Jeg ønsker at forlælle folketingsmedlemmerne om min tro.

Den 8. juli 1996 erklærede deri internationale domstol i Haag, at atomvåben og trussel med atomvåben er i strid med international lov. Deri internationale domstol kunne ikke finde nogen omstændighed, i hvilken atomvåben kunne bruges lovligt.

Dommerne besluttede også, at alle nationer har en forpligtelse til at gennemføre forhandlinger, der fører til afskaffelse af atomvåben.

Derfor opfordrer "Kvinder for Fred" regeringen til at respektere den internationale dom ved at støtte bevægelsen frem mod en global traktat, der gør verden atomvåbenfri.

Vi forventer dit svar, før deri danske fredsaktivist Ulla Røders retssag i Skotland begynder deri 27. september. Danmark krænker deri internationale lov om atomvåben. Lad os hurtigst muligt genvinde vor anstændighed."

Inger Bjørn Andersen

Nogle få af Folketingets medlemmer har faktisk svaret! Disse svar spænder fra Jan Petersen (S): "Tak, det er en værdig sag" til den gamle travet om at det er "nødvendigt, at vesten opretholder et atomvåbenarsenal for at beskytte os", som Kristian Jensen (V) skriver Frank Dahlgaard mener selvfølgelig, at "kun tordnende naive mennesker kan være imod enhver form for krig".

Mr. President!

Jan Øberg har skrevet 10 spørgsmål, som burde have været stillet til den amerikanske præsident Bill Clinton, der for nyligt besøgte Kosovo.

Af Jan Øberg

President Bill Clinton gjorde en blix-tvisit til Kosovo. I et tal manede han albanerne at sluta hæmnas på den krympende serbiske minoriteten. Han besøgte også de amerikanske soldaterne på den nye Bondsteelbasen.

Det finns viktiga frågor som borde ha ställts till honom om Balkan och Kosovo och om USAs ledande roll i bombningarna av Jugoslavien.

Det borde vara en självklarhet att oberoende medier i demokratiska länder låter politiska ledare svara på viktiga frågor. Men ställdes verkligen de viktiga frågorna? Här är några frågor som jag skulle ha ställt - om jag vore journalist och hade fått tillfälle att göra en intervju.

1.

Mr President! Amerikanska plan bombade i våras Jugoslavien och Kosovo med Er som överbefälhavare. Aktionen rättfärdigades av uppgifter om ett folkmord planerat av Belgrad. Dessa uppgifter har nu visat sig vara grovt missvisande eller falska. Hur ställer Ni er till detta?

(Under bombningarna nämnde president Clinton och hans ministrar Cohen och Albright siffror på mellan 10.000 och 100.000 saknade och sannolikt dödade under vad som sades vara en plan av Jugoslaviens president Milosevic, Operation Hästska.

Men Haagtribunalen har fram till nu identifierat 2.108 kroppar av mer än en etnisk bakgrund och dödade under olikartade omständigheter. Eller med andra ord, alla har inte varit albaner, som massakrerats av serberna.

Mänskligt ger detta stor lättnad. Samtidigt leder uppgifterna till allvarliga frågor om tillförlitligheten på den information som låg till grund för beslutet att bomba. Två följdfrågor blir:

Vilken information ges till världssopinionen och vad förtigs? Vem producerar information och i vilket syfte?)

2.

Nato dödade under bombningarna av misstag minst 2.000 civila i Serbien. Ni har bett det kinesiska folket om ursäkt efter att ha bombat deras ambasad i Belgrad. Har Ni övervägt att ge också bomboffrens släktingar en ursäkt eller ekonomisk kompensation?

Och vad anser Ni om åtalet som inlämnats mot Er, Era ministrar och alla andra Nato-ledare till Krigsförbrytartribunalen i Haag?

3.

Camp Bondsteel, den nya amerikanska militärbasen, sägs vara den största

amerikanska utländska basen sedan Vietnamkriget. Jag har tre frågor om basen:

a) Vilka långsiktiga mål ska denna enorma investering tjäna?

b) Hur är det möjligt att en sådan bas kan byggas på mark som enligt alla FN-resolutioner och andra legala dokument tillhör den självständiga staten Jugoslavien?

c) Innebär inte den nya basen att Ni markerar att Kosovos framtida status i praktiken redan har avgjorts?

Militärbasen är gigantisk, 775 acres (ungefär lika många tunnland) och är inrättad för 6.300 amerikanska soldater. Den har kostat 300 miljoner kronor att bygga. I basen finns allt soldaterna behöver, inklusive två kapell och ett mobilt Burger King. Tidningen skriver

att basen byggts på ett sätt som gör, att den måste ses som upprättad för ett långsiktigt engagemang och med mål som inte bara handlar om Kosovo.

4.

USA och Nato stödde ledarna i Kosovos Befrielsearmé UCK, så som provinsens självutnämnde premiärminister Hacim Thaci. UCK blev i realiteten Natos allierade. Nu är samma UCK ansvarigt för etnisk rensning som har fördrivit 234.000 icke-albanska medborgare från provinsen, enligt uppgifter från UNHCR. Hur är Er inställning till UCK i dag?

5.

KFOR (Nato), UNMIK (FN) och OSCE arbetar efter ett FN-mandat som fastslår att Kosovos medborgare ska skyddas liksom provinsens mångkulturella sammansättning. Kommer USA och dess Natoallierade att försöka leva upp till detta, innan situationen blivit helt oreparabel?

6.

Mänskliga rättigheter, humanitära hänsyn och frihet betonas alltid i Era tal, Mr President. Nu finns omkring en miljon flyktingar i Serbien. Det är ju faktiskt fler än antalet Kosovoalbaner som under kriget flydde till Makedonien och Albanien.

Flyktingarna i Serbien har kommit från Kroatien, Bosnien och senast Kosovo. De har fördrivits på exakt samma vis som kosovoalbanerna eller med Era egna ord, "inte för något de gjort utan för vilka de är".

Jugoslavien och Serbien befinner sig i en djup kris, orsakad av politiskt och ekonomiskt vanstyre - men också som en följd av Natos förstörelse och av många års sanktioner och uteslutning från det internationella samfundet.

Den kommande vintern kan innebära en humanitär katastrof. Hur förenar ni Ert personliga humanistiska engagemang och Ert moraliska ledarskap med att Ni i er politik förhindrar att dessa människor får humanitär hjälp? Kan Ni ge något historiskt exempel på att detta skulle kunna vara ett sätt att störta auktoritära ledare?

7.

Ett folkmord skulle stoppas, hette det i Era tal före bombningarna. Då sa Ni också, att det gällde att skapa stabilitet på Balkan.

Jag tror att de flesta diplomater och säkerhetsexperter menar att det motsatta blivit fallet, att Albanien, Makedonien, Serbien, Montenegro, Bosnien och Kroatien destabiliserats sedan bombningarna inleddes den 24. mars.

Jag tror, att många skulle vilja veta i vilka avseenden Ni anser att situationen på Balkan förbättrats i någon som helst proportion till de insatser som gjorts, politiska, moraliska, militära och ekonomiska?

8.

Kommer Ni att på något vis kompensera Makedonien och Albanien för USAs/Natos användning av deras territorier under kriget? Då tänker jag på något mera konkret än vad som hittills sagts om att hålla dörren öppen för ett framtida medlemskap i Nato?

9.

USA ingrep i Bosnien och i Kosovo. Ni har många gånger sagt att Ni är stolt över detta. Men USA ingrep med sådan kraft och beslutsamhet att det nu förefaller ha medfört att en rad EU-länder inleder en "turbo-militarisering". Syftet med denna verkar vara att ta stora steg mot en europeisk armé. Europa måste kunna ta hand om problemen på sin egen bakgård, tycks man mena.

Dessutom har USA onekligen skapat ökad fiendlighet gentemot Kina och Ryssland, genom Natos expansion, nya planer för ballistiska missiler, sätet där USA röstade mot förbudet mot kärnvapentest, bombningarna av Jugoslavien, den uteblivna ekonomiska hjälpen, avtalet om en ny oljepipeline som Ni själv just undertecknat i Istanbul, Georgiens framtida Natomedlemskap, påtryckningarna när det gäller Tjetjenien - ja Ni kan förstås listan mycket bättre än jag, Mr President.

Fruktar Ni aldrig att USA har tagit ledningen i världen på ett sådant sätt att det har skapat reaktioner bland USA:s europeiska vänner och kan orsaka en reky? Också Tony Blairs Eng-

land tycks vilja att Europa blir mer och mer som en egen supermakt och därmed mindre beroende av USA.

10.

Till slut - och Ni har varit synnerligen generös med Er tid, Mr President - skulle jag vilja ställa en fråga som bara indirekt rör Balkan.

Överallt stöder USA mänskliga rättigheter, frihet och demokrati. Jag är övertygad om att Ni menar att rätten till en privat sfär liksom yttrandefrihet är absoluta och grundläggande i Ert tänkande.

Just därför måste jag fråga Er hur det kan komma sig att USAs National Security Agency har utvecklat teknologi som gör det möjligt att avlyssna och registrera inte bara global e-post och fax-trafik utan nu också den mänskliga rösten, när vi talar i telefon med varandra.

Kanske är jag naiv, men behöver USA hysa så stor fruktan för andra länder? USAs försvarsutgifter för år 2000 kommer att vara tre gånger större än de sammanlagda militära utgifterna i länder som Kina och Ryssland samt för "skurkstaterna" Iran, Irak, Syrien, Libyen, Nordkorea och Kuba.

Ingen svar

Här lämnar jag den fiktiva intervjun med USAs president. Bara noga utvalda personer får en möjlighet att intervjua honom. Men vi kan alltid själva formulera frågor och fundera över svaren och över hur det kan komma sig att frågor och ämnen som de jag tagit upp sällan eller aldrig ställs eller diskuteras av de som skulle kunna göra det.

Philip Knightley har slagit fast, att sanningen är krigets första offer. Fredsforskaren Johan Galtung har lagt till att förmågan till komplex förståelse är dess andra offer.

Det tycks mig som om krigets tredje offer är förmågan till självkritik. Genom denna förlust förhindrar vi oss själva att lära något om de verkliga motiven bakom krig, liksom om alternativen till krig.

*Jan Øberg den 26. november 1999.
Se kilder på www.transnational.org.*

Borgerparlament i Leskovac

I Leskovac, som i en del andre serbiske provinsbyer, bliver der i denne tid dannet borgerparlamentar mod styret i Beograd.

Af Annelise Ebbe

Borgerparlamentarnerne er en bred, stadig voksende oppositionsbevægelse overvejende bestående af folk, der ikke tidligere har interesseret sig for politik.

Radmila Stamenkovic er en ung, glad kvinde, der som oftest stråler. Hun har levet et, hvad hun selv opfatter som, helt almindeligt liv, indtil der pludselig skete noget, der satte skred i hendes tilværelse. Hun fortæller åbent og ærligt om en, udefra set, vanskelig og smertefuld bevidstgørelsesproces.

Hun bor i Serbien, i den sydlige del, 230 km sydøst for Beograd mod Kosova/o. Byen hedder Leskovac. Den har omkring 62.000 indbyggere. Den kaldes "Serbiens Manchester" på grund af sin tekstilindustri, der omfatter både bomuld, uld og hamp.

Også på andre områder er det en ret godt aflagt by: Den har produktion af maskiner og farmaceutisk industri, og ligesom i det ikke så fjerntliggende Mitrovica i Kosova/o er der miner. I Leskovac er det guld, bly og zink, der udvindes. Endelig er området frugtbar agerland, hvor der bl.a. dyrkes grøntsager.

En isoleret, men dog tilfreds tilværelse

Indtil for ikke så lang tid siden var Radmila, som hun selv lidt undseeligt siger, kun optaget af at være en dygtig lærer i kunsthistorie i gymnasiet.

Hun er gift og har en søn på 10 år, og da hun og hendes mand havde fået løst deres boligproblemer, dvs. var flyttet fra hans forældres hus til et hus, de selv havde købt, og hvor de ganske vist er inde i en evindeligt ombygningsproces, som hun smilende siger, var hun glad og som oftest tilfreds med livet som kunsthistorielærer, mor og hustru.

Hun og de fleste andre indbyggere i Leskovac har levet et liv meget fokuse-

Radmila Stamenkovic og Inger Nyegaard

ret på deres egen hverdag, og ikke så meget på den undertrykkelse, som de trods alt følte fra styret i Beograd. De har affundet sig med situationen, har heller ikke syntes, det var helt umuligt at leve et liv i overensstemmelse med de behov, de havde.

Mændene i byen mobiliseres

Det første skred skete, da Radmilas mand sammen med en masse andre mænd fra Leskovac, hun nævner tallet 30.000, herunder 10 fra deres egen familie, blev indkaldt til hæren og sendt til Kosova/o.

- De kom alle 11 levende hjem, siger hun, - men en krig er jo aldrig ... behagelig. De havde ar på sjælen, da de kom hjem.

Hun har ikke lyst til at tale om det, kan man mærke. Måske ved hun heller ikke, hvad der er sket. Her og nu skal der ikke spørges, om hun ved, hvad de gjorde eller ikke gjorde, netop disse serbiske soldater i Kosova/o, om hun ved, hvad de var med i.

Det er et uhyre følsomt emne, på denne som på den anden side af "grænsen" til Kosova/o. Det er hende, der fortæller historien og hende, der sætter grænserne.

Andet skred i bevidstgørelsespro-

cessen startede den 1. juli i år, da en ung journalist, Ivan Novkovic, fra en lokal TV-station afbrød en direkte transmission af en jugoslavisk-tysk basketballkamp og lagde et bånd ind, hvor han opfordrede borgerne i Leskovac til protest og modstand mod styret i Beograd.

For Novkovic førte denne handling til øjeblikkelig arrestation, men hans opfordring blev hørt. Borgerne i Leskovac demonstrerede i tusindtal. Radmila nævner tallet 20.000 hver eneste aften.

I første omgang fik Novkovic 30 dages fængsel. Undervejs i protesterne blev også andre borgere i Leskovac, deriblandt Radmilas mand, arresteret. I de 46 dage, der gik, indtil alle var på fri fod igen, var disse tusindvis af demonstranter på gaden hver aften.

Novkovic blev fyret fra sit arbejde, og i den retssag, der nu venter ham, kan han risikere en meget hård fængselsdom. Hans egne i Leskovac arbejder for ham, det samme gør den lokale Helsinki Komité for Menneskerettigheder, og også Kvindefredsgruppen "Kvinder i Sort" i Beograd har opfordret til, at man frafalder anklagerne mod ham.

- Regimet er den største ulykke, si-

ger Radmila, - og vi må bekæmpe det, om det skal koste os livet. Det skylder vi vores børn. Det lukker os inde fra omverdenen, og ...

Hun holder en pause og holder hænderne op om hovedet med en sigende bevægelse: - Det forhindrer os i at tænke. Vi bliver lukket inde i vores egne hoveder.

Borgerparlamenterne

Smilet er for længst væk. Det er dyb og blodig alvor. Men så kommer det igen, for Radmila kan godt lide at fortælle om det Borgerparlament, de har dannet i Leskovac.

I flere serbiske byer er der dannet borgerparlament som regulære protestbevægelser mod styret i Beograd. De formidler kontakten mellem og holder sammen på de oppositionelle kræfter, har kontakt Borgerparlamenterne indbyrdes, og efterhånden har de også fået kontakt til grupper uden for Serbien, der støtter den ikke-nationalistiske opposition.

I Leskovac har Borgerparlamentet haft en langsom start, ikke fordi de involverede ikke var parate til at gøre, hvad det skulle være for at få det til at fungere, men dels fordi der i Serbien er ganske bestemte, ret vanskelige krav, der skal opfyldes, før man kan registreres som forening, dels fordi de ikke havde midler til at få hverken et kontor eller computer.

Uden computer, internet og e-mail er det svært at opretholde kommunikationen både inden for landets grænser og til grupper udenfor.

Helsinki Komitéen for Menneskerettigheder i Leskovac har ydet en del praktisk og en lille del økonomisk støtte, og Borgerparlamentet har også fået økonomisk støtte fra Ligaen, gennem "Kvinde til Kvinde", så nu er de på banen.

I takken for den støtte, de har fået, hedder det bl.a.:

"Vi har fået vores computer og vores e-mail-adresse. Medlemmerne af Borgerparlamentet takker jer for den hjælp, I har ydet os. Vi fortsætter vores kamp og håber, at vi vil sejre. Med kærlighed og taknemmelighed, Radmila Stamenkovic og venner fra Leskovac."

Festlig modtagelse af statsmænd

Hvorfor sætter regeringen bevæbnede soldater til at modtage besøgende præsidenter?

Af Geert Grønnegaard

Det har altid været magtpåliggende for Aldrig mere Krig, at Danmark som et lille land holdt en lav fredelig profil helt uden militær chauvinistisk brovten. De fleste ældre danskere er dertil næsten flasket op med en massiv aversion mod støvletramp, som de måtte finde sig i under fem års tysk besættelse.

På den baggrund vil vi opfordre Ministeren til at lade designe en række muntre og gæstfri modtagelsesceremonier, til brug når Danmark skal have fine fremmede konger og præsidenter på besøg.

Vel at mærke ceremonier, hvor der ikke indgår militærstyrker. Det kan godt lade sig gøre. Ministeriet har vel mulighed for til formålet at indhente forslag fra kunstnerorganisationer, som man normalt samarbejder med.

Det er meget stereotyp, når man i dag på TV's nyhedsudsendelser flere gange ugentlig har haft lejlighed til at se statsoverhoveder lande i en fremmed lufthavn, og skulle se dem kejtet skridte et langt geled af soldater af.

I et gammelt kulturland som Danmark skulle vi kunne præsentere noget mere gæsteventligt. Hvis man skal fortælle udlændinge noget om vores land, er det mest overraskende for dem når man fortæller, at der ikke er placeret fast væbnet vagt udenfor statsministerens private bolig, og at Dronningen såmænd også uden bodyguard kunne tage sig en strøgtur

Velkomstkomiteen...

uden at møde andet end venlige smil.

Det er noget man godt kan være stolt over, og som man kunne afspejle i statsmodtagelserne.

Man har hørt om Udenrigsministeriets "protokol", som skulle diktere, at en konge blev modtaget af et kompagni soldater og en præsident af en deling, eller også omvendt.

En afvigelse fra denne protokol skulle så fornærme et overhoved, hvis man ikke stillede med ligeså mange soldater som for et andet overhoved.

Men dette problem ville man jo ikke have, hvis alle modtagelser principielt var soldaterfrie, og regeringen havde besluttet, at sådan skulle det være.

Andre ministerier kan have andre ideer om, hvordan sådan noget skal foregå, og hvad gæsten absolut bør se. Men i lige netop det første indtryk er det "værtinderollen", der er den vigtigste.

NATOs sandheder

NATO har ikke løjet for pressen om Kosovo-konflikten, siger NATO-talsmand på et møde i København - de citerede bare usikre kilder.

Af Tom Vilmer Paamand

- Jeg tror ikke på, at Jamie Shea nogensinde har løjet for pressen. Det er svært at få pålidelige tabstal og han er meget opmærksom på problemet, så han sørger altid for at sætte en henvisning på, som "det meldes at" eller "efter oplysninger fra flygtninge...", så han har blot refereret andre for oplysningerne.

Nicolas Fiorenza har i en årrække arbejdet sammen med Jamie Shea som talsmand for NATO og ordene faldt på et seminar i København, arrangeret af Foreningen for Undersøgende Journalistik. Jamie Shea, der blev verdenskendt som NATOs talsmand under krigen, var trækplaster – men blev i sidste øjeblik udskiftet med den nævnte kollega.

- Jamie Shea sagde aldrig direkte, at der var 100.000 døde under konflikten. Men jeg er selv sikker på, at når undersøgelserne er slut, er der fundet flere end 5.000 ofre.

- Det er heller ikke rigtigt, at der kun blev ødelagt 13 kampvogne. En NATO-general har fremlagt beviser for, at der er ødelagt langt flere. Det er en gammelkendt Sovjet-strategi hurtigt at fjerne ødelagt materiel fra slagmarken for at skabe forvirring. Der må være ødelagt flere hundrede tanks.

- USA har klart meddelt, at bombningen af den kinesiske ambassade var en fejltagelse. Sådanne ting kan ske i et bureaukrati, hvor beslutningerne har lang vej gennem systemet. Det var ikke Jamie Sheas skyld, at der blev fremlagt vildledende kort. De var leveret af militæret, forklarede Nicolas Fiorenza.

- NATO har ikke sit eget efterretningssystem, men bruger de tilknyttede landes – og selvfølgelig mest det største land, USA. Antallet af ødelagte tanks er også ret ligegyldigt. Kampag-

nen havde nogle klart definerede mål, og de var ikke at ødelægge materiel, men at opnå en fredsaf tale. Det fik vi.

- Tilfældet med bussen, der blev ramt på en bro, blev klaret flot, men den ramte flygtninge-kolonne gik skidt. Der er vist heller ingen i dag, der ved, hvad der egentlig skete. NATO-landene gav modstridende oplysninger om episoden og det må ikke ske, så fremover arbejder vi på en tættere koordinering for at undgå det.

- Det var en fejl, da vi kom til at erklære et par kosovoalbanske ledere for døde, uden at de var det. Oplysningen virkede korrekt, da vi modtog den. Senere ventede vi længere med at offentliggøre sådanne oplysninger.

- Efter de første uheldige episoder blev der indkaldt nogle medieeksperter. De lavede en tyk drejebog med fakta-ark, der dækkede hvad der skulle gøres i alle mulige situationer. Ekspertene sørgede for eksempel også for, at NATO ikke kom med en hård udmelding samtidig med, at De Grønne i Tyskland holdt Kongres. Vi betjente stort set pressen døgnet rundt, og var overbebyrdede, når der igen var forkerte rygter om nedskudte NATO-fly.

- Om det skulle kaldes krig eller ikke krig, er bare et spørgsmål om semantik. Det var brug af militære midler for at opnå et mål. Det ville have set komplet anderledes ud, hvis der var blevet sat landtropper ind.

- Hvis NATO ikke havde haft succes ville det have udløst store spørgsmål om NATOs overlevelse – men man starter ikke en militær kampagne af dette omfang, hvis ikke man har i sinde at gennemføre den og vinde.

Seminaret havde også bidrag fra Karsten Fledelius og en række journalister. Forhåbentlig gav seminaret baggrund for en større kritisk sans hos journalisterne i fremtiden.

Fredssang

Af Ebbe Kløvedal Reich

**Den blågrønne gåde, der svæver i rummet
er stedet, hvor livet gror.**

**Mægtig, afmægtig og rig eller fattig,
vi deler den samme jord.**

**Hvis det, vi har med,
er retfærd og fred,
vil gåden finde sin løsning.**

**Mægtig, afmægtig og rig eller fattig,
vi deler den samme jord.**

**Verden er ung, og ingen kan sige,
hvornår den bliver klog på sig selv.
Livet bliver ved, når vi andre er borte,
medmindre vi slår det ihjel.**

**Lad frygten dø ud
på venskabets bud
og freden åbne for glæden.**

**Livet bliver ved, når vi andre er borte,
medmindre vi slår det ihjel.**

**Verden er ung, og den lever i håbet
om livet, der bare bliver ved.
Freden er ikke fravær af krige,
men livets mangfoldighed.**

**Når krigen dør ud
på kærligheds bud
og mørket viger for lyset.**

**Freden er ikke kun fravær af krige,
men livets mangfoldighed.**

(Melodi: "Drink to me only with thine Eyes")

Nationalt sindet værnemageri

Dansk Industri Syndikat, med A.P. Møller som hovedaktionær, blev hemmeligt dømt for værnemageri for sit samarbejde med tyskerne under 2. Verdenskrig.

Af Holger Terp

Den danske våbenfabrik Dansk Industri Syndikat solgte under 2. Verdenskrig våben til tyskerne og andre tyske allierede uden regeringens vidende. Dansk Industri Syndikat brød dermed dansk lov om ikke at sælge våben til krigsførende lande.

“Det særlige Revisionsudvalg for Tyske Betalinger” kom efter krigen frem til, at sagen var så belastende for Dansk Industri Syndikat, at den burde overgå til politiet. Udvalgets rapport om Dansk Industri Syndikat blev stemplet “strengt fortroligt”.

I en hemmelig kendelse bestemte Revisionsudvalget august 1950, at Dansk Industri Syndikat skulle betale 6.729.771 kroner. Det er den største bøde nogen dansk virksomhed modtog for værnemageri under besættelsen.

Alt dette blev afsløret den 14. november i en fem siders lang artikel i Berlingske Tidende. Artiklen har allerede medført, at politikere og historikere nu kræver en undersøgelse af danske virksomheders økonomiske samarbejde med nazisterne under anden verdenskrig, idet “retsopgøret om det økonomiske samarbejde fik et skævt forløb”, som professor i retshistorie Ditlev Tamm siger til Berlingske Tidende.

Samarbejdet med tysk militær startede dog allerede før nazisternes statsskup i 1933.

Ifølge Demos foreløbige rapport om dansk våbenindustri, var samarbejdet med tyskerne hemmeligt, fordi det stred mod både Versaillestraktatens bestemmelser og skulle finde sted uden at de allieredes våbenkontrollkommission fik nys om det.

Modstandsbevægelsen var godt klar over, hvad der foregik på Dansk Indu-

“Tilsyneladende har han [A. P. Møller] ladet nogle forretningsmæssige interesser gå forud for hans klare nationale indstilling”.

Hans Christian Berg - leder af Forsvarets arkiver i Rigsarkivet og besættelsestidshistoriker.

stri Syndikat. Virksomheden blev en del af Frit Danmarks definition af begrebet værnemager!

I en artikel i Frit Danmark fra juni 1942 om “Denne Krigs Gullaschbaron - Værnemageren” hedder det bl.a.: “Og disse Værnemagere laver nu Skydevåben, (Dansk Industri Syndikat) og hundrede af Dele til den tyske Krigsmaskine fra smaa lette Pumpedele til Radioapparater, Flyvemaskinedele, Larvefodder til Tanks, o. s. v., o.s.v. Som Regel hykler de, fortsat og højlydt Beklagelse og gentager, at de er tvunget til det” (Sakset fra Besættelsestidens Fakta).

Våbenproduktion og lovgivning

Dansk Industri Syndikat blev grundlagt i år 1900 og solgte i årene fremover maskinkanoner og maskinpistoler til alle, der kunne betale. Blandt kunderne i mellemkrigsårene var en række syd- og mellemamerikanske stater, hel eller halvfasistiske lande som Italien, Kina, Portugal, Spanien, Estland, Litauen, samt de nordiske lande.

Eksporten var i flere tilfælde, specielt under 2. Verdenskrig i strid med international lov.

I “Haag-Konvention om neutrale Magters Rettigheder og Pligter under Søkrig”, står der, i artikel 6: “Overgivelsen under hvilken som helst Form, direkte eller indirekte, fra en neutral Magt til en krigsførende Magt af Krigsskibe, Ammunition eller hvilket

som helst Krigsmateriel er forbudt”.

Dansk Industri Syndikats omfattende eksport førte efterhånden til en politisk erkendelse i Danmark af, at en kontrol med våbenhandel var nødvendig. I 1934 kommer den første lov om “Kontrol med Tilvirkning af Krigsmateriel” som revideres i 1936/37.

I §11 står der: “Overtrædelse af de i denne Lov indeholdte eller i Medfør af samme givne Bestemmelser straffes med Bøde eller Hæfte eller under skærpene Omstændigheder med Fængsel indtil 1 Aar, hvorhos ulovligt fremstillede eller forhandlede Genstande eller Stoffer kan inddrages til fordel for Statskassen. I Tilfælde, hvor saadan Inddragning ikke kan ske, kan den skyldige tilpligtiges at betale et til Værdien svarende Beløb”.

I bemærkningerne til lovforslaget skriver justitsministeriet bl.a. At “Tilladelsen til [at fremstille krigsmateriel] til enhver Tid kan Tilbagekaldes. Dette kan bl.a. Faa Betydning, hvis en Virksomhed paa væsentlige punkter overtræder de foreskrevne Betingelser”.

Justitsministeren K. K. Steinke sagde under fremlæggelsen af lovforslaget, 4. Februar 1937, at, “Endvidere skal jeg fremhæve [lovforslagets] §8, hvorefter man tilsigter at sætte Grænser for de private Selskabers Mulighed for Gevinst ved Fremstilling af krigsmateriel” ... “Udbetalinger af rimeligt Udbytte til Aktionærerne, kan efter Forslaget kræves indbetalt til Statskassen, saaledes at det fortrinnsvis anvendes til Dækning af Statsudgifter i Henhold til Loven af 11. Maj 1945 om Civilbefolkningens Beskyttelse mod Luftangreb”.

Statens Våbenkontrol, det nuværende Civilkontor, nedsættes i forbindelse med lovrevisionen.

Allerede i slutningen af 1930'erne sælger Dansk Industri Syndikat, ifølge

DISAs eget orkester på march i Hillerød under 2. Verdenskrig.

historikeren Bo Lidegaard, våben til den kinesiske nationalist-regering.

Det vil med andre ord sige, at næsten samtidig med at Statens Våbenkontrol dannes eller lige efterfølgende, accepterer enten den daværende socialdemokratiske justitsminister eller den daværende radikale udenrigsminister Peter Munch, at et dansk firma sælges våben til et land i borgerkrig.

På denne baggrund kan det konstateres,

- at Dansk Industri Syndikat har forbrudt sig både mod international og dansk lov,
- at ingen aktionærer og bestyrelsesmedlemmer har været draget strafferechtsligt til ansvar for deres lovovertrædelser,
- at Dansk Industri Syndikats tilladelser til produktion og eksport af krigsmateriel ikke blev inddraget efter besættelsen i strid med lovgivningen og lovens intentioner,
- at den danske lovgivning på krigsmaterielområdet er mangelfuld, samt at ulovligt hemmeligholdte beslutninger forhindrer at lovens intentioner opfyldes.

Artiklen i Berlingske Tidende rejser en række spørgsmål:

- Hvorfor blev straffebestemmelserne i lov om kontrol med tilvirkning af krigsmateriel ikke anvendt overfor aktionærer og direktion i Dansk

Industri Syndikat?

- Hvorfor gik politiet eller justitsministeriet ikke af sig selv ind i sagen?
- Hvem har besluttet, at dele af Det særlige Revisionsudvalg for Tyske Betalinger beretning, som først blev færdig i 1959, skulle hemmeligholdes?
- Hindrer den danske arkivlovgivning historikernes adgang til at forske i besættelsens historie?
- Hvordan fungerer den danske kontrol med tilvirkning og eksport af krigsmateriel i dag?

Medstifter af Frihedsrådet Erling Foss skrev under krigen:

»Hvorfor skal danske Virksomheder lægge Fabrik m.m. til for at fremstille Vaaben til Tyskland. Dele til Tanks. Dele til Undervandsbaade, sy Tøj til tyske Soldater og lave Støvler til dem? Selv om der bliver givet Kompensation i Form af Raamaterialer, og det hævdes, at Arbejderne ellers gennem Arbejdsløshed tvinges til at tage Arbejde i Tyskland, saa gælder disse Undskyldninger ikke. De, der har Ansvaret, tjener jo Penge for disse Leverancer - det er ikke gjort for Arbejdernes og Funktionærenes Skyld. Det er grimme Penge at tjene, som de vil skamme sig over Livet igennem, og de kan ikke tvunget til det, for det passer ikke. Den tyske Værnemagt har hidtil ikke anvendt Tvang.«

Nej til soldaterleg

I maj siden sendte Kvinder for Fred nedenstående brev til Forsvarsudvalget, der fortsat er ubesvaret:

Til Forsvarsudvalget

Kvinder for Fred protesterer på det kraftigste imod, at der på forsvars- og militærudstillingen i Herning Messecenter sker grov manipulation af mindre børn.

Vi forarges over, at nogle lande anvender børnesoldater, men på messen blev børn ned til 3-års alderen ikklædt camouflaguniform, fik "sløringscreme" i ansigtet, blev sendt ud på actionoplevelser og fik til slut "diplom som soldat".

Det er uetisk og under al kritik at prøve at bilde børn - og deres uansvarlige forældre - ind, at krig er shows, præmier og musik.

Det kan ikke stærkt nok understreges at Kvinder for Fred i Danmark er dybt beskæmmede og kræver, at Forsvarsudvalget tager skridt til at stoppe militærets udnyttelse af børn i forsøg på at hverve unge mennesker ved at manipulere med børns forestillingsevne, så de på forkert grundlag kommer til at indtage en positiv, men falsk forestilling om krig og militær.

Brevet er nu fulgt op med en rykker:

Til Forsvarsudvalget

Med denne fornyede henvendelse kan jeg forsikre, at vi forventer et svar. Det er et dybt alvorligt problem at militæret handler useriøst og uansvarligt ved at bilde børn ind, at krig er spænding og leg.

Der må tages skridt til at standse den form for falsk propaganda for militæret.

Kvinder for Fred forventer svar og ser frem til, at svaret indeholder oplysning om, hvad forsvarsudvalget agter at foretage sig i sagen.

*På Kvinder for Freds vegne
Birgit Horn*

Spot på verden

Samlet af Tom Vilmer Paamand

Tyskere dømt for at opfordring til desertører

Det koster bøder på op til 24.000 kroner at have opfordret soldater til at desertere i Tyskland under Kosovo-krigen. Bødestrømmen har ramt 30 underskrivere af et "Call to all soldiers: Refuse to participate in this war!". Blandt de anklagede er redaktøren af det tyske blad "Graswurzelrevolution", der offentliggjorde opfordringen.

Konspirationsfilm om Kosovo

Kevin Costner spiller hovedrollen i Oliver Stones næste film, hvor den kontroversielle filminstruktør kaster sig over NATO. Filmen med navnet "Beyond Borders" skal optages på britiske militærbaser. Oliver Stone har tidligere lavet "JFK" om mordet på præsident Kennedy.

Officer truede menige med pistol

En dansk løjtnant blev så ophidset over at gribe to soldater i en uautoriseret smøg-pause under en øvelse, at han rettede sin pistol mod panden på den ene soldat. Han skældte dem samtidigt højlydt ud, indtil andre soldater fik ham stoppet. Officeren risikerer hæftestraf.

Amerikansk stat boycotter Burma

Staten Massachusetts vil ikke handle med virksomheder, der er engageret i Burma, hvor menneskerettighederne undertrykkes. Den amerikanske stat er tidligere gået forrest for at lægge pres på apartheid-tidens Sydafrika. Sagen har ikke kun vakt begejstring og er to gange blevet underkendt ved domstolene, da den er i strid med de såkaldte WTO-principper om fri verdenshandel.

Ingen sikring af danske registre

Der blev ikke ved salgene af Tele Danmark og det tidligere Datacentralen til USA taget særlige forholdsregler vedrørende registersikkerhed eller landets sikkerhed i anledning af, at køberne skulle have amerikanske efterretningstjenester som kunde, oplyser Mogens Lykketoft. Så nu er det et amerikansk firma, der har kontrol over alt fra cpr-registret over politiets registre til Forsvarets Efterretningstjenestes registre i Danmark.

Fredstræning til børn i Columbia

UNICEF træner 100.000 colombianske børn i at skabe fred. Kampagnen hedder "Manos a la Paz" (Hænder for Fred) og skal lære børnene tolerance, respekt for andre og solidaritet. Kampagnen skal give et skub i retning mod en forhandlingsløsning for det krigsplagede land. Mindst 35.000 colombianere er blevet dræbt i det sidste ti-års borgerkrig i landet.

U-lande beklager I-landenes våbensalg

"Der er et stort element af perversitet og amoral i, at EU-landene opfordrer til fred i de konfliktramte lande, mens de selv forsyner de fattige lande med våben. Europa er nødt til at standse hjælpen til de krigslystne i u-landene", sagde den sydafrikanske vicepræsident Jacob Zuma. Opfordringen lød fra et særligt topmøde, som 71 af klodens fattigere lande holdt.

Der er flere fredsklip på internettet: www.fred.dk, hvor der også er angivet kilder og mulige links til historierne.

Magt giver stadig ret

Heller ikke de seneste Oslo-forhandlinger har kaldt på optimisme med hensyn til løsningen af nogle af de tunge problemer i Mellemøsten.

Af Maria Bergsøe

Topmødet i Oslo i dagene omkring den 1. november, hvor Clinton, Arafat og Barak var hoveddaktørerne, har ført til en del eufori i medierne.

Mødet var planlagt som en ceremoniel højtideligholdelse for Yitzhak Rabin, hvis forhandlere i hemmelighed mødtes med Arafats forhandlere i den norske hovedstad for seks år siden. Forhandlinger, der førte til den såkaldte Oslo-aftale.

Det var også her Rabin, Peres og Arafat modtog Nobels fredspris. Stedet var således valgt med omhu for at give rum for samtaler, der kunne føre den såkaldte fredsproces "tilbage på sportet". Medierne har op til topmødet beskæftiget sig en del med de "tillidskabende foranstaltninger" fra Israels side, som det kan være interessant at se lidt nærmere på. Det drejer sig bl.a. om løsladelsen af palæstinensiske, politiske fanger i israelske fængsler.

Her er nogle kendsgerninger om de langvarige og hårde forhandlinger, som er gået forud for Wye-aftalen i oktober 1998 til i dag: Dengang gav Netanyahu et mundtligt løfte om frigivelse af 750 fanger, hvoraf 250 viste sig at være almindelige kriminelle. Derfor var de palæstinensiske forhandlere nu meget påpasselige med ikke at risikere det samme en gang til. De krævede, at alle løsladte skulle være fra den pulje, som udgør ca. 2000 politiske fanger i israelske fængsler.

Ehud Barak indvilgede, men alene på den betingelse, at der kun blev tale om 350 og ikke 650, som palæstinenserne krævede. Det lykkedes også for Barak at tvinge helt nye kriterier for løsladelse igennem. Udelukkede er de, som "har blod på hænderne" (fanger dømt for drab eller farlig vold på israelere) eller er medlemmer af islamiske bevægelser.

Udelukkede er også de palæstinensere, som er blevet arresterede efter Oslo-aftalens vedtagelse i 1993, og alle som er tilbageholdte uden dom fra andre arabiske lande, samt alle palæstinensere fra Israel - og den mest ildevarslede specificering af dem alle: palæstinenserne fra det besatte Øst-Jerusalem. Det var denne sidste udelukkelse, der fik protesterende palæstinensere på gaden i Gaza, Bethlehem og Øst-Jerusalem og tvang i det mindste én fra forhandlingsdelegationen til at tage sin afsked.

Transportkorridoren

Sidst i oktober åbnedes en transportkorridor mellem Gaza striben og dele af Vestbredden. Etableringen af denne "Safe Passage" indgik i Oslo-aftalen for seks år siden, men er ikke identisk med den, der med enorm forsinkelse, foreligger i dag.

Også her er der gået vanskelige forhandlinger forud, og transportkorridoren er kun et midlertidigt arrangement, indtil en landevej på betonpiller bliver bygget. Den israelske minister for sikkerhed Shlomo Ben Ami konkluderede inden indvielsen: "Vi afgør hvem der skal bruge vejen og hvem der ikke skal bruge den!" Forhandlingerne har været vanskelige, fordi israelerne krævede, at de skulle have ret til at arrestere de palæstinensere, som de havde under mistanke for at ville søge ind i Israel via den nye vej. Israel krævede endvidere, at det var dem alene, som skulle have ret til at udstede magnetkort til palæstinenserne for "at lette færdslen på vejen".

Både den israelske og palæstinensiske presse har offentliggjort forløbet af forhandlingerne. Det israelske liberale dagblad Ha aretz har oven i købet forudsagt, at de palæstinensiske forhandlere ville give efter for disse krav. "Israelerne ved, at hvis blot de fastholder

deres krav, så opnår de det, de vil", forlyder det i den palæstinensiske presse.

Den palæstinensiske befolkning havde naturligvis håbet, at deres forhandlere ikke ville bøje sig eftersom det indebærer, at transportkorridoren er under Israels suverænitet, og at palæstinenserne, der bruger vejen for at komme fra Gaza til dele af Vestbredden eller omvendt, er underkastet israelsk lov.

De tungeste problemer

En løsning på de tungeste problemer, som er udskudt til slutforhandlingerne, har premierminister Ehud Barak givet sit bud på. Det skete efter sejren på valgaftenen den 17. maj, hvor han udtalte til verden, at Jerusalem for evigt ville være Israels "udelelige hovedstad", og at han udelukkede at Israel ville trække sig tilbage til grænserne fra 1967.

Senere har han ladet Arafat forstå, at han må acceptere "bosættelsesblokke" på Vestbredden og i Gaza under israelsk suverænitet, og at løsningen for de 4,5 millioner palæstinensere, som blev flygtninge, da staten Israel blev oprettet, er at "søge ophold i de lande, hvori de nu bor". Selv de mest beskedne håb og folkeretslige krav (udmøntet i talrige FN resolutioner, bl.a. i resolution 194 om Ret til Tilbagevenden) må være vanskelige for palæstinenserne at opretholde efter denne klare tale.

AIDS i Tanzania

Rapport om udbredelsen af AIDS og hjælpearbejdet i Kagera-regionen

Af Karen Rald

Ifølge Unicefs nye årsrapport bliver 8.500 unge dagligt smittet med HIV på verdensplan, og hen ved 10 millioner børn har mistet deres mor og far på grund af AIDS. HIV-smitten spredes hurtigt i udviklingslandene, smitten rammer især aldersgruppen 15-24 år, og det går værst ud over pigerne. Seks gange så mange teenagepiger som teenagedrenge i Afrika syd for Sahara smittes med AIDS, siger rapporten. Det skyldes bl.a. pigers lave status. Pigerne tvinges ofte ind i ægteskaber med ældre mænd, og det er en udbredt myte, at AIDS-syge mænd kan blive helbredt ved at have sex med en jomfru.

Årsager

Der er både historiske, kulturelle og økonomiske årsager til den voldsomme spredning i Afrika, hvor ca. 24 millioner af verdens HIV-positive og AIDS-syge lever.

At smitterisikoen er så høj, udspringer bl.a. af, at andre kønssygdomme er mere almindelige i Afrika, samt at det sjældent er økonomisk muligt at hjælpe nyfødte til at undgå smitte fra moderen.

Længe afviste Tanzanias befolkning - selv de intellektuelle, at sygdommen eksisterede; den smittede var forhekset eller besat af en ond ånd. I dag er erkendelsen af AIDS større, alle har hørt om sygdommen, og der gøres fra mange sider en stor indsats for at oplyse om, hvordan man undgår den.

I Uganda har man gennem intensive informationskampagner opnået gode resultater. Mange mennesker i Uganda udsætter i dag deres seksuelle debut, har færre seksuelle partnere og bruger oftere end før kondom. Antallet af HIV-smittede faldt her fra 239.000 i 1987 til 57.000 i 1997.

Men sexlivets traditioner, uskrevne regler og tabuer samt modstanden mod

Fatima fra Tanzania.

brug af kondomer er stadig en bremse for en positiv udvikling i Tanzania.

Kagera-regionen

I Kagera-regionen har prostitution historisk set været en almindelig indtægtskilde for udstødte kvinder (f.eks. barnløse, fraskilte eller enker), og dette sammenholdt med, at mændene ofte har arbejde i byerne, og begge havde andre sex-partnere, gav mulighed for en voldsom smittespredning.

Kagera blev allerede ramt af AIDS-epidemien i begyndelsen af 80'erne, og siden har næsten en hel generation mistet livet på grund af sygdommen; især den produktive og veluddannede del af befolkningen mellem 30 og 50 år er væk. Tilbage sidder de gamle i landsbyerne og børnene. I dag findes der 150.000 børn i regionen, der har mistet den ene eller begge forældre.

Storfamilien

Traditionelt set har storfamilien altid været det sociale netværk, der trådte til for at hjælpe især børn, der ikke kunne klare sig uden omsorg og pleje; men i

dag trues storfamilien af overbelastning af de stigende byrder. Samtidig foregår der i mange afrikanske lande både sociale og økonomiske forandringer, idet man bevæger sig væk fra det selvforsynende landbrug hen imod en pengeøkonomi. Dette indvirker både på muligheden for og villigheden til at hjælpe nødstedte slægtninge.

Hvis manden dør, skal hans brødre tage sig af enken og børnene, men det sker også nu, at enken smides ud, og børnene udnyttes til hårdt arbejde; de er ikke længere velkomne.

Skolegang

Skolegang til de mange forældreløse er et stort problem. Der er undervisningspligt i grundskolen, og det er strafbart for plejeforældrene at lade barnet udeblive fra undervisningen, men skoleuniform, mad og skolebidrag er udgifter, som ikke alle har råd til. Og har man selv børn, vil forældrene formodentlig prioritere deres egne. Mange af børnene forlader skolen, eller smides ud.

En løsning for piger, der vil gå i skole, men ikke har råd, findes hos

På hjemmebesøg hos de AIDS-ramte

Fire hjemmebesøg med projektets landrover i juli 1999.

Fatima

Først besøgte vi Fatima, en 52-årig sindssyg kvinde. Hun levede nu stærkt afkræftet i en ussel lerhytte på én gange to meter, der før fungerede som køkken. Fatima havde været gift to gange og havde 17 børn, hvoraf de 10 var døde af AIDS. Nu levede hun her med to børn, den ene hjalp hende, mens den anden gik i skole betalt af "Hujawa", der støttede op om den syge mor.

Lestuta og Elzens

I Katoma besøgte vi den 16-årige pige Lestuta og hendes 11-årige bror Elzens, der boede i et lille lerhus med et mindre bananbrug omkring. For at tjene lidt penge lavede søsteren banansaft, som broderen solgte for 50 øre pr. flaske.

Begge forældre var døde af AIDS. Faderen havde to koner og byggede derfor to huse; han efterlod det ene hus til bedstemoderen og de to børn, og Lestuta holdt op med at gå i skole for at passe broderen og landbruget.

Da bedstemoderen døde, ville en onkel snyde dem for deres arv og tage huset og jorden fra dem. "Hujawa" var gået ind i sagen og hjalp børnene med deres rettigheder ved at få en dommer til at tage sig af sagen og senere følge op med hjemmebesøg.

Idi

De kaldte ham "drengen der aldrig smilede".

Idi er en 11-årig HIV-positiv dreng, hvis forældre var døde af AIDS. Faderens slægtninge havde stødt ham fra sig, efter at HIV-testen havde vist sig positiv, og nu tog bedstefaderen på moderens side sig af ham. Idi går i skole, når han ikke er for svag til det, og "Hujawa" hjalp med skolegangen og hjemmebesøg.

Dæmoner

Den sidste, vi besøgte, var en ung forældreløs 16-årig pige, der lå døende på gulvet i et lille værelse hos sine slægtninge - hun åbnede ikke øjnene mere. Familien mente, at hun var besat af dæmoner. Udenfor huset var der fem nye grave, men ingen vidste, hvad familiemedlemmerne var døde af; her var det stadig en skam at have fået AIDS.

"Hujawa" forsøgte at få pigen på hospitalet og ville støtte med transport og betale hospitalsopholdet. Men et af familiemedlemmerne måtte tage med for at lave mad og passe hende; ingen ville, alle havde en undskyldning. De havde opgivet hende - den unge pige lå der for at dø.

"sugar daddies". Et fænomen som findes i Øst-Afrika, og som betyder, at mænd betaler for fattige pigers skolegang, mens pigerne betaler tilbage med sex. Hvor udbredt det er, vides ikke, da det hverken socialt eller juridisk er tilladt, men det understreger behovet for oplysning og støtte til børn og unge.

"Hujawa"

Der var mange forskellige organisationer og hjælpearbejdere i gang for dem, der var ramt af AIDS-epidemien i Kagera. F.eks. besøgte jeg *World Vision's Workshop* for unge forældreløse i Nshamba, hvor de unge kunne få en tømreruddannelse.

Men det mest velorganiserede og engagerede arbejde for de forældreløse

børn og unge foregik i den lutherske kirke gennem "Hujawa" (hvilket betyder hjælp til børn). Et projekt med det formål at styrke det sociale netværk, der allerede eksisterer, og støtte de familier, der tager sig af de forældreløse børn.

Organisationen, der havde et kontor med otte ansatte, 16 distrikts-kontaktpersoner, og 216 frivillige feltassistenter, der var blevet udstyret med en cykel, lavede opsøgende arbejde og foretog hjemmebesøg.

"Hujawa" giver økonomisk støtte til børnenes skolegang og uniformer, ligeledes betales lægeregninger og både enker og børn kan få juridisk støtte i retssager om arv til jord og lignende.

Efterhånden som befolkningen har set og oplevet denne støtte fra

"Hujawa", er holdningen med hensyn til AIDS ved at ændre sig, og flere og flere henvender sig for at få hjælp eller rådgivning.

Livsmønsteret må ændres

Flere end 520.000 tanzanianere har AIDS og mere end 1,5 millioner er HIV-smittede, 80 procent af dem er mellem 20 og 44 år; den mest produktive generation tyndes ud. Kun en ændring i livsmønsteret og en forbedring af landets økonomi kan stoppe udviklingen, og oplysningsarbejdet, som bl.a. "Hujawa" er gået ind i, er mere end nødvendigt.

Da jeg senere spurgte "Hujawa"-folkene om, hvad vi kunne gøre for dem i Danmark, svarede de blot: "Bed for os - tag os med i din bøn".

De kaldte ham Victor

Af Geert Grønnegaard

Der var engang en mand og en kvinde. Begge afskyede vold, og de var enige om, at hvis de fik børn sammen, skulle de opdrages til fredelige gode mennesker.

Manden og kvinden lovede hinanden, at al tale om krig og militær og vold skulle være bandlyst i deres hus.

En dag fik de et barn, en lille dreng, som de kaldte Victor.

Da han var tre år, holdt hans far og mor en fest for deres venner, hele den gamle garde. Victor var i matrostøj, for hans mor syntes, han var så sød i blå.

Farbror Alexander havde sin nye forlovede med. Mor sagde, at hun var et ordentligt slagskib, når hun kom i fuld krigsmaling. Far sagde, at hun var en sexbombe.

Næste morgen lignede køkkenet en slagmark, og der kom først lidt skik på det igen, da mor gik i krig med opvasken.

Fire år gammel kom Victor første gang i kirke med sin far og mor juleaften. Selv om præsten tog sigte på at gøre sig forståelig for børnene, forstod Victor ikke ret meget.

Efter "en himmelsk hærskares mangfoldighed" faldt han på gulvet. Midt under "thi dit er riget, magten og æren" skulle han absolut rasle med en pose bismarcksklumper, og for at vise at der stadig var krudt i ham, klappede han voldsomt, da koret sammen med organist og piber og trommer havde fyret det hele af med keruber og flammesværd.

Victors far tog ham beslutsomt i hånden og trak ham med ud i våbenhuset, hvor han nåede at stoppe sin vante ned i en indsamlingsbøsse fra Kirkens Korshær, inden mor var kommet ud.

Nu kom begivenhederne slag i slag. Den syvårige Victor med nyt tornyster på ryggen stillede sig fortrøstningsfuldt i geled foran skolen.

Der var en hel invasion af børn til 1. klasse det år. Da porten blev åbnet, for han frem som skudt ud af en kanon for

En skole-opgave:

Denne tekst indeholder ganske dagligdags ting, begreber og ord, som du næsten alle kender og bruger. Prøv at gå den langsomt igennem med en blyant i hånden og understreg undervejs de ord, der har krigerisk fortid. Altså ord der stammer fra krige, våben, generaler, kaserner, uniformer...

I en klasse kan I bruge opgaven som pointleg. Kan du komme op over 100 ord er der fint – men der er tæt ved 120. Du kan her få et ganske godt indtryk af, hvor meget krige og krigsforberedelse har betydet for os og vore forfædre. Så meget, at ordene har præget vores daglige sprog.

Du kender sikkert selv andre af den slags ord.

at kapre den bedste plads.

Morgensangen var noget helt nyt og spændende for ham. Hele styrken blev trommet sammen i gymnastiksalen hver morgen til en salme og en sang.

Under "Vor Gud han er så fast en borg" tænkte han på sine sandslotte ved stranden, og da han hørte den med "hans værge hamrede så fast, at Gotens hjelm og hjerne brast" huskede han på sin mor, når hun skar lever til hjemmelavet postej.

Victor faldt godt til i skolen. Han viste sig hurtigt suveræn til alt, hvad der havde med sport at gøre. Var der fodboldkampen mod arvefjenden fra real-skolen, kunne man være bombesikker på Victor.

Når han kom hjem fra træning, løb ham øjeblikkelig storm på seks halve stykker + en napoleonskage og to honningbomber. Også spejderkorpsset fik han tid til. Han elskede marchturene med patruljen og de store sommerleje, hvor alle levede på feltfod med spartansk madlavning.

Kun 17 år gammel kom han på KFUM's førstehold, som en gudbenådet angriber og langskytte. Holdet havde netop fået ny træner, som var ved at lægge slagplan for den kommende turnering:

"Jeg har fundet en ny taktik", forklarede han, "den er helt skudsikker. Det

er en meget slagkraftig og offensiv strategi. Forstår I, vi stiller op i torpedoform med Victor som spydspids."

Fjerde august skulle den ny taktik have sin ilddåb i kampen mod Esbjerg. KFUM var lige rykket op i første division, mens Esbjerg var veteraner. Victors far og mor og alle klubkammeraterne stod forventningsfuldt op marcheret ved sidelinien for at følge den unge holdkaptajn.

I begyndelsen spillede begge hold meget defensivt, men pludselig dukkede den garderhøje KFUM-målmand ud af en hård tackling og sendte bolden som en pil frem til Victor. Han lagde den roligt død og trak et par gange. "Skyd, skyd," blev der råbt. "Bang", sagde det, og Esbjerg måtte rejse slagne hjem med et nederlag på 0-1.

Så var det på Handelshøjskolen slaget skulle stå. Fristelserne var mange i Kongens by, men Victor holdt fanen højt på sit lille studereværelse i Tordenskjoldsgade, og han gennemførte studiet på rekordtid.

Straks efter eksamen blev han indrulleret i A/S Handelskompagniet, hvor han hurtigt steg i graderne. Som sektionsleder i uniformsafdelingen fik han megen ære af en stor ordre til Frelsens Hær, og senere som generalagent og engelsk konsul skabte han en hel

moderevolution i Montgomeryhuer.

Byrådet stod åbent for ham, ridderkors, og kun på grund af uventet kampvalg gik han glip af borgmesterposten. Hele Handelskompagniet kom under den kun fyrreårige Victors kommando.

En dag, et par år senere, betroede han sig til en gammel ven på Kaptajnskroen:

“Der er en femte kolonne i firmaet,” sagde han lakonisk.

“Nå, er du på den galej?”

“Ja, vi skulle netop til at indlede en prisrig over hele tøjfronten, da der kom besked om hærværk i lageret. Jeg var blevet advaret mod at spænde buen for hårdt, men alligevel havde jeg givet hele personalet en bredside i torsdags. Næste uge er der generalforsamling.”

“Kan du ikke føre slaget over i fjendens lejr?” foreslog venen.

“Måske”, sagde Victor.

Victor var ellers ikke bange for at krydse klinger med nogen, men al den alarm, der havde været om hærværket, havde trukket husarerne til. Han talte om kompagniets gløvede historie, om at skyde spurve med kanoner og om at samle tropperne til et nyt fremstød.

Men aktionærene ville se blod. Han blev tilbudt to måneders orlov og en retrætepost i udlandet. Denne generalforsamling blev Victors Waterloo. Næste dag fandt man ham død i Opel Kaptajnen i den lukkede garage.

Til den gribende begravelse fra Garnisonskirken var talrige mødt op, hele funktionærstaben fra firmaet, gamle frontkæmpere fra KFUM, og selvfølgelig Victors gamle far og mor.

Rustvognen bragte sin last det sidste stykke til gravstedet, hvor båren blev sænket ned med fuld honnør. Efter Victors sidste ønske var stenen meget enkel. Der stod kun et ord:

FRED

Spørgsmål til diskussion:

Hvordan ville historien have lydt, hvis der i stedet for krigeriske ord var anvendt fredsommelige ord? Kan det overhovedet lade sig gøre? Er der flere krigeriske ord end fredelige ord i dansk?

Hvem har brug for PET?

Af Ruth Gunnarsen

PET-komiteén arbejder med følgende formål:

- at få en uvildig undersøgelse af de danske efterretningstjenesters virksomhed.

- at bidrage til diskussionen om efterretningstjenesterne og mulighed for en skærpet kontrol med deres arbejde.

- at kunne støtte eventuelle retssager fra grupper og enkeltpersoner, som er blevet infiltreret alene på grundlag af lovlig virksomhed.

Vi har i samarbejde med dagbladet information holdt en velbesøgt høring i Landstingssalen på Christiansborg og fået bogen om Politiets Efterretnings Tjeneste: “Hver en sten vil blive vendt” på 156 sider skrevet af journalisten Rie Holdum udgivet på forlaget Tiderne Skifter. Selvsagt har vi mange andre aktiviteter i gang.

Regeringens PET-kommission synes nu at være en realitet - undersøgelses kommissionen har godkendt 5 personer: 2 historikere samt 2 jurister og en dommer - disse 3 personer er udpegede af deres respektive organisationer og godkendt i justitsministeriet. Det burde måske hellere have været i folketinget?

Historikeren lektor Søren Hein Rasmussen med doktorgrad fra Århus Universitet blev erklæret inhabil, fordi han havde været medlem af Danmarks Kommunistiske Parti - og blev erstattet af en socialdemokrat.

Advokaten Axel Kierkegaard blev godkendt til trods for mange protester. Han har været forsvarer i Tamilsagen for daværende justitsminister Erik Ninn-Hansen, der også var justitsminister i dele af den periode, der skal undersøges.

Axel Kierkegaard mener ikke, at

han har været ven med Ninn-Hansen, selv om Ninn-Hansen offentligt har henvist til, at de to familier tidligere ofte var i selskab og spiste midt på dagen sammen under sommerferieophold på Skagen.

Selvfølgelig er vi i PET-komiteen bekymrede over den måde PET undersøgelsen er startet på, men vi håber stadig på informationer om arbejdets forløb - og på at undersøgelses sekretariatet bliver ansat efter offentlige stillingsopslag, som lovgivningen forlanger det.

Jeg finder det vigtigt, at en offentlig debat om Overvågningssamfundet finder sted. Er der behov for en instans til at vogte vore vogtere i en demokratisk stat i dag? Hvad foretager PET sig?

Ingen kan i dag ved henvendelse til PET få oplysning om, hvorvidt man er registreret eller ej - for slet ikke at tale om for hvad, at en eventuel registrering er foretaget.

Hvad forventer vi at ca. 400 personer med en stak kartotekskort, et skrivebord og ret til at overtræde lovgivningen foretager sig? Har de en stillingsbeskrivelse?

Vi ved, at vor regering, allerede da den radikale Hilmer Baunsgaard var statsminister, vedtog at ingen måtte indgå i Politiets hemmelige kartoteker blot på grund af medlemskab af et lovligt politisk parti - men ville det ikke være rimeligt om alle vi borgere vidste lidt om efter hvilke kriterier, vi kan registreres efter?

Ruth Gunnarsen 10/10-99

PET-komiteén blev stiftet den 4. juni 1998. Ruth Gunnarsen er medlem af arbejdsudvalget, hvor hun repræsenterer fredsgrupperne.

Komiteen holder velforberejdede møder ca. 1 gang om måneden og mange organisationer er optaget som medlemmer.

NÆSTEN - en lille bog om ja & nej

Anmeldelse af
Majken Jul Sørensen

"NÆSTEN - en lille bog om ja & nej" er en anderledes bog om de personer i den nyere historie, som sagde ja og nej på det rigtige tidspunkt for at ændre verdens gang.

Den er kortfattet og let at læse, men det betyder ikke at den er hurtigt glemt.

En god introduktion til de, der ikke har hørt om Gandhi og Martin Luther King før - og trænger til et andet perspektiv på historien end det, der bliver præsenteret for de fleste skoleelever.

Men for den, der allerede har sat sig ind i ikkevoldens historie og har blot et mindre kendskab til de større personligheder i nyere verdenshistorie, er der

ikke mange nye oplysninger at hente.

Overraskelserne for mig bestod i, at Astrid Lindgren og H.C. Andersen er taget med. Jeg havde heller ikke tidligere hørt om den polske læge Janusz Korczak, der endte sit liv i nazisternes gaskamre sammen med børnene fra hans børnehjem.

Bogen gør et forsøg på også at omtale mindre kendte eller helt ukendte personer som Rosa Parks, hvis sag blev startskudet for bogerretsbevægelsen i USA.

Den kinesiske mand foran kampvognene i 1989 er også med, men bogen efterlader alligevel det indtryk, at det er store personligheder, der styrer historiens gang - og at man skal være et overmenneske for at skabe forandring.

Fra et feministisk perspektiv er bogen blot endnu en gentagelse af, at historien stadig bliver fortalt af mænd, om mænd og for mænd - selvom der er medtaget nogle få kvinder, er kun to af dem nævnt ved navn.

Men trods mine forbehold er det en dejlig lille bog der gør det, som den vil: Sætter de store spørgsmål om retfærdighed, menneskerettigheder, ikkevold og forsoning på dagsordenen uden en masse udenoms snak. At den er udkommet på et stort og anerkendt forlag, og derfor har mulighed for at nå ud til et større publikum, er glædeligt.

NÆSTEN - en lille bog om ja & nej
Steffen Larsen. 78 s.
Høst og Søn, 1999

»Nej! Nu må det være nok!«

Der er ingen, der ved, hvad han hedder.

Der er heller ingen, der ved, hvad der siden skete med ham.

Men vi ved, at en kineser i 1989 et sted i udkanten af Peking går ud på vejen og stiller sig foran en række af kampvogne. De er på vej for at genoprette ro og orden.

Studenterne og de unge protesterer mod mangel på demokrati.

De tunge køretøjer standser.

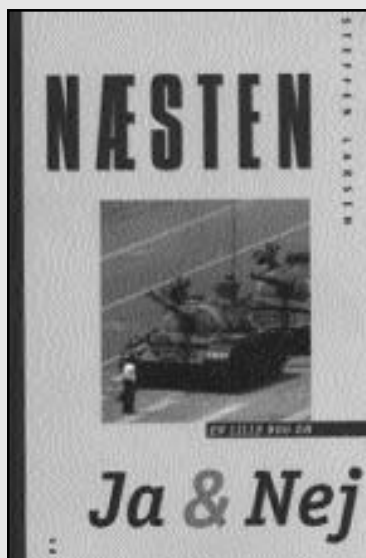
Så forsøger de at køre udenom.

Manden flytter med. I nogle minutter opføres en slags ballet mellem et menneske og maskinerne. Det hele foregår næsten i slowmotion.

Som i trance.

Hele tiden holder kineseren fast i en plasticpose i venstre hånd.

Han ved ikke, at et videokamera snurrer fra et

nærliggende vindue.

Jeg bror, at kineseren er kommet gående inde på fortovet sammen med sin kone. De har været ude at handle. I plasticposen ligger ris og te og måske noget sødt.

De går og snakker.

Pludselig begynder det at rumle længere ude ad gaden. En lang række kampvogne kommer til syne. Da kampvognene er tæt på, går kineseren ud midt på vejen. Han siger ikke farvel til sin kone. Han har stadig plasticposen i hånden.

Han ved ikke, hvad han gør.

Men han gør det alligevel.

»Nej! Nu må det være nok!«

*Teksten stammer fra Steffen Larsens bog:
"NÆSTEN - en lille bog om ja & nej".*

Bag Balkans bomber

Ingen manglede
alle var med
de vidste der måtte være en vej

De kikkede og så
de ikke ku' nå
at springe fra den galaj

Hvad skulle de gøre
andet end at høre
hva' de sagde til hinanden den dag
vi samler os samme
for at ramme rammen
der ramlende rammer et slag

Hvad skulle det til
all de bomber I ve'
måske for at lette vor bag

Dråben

Når ord råber
som dråber
i havet
drukner vi

Vokseværk

Vokser verden
eller formindskes den
og forsvinder?

Vi vokser kun med opgaven
ikke krympe
ikke krybe
kry!

Hylde fylde

Hvorfor indskrænke os
så meget
i al vor fylde?

Hvornår mon vi samles
om andet
end at hylde?

André Nordlys Thomsen
(1959- 1999)

Jeg ønsker at:

- blive medlem af AmK
 få flere oplysninger om AmK
 få gratis prøvenummer af IKKEVOLD
 abonnere på tidsskriftet IKKEVOLD
 give én jeg kender et gavekort på IKKEVOLD -pris 50,- kr.
 købe en dinosaur-trøje for kr. 70,- + forsendelse
 (Angiv størrelse)
 få oplysninger om militærnægtelse
 købe Militærnægterhåndbogen for 20,- kr + forsendelse

Navn: _____

Adresse: _____

By og Postnr.: _____

Klip ud og send til:
Aldrig mere Krig
 Nørremarksvvej 4
 6880 Tarm
 Tlf. 9737 3163

Aldrig mere Krig

Aldrig mere Krig er en forening for pacifister, folk der søger fredelige/ikkevoldelige løsninger på konflikter.

At være pacifist er en livsholdning - derfor er Aldrig mere Krig en gammel forening, der ikke kun kører på enkelte mærkesager, - det er livet, det drejer sig om og den "sag" forældes ikke.

Aldrig mere Krig blev dannet i 1926 og er i dag en af landets ældste fredsorganisationer. Aldrig mere Krig er ikke knyttet til noget parti eller nogen religiøs forening.

Aldrig mere Krig er dansk af deling af Krigsmodstandernes internationale Forbund, War Resisters' International (WRI), med hovedkvarter i London.

Der er brug for pacifistiske synspunkter mere end nogensinde. Vi har brug for at blive flere.

Giv freden en chance - bliv medlem af Aldrig mere Krig. Medlemskab pr. år koster 200 kr. for enkeltpersoner, 250 kr. for par og 125 kr. for uddannelsessøgende, pensionister og civile værnepligtige.

Hovedbestyrelsen består af syv medlemmer:

Birte Wagner, Geert Grønnegaard, Hermod Folke Hansen, Holger Terp, Jens Thoft, Majken Jul Sørensen og Tom Vilmer Paamand.
Suppleanter er Arne Hansen og Peter Henning.

Hovedbestyrelsen er konstitueret med følgende:

Forretningsudvalg: Geert Grønnegaard (ordfører), Jens Thoft (kasserer) og Holger Terp (sekretær).

Internationalt udvalg: Majken Jul Sørensen (koordinator).

Kartotek og bladekspedition: Hermod Folke Hansen.

Medieudvalg: Geert Grønnegaard (koordinator).

Redaktionsudvalg: Holger Terp og Tom Paamand (koordinator).

Sessionsudvalg: Peter Henning (koordinator).

Våbenproduktionsudvalg: Geert Grønnegaard (koordinator).

Landskontor

Aldrig mere Krig,
Nørremarksvej 4, 6880 Tarm, tlf. 9737 3163.
Giro: 9 00 48 82.
E-mail: amk@fred.dk.

Besøg Aldrig mere Krig på internettet: www.fred.dk

Kontaktpersoner

Sjælland:

Holger Terp, Strandbyparken 4.1.tv.,
2650 Hvidovre, tlf. 3678 4028.
Majken Jul Sørensen, Dyssevænget 14A,
2700 Brønshøj, tlf. 4030 2563.
Finn Held, Aprilvej 24,
2730 Herlev, tlf./fax 4491 6967.
Hanna Lindstrøm, Christoffers Allé 132,
2800 Lyngby, tlf. 4444 3965.
Peter Henning, Unnasvej 3,
3000 Helsingør, tlf. 4921 6563.
Haakon Larsen, Skovbrynet 5,
3450 Allerød, tlf. 4817 2735.
Birte Wagner, Bavnebjergspark 71,
3520 Farum, tlf. 4495 3688
Geert Grønnegaard, Leragervej 8,
4174 Jystrup, tlf. 5752 8250.
Uwe Riggelsen, Kåstrupvej 4, Spangsbro,
4400 Kalundborg, tlf. 5350 7429.

Fyn:

Hanne Nielsen, J. A. Larsensvej 5,
5300 Kerteminde, tlf. 6532 4474.
Peter Kragh Hansen, Gl. Banegårdsvej 50,
5500 Middelfart, tlf. 6441 8389.
Jørgen Burchardt, Nyborgvej 13,
5750 Ringe, tlf. 6262 3617.

Jylland:

Lars Bang Jeppesen, Kongeåvej 63,
6600 Vejen, tlf. 7536 2201.
Hermod Folke Hansen, Nørremarksvej 4,
6880 Tarm, tlf. 9737 3163.
Svend Haugaard, Violvej 2,
7800 Skive, tlf. 9752 1037.
Jens Thoft, Stadion Allé 43 A,
8000 Århus C, tlf. 8611 2177.
Tom Vilmer Paamand, Ølstedvej 4, Lisbjerg,
8200 Århus N, tlf. 8623 0328.
Poul Gunder Nielsen, Hørslevvej 107, Hørslevbol,
8462 Harlev J, tlf. 8694 1699.
Henning Sørensen, Irisvej 17, Postbok 87,
8500 Grenaa, tlf. 8632 1679.
Tine Forchhammer, Gadebakken 15,
8600 Skanderborg, tlf. 8692 6205.
Bitten og Troels Forchhammer, Gyvelvej 7, Rebild,
9520 Skørping, tlf. 9839 1663.
Arne Hansen, Sønderjyllands Allé 35,
9900 Frederikshavn, tlf. 9842 5542.